
కథల సంచిక

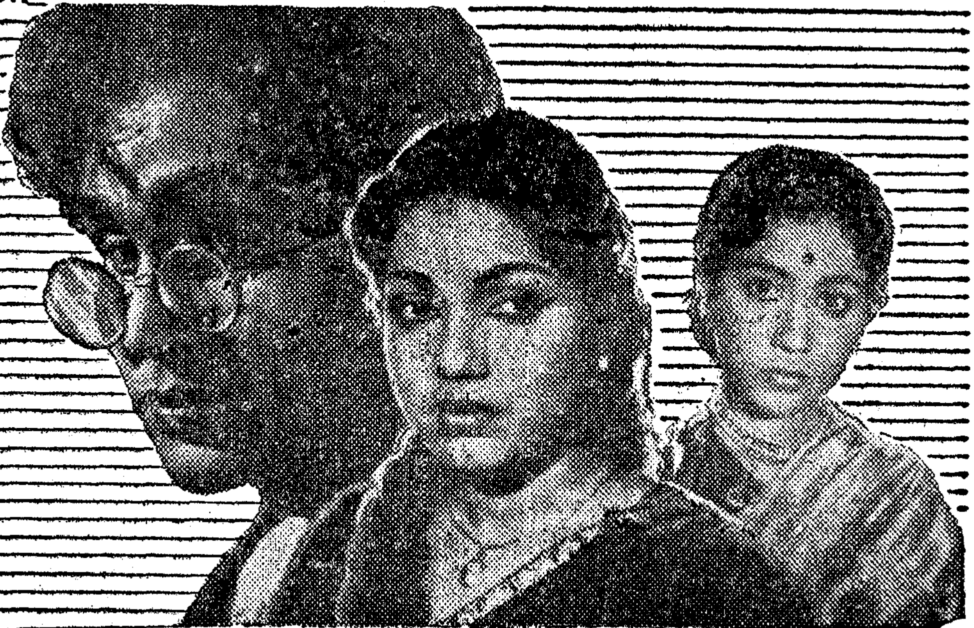
"మురిసిపోయదవేల ముద్దుగుమ్మ"

ఫోటో : డా॥ మోహన్ కుమార్ (మ॥ దాసు)

జూన్ 30 మొదలు

భరణీ వారి

బాటసారి

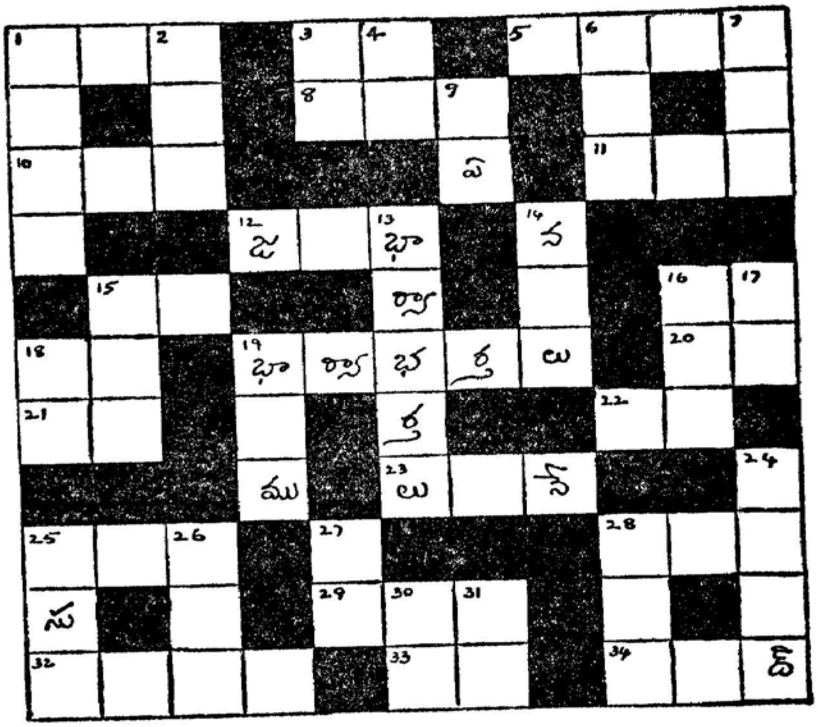

రచన
సముద్రాల (సీనియర్) ★ సంగీతం వేణు ★ కెమెరా: వెంకట్

నిర్మాత-దర్శకుడు: **రామకృష్ణ**

...నవయుగ...

"భార్యా భర్తలు" గళ్ళ నుడికట్టు

అడ్డము

1. మరియు 5 "మన...వృధాశ్రమే" మధ్య తరగతివారికి అదనపు ఆదాయం ఇచ్చేది!
3. మరియు 15 నిలువు. "ఈయన కూతురుకు నేను మొగుణ్ణి. నాకు ఈయన మొగుడు" అన్న పాత్ర పేరు.
8. సిగ్గు.
10. పక్కలో — వంటి భార్య ఉంటే ప్రమాదమే.
11. తన భర్తను దారికి తెచ్చి భార్య అన్న పదానికే కొత్త అర్థం తెచ్చిన కథానాయిక.
12. అనేక లక్షల .... చూచిన చిత్రం భార్యాభర్తలు.
15. జోరుగా హుషారుగా షి...... పోదమా!
16. మాతా (తలక్రిందులు)
18. ఆనాటి ఆంజనేయులు రామారామా అనిపించాడు. ఈనాటి ఆంజనేయులు తపించిన స్త్రీ పేరు.
19. 1961 లో ఉత్తమ చిత్రం.
20. సంతానం లేక కొందరూ ఎక్కువై కొందరూ చేసేది.
21. తలలేని శేషయ్య.
22. 6.
23. ఆంజనేయులు పగంలో తిరుగబడ్డాడు.
25. ఇతరుల తగాదాలమీద బ్రతికేది......వృత్తి అంటాడు రేలంగి.
28. సినిమా పాటలతోబాటు ఇవికూడా కావాలి.
29. బంగారంలాంటి పేరు—కథలో రమణారెడ్డి భార్య.
32. గుమ్మడి హుందాతనంతో ధరించిన పాత్ర పేరు.
33. దువ్వ (తలక్రిందులు)
34. నాగేశ్వరరావు నవీన పంథాలో నటించిన పాత్ర పేరు.

నిలువు

1. "ఈ యింట్లో మళ్ళీ అడుగుపెడితే నా పేరు... కాదు.
2. సెత్తూరు. జేబురుమాలామీద సాత్యం.
3. దానానికి పేరుపొందిన చక్రవర్తి.
4. అవడిలో వేగం.
6. శారిక (కలగాపులగం)
7. తోక తెగిన మరదలు.
9. రామానందం ఇదేకాక ఎల్. ఎల్. బి. కూడా.
14 ఇవి కావాలని శివకామయ్యను వేధించేది అతని రెండవ భార్య.
15. చూ. 3.
16. "నా భార్య పేరూ—నీ భార్య పేరూ కూడా...... అందుకు మన మేం చేస్తాం"
17. శివకామయ్య తరచుగా చేవించేది.
18. గుర్రపు సకిలింపు.
19 "ఈ యింట్లో మనకు......ఉందా లేదా?" అని అడిగింది సూర్యకాంతం.
24. 32. (అడ్డు) పెద్దకొడుకు.
25. భూమికి పర్యాయపదం.
26 రాగాలు (తలక్రిందులు)
27. ఇదివిని పనిమనిషి ముత్యాలమ్మ పరుగెత్తింది.
28. భార్యాభర్తలు రోజుకు మూడు...(తలక్రిందులు)
30. మగవాడి ఏడ్పు ఆడదాని......నమ్మరాదు.
31. చంద్రునిలోని కళంకం.

ఉత్తరాలు

కథకానికథలు

"ఆర్యులారా, నా భార్యలారా" అన్న శీర్షికతో వెలువడిన కథకానికథ కడుపుబ్బ నవ్వించింది. కానీ, ఇది నిజంగా జరిగిందంటే అతిశయోక్తిగా ఉంటుంది.

వి. సరోజిని (ఉయ్యూరు)

* * *

'ఆర్యులారా, నా భార్యలారా' అన్న కథకానికథ అసంభవమే కాకుండా అసహజంగా కూడా ఉంది. ఉపన్యాసకుడు, ఇద్దరు భార్యల ప్రియతమ భర్త అయినప్పటికి, నిండు సభలో "ఆర్యులారా, నా భార్యలారా" అన సాహసించలేడు. అనలేడు దీనికి ప్రథమ బహుమతి లభించింది!

పసుపులేటి సావిత్రిదేవి (నరసరావుపేట)

* * *

ఎస్ ఎస్. మరూరుగారు మాయబజారు కథ గురించి వ్రాస్తూ, "ఎవరైనా రిక్షా ఎక్కేటప్పుడు సినిమా థియేటరు పేరు చెబుతారేగాని, సినిమా పేరు చెప్పేవారిని నే నెక్కడా చూడలేదు" అంటూ ఉద్ఘాటించారు. కాని అది సరికాదు. ఏ సినిమా ఏ థియేటరులోవుందో సమయానికి తెలియక పోవచ్చు పై వూళ్ళనుంచి వచ్చిన వాళ్ళకు. సినిమా పేరుచెప్పి థియేటరుకు తీసుకువెళ్ళమనడం సర్వ సామాన్యం పట్టణాల్లో! అంచేత మాయా బజారు కథకానికథలో ఎక్కడా అసందర్భము లేదు

యస్ జాకబ్‌పాల్ (రామచంద్రపురం)

* * *

శ్రీమతి రమాసుందరిగారు వ్రాసిన "వీలం చౌక్కా" కేవలం కల్పితమని తోస్తోంది. ఎక్కడైనా! విద్యార్థి లెక్చరర్‌తో అలా అంటాడా? ఇది నిస్సందేహంగా 'గ్యాస్' అని తోస్తోంది.

యస్ శ్రీనివాసరావు (హైద్రాబాదు)

* * *

14—6—61 తేదీ పత్రికలో శ్రీ లక్ష్మీకాంతంగారు భారతదేశం ఎప్పుడూ 3 వికెట్ల నష్టానికి 394 పరుగులు సంపాదించలేదన్నారు కాని మద్రాసు టెస్ట్‌లో న్యూజిలాండుపై 3 వికెట్ల నష్టానికి 500 పైగా పరుగులుచేసి డిక్లేరు చేశారన్నమాట ఆయన మర్చిపోయినారేమో ఏమైనా యిలాంటి విషయములను సీరియస్‌గా తీసుకోవడము మంచిదిగాదేమో!

ఆర్. యస్ యస్ ఆకెళ్ళ (ఇరుసుమండ)

ఉత్తమః

సంచికాయనమ. కోర్టు మహామంత్ర అత్యుత్తమాయనమః ధన్యవాదాలు సమర్పణేయనమః

టి. పి. రంగాచారాయనమః (విజయనగరం)

ఢిల్లీ లేఖ

శ్రీ కృష్ణగారు నిష్పక్షపాతంగా అందర్నీ విమర్శిస్తున్నారు. ఈమధ్య చాలా బాగుంటున్నది.

14—6—61 సంచికలో "గత నలభై సంవత్సరాల చరిత్ర వ్రాస్తే మహాత్మాగాంధీ వేసిన పోరపాటుఅంచనాలలో మొట్ట మొదటిది మౌల్వి మౌనా అలీతోడి ఆయన సాన్నిహిత్యం అని తేలుతుంది" అని వాశారు ఇది అక్షరాలనిజం.

రఘు (గూడూరు.)

పొట్టికథలు

"పొట్టికథలు" కార్టూనులు" పత్రికకు వన్నె తెస్తున్నాయి

యం. గంగాధరం (నవీపేట)

నిర్మాతల లోపాలు

ప్రేక్షకుడు'గారు నిర్మాతలు చేయుచున్న వ్యాఖ్యానమునకు సరియైన జవాబు ఇచ్చేరు. పౌరాణిక చిత్రాలలో విద్యుత్ స్తంభాలు, అప్పుడప్పుడు మోటారు కార్లు (మనస్ఫూర్తిగా తియ్యాలని తీయరు కాని కనబడుతుంటాయి) దర్జీనులు నివశించు గృహములను బంగళాలుగా చూపించితే సినిమాలు ఏలాగున రాణిస్తాయి? నాయక పాత్ర వేసే వ్యక్తి మొదలు సేవకుడు పాత్ర వేసే వాడువరకు ఉపన్యాసలు దంచుతే వినోదానికి వచ్చిన వారికి ఎందుకు రోత పుట్టదు? ఇప్పుడు తీయుచున్న చిత్రాలస్థాయి పెంచకపోతే అసలుకు నష్టం వస్తుంది!

రాజగోపాల్ (న్యూఢిల్లీ)

రేఖా చిత్రకథ

ఈ వారము ప్రచురింపబడిన 'రేఖా చిత్రకథ' చాల బాగున్నది.

పూలేటి వెంకట సుబ్బరావు (మద్రాసు)

* * *

బాపురేఖా చిత్రాలు ఎంత బాగున్నాయి.

యస్. శంకరనారాయణ (రాజమండ్రి)

కార్టూనులు

"ఎప్పుడూ ఇంతే—88 చాలా బాగుంది. 'ఆఫీసులో అర్జెంటు పనివుంది. రాత్రికి ఆలస్యం అవుతుంది' అని భర్త అంటే 'సర్లెండి కానీ, కానీ పాయింటుకన్నా ఎక్కువపెట్టి ఆడకండి' అని జవాబు నిజమే! ఈ రోజుల్లో పేకాట మరీ ఉద్యోగస్తుల్లో ఒక హాబీ అయిపోయింది. అది ఆడని వాళ్ళని క్లబ్బుల్లో ఎగతాళి చెయ్యటం గూడా మామూలు కానీ శంకర్‌గారి హిరోయిన్ అంత చల్లగా జవాబు చెప్పటం మాత్రం కొంచెం ఆశ్చర్యంగా వుంది.

ఆనంద్‌బాబు (తెనాలి)

కథలు

"ప్రేమాయణం" కథలోని పార్వతీశం పాత్రనంత పిరికిగా రచించినందున మగధీరుల పిరికితనం వెల్లడి అయింది కొంతవరకు. మగవారి పిరికి తనాన్ని చక్కగా వివరించినందుకు రచయిత "ఆదివిష్ణు"గారికి నా హృదయ పూర్వక వందనము లందచేయుచున్నాను. నిర్మల (విజయవాడ)

'వర్ణాలతో' అత్యుత్తమైన శైలిలోవుంది, వర్ణాంతర వివాహాలవల్ల ఏమాత్రం ముప్పులేదని, పైపెచ్చు అలాంటి దురాచారం సంఘ పురోభివృద్ధికి గొడ్డలిపెట్టు అని నిరూపించేదిగా వుంది.

ఉత్తరాలు

ఈమధ్య వస్తున్న కథానికలో 'హీరో'ని వుత్త చవట వాగమ్మ క్రిందను, 'హీరోయిన్'ని 'గయ్యాళి' గాను చిత్రించటం జరుగుతున్నది. అంటే హీరో పవరు జీరో అవుతున్నది. రచయితల్ని తమ కథా నాయకులను ఉదాత్త, వీరోచిత శృంగార నాయకులనుగా, నాయికలను వినయవతులనుగా చిత్రింప కోరుతాను.

పోలంరాజు రాధాకృష్ణమూర్తి (గుంటూరు)

* * *

'గోమెన్నసాయ్' కథలో రచయిత వాకాటి

(63-వ పేజీ చూడండి)

ఆంధ్రసచిత్ర వారపత్రిక

★

వ్యవస్థాపకులు:
దేశోద్ధారక కాశీనాథుని
నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

స్థాపితము
1908

★

ముఖ్య సంపాదకుడు:
శివలెంక శంభుప్రసాద్

★

సంపాదకుడు:
శివలెంక రాధాకృష్ణ

★

సంపుటము 53
సంచిక 42

28-6-61
బుధవారం

ప్లవ సం॥ నిజజ్యేష్ఠ పూర్ణిమ

★

విడిప్రతి వెల 25 న. పై.
సంవత్సర చందా 13-0-0

★

ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయము
7, సంబుచెట్టివీధి,
మదరాసు-1.

విషయానుక్రమణిక

ముఖచిత్రం:
కాంతికళావారి "కాంతి"లో
అంజలీదేవి

కథలు:

సీరియల్ కథలు:

శీర్షికలు:

వచ్చేవారం!

అచ్చిరాని చదువులు—కథ
శ్రీరంగం నారాయణబాబు.

ఈ ప్రత్యేక సంచికలో స్థలాభావంవల్ల మామూలుగా ప్రచురించే కొన్ని శీర్షికలు ప్రచురించలేకపోయాము.

నీరసానికి రసాయనం
ఒరిస్సా ఎన్నికల్లో విజయం
మద్యనిషేధ ప్రచారం
తెలంగాణా
మనకనవసరం!
దయచెయ్యండి! దయచెయ్యండి!
మా సహాయం తటస్థదేశాలకు మాత్రమే!
-పాకిస్తాన్‌కు రష్యా జవాబు

ఇటీవల గుడివాడ ఆంధ్రకేసరి నగర్ లో యువజన కాంగ్రెసు శిబిరానికి శ్రీ నీలం సంజీవరెడ్డి ప్రారంభోత్సవం జరిపారు.

న్యూఢిల్లీ లేఖ — **శ్రీకృష్ణ**

[illegible]

1961-62 ఎన్నికల్లో కాంగ్రెస్‌ను రక్షిస్తున్నట్లుగా అమెరికా చైనాలు చరిత్రలో ప్రాముఖ్యం, పొందబోతున్నాయంటే అసంభవంగా కన్పించవచ్చు. చైనా దురాక్రమణ, భారత చైనా వివాదాలలో భారత కమ్యూనిస్టులు ప్రదర్శించిన పాక్షిక దృక్పథం కలిసి, భారత దేశంలో, దినదినాభివృద్ధి పొందుతున్న కమ్యూనిస్టు పురోగతిపై ఎదురుదెబ్బ తీశాయి. చైనా దురాక్రమణే జరిపివుండకపోతే, భారత కమ్యూనిస్టులు ఈ పాటికి విజయపథంలో విహరిస్తుండేవారు

ప్రచ్ఛన్న యుద్ధాన్ని, వలసతత్వాన్ని తీవ్రంగా ప్రతిఘటిస్తున్న భారతదేశం వాటివల్లనే లాభం పొందుతున్నదంటే కూడా మీకు విడ్డూరంగా కన్పిస్తుంది. భారత—బ్రిటిష్ వాణిజ్య ఒప్పందం, బ్రిటీషు వలస రాజ్యాలలో భారత వాణిజ్యానికి రక్షణ కల్పిస్తోంది ఈ వలస ప్రాంతాలన్నీ స్వయంపరిపాలకాలు కావటంవల్ల, ఈ రక్షిత వాణిజ్యప్రాంత వైశాల్యం చాలా తగ్గిపోతుంది. అంటే భారతదేశం వలసతత్వాన్ని విమర్శించి ప్రతిఘటిస్తున్నప్పటికీ, బ్రిటీషు వలస తత్వం వల్లనే ఎక్కువ ఉపయోగం పొందుతున్నదన్నమాట.

ప్రచ్ఛన్న యుద్ధం సంగతి కూడా ఇంతే. ప్రచ్ఛన్న యుద్ధాన్ని విమర్శించే సదవకాశాన్ని ప్రధాన మంత్రి ఎప్పుడూ జార విడుచుకోలేదు అకుంఠిత కంఠంతో విమర్శించేవారు. అయినా ఈ ప్రచ్ఛన్న యుద్ధంనుంచే భారతదేశం గొప్ప లాభాలు పొందింది. తృతీయ పంచవర్ష ప్రణాళికకు రష్యా సహాయం చేయటం ప్రచ్ఛన్న యుద్ధ మహాత్మ్యమే. క్యూబా గొడవ ప్రారంభం కావటం, ప్రపంచ రాజ్యాల్లో క్యూబా పంచదారకు రష్యామార్కెట్లు వెతకటం అమెరికాకు క్యూబా చెక్కెరకు బదులుగా భారత దేశం చక్కెర పంపటం ప్రచ్ఛన్న యుద్ధ ఫలితమే. ఆఖరికి తృతీయ పంచవర్ష ప్రణాళిక మొదటి రెండు సంవత్సరాల్లో రెండు వందల కోట్ల డాలర్ల సహాయం భారత దేశానికి తెచ్చింది కూడా ఈ ప్రచ్ఛన్న యుద్ధమే

ఇహ మూడో వైపరీత్యం : భారతదేశాన్ని కరువు నుంచి రక్షించినవాళ్ళు, పంచదార పరిశ్రమ, కాంగ్రెస్ నిధికి విరాళం ఇవ్వటానికి కారణమైనవాళ్ళు, ప్రణాళిక మొదటి రెండు సంవత్సరాలకు 225 కోట్ల డాలర్ల సహాయం సంపాదించగల్గినవాళ్ళ ప్రధాన మంత్రి దృష్టిలో "ద్వితీయశ్రేణి పౌరులు". ఆహార ధాన్యాల, చక్కెర, సహాయ ఒప్పందాలకు మంత్రుల స్థాయిలో కారకులు ఆర్థిక మంత్రి శ్రీ మొరార్జీ దేశాయ్, ఆహార, వ్యవసాయ మంత్రి శ్రీ యస్. కె. పాటిల్ మాత్రమే. తమ మంత్రి వర్గంలో వారి ఉనికిని శ్రీ నెహ్రూ ఉపేక్షించి వూరుకుంటున్నారనేది రహస్యమైన విషయమేంకాదు. మొరార్జీదేశాయ్‌పట్ల ప్రధాన మంత్రి ఆలోచన ఎలావుందో తెలుసుకోవటానికి కాంగ్రెస్‌పార్టీ ఉపనాయకుని ఎన్నిక గాథ పరిశీలిస్తే చాలు. ప్రణాళికకు సహాయం లభించటానికి శ్రీయుతులు బి. కె. నెహ్రూ, యల్. కె ఝా, స్వామినాధన్ (ప్రభుత్వోద్యోగులు) బాధ్యులు. శ్రీ బి. కె. నెహ్రూ పట్ల ప్రధాని ఏదో కొంత ఓర్పు వహించి వుండవచ్చుగాని, ఇతర ఉద్యోగుల విషయంలో తమకున్న జుగుప్సా భావాన్ని ఆయన ఎప్పుడూ మరుగుపరుచుకోలేదు ఒక్కొక్కప్పుడు వీరిది "గాజుకాయ" దృక్పథమని విమర్శించేవారు. ఇంకొక్కప్పుడు ప్రధాన మంత్రి, వీర్ని ఇంజనీర్లతో పోలుస్తూ, ఒక్కొక్క ఇంజనీరు 20 మంది ప్రభుత్వోద్యోగులకు సమానమని అంటుండేవారు.

వెనక్కి తిరిగిచూస్తే, ఈవారం సంఘటనలబట్టి కాంగ్రెస్ తిరిగి అధికారంలోకి రావటం ఖాయమని తేల్తుంది. కావల్సినంత ఆహారం, తృతీయ పంచవర్షప్రణాళిక నిరభ్యంతరంగా ప్రారంభించే సదుపాయం ఇప్పుడు ఏర్పడ్డాయి అయినా మన ప్రధాన మంత్రి సహాయం చేసిన దేశాలకు కృతజ్ఞత కూడా చెప్పనంతటి తటస్థులు!

* * *

కెన్నడీ, కృశ్చేవ్‌ల వియన్నా సమావేశం "విజ

(62-వ పేజీ చూడండి)

మహాపురుషుల
జీవితాలు

మూడుగంటలదాక బాగా ఎండ కాచింది.

ఉన్నట్లుండి మబ్బుకమ్మింది.

గాలికి తలుపులు కొట్టుకోవడంమొదలుపెట్టాయి.

"కింకర్మ కిమకర్మేతి కవయోప్యత్ర మోహితా..." చదువుతున్న భగవద్గీతను మూసేసి కిటికీదగ్గరకెళ్ళారు చెంచురామయ్య.

ఈ కిటికీతలుపు ఇలా కొట్టుకోకుండా ఏదయినా పెట్టమంటే ఇల్లుగలావిడ పెట్టదుకదా! అద్దెకు మాత్రం ముప్పైయవతారీకునే వచ్చి కూచుంటుంది...కాస్త పెద్దగా గాలి వీస్తే చాలు, పర్వతాలు దొర్లిపోయినంత చప్పుడుచేస్తాయి తలుపులు......కిటికీతలుపుల సందుల్లో అట్టముక్కల్ని మడిచిపెట్టారు చెంచురామయ్య.

పెద్దగా వీచింది గాలి. కిటికీగుండా వానజల్లు ఆయన మొహంమీద పడింది. త్రుళ్ళిపడ్డారు.

కిటికీ కవతల, రోడ్డుకటువైపున ఎవరో కంట్రాక్టరు కట్టించిన చిన్న చిన్న ఇళ్ళు బొమ్మరిళ్ళలా వరసగా ఎనిమిది వున్నాయి. ఆ ఏడో ఇల్లు

కనబడకుండా పెద్ద చింత చెట్టుంది. అది, గాలికి వూగి, వానకు తడిసి, మురిసిపోతూంది.....ఆ మొదటి ఇంట్లో అసిస్టెంట్ సర్జన్ మోహన్ రా వున్నాడు... నాలుగోదాంట్లో లాయర్ ఆంజనేయులుంటున్నాడు.....ఎంతమంది వుంటేనేం.—ఎం. ఎల్. ఏ. వరసన్నగౌడ్‌గారివీధిలోకి కాపురానికి వచ్చేదాక, ఈ వీధి తారు మొహం ఎరగదుకద—

కిటికీకమ్మిల్ని పట్టుకుని నిల్చున్నారు చెంచురామయ్య. ఇంకోసారి వాననీళ్ళు మొహంమీద పడ్డాయి. తుడుచుకున్నా రాయన.

అపాటికి వాన హెచ్చింది— వయస్సులా.... గాలి తగ్గింది—యవ్వనంలా....వానా, గాలీ కలిసి జోరుగావస్తే?— తుఫాను— అవుతుందేమో!!..... జీవితంలో ఏం కావాలో తెలియక వెతుక్కోవడంతో యవ్వనమంతా అయిపోతుంది. ఏమి కావాలో, ఏది చెయ్యాలో తెలుసుకునేసరికి సంవత్సరాలు దాటిపోతాయి—శక్తీ, ఓపికా తగ్గిపోతాయి....వాన వచ్చేముందు గాలి ఎక్కువ—గాలి తక్కువయిన కొద్దీ వాన ఎక్కువ — లెక్కలప్రకారమయితే దీనికి ఏదయినా విలోమ నిష్పత్తిలాటిది వుండాలి....

చెంచురామయ్యగారి మనసు, బయటి వాతావరణంలా చల్లగావుంది......ఏవేవో వావీ వరుసా లేని ఆలోచనలతో వేడిగానూ వుంది—

రోడ్డుప్రక్కగా వాన నీరు గలగలా చప్పుడు చేసుకుంటూ కాలువగా వెళ్తూంది....అంత వానలోనూ ఒకబ్బాయి పరుగెత్తుకొచ్చాడు.....వాడి కళ్ళల్లో ఎంత వెలుగో ..... ఒక కాగితప్పడవను నీళ్ళల్లో వదిలిపెట్టాడు— ఒయ్యారంగా ఊగుతూ సాగింది ఆ అబ్బాయి ఉత్సాహపుపడవ ..... కాని, పెద్దగా పడుతున్న వాన చినుకులకు తడిసి బరువెక్కి ఆ పడవ నెమ్మదిగా మునిగిపోయింది .... ఆ అబ్బాయి పరుగెత్తిపోయాడు ....

చెంచురామయ్య కిటికీని వదిలారు. హాల్లో అలమారలోంచి ఓ పాత ఇంగ్లీషు వార పత్రికను తీసి దాని అట్టకాగితాన్ని చింపారు. వాసలీన్ సీసానూ తీసుకున్నారు. ఆ కాగితాన్ని చతురస్రంగా కత్తిరించి దానికి రెండువైపులా వాసలీన్ పూశారు; నాలుగుగా మడిచారు. కత్తిపడవ చేయబోయారు— కాని రాలేదు. మూడుసార్లు ప్రయత్నించినా మామూలుపడవే వచ్చింది... ఆయనకు నవ్వొచ్చింది. కత్తిపడవ చేయడం మరిచిపోవడమా!

అఖరు సారిగా......

—ఒక వానరోజున బడి ఎగ్గొట్టి కాగితాలతో కత్తిపడవలు చేసి నీళ్ళల్లో విడిచి పెడుతుంటే, బయటినుంచి వస్తున్న నాన్నగారు చేతిలోని గొడుగుతోనే తన్ని కొట్టపోవడం, ఆ దెబ్బ కడ్డంగా తను మోకాలు పెడితే ఆగొడుగుకాడ విరిగిపోవడం—గుర్తుకొచ్చాయి......ఆరోజు బడి మానేసి వర్షంలో తడుస్తున్నాడని నాన్న కొట్టారు; తన రామకోటికాగితాలతో పడవలు చేశాడని అమ్మ చితకబాదింది.....

అప్పుడు తనకు ఎనిమిదేళ్ళు.

—నలభై ఏడేళ్ళ తర్వాత ఈనాడు పెళ్ళి, ఉద్యోగం, నల్గురిలో ఒక్కడుగా మిగిలిన కొడుక్కు రెండేళ్ళక్రింద తమ ఇంటికొచ్చిన కోడలు, —తర్వాత ఈనాడు, ఈనాడు కత్తిపడవ చేయబోతే రానంటూంది—

ఆ అబ్బాయి మళ్ళీ వచ్చాడు. వంగి నెమ్మదిగా ఇంకో పడవను వదిలిపెట్టాడు.

...రవీంద్రుడి గీతంలో ఒక అమ్మాయి అంటుంది:

'ఇక్కడి కెందుకొచ్చానో చెప్పనా'?

'—నింగిని నిండిన నక్షత్రాల నడుమ నా ప్రమిదను నిలుపుదామని వచ్చాను—

'ఇక్కడి కెందుకొచ్చానో చెప్పనా?

—'పగటివెలుగు పడమటింటో నిద్రపోయింతర్వాత ఈ ప్రవాహంమీద నా దీపాన్ని పడవగా వదలిపెడదామని వచ్చాను—'

—ఈ ప్రవాహంమీద పడవగా వదలిపెడదామని వచ్చాను........—నా దీపాన్ని పడవగా వదలిపెడదామని.......—పడవగా వదిలి.....

చెంచురామయ్యగారు ఆశ్చర్యపడ్డారు,... ఆలోచిస్తూ, ఆలోచిస్తూ, ఎలా మడిచారో ఏమిటో —ఆయనచేతిలో కత్తిపడవ తయారయివుంది! పోగొట్టుకున్న వస్తువు దొరికినట్టు, పాత మిత్రుడు హఠాత్తుగా కనబడినట్టు ఆయన ఎద ఆనందంతో నిండింది. కిటికీదగ్గరకు వెళ్ళారు... వర్షం ఇందాకటికన్న కాస్త తగ్గింది. కాని నీళ్ళ కాలవమాత్రం మరీ ఉధృతంగా పారుతూంది.

> ముష్టివాడు:-అయ్యా! ఒక బీడీ ఉంటే ధర్మం చేద్దురూ.
> పెద్దమనిషి:-ముష్టి వాళ్లకు కూడా బీడీలు ధర్మమేమిట్రా.
> ముష్టివాడు:-బీడీలు గాక సిగరెట్లు ఎవరిస్తారండీ.
> తాడి రామమూర్తి (సఖినేటిపల్లి)

దాన్నిండా నాలుగయిదు కాగితాలు తేలుతూ పోతున్నాయి— అవన్నీ ఆ అబ్బాయి వదిలిపెట్టిన పడవలు కాబోలు.....ఆ పడవల జీవితం రెండేసి నిముషాలు — రెండుబొట్లు వాన రాలితే ఆ అందాల పడవకాస్తా, తడిసి ముద్దఅయి మామూలు కాగితంగా తేలి, మునిగిపోతుంది. అడుగో ఆ అబ్బాయి —గెంతుకుంటూవచ్చి ఇంకో పడవను వదిలిపెట్టి పెరుగెత్తివెళ్ళిపోయాడు....బహుశ ఇంకోటి తేవడానికి కాబోలు—అలా ఎన్ని పడవలుచేసి దాచుకున్నాడో—!

ఈసారి ఆ అబ్బాయి రాగానే పిలవాలి. వాడి నొక నిముషం వుండమనాలి. తాను వెళ్ళి, తను చేసిన కత్తిపడవను ఆ అబ్బాయిచేతికిచ్చి నీటి మీద వుంచమని చెప్పాలి. ఈ కత్తిపడవ అంత త్వరగా మునిగిపోదు. అలా మునగకుండా కంటికి కనిపించిన దూరందాక అది తేలిపోతుంది. అప్పుడు ఆ అబ్బాయి ఆశ్చర్యపోతాడు. ఆ ఆశ్చర్యాన్ని చూడాలి. ఆ కాగితానికి వాసలీన్ పూశారని తెలిస్తే వాడి ఆశ్చర్యం పోతుంది....రహస్యంలోనే ఆనందం.. ఆశ్చర్యం......! ఇదేమిటి—అని బయలుదేరితే ఆనందంపోతుంది.... బాధ మిగులుతుంది....అసంతృప్తి దొరుకుతుంది.

అదుగో, ఆ అబ్బాయి వచ్చేశాడు! వాడి పేరేమిటో?

"ఏయ్!" అని పిలిచారు చెంచురామయ్య. వాన జోరులో వాడికి విన్పించలేదల్లేవుంది. గొడుగు తీసుకున్నారు చెంచురామయ్య. ధోవతిని నడుములో దోపుకున్నారు. ఇంకో చేతితో కత్తిపడవను తీసుకున్నారు.

"ఏమండీ! ఎంత పిలిచినా టిఫినుకు రారేం ?"

ఉలిక్కిపడ్డారు చెంచురామయ్య—

"ఎక్కడికో బయలుదేరుతున్నట్లున్నారే—?" అంది ఉప్మా పళ్ళెంతో వచ్చిన సుందరమ్మ.

"అబ్బే........"

"ఆ చేతిలో ఏవిటీ—"

"అబ్బే....ఇదా...ఇది ఏమీలేదే సుందరం!"—అని నవ్వారు చెంచురామయ్య.

"అరి మీ అన్యాయమూ! ఏదో భగవద్గీత చదువుకుంటున్నారనుకుంటే—ఇదా మీరు చేస్తున్న పని?" — అని కిటికీగుండా బయటికి చూసి— "అవిగో అవన్నీ మీరుచేసిన పడవలేనా — ! రామ రామ! ఎవరయిన చూస్తే — నవ్వరుటండీ—" అని దవడలు నొక్కుకుంది సుందరమ్మ చిరునవ్వుతో.

"అబ్బే! అవన్నీ ఆ అబ్బాయి చేశాడే—" కత్తిపడవ టేబిల్‌మీది కెక్కింది.

"ఇహనేం? — మీరుచేసి ఇస్తుంటేవాడు వానలో నిల్చుని—వాటిని నీళ్ళల్లో వేస్తున్నాడన్నమాట—!! వాళ్ళమ్మ గనుక చూసిందంటే మనల్ని జుట్టు పట్టుకుని వీధిలోకి లాగుతుంది.....ఆ...."అని మందలించింది సుందరమ్మ.

"నేను ఉద్యోగంనుండి రిటైరయినా నువ్వు అథారిటీలోనుండి రిటైరవలేదే—" అన్నారు చెంచురామయ్య.

"ఆ.....చాల్లెండి ... ముందు టిఫిన్ కానివ్వండి—"

"ఏవిటీ — ఉప్మావా......జంతికలు చెయ్యమన్నాను కదటే—"

"అబ్బాయి ఈ పూట ఉప్మా చెయ్యమని చెప్పిపోయాడండీ — అందుకని చేశానూ—అదీగాక ఓ ప్రక్క పళ్ళూడిపోతుంటే ఇంకా జంతికలేవిటండీ—"

"పళ్ళు పూర్తిగా వూడిపోతే ఇహ జంతిక లెటూ తినలేముగా—"

"ఏవిటో బాబూ—" సుందరమ్మ వెళ్ళిపోయింది వంటింట్లోకి—

'ఈమె ముప్ఫైయ్యైదేళ్ళు నా జీవితాన్ని పంచుకుంది' అనుకున్నారు చెంచురామయ్య

ఆయన ఆలోచనలకు టేబిల్‌మీది కత్తిపడవ అడ్డమయింది. ఉప్మా అయిపోవస్తూంది.

"ఇంకాస్త తెచ్చాను — " అంటూ వచ్చింది సుందరమ్మ.

"వాకింక వద్దు—"

"అయితే వుండండి, కాఫీ పట్టుకొస్తాను"

మళ్ళీ ఆలోచనలో ఎడ్డారాయన

— పెండువారాల క్రింద కొడుకు భార్యతో అత్త గారింటికి వెళ్ళాడు. అతడు వెళ్ళిన నాల్గోరోజు పొద్దున—

నిద్రలేచి, స్నానం అదీ అవగానే పూజ కానిచ్చారు చెంచురామయ్య. పూజకాగానే భగవద్గీత ఒక అధ్యాయం పారాయణం చెయ్యడం ఆయన అలవాటు. భగవద్గీత చదువుతూ వుండగానే ఇత్తడి గ్లాసులో వేడివేడి కాఫీని తీసుకొచ్చి ఆయన ముందుంచి, ఆ గ్లాసుమీద ఇత్తడికప్పుని బోర్లించి పెట్టి వెళ్ళడం సుందరమ్మ అలవాటు

కాని అవాళ ఎందుకనో గీతాపారాయణం అయిపోతూంది ఇంకా రెండే శ్లోకాలున్నాయి. కాని కాఫీ గ్లాసు రాలేదు ఆ రెండు శ్లోకాలూ అయిపోయాయి. కాని . . .

సుందరమ్మ ఆరోగ్యమేమయినా బాగులేదేమో అనుకుని, లేచి, వంటింట్లోకి వెళ్ళిచూశారాయన. ఆ పాటికి ఆమె స్నానం అయింది కూచుని కూరలు తరుగుతూంది .ఆయన్ను చూడగానే కత్తి పీటను ప్రక్కకుంచి—"కూచోండి!—కాఫీ ఇస్తాను" అంది ఇచ్చింది. ఆయన త్రాగారు. ఏదో అడుగు దామని అడక్కుండానే లేచివచ్చారు.

కాసేపు పేపరు చదివి, ఒకటి రెండుత్తరాలు రాసుకుని ప్రక్కింటబ్బాయి ముకుందానికేదో అర్థం కాని పాఠం చెబుతుండగా తొమ్మిది కొట్టింది. విస్తుపోయారు చెంచురామయ్య తొమ్మిది కొడుతుండగా చారు లేక మజ్జిగ అన్నం ఘట్టంలో వుండడం ఆయన రివాజు. కాని ఏమిటివాళ...? సుందరమ్మకేమయిన మతిపోతూందా ?....ముప్పై ఆరేళ్ళ సర్వీసులో ఒక్క రోజు కూడా ఆఫీసుకు ఆలస్యంగా వెళ్ళలేదే — అలాటి తను ఇవాళ ఆలస్యంగా వెళ్ళడమా? ఇంటినుండి సరిగ్గా తొమ్మిదీ పదింటికి బయట పడకపోతే ఆఫీసువేళ దాటి పోతుంది......ఇవాళ భోజనానికి వీలులేదు

చెంచురామయ్యగారు గబగబా ధోవతి ధరించి, చొక్కా వేసుకుని కోటు తొడుక్కున్నారు. కోటు జేబులో పెన్ను అదీ చూసుకున్నారు. ఉత్తరీయం వేసుకుంటుండగా హాలుని చిమ్ముదామని అటొచ్చింది సుందరమ్మ. చేతిలో చీపురుతో ఆమె అలాగే నిల్చుండిపోయి తన్ను చూడడం గమనించారు చెంచురామయ్య

ఆశ్చర్యంగా ఆమెవేపు చూశారు—

ఆమె చేతిలోని చీపురు అరిగిపోయి వుంది....

"ఆ చీపురు అరిగిపోయిందికదా—పారేసి కొత్తది కొనుక్కోకూడదూ—" అన్నారు యధాలాపంగా కోటుజేబులో చేయివుంచుతూ

చేతికేదో లావు కాగితం తగిలితే బయటికి తీశారు సుందరమ్మ మాట్లాడలేదు

తీసిన కాగితాన్ని విప్పారు చెంచురామయ్య. మరుక్షణం ఎవరో కత్తితో పొడిచినట్లయింది ఆయన మొహం!

అందుకనేనన్నమాట—కాఫీ ఆలస్యమయింది.

అందుకనేనన్నమాట — తొమ్మిదికి ముందుగానే తనకు భోజనానికి పిలుపురానిది . సుందరమ్మ లోపలికి వెళ్ళిపోయింది

ఉత్తరీయమూ, కోటూ, చొక్కా, విప్పిపారేసి పడక కుర్చీలో చేరగిలబడ్డారు చెంచురామయ్య.

ముప్పైఆరేళ్ళ ఆదర్శప్రాయమైన ఉద్యోగ నిర్వహణ తర్వాత తను నిన్నటితో రిటైరయిపోయారు! అరిగిపోయిన హెడ్ గుమాస్తాకు ఇవాళ ఆఫీసులో పార్టీ కూడా ఏర్పాటుచేశారు..... చెంచురామయ్యగారి మొహంమీదకు చిరునవ్వు రావడానికి, ఆయన యాభైయ్యైదేళ్ళ జీవితానుభవమూ కృషిచేయవలసివచ్చిం దారోజున......

—పది రోజుల క్రింది ఆ సంఘటన తలచుకుంటే ఏవిటోగా వుంటుంది.....

ఉప్మా అయిపోయింది. పళ్లెం ప్రక్కనుంచారు. వర్షం ఇంకా కురుస్తూనేవుంది. అంత ఉరుముల శబ్దం మధ్యా — వీధితలుపు ఎవరో కొడుతున్నట్లు వినిపించింది. చెంచురామయ్య వెళ్ళి తలుపుతీశారు. రెయిన్‌కోటూ, కుళ్ళాయికింది మొహం పలికింది—" టెలిగ్రాం సార్!"

పుచ్చుకున్నారు చెంచురామయ్య.

తనకే! ప్రాణ మిత్రులలో ఒక్కడైన సూర్యనారాయణకు టైఫాయిడ్ తగ్గిపోయి—మళ్ళీ తిరగ

దర్శకుడు:- అరే! హీరో వేషం నీకిస్తే నువ్విలా నున్నగా గుండు గీయించుకొచ్చావేమోయ్?

కొత్త నటుడు:- సార్! హీరోఛాన్సు యిప్పిస్తే ఏడుకొండలవాడికి తల దీయించుకుంటానని మొక్కుకున్నానండి.

యన్. వి. శ్వేశ్వర్ (వైజాగ్)

బెట్టిందట.....తన్ని చూడాలని అంటున్నాడట.... వాళ్ళబ్బాయి ప్రసాద్ ఇచ్చాడు ఈ టెలిగ్రాం—

కాఫీగ్లాసుతో వచ్చిన సుందరమ్మకు టెలిగ్రాముతో ఎదురయ్యారు చెంచురామయ్య.

* * *

ఇంకో నాలుగ్గంటలుంటే తెల్లవారుతుంది.

మెయిలుబండి చీకటిని దూసుకుని వెడుతూంది.

ఫస్ట్‌క్లాస్ పెట్టెలో క్రింది పరుపుమీద పడుకుని ఉన్నారు. ఆ పెట్టెలో రెండే పరుపులున్నాయి. పైదానిమీద ఎవడో అబ్బాయి—కాలేజి కుర్రాడు కాబోలు—పండుకుని వున్నాడు. నీలిదీపం ప్రశాంతంగా వెలుగుతూంది.

సూర్యనారాయణ—అదే సూర్యం—ఆ పేకాట దుర్గుణం మినహాయిస్తే ఎంత మంచివాడు.... హైస్కూలు రోజులలో ఓసారి తాను ఈదుతూ ఈదుతూ మునిగిపోతుంటే జుట్టుపట్టి పైకి లాక్కువచ్చాడు సూర్యం....మొన్నమొన్న అబ్బాయి పెళ్ళికి డబ్బు ఎలాతేవాలో తెలియక తికమకపడుతుంటే అడక్కుండానే డబ్బు పంపాడు సూర్యం. . ఆ వెయ్యిలో ఇంకో మూడువందలు ఇవ్వాలికూడాను.... .నిడదవోలులో సూర్యం మేష్టారంటే ఆయన దగ్గర చదువుకున్నవాళ్ళంతా పడిఛస్తారు..... ఆ సూర్యం తను వెళ్ళేసరికి వుంటాడా? ఏవిటో ఇన్ని అనుభవాల తర్వాత, ఇన్ని సంవత్సరాల తర్వాత ఇంకా 'చావు' అనగానే గభుక్కున గుండె ఎగిరిపోయి నట్లనిపిస్తుంది....కాని రోజూ ఎంతోమంది చచ్చిపోతుంటే అలా అన్పించదు. బహుశా మనం ప్రేమించిన వాళ్ళు—కనీసం ప్రేమించామనుకున్న వాళ్ళు — మనం అలవాటుపడ్డవాళ్ళు చనిపోతేనే ఈలోటు, ఈ బాధ కలుగుతాయి కాబోలు — అయితే 'చావు' అంటే మనం పడే వేదనకు కారణం, కేవలం 'అలవాటుపడి వుండడ'మేనా ? ఛా..... అంత సూక్ష్మంగా తేలిపోతే ఇహ రిసరెక్షన్లూ, త్రిపిటకాలూ, కర్మయోగాలూ ఎందుకూ? కాని చావంటే ఏవిటో, దాని తర్వాత ఏంవుందో (అదంటూ వుంటే) తెలిస్తే చావు గురించి భయపడమేమో!...అయితే చావుమీది మన భయానికి మరో పేరు — ఏమిటో తెలియని అజ్ఞానపు భయమన్న మాట—ఇదీ ఒక నిర్వచనమే?—

"ఇదేం స్టేషను మేస్టారూ?"

చెంచురామయ్య ఉలిక్కిపడ్డారు. పైనుండి ఆ అబ్బాయి అడిగినట్లు తెలుసుకున్నారు. తెలుసుకుని ఆశ్చర్యపోయారు. అసలు రైలుబండి ఆగినట్లే తెలియదు తనకు—

"తెలీదు నాయనా!" అన్నారు ఏదో నేరం చేసినవాడిలా

ఆ అబ్బాయి లైటు వెలిగించాడు.. తలుపు గడియమీద ఓపాదం వుంచి క్రిందకు దూకాడు లాఘవంగా—

'అలా నేను దూకగలనా ?...దూకినా ఆ అబ్బాయి నవ్వుతాడేమో' — అనుకుంటున్న చెంచురామయ్యకు ఆ అబ్బాయి పెట్టె దిగి క్రిందకు వెళ్ళడం తెలియలేదు.

కాస్సేపు తర్వాత ఆ అబ్బాయే వచ్చి చెప్పాడు— "మేష్టారూ! మన ముందు వెళ్ళిన గూడ్సుబండి విజయవాడకు మూడుమైళ్ళలో పడిపోయిందిట— అంచేత మనబండి నింకో పది పన్నెండు ఘంటల దాక ఇక్కడే వుంచుతారట—" అన్నాడు సిగరెట్టు ముట్టిస్తూ—

"ఇక్కడే—అంటే?"

"మనం మంచిపల్లి స్టేషనుకు కాస్త ఇవతల వున్నామండీ—" అన్నాడు ఆ అబ్బాయి....

ఆ తర్వాత అరఘంటలో—ఆ అబ్బాయి—గోపీనాథ్ ఆయనతో ఎన్నో కబుర్లు చెప్పాడు. ఎన్నో విషయాలు చర్చించాడు

ఆఫీసులో ఏ కేసుల విషయమో తప్పిస్తే గోపీనాథ్ వయసువాళ్ళిలా తనతో కూర్చుని మాట్లాడ్డం చెంచురామయ్య ఎరగరు. బీటలు వారిన భూమిమీద వర్షపుజల్లు పడ్డట్లుంది....

ఉన్నట్లుండి గోపీ పలికాడు — "మేష్టారూ! ఎటూ ఈ బండి చాలాసేపిక్కడే వుంటుందికదా దిగి అలా వెళ్ళొద్దాం! రారాదాండీ—"

(81 వ పేజీ చూడండి)

గ్రీటింగ్ కార్డ్

'హావిస్'

హాల్లో బల్లమీది పుస్తకాలు సర్దుతూ కూని రాగాలు తీస్తోంది శశిరేఖ ఆరోజు ఆదివారం తన కాలేజీకి సెలవు. నాన్నగారు కూడా ఇంటోనే ఉంటారు. ఆయన మనస్సు చాలా మంచిది. తాను ఆయనకు సహాయం చేస్తున్నట్లు కనబడితే ఆయన మరింత ఖుష్ అవుతాడు. అప్పుడు తానేది కోరినా నెరవేరి తీరుతుంది.

సంక్రాంతిపండగ వెళ్ళిపోయి వారం రోజులైంది పండగ మరునాటి సాయంత్రంనుంచీ శశిరేఖ మనస్సు ఒక వస్తువుమీద నిమగ్నమయిపోయింది. మ్యూజియం హాల్లో అఖిలభారత చిత్రకళాప్రదర్శనం జరుగుతోంది. దేశం నాలుగు చెరగుల్నించీ ప్రఖ్యాత చిత్రకారులు, ఔత్సాహిక చిత్రకారులు ఎన్నో అందమయిన చిత్రాలు పంపించారు. అంతా కన్నులపండుగ చేసే కళాప్రపంచం: చిత్రకళయందు అపరిమితమయిన ఆసక్తి, కొద్దిగా ప్రవేశమూ ఉన్న శశిరేఖకు అందులో ఒక చిత్రం ఎంతో నచ్చింది.

చిత్రకారుడు 'అభిసారిక' అన్నాడా చిత్రాన్ని.

అందులో,

ఎంత అందమయిన చిత్రం !

అపూర్వమూ, అనితర సాధ్యమూ అనిపించే వర్ణసమ్మిశ్రంతో, సజీవతా భాసురంగా, సమ్మోహనకరంగా ఉన్న ఆ కళాఖండాన్ని ప్రతిరోజూ వెళ్లి సందర్శించి మధురమైన వూహలతో ఇల్లు జేరుకునేది ఆమె

ఆ చిత్రం వేసిన వ్యక్తి పేరు 'సత్య'

ఆ చిత్రానికి పోటీలో ప్రథమ బహుమతి వస్తుందని శశిరేఖ విశ్వాసం మిగతా చిత్రాల్లో 'నిరీక్షణ' పోటీకి నిలవబడినా ప్రథమ స్థానం 'అభిసారికదే'. ఒకవేళ ఏకారణంచేత నయినా అందుకు భిన్నం జరిగినా 'అభిసారిక' తన గదిని అలంకరించి తన మనసు యిచ్చే ప్రథమ బహుమతి స్వీకరించితీరాలి గదా ?

అందుకు తాను ఆ చిత్రం కొనితీరాలి.

శశిరేఖ తండ్రి కృష్ణమూర్తిగారు శ్రీమంతుల యింట్లో పుట్టినవాడు. ఏకైక పుత్రికను పువ్వుల్లో పెట్టి పెంచుకుంటున్నాడు. తల్లి సీతమ్మగారికీ శశిరేఖ అంటే అమితమయిన గారాబం

అయినా తన కోరికను తండ్రికి చెప్పటానికి వెనుకంజ వేస్తోంది. శశిరేఖ. చిత్రకళాప్రదర్శన నిర్వాహకులు నిర్ణయించిన ప్రథమ బహుమతి రెండువేల రూపాయల రొఖ్ఖం అంటే తాను ఆ చిత్రానికి అంతకన్నా ఎక్కువే మూల్యం చెల్లించాల్సి వస్తుందన్నమాట దమ్మిడీ దమ్మిడీకీ లెక్క చూసుకునే తన తండ్రి, ఒక తైలవర్ణ చిత్రం కొనడానికి అంత డబ్బు యిస్తాడా ?

వ్యాపారంలో అద్భుతమయిన తెలివితేటలూ, కావలసినంత డబ్బూ యిచ్చి తన తండ్రికి కళాత్మక హృదయం యివ్వనందుకు దేవుడిమీద విసుక్కుంది శశిరేఖ

అదొక్కటే అడ్డంకు అయితే ఎలాగోలా సరిదిద్దుకురావచ్చు. నాలుగు అయిదు రోజుల క్రితం నుంచీ కృష్ణమూర్తిగారు ఒక వ్యక్తిమీదా, కించిత్ తనమీదా కూడా కోపంగా ఉన్నాడు.

అదే చిత్రం — కొందరిని విడదీసింది కాని మరికొందరిని సన్నిహితులను చేసింది !

తండ్రి కోపం విషయం గుర్తుకు రాగానే శశిరేఖకూ ఆ వ్యక్తిమీద వళ్ళు మండిపోయింది.

అతను సూర్యం.

సంక్రాంతిపండగనాడు ఉదయం పది గంటలకి పోస్టులో ఆమె కొక గ్రీటింగ్ కార్డు వచ్చింది. రాధామాధవుల ప్రణయవిలాసం అచ్చొత్తబడి 'డార్లింగ్ శశిరేఖకు, సూర్యం' అన్న సెల్యుటేషన్‌తో ఆ కార్డు కంటబడేసరికి కృష్ణమూర్తిగారు ఉగ్రుడైపోయాడు.

అతను ..... .

సూర్యం కృష్ణమూర్తిగారి ఆబాల్య మిత్రుడూ దూరపు బంధువూ అయిన గురునాధరావుగారి ఏకైక పుత్రుడు. అతను ఇంటర్‌మీడియేట్ చదువుతోండగా గురునాధరావుగారు మరణించారు. బ్రతికుండగా గురునాధరావుగారు దర్జా కోసం చేసిన ఖర్చులు ఆ తరువాత అప్పుల రూపంలో సాక్షాత్కరించడంతో ఉన్న పొలం కాస్తా అమ్మి అవి తీర్చాడు సూర్యం మిగిలిన చిన్న పెంకుటింట్లో తలదాచుకుంటూ ఎలాగో బి. యే పూర్తిచేశాడు కృష్ణమూర్తిగారు కీర్తిశేషుడయిన మిత్రుడిమీద ఉన్న అభిమానం పురస్కరించుకొని సూర్యానికి ధనసహాయం చేస్తానని ముందుకు వచ్చినా సూర్యం, ముఖ్యంగా అతని తల్లి దుర్గమ్మగారు అంగీకరించలేదు చేసేదిలేదు గనుక ఆయన వూరుకున్నాడు

బి. యే పూర్తయిన వెనుక సూర్యానికి ఉద్యోగం బెంగపట్టుకున్నది ఉన్న యిల్లు కాస్తా కూడా తాకట్లలో ఉంది మహాసాగరంలా విరుచుకు కనబడింది భావి జీవితం అది దాటడానికి 'పైసా' కావాలి. అందుకు ఉద్యోగం అవసరం.

ఆ సమయంలో తిరిగి కృష్ణమూర్తిగారు సూర్యాన్ని అడిగాడు తన మిల్లులో ఏదయినా ఉద్యోగం యిప్పిస్తాను చెయ్యమని. అయినవాళ్ల దగ్గర ఉద్యోగం అంగీకారయోగ్యం కాదనుకున్నాడతను ఒప్పుకున్నాడు.

కృష్ణమూర్తిగారు సంతోషించాడు.

గురునాధరావుగారికి, కృష్ణమూర్తిగారికి ఉన్న స్నేహం ఎంతటిదీ అంటే శశిరేఖ, సూర్యం చిన్నవాళ్ళగా ఉండగా వా రిద్దరికీ పెళ్లి చేయాలని అనుకున్నారు వా రిద్దరూ. కాని కాలక్రమేణా ఆ ఆలోచన సన్నగిలింది—ముఖ్యంగా కృష్ణమూర్తిగారిలో ఆయనకు మిత్రుడంటే అభిమానమే. కాని ఆయనకూ కొన్ని నమ్మకా లున్నాయి. గురునాధరావు తరువాత సూర్యానికి 'డబ్బు' ఏమీ మిగలదు విలాసజీవితానికి అలవాటుపడ్డ శశిరేఖను అతను తనతో సమానంగా ట్రీట్ చెయ్యలేడు.

ఫలితం ఆవేదన....రసాభాసం ..

అందువల్ల అడపా దడపా ఎవరన్నా దగ్గిర వాళ్ళు శశిరేఖా సూర్యంల వివాహ ప్రసక్తి ఎత్తితే ఆ విషయం జరగనిదిగా సూచించేవాడు ఆయన. క్రమేణా అందరూ ఆ విషయం మర్చిపోతున్నారు.

కాని, సూర్యం మాత్రం మర్చిపోలేదు. అను కున్నాడు కృష్ణమూర్తిగారు ఆ గ్రీటింగ్ కార్డు చూడంగానే. ఆయనకు అతనిమీద విపరీతమయిన అసహ్యం కలిగింది. ఏం చూసుకుని సూర్యం ఆ పనికి సాహసించాడు ? శశిరేఖ అంతస్తులో ఎన్నోవంతు అతని స్థాయి ? లాంటి ఆలోచనలు కలిగాయి.

అసలు సూర్యం బుద్ధే అలాంటిదేమో ?

అతను బి.ఎ. చదువుతున్న రోజుల్లో అతన్ని గురించి ప్రచారమయిన ఒక వార్త యింకా కృష్ణమూర్తిగారు మర్చిపోలేదు. ఆ రోజుల్లో శశిరేఖతోపాటు పి. యు. సి. లో పద్మావతి అని మరో అమ్మాయి చదువుతోండేది. అందమయిన అమ్మాయి. కాస్త ఉన్నవాళ్ల అమ్మాయి. ఎలాగో సూర్యానికి ఆ అమ్మాయికీ స్నేహం కలిసింది. ఆ స్నేహాన్ని ఆధారం చేసుకుని సూర్యం ఆమెకు ఒక ఉత్తరం వ్రాశాడుట తనను పెళ్లి చేసుకోవటానికి అభ్యంతరం ఏమన్నా ఉందా ? అని. ఆ విషయం కాలేజీలో గుప్పుమంది. సూర్యం మంచిపేరు పోయింది. చావుదప్పి కన్ను లొట్టబోయినంత పనయి అతను ఎలాగో ఆ ఏడాది పరీక్ష పాసయ్యాడు

అలాగే యిప్పుడూ శశిరేఖకి కార్డు పంపించాడనుకున్నాడు కృష్ణమూర్తిగారు. అతనితో చనువుగా మాట్లాడుతున్నందుకు శశిరేఖను కూకలేశాడు అతని సంగతేమిటో తేల్చుకోవటానికి ఆదివారం ముహూర్తం పెట్టాడు

అతనంటే శశిరేఖకు ప్రత్యేకమయిన అభిప్రాయం ఏమీలేదు. ఉండటానికి అవకాశం మాత్రం ఏముంది ? సూర్యం నలకూబరుడు కాదు ఏ కళలోనూ ఆరితేరినవాడు కాదు. కనీసం డబ్బుగలవా డయినా కాదు.

అతని క్వాలిఫికేషన్ బోడి 'బి. ఏ'

అతని ప్రస్తుతపు ఆదాయం ఆమె తండ్రి యిస్తున్న వంద రూపాయలూ, చలపతిరావుగారి కొడుక్కి చదువు చెబుతున్నందుకు ఆయన యిస్తున్న ఇరవయి రూపాయలున్నూ.

అక్కడే కొద్దిగా ఆశ్చర్యం కలిగేది శశిరేఖకి. చలపతిరావుగారు మామూలు చిన్న పబ్లిషరు. ఆయన ఆదాయం మహా అయితే నెలకు మూడు వందలు ఉంటుంది. ఆయన యిరవై రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి తన కొడుక్కి మూడో తరగతి చెప్పిస్తున్నాడా ?

ఆమె అనుమానం ఇందుకు కారణం సత్యవతి ఏమోనని !

సత్యవతి చలపతిరావుగారి కూతురు. తనకు క్లాసుమేటు ఆమెకు ఎందుకోగాని సూర్యం అంటే అభిమానం. అందువల్లే సూర్యం స్థితికి జాలిపడి అంత డబ్బు యిప్పించి చదువుకోసం అతడిని నియమింపజేసిందేమో నని శశిరేఖ అనుమానం.

(55 వ పేజీ చూడండి)

దేమనిషి

మధురాంతకం రాజారాం

రాధాపతి రబ్బరుగాజు వెనుక
ఎంతగాఢాంధకారంలో ప్రకాశానికేమి
తెలుసు?

సమయం—ప్రొద్దు గూట్లో పడుతూ పడుతూ వున్న సాయంకాలం స్థలం—పట్టణాని కవతల నదీతీరం పైన వినీలాకాశం. ఎట్టఎదుట నదీ ప్రవాహం. నదికావైపున భూదేవి కట్టుకున్న పచ్చని చీరలాంటి వరిపొలాలు. మింటికీ మింటికీ నిచ్చె నలువేస్తున్న సంధ్యాసూర్యుడి బంగారు కిరణాలు అదృశ్యం ఎవరికిమాత్రం ఆనందప్రదంగాదు? ఐదారుమెట్ల కబిలబావుల్లో దిగి పాతాళగంగల్లో స్నానంచేయడానికి అలవాటుపడిన రాధాపతికి ప్రవాహోదకం కనిపించగానే ప్రాణాలు లేచి వచ్చాయి. ఏటి ఇసుకతిన్నపైన నిల్చుని నీలిరంగు తివాసీకి మల్లే నిశ్చలంగావున్న నీటివైపు చూస్తూ "స్నానం చేద్దామా ప్రకాశం!" అన్నాడు రాధాపతి. "ఓ చేద్దాం మేష్టారూ! అరగంటసేపు యీదులాడితే రాత్రికి నిద్ర బాగా పడుతుంది" అన్నాడు ప్రకాశం

పరిగెడుతున్న నీరు శరీరానికి గిలిగింతలు పెడుతుంది. చొక్కాక్రింద చెమట చిరచిరలాడిపోయే వేసవికాలపు సాయంకాలాల్లో చల్లనీటి స్నానం శరీరానికి మాత్రమేగాదు, మనసుకు గూడా హాయిగా వుంటుంది. ప్రవాహజలంలో నిక్షిప్తమైవున్న సుఖాన్నంతా తనొక్కడే బావుకోదలచినట్టుగా రాధాపతి పదినిమిషాలపాటు నీళ్ళను కలచివేశాడు. అంతటితో తనివితీరక బుడుంగున మునిగి పైకి లేచాడు. అతడి బలవంతంమీద ప్రకాశం గూడా తల ముంచక తప్పిందిగాదు. స్నానంచేసి ఈవలికి వచ్చేసరికే తల భారమైపోతున్నట్టుగా ఫీలయ్యాడు ప్రకాశం. రాధాపతి తల సంగతేమిటోగానీ, అనుకోకుండా తటస్థించిన జలక్రీడలవల్ల అతని శరీరం సొమ్మసిల్లిపోయినమాట నిజం! ఎప్పుడెప్పుడు యిసుకపైకి ప్రాకిపోదామా అన్న తొందరలో అతడుత్తరీయంతో ఆదరా బాదరాగా ఒళ్ళుదుడుచుకుని చొక్కా తిరగేసి తొడుక్కున్నాడు. తీరా తొడుక్కున్నాక "అత్రగాడికి బుద్ధిమట్టు అంటే యిదేనా ప్రకాశం!" అంటూ మళ్ళీ చొక్కాతీసి తొడుక్కునే ప్రయత్నంలో పడిపోయాడు

సన్నగా యించుక సవ్వడి—గచ్చు నేంపైన బ్లేడుముక్క పడితే కలిగే సవ్వడి ఎలాంటిది? అలాంటిది—ఉన్నట్టుండి వినిపించింది.

"జేబులోనుంచి ఏమిటో పడిపోయినట్టుంది మేష్టారూ!" అంటూ దగ్గరికి వచ్చాడు ప్రకాశం.

రాలిపోయిన వస్తువు ఓ రబ్బరు గాజు!

"రబ్బరుగాజా మేష్టారూ! ఇదేనా మీ జేబులో నుంచి రాలిపోయింది?" గాజును చేతికి తీసుకుని ఆశ్చర్యం తొణికిసలాడుతున్న కళ్ళతో రాధాపతి వైపు చూచాడు ప్రకాశం.

ప్రకాశంచేతిలోని గాజును తీసుకుని జేబులోపదిలపరచుకుంటూ యిసుకలో కూలబడ్డాడు రాధాపతి.

సూర్యు డస్తమించాడు. చీకట్లు మెల్లమెల్లగా ముసరుకో మంకిస్తున్నాయి దూరంగా పర్వతాలు

(౫౦-వ పేజీ చూడండి)

పునరావృతం

నదీ గర్భంలోకి జారిపోతున్న సూర్యుణ్ని చూస్తూ నిలబడ్డాడు శంకరం.

తనతోపాటు ఆకాశాన్ని ఎర్రపడచేయడం కాకుండా నీళ్ళలో మునిగి నీటినికూడా రక్త వర్ణంతో నింపుతున్నాడు. సూర్యుడితోపాటు మన దినచర్యకూడా ముగిసిందని తెలుసుకున్న పక్షులు అరుచుకుంటూ గూళ్ళకి చేరుకుంటున్నాయి. దూరంగా రైలువంతెనమీద రైలుకూడా వంట రిగా తనమీద ప్రయాణం చేస్తున్న ఆడవాళ్ళని సూర్యుడుండగానే అడంగుకి చేర్చాలని తహతహ లాడుతూ, సిగ్నల్ ఇవ్వనివాళ్ళమీద కోప్పడుతున్న ట్టుగా గావుకేకపెడుతూ నిట్టూర్చింది!

దూరంగా ఊళ్ళోనూ, మరొకవైపు బారేజి మీదా దీపాలు గప్పున వెలిగాయి. రిస్ట్‌వాచివంక చూసుకున్నాడు శంకరం. ఆరున్నరయింది. "అసలు ఈ ప్రపంచంలోని చైతన్యానికంతకూ మూల పురుషుడు సూర్యుడు కాబోలు" అనుకున్నాడు శంకరం. ఇక తను కూడా ఇంటికి చేరుకుంటే..... సావిత్రితో సినిమాకివెడదాం అన్నమాట గబు క్కున గుర్తుకొచ్చింది అతనికి—"

"పాపం పిచ్చిపిల్ల, నాకోసం ఎదురు చూస్తుం టుంది" అనుకుంటూలేచి నిలబడి ఇసుకలో రెండ డుగులు వేశాడు. అంతలో—

కొంచెం దూరంగా బట్టలుతుక్కుంటున్న చాకలివాళ్ళ వైపునుంచి ఒక్కసారి గోలగా మాటలు, అరుపులు వినబడ్డాయి! శంకరం అటు చూశాడు. కొంతమంది పరుగెత్తుతున్నారు. ఇంకొంతమంది ఏమిటో అరుస్తున్నారు.

మొత్తానికి అతను గ్రహించింది నదిలో ఎవరో పడిపోయారని! గబగబ పరుగెత్తుతూ తనుకూడా వాళ్ళ దగ్గరకు వెళ్ళాడు. నీళ్ళలో నుంచి ఒక మనిషిని భుజంమీద వేసుకుని తీసుకు వస్తున్నాడు ఒకతను!

దగ్గరగా వెళ్ళాడు శంకరం.

స్పృహతప్పిపోయిన ఆమనిషిని ఇసుకలో పడు కోబెట్టి చుట్టూ మూగారు—చోద్యం చూస్తు న్నట్టుగా! శంకరం వాళ్ళలోకి చొరబడి వారినంద రినీ సర్ది, ఆమనిషికి గాలి బాగా తగిలేట్టుగా వేశాడు. తరువాత తన వైద్యవిజ్ఞానం అనుస రిస్తూ, అతని పొట్టమీద మెల్లిగా ఒత్తుతూ నీళ్ళు కక్కించడం మొదలుపెట్టాడు. ఒక అయిదు నిముషాలు అలా గడిచాక అతను తెప్పరిల్లి—

"ఎక్కడున్నాను?" అన్నాడు నీరసంగా.

"కులాసాగా ఉండావు లేవయ్యా—డాక్టరుబాబూ ఏళ్ళకి రాబట్టి!" అన్నాడు నిలబడ్డవాళ్ళలో ఒకతను

ఆ మాట వినగానే "అయితే నేను చావలేదన్న మాట" అంటూ విస్ఫ్రాహతో ముఖాన్ని చేతుల్లో దాచుకున్నాడు.

"అదేంటీ, మాటాడుతూనే 'చావలేదుగా' అనడుగుతాడు" అన్నాడు ఇంకొకతను.

అందరూ గలగల నవ్వారు. ఒక మనిషిని రక్షించ గలిగాం అన్న సంతృప్తి ఉంది వాళ్ళ నవ్వులో!

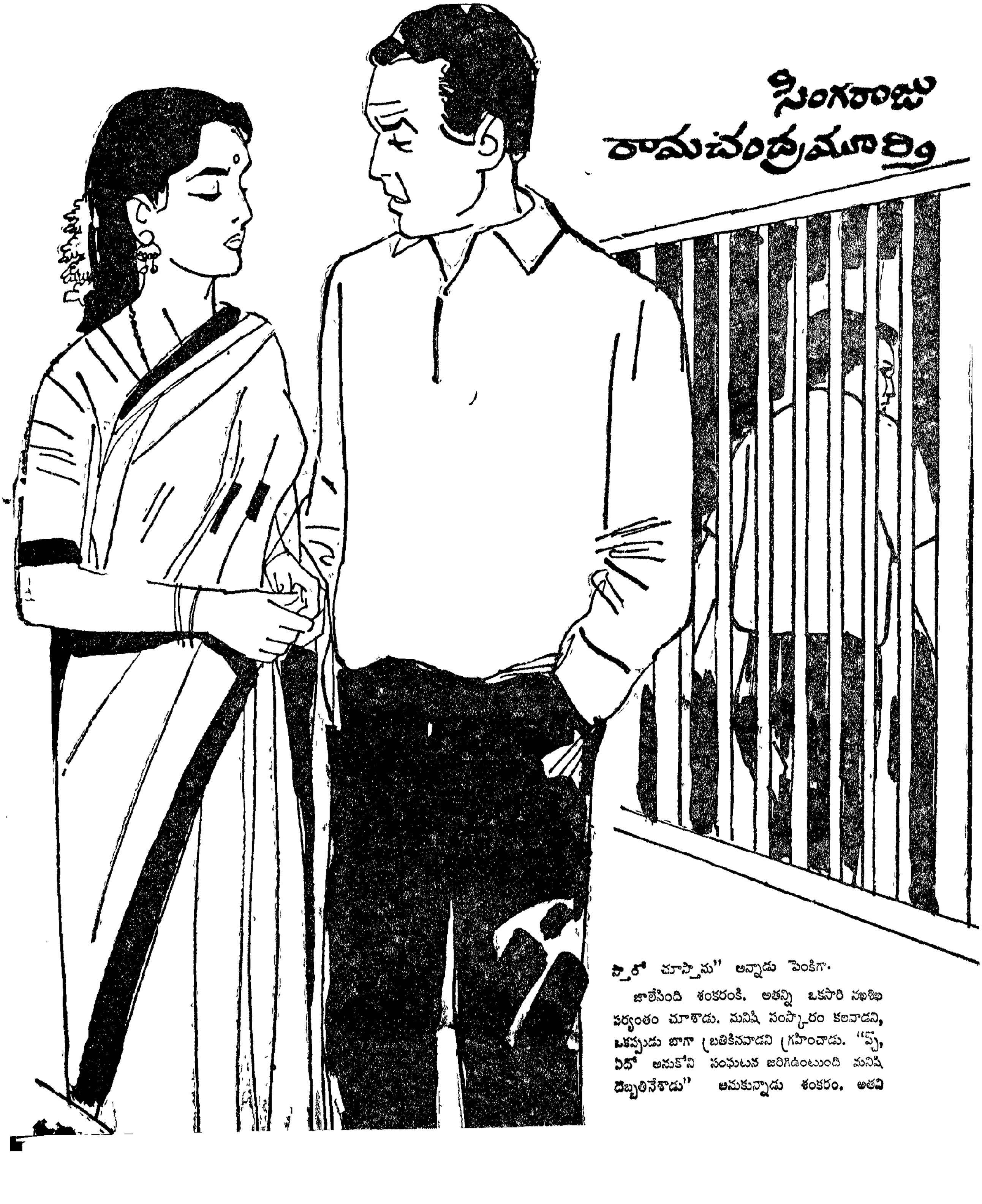
"ఎందుకు నన్ను చావనీయరు? నన్ను బ్రతికించేందుకు మీకేం హక్కుంది?" అన్నాడతను బాధగా.

అందరూ తెల్లబోయారు. శంకరం మట్నుకు

"నిన్ను ప్రేమించినవారి కందరికీ లభించేది కన్నీరే అన్నమాట నాపట్ల కూడా ఋజువుచేశావు" అంటూ ముఖం చేతుల్లో దాచుకుని వెక్కి-వెక్కి ఏడవసాగింది సావిత్రి!

"మిస్టర్ ఆవేశపడకండి. చంపేందుకు ఆ భగవంతుడికి తప్ప చచ్చేందుకు ఏ మనిషికి హక్కులేదు. తెలుసా? పద అలా ఊళ్ళోకివెళ్ళి కాస్త కాఫీ అది తాగుదాం!" అన్నాడు.

"నా కీలోకంలో ఎవరూ లేరు—నే నిక్కడనుంచి రాను. మీరంతాపోయాక చస్తాను. ఎవరడ్డొస్తారో చూస్తాను" అన్నాడు పెంకిగా.

జాలేసింది శంకరంకి. అతన్ని ఒకసారి నఖశిఖపర్యంతం చూశాడు. మనిషి సంస్కారం కలవాడని, ఒకప్పుడు బాగా బ్రతికినవాడని గ్రహించాడు. "ప్చ్, ఏదో అనుకోని సంఘటన జరిగిఉంటుంది మనిషి దెబ్బతినేశాడు" అనుకున్నాడు శంకరం. అతని

భుజంమీద చేయివేసి తడుతూ "చావడం అంత తేలికకాదు బ్రదర్—నిన్నిక్కడ వదిలివెళ్ళిపోయేటంత తెలివి తక్కువవాళ్ళంకాదు మేమంతా! అంతగా మరీ నువ్వు మొండికేస్తే నీతోపాటు నేను కూడా ఇక్కడే ఈ చలిలో ఉండిపోవలసివస్తుంది. నీతోటి మానవుడిని బాధపెట్టడం నీకిష్టమా?" అనడిగాడు అతనివంక నిశితంగా చూస్తూ.

శంకరంవంక నిస్సహాయంగా చూసి మాట్లాడకుండా లేచి నిలబడ్డాడతను. శంకరంకూడా లేచి అతనికి ఆసరాగా అతన్ని అనుకుని "ఒకమనిషి ప్రాణం కాపాడారు మీరందరూ— ఇక అతన్ని చూసే బాధ్యత నాది" అన్నాడు చుట్టూఉన్న వాళ్ళతో.

ఎవరూ ఏమీ మాట్లాడకుండా నిలబడ్డారు· శంకరం ఖరీదయిన బట్టలు అవీ చూసి అతను 'తమలోని' వ్యక్తి కాదని గ్రహించారు.

అతన్ని నడిపించుకుంటూ బయల్దేరాడు శంకరం. వెనక ఉన్నవాళ్ళంతా ఒక్కసారి ప్రాణం వచ్చినట్టుగా గలగల మాట్లాడటం మొదలెట్టారు.

"నీళ్ళలోకి దిగుతాఉంటే స్నానానికి అను కున్నాను మావా, ఇంకూస్సేపాగి చూసినా — వారంగా మనిషి ఫికరులేదు! అవతాన గబుక్కున ఏటిలోకి వద్దాను" అంటున్నాడు నీళ్ళలోకి దిగినతను.

"మేమందరం ఇటుకేసి ఉంటే నువ్వసలు అటువైపు ఎందుకు చూసినా వేహ!" అడిగారు ఎవరో.

కొందరు కిసుక్కున నవ్వారు. ఎవరో అన్నారు— "రంగి అటువక్క నిలబడిందిరా బట్టలు ఆరేస్తూ— ఈడు నోరు తెరుచుకుని దాన్ని చూస్తున్నాడు. ఆ వెనకేగా ఆయన నీళ్ళలోకి దిగింది....."

వాళ్ళ మాటలు వినబడేదాకా విని నవ్వుకున్నాడు శంకరం. గట్టెక్కి కారులో అతన్ని కూర్చోబెట్టి తను స్టీరింగు దగ్గర కూర్చున్నాడు. కారు మెత్తగా ఊరివైపు సాగిపోయింది.

కాఫీహోటలునుంచి అలా ఊరులో కాసేపు తిరిగి ఇంటికి తీసుకుపోయాడు శంకరం. ఇలా తిరిగిన అరగటంలో అతనిపేరు చలపతి అని తెలుసుకోవడం మినహా అతన్ని గురించి మరేమీ అడగలేదు శంకరం. కాకపోతే చలపతిలో ఉన్న బెరుకు పోగొట్టేందుకు చేయగలిగినదంతా చేసి ఇంటికి తీసుకొచ్చాడు!

సినిమాకి వెడదామని చెప్పిపోయిన అన్నగారు ఎనిమిది దాటినా రాకపోవడంతో సావిత్రికి కోపం ఘుమేఘాలమీద వచ్చేసింది. బయటనే నిలబడి రాగానే కోపాన్ని వర్షించేద్దామనుకున్న సావిత్రికి శంకరంతోబాటు మరొక సరికొత్త మనిషి దిగటం ఆశ్చర్యం కలిగించింది....

"సావిత్రీ—మన రంగడ్ని బాత్‌రూంలో వేడి నీళ్ళు తోడమని రెండు టవల్స్, నా షేవింగ్‌సెట్టు అక్కడ పెట్టమను. తరువాత.......ఓ—ఈయన్ని పరిచయంచేయలేదు కదూ—వీరి పేరు చలపతిరావు. నాకూ ప్రస్తుతానికి అంతకన్న ఎక్కువ తెలియదనుకో! ఇది మా చెల్లెలు—సావిత్రి" అంటూ పరిచయాలు చేశాడు శంకరం.

చలపతి సిగ్గుపడుతూ ప్రతి నమస్కారం చేశాడు.

పునరావృతం

"మీరు ముందు షేవింగ్, స్నానం కానిచ్చిరండి— తరువాత మాట్లాడుకుందాం" అని అతన్ని బాత్ రూముకేసి తీసుకుపోయాడు.

భోజనాలయాక మూడు కుర్చీలు వెన్నెట్లో వేయించుకుని బయట కూర్చున్నారంతా.

ఊరుకి కొంచెం వెడంగా ప్రశాంతమయిన ఆ ఇల్లు — ఇంటిచుట్టూ పూలతోటా, గాలి అందంగా మందంగా వీస్తూ నైట్‌క్వీన్ పరిమళాలు మోసుకొచ్చి అందిస్తోంది. మంచివాడి మనస్సులా నిర్మలంగాఉన్న ఆకాశంలో వెలుగుతున్న చంద్రుడు అందమయిన ఆడదాని చిరునవ్వులాంటి వెన్నెల కురిపిస్తున్నాడు.

చలపతి ఈ కొత్త వాతావరణానికి ముగ్ధుడయి పోతున్నాడు. సావిత్రి ఎటో చూస్తూ మధ్యమధ్య

అమాయకత్వము

ఒక తె:-అ క్కా య్! మన పనిమనిషి రాలేదేం?

మరొక తె:-ఏడ్చింది, ఒక రోజొస్తే మూడు రోజులు బకాయి. దాని పనీ అదీను...

ఒక తె:-(ఆశ్చర్యంగా)ఎందుకేడ్చిం దక్కా య్.........

దాని అమాయకత్వానికి యింకేమి సమాధానం చెప్పాలో తెలియక కడుపుబ్బ నవ్వుకుంది మరొక తె.

సీమకుర్తి అహల్యాబాయి
(హైదరాబాదు)

అతనివంక చూసి ఆశ్చర్యపోతోంది—" ఇందాకటి మనిషికి ఇప్పటికి అవతారంలో ఎంతటి భేదం?" అని.

అంతవరకూ చంద్రుడ్ని చూస్తూ కూర్చున్న శంకరం "చలపతిగారూ, మీకు అభ్యంతరం లేకపోతే ఇందాకటి మీపనికి కారణం చెప్పుతారూ" అనడిగాడు కుతూహలంగా.

కాసేపు ఎవరూ మాట్లాడలేదు. చెప్తాడా చెప్పడా అన్న ఉత్కంఠతో వాయుదేవుడు కాసేపు ఊపిరి బిగపట్టి చలపతి ప్రారంభించగానే తృప్తిగా నిట్టూర్చాడు.

"ఆత్మహత్యకి ప్రయత్నించడం పాపమని— పిరికితనానికి చిహ్నమనీ నాకూ తెలుసు. కాని పరిస్థితులు ఒక్కొక్కసారి మనిషిని పిచ్చివాడినిగా చేస్తాయి. తనని అమితంగా ప్రేమించినవారు పోతూఉంటే నిస్సహాయంగా, నాటకంలో ఒక ప్రేక్షకుడిలాగా చూస్తూ ఉండవలసిన పరిస్థితులు కలుగుతుంటాయి. అవే అవ్యక్తిలో "పెసిమిజం"ని కలిగిస్తాయి" అని కాసేపాగి—....

"నేను పుట్టినప్పుడు మా అమ్మకి బాలింత జ్వరం వచ్చిందిట. మా నాన్న మా అమ్మని కంటికి రెప్పలా చూసుకునేవాడుట. అందువలన ఖంగారుపడిపోయి డాక్టరుకోసం పరుగెత్తాడు. కాని ఆమెని ఎలాగయినా రక్షించుకోవాలన్న ఆతృతలో పరిసరాలు పరికించకుండా పోవడంలో పాపం లారీకిందపడి మా అమ్మకోసం కలవరిస్తూనే స్వర్గస్థులయారు.......నేను కన్ను తెరవకముందే మా నాన్నని చంపి ఈ లోకంలో పడ్డాను.

"మాది అసలే బీదకుటుంబం — మా నాన్న ఉన్నప్పుడు ఆయన తెచ్చే నాలుగురాళ్ళతో మొత్తానికి గుట్టుగా గడిచిపోయేది కుటుంబం. ఆయన పోవడంతో నన్ను, అన్నయ్యని పెంచి పెద్దచేసే బాధ్యత మా అమ్మమీద పడ్డది. ఆవిడ ఆ విషమ పరీక్షని ధైర్యంగా ఎదుర్కొంది. ఒకరింట్లో వంటకి కుదిరింది. మధ్యాహ్నంపూట కారాలు, ఉప్పులు దంచడం — అప్పడాలు వగైరా చేసి పెట్టడం, వంటపనులుచేసి తన శరీరంలోని శక్తిని అమ్ముకుని మాకు ఏ లోపం రానిచ్చేది కాదు.

"పుట్టగానే తండ్రిని పొట్టబెట్టుకున్నాడు" అని ఎవరయినా అంటే వాళ్ళు వెళ్ళాక నన్ను కావలించుకుని "నువ్వు పుట్టాక నా చేతుల్తో నిన్ను పెంచిందిలేదు నాయనా — అన్నీ అన్నయ్యమీదే వదిలేశాను" అని ఏడ్చేది.

నేను మొదటినుంచీ బలహీనంగా ఉండే వాడిని కాని మా అన్నయ్యమట్టుకు మంచి ఆరోగ్యంగా ఉండేవాడు. వాడు నాకన్న నాలుగేళ్ళు పెద్ద. అమ్మ పొద్దున్నే మాకోసం అన్నం వడేసి పోతే అన్నయ్య నాకు నీళ్ళుపోసి అన్నంపెట్టి తను తినిబడికి తీసుకుపోయేవాడు. వెళ్ళేప్పుడు నా చేయి పుచ్చుకుని నన్ను ఒక పసిపిల్లాడిలాగా నడిపించేవాడు. ఈ రకంగా సాగిపోయింది కాలం నాకు పన్నెండేళ్ళు వచ్చేవరకు. అప్పుడు నేను థర్డు ఫారం చదువుతున్నాను. మా అన్నయ్య స్కూల్ ఫైనల్‌లో ఉండేవాడు.

ఒకసారి దసరా శలవుల్లో మా అన్నయ్య స్నేహితులంతా కృష్ణలో స్నానానికి బయలుదేరారు. నేను లేకుండా వాడెక్కడికి వెళ్ళేవాడుకాదు. అందుకని మా అన్నయ్యని స్నేహితులు ఏడిపించేవాళ్ళు కూడా—"నీ పిల్లాడు ఏడిరా?" అని. ఎవ్వరినీ లక్ష్యపెట్టేవాడుకాడు. ఒకవేళ కోపం వచ్చిందంటే అవతలివాడి రక్తం కళ్ళచూసేవాడు.

స్నానానికి నీళ్ళలోకి దిగుతూ "చలపతీ, నీళ్ళు సుడులుతిరుగుతున్నాయి— నువ్వు ఒడ్డున కూర్చో" అన్నాడు మా అన్నయ్య.

నురుగులు కక్కుతూ గట్లని ఒరుసుకుని ప్రవహిస్తున్న కృష్ణవేణిని చూసి ఎందుకో నాక్కూడా స్నానం చేయాలన్న వెధవ కోరిక కలిగి "నేనూ వస్తానన్నయ్యా" అన్నాను.

నేను కోరానంటే దాన్ని వాడెప్పుడూ కాదనలేదు. దానికితోడు మిగిలినవాళ్ళు "ఎందుకురా శర్మా! మరీ అంత భయం—మన మధ్యగా నిలబెడదాం రానీయ్" అంటూ నన్ను నీళ్ళలోకి లాగారు.

కొద్దిసేపు లోతు ఎక్కువగాలేని ప్రదేశంలో

నిలబడ్డారంతా. కాని ఆటలధ్యాస హెచ్చినకొద్దీ లోపలికి పోసాగారు. వాళ్ళతోపాటు నాకు తెలియకుండానే నేనూ పోయాను. ఇంతలో ఎవరో విసిరిన అరటిపండు ఒకటి నా ముందునుంచి కొట్టుకుపోతుంటే గబుక్కున దానికోసం అటువక్కకి పోయాను. అలా ఎంతవరకు పోయానో నాకే తెలియదు. ఇంతలో నేల అందక మునిగిపోవడం మొదలెట్టాను. ఒకటి రెండుసార్లు బయటపడేందుకు ప్రయత్నించాను గాని.....నాకు స్పృహ వచ్చేప్పటికి ఒడ్డున ఇసకలో పడుకుని ఉన్నాను మా అన్నయ్య స్నేహితులు భయంతో ఏదో అరుస్తున్నారు. ఇద్దరు ముగ్గురు ఏడుస్తున్నారు. ఎవరో పెద్దవాళ్ళు నీళ్ళలో దిగి నీళ్ళలో వెతుకుతున్నారు. కాని—కాని నాకు మా అన్నయ్య కనబడలేదు అక్కడున్న వాళ్ళలో గుండె గుభేలుమంది!

తరువాత నాకు తెలిసిందేమంటే—మునిగి కొట్టుకుపోతున్న నన్ను చూసి ఒక్క ఊపున నాదగ్గరకువచ్చి ఆ గుండంలోంచి నన్ను బలంగా బయటకి తోశాడుట మా అన్నయ్య. దాంతో నేను ఇటు మెరక ప్రదేశానికి వడ్డానుకాని ఆ ఊపుకి మా అన్నయ్య మటుకు ఇంకా లోపలికి పోయాడు. ఆ పోవడం మళ్ళీ బయటకి రాలేకపోయాడు!

ఆ రాత్రి మా అమ్మ గుండెలు పగిలేట్టు ఏడవడం నా కిప్పటికీ గుర్తుంది. "చేతికందివస్తున్నావని ఆశపడుతున్న నన్ను వదిలిపోయావా నాయనా" అంటూ ఏడిచింది. ....నాకోసం బలిఅయిన రెండవ వ్యక్తి మా అన్నయ్య!

కాలం ఎవరికోసం ఆగదు. రోజులు గడిచిపోయాయి. నేను మా అమ్మ కష్టంమీద బి. ఎ. దాకా వచ్చాను. చదువుకుంటూనే కొన్ని ప్రయివేట్లుకూడా కుదుర్చుకుని కాలేజీ జీతంకి సంపాయించుకునేవాడిని అటువంటి ప్రయివేట్లలో ఒకటి వసంత!" అని కాసేపు ఆగాడు చలపతి.

సావిత్రి గబుక్కున అతనివైపు చూసి మళ్ళీ చంద్రుడి వంక చూడసాగింది. కథా కథనంపట్ల ఉత్సాహాన్ని ప్రకటిస్తూ చంద్రుడు మబ్బుల్లోంచి బయటికొచ్చాడు!

"వసంతవాళ్ళు బాగా ఉన్నవాళ్ళు. వాళ్ళ ఇంట్లో ఎక్కడ చూసినా లక్ష్మి తాండవమాడేది. అప్పుడు వాసంతి మెట్రిక్ చదువుతోంది. నాకన్న అనుభవం ఉన్నవాళ్ళు, ఇంకా బాగా చదువుకున్నవాళ్ళు వచ్చి ఉండేవారు ఆ అమ్మాయికి చదువు చెప్పేందుకు. కాని మా అమ్మ పనిచేస్తున్న ఇంటివాళ్ళ సిఫారసుమీద నా కప్పగించారు ఆ బాధ్యత. ఇరవయి రూపాయ లిచ్చేవాళ్ళు నాకు—అది కూడా వా ఉద్దేశం కేవలం నాకు సాయంచేయాలన్న ఉద్దేశంతోనే అనుకుంటా!

నేను ప్రయివేటు చెప్పటం ప్రారంభించిన కొద్ది రోజులకే నాతో చనువుగా మాట్లాడటం ప్రారంభించింది. కాని నా దృష్టికి మొదట్లో ఆమె కేవలం "విద్యార్థిని"గా తప్ప ఇంకోరకంగా కనబడేది కాదు. కాని క్రమేపి ఆమె నాతో చాలా చనువుగా ఉండటం, నాచేత 'నువ్వు' అనీ, "వాసంతీ" అనీ అనిపించుకోవడం—వీటిలతోటి ఆమెను ఒక వ్యక్తిగా చూడసాగాను. దాని పరిణామం ఆమె సౌందర్యం నన్నాకర్షించడం, ఆమె మూర్తి నా మనస్సులో చెరగని ముద్ర వేసుకోవడం. దాంతో మొదట చెప్పినంత స్వేచ్ఛగా చెప్పలేకపోయేవాడిని పాఠాలు. ఆమెకూడా పాఠాలమీదకన్న ప్రపంచ వ్యవహారాలమీద ఎక్కువ శ్రద్ధచూపించేది. తనతోపాటు నన్ను షికార్లకి, సినిమాలకి తీసుకు వెళ్ళేది. ఆమె నాతోఎంత చనువుగాఉన్నా అనుక్షణం మామధ్య ఉన్న వ్యత్యాసం నన్ను మళ్ళీ నిజపరిస్థితిని గుర్తింపచేసేది!

వాసంతికి తల్లి'తండ్రి లేరు. ఒక్కతే చెల్లెలు కావడంవలన వాళ్ళన్నయ్య ఆ అమ్మాయిని అతి గారాబంగా చూసేవాడు. అందువలన మొదట మే మిద్దరం కలిసి తిరిగితే పట్టించుకునేవాడుకాదు కాని క్రమేణా వాసంతి అంతర్యం నాకన్న ఆయనే ముందు పసికట్టి ఆమె స్వేచ్ఛని అటకాయించాడు.

ఆ అవకాశం కోసమే ఎదురు చూస్తున్నట్లుగా "నేను మాస్టార్ని చేసుకుంటాన"ని కుండబద్దలు కొట్టినట్లు చెప్పేసింది.

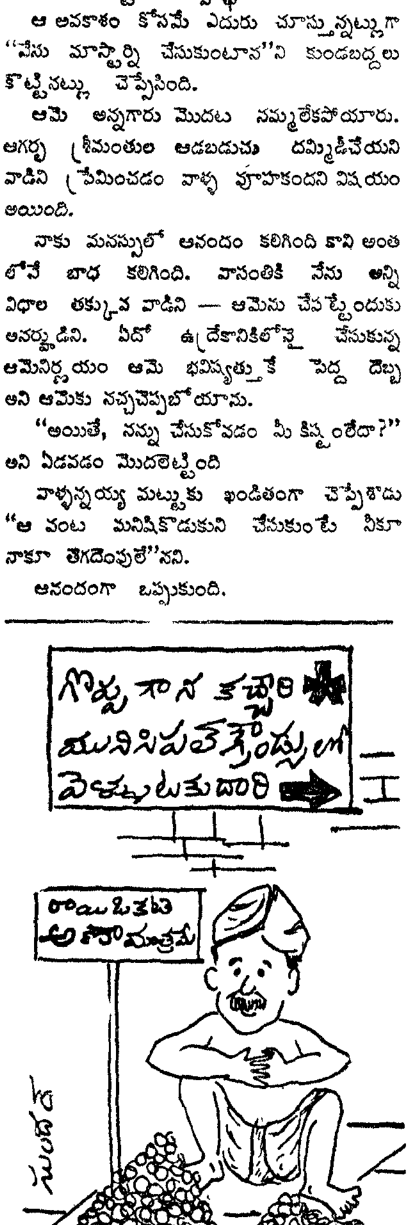
ఆమె అన్నగారు మొదట నమ్మలేకపోయారు. ఆగర్భ శ్రీమంతుల ఆడబడుచు దమ్మిడీచేయని వాడిని ప్రేమించడం వాళ్ళ వూహకందని విషయం అయింది.

నాకు మనస్సులో ఆనందం కలిగింది కాని అంతలోనే బాధ కలిగింది. వాసంతికి నేను అన్ని విధాల తక్కువ వాడిని — ఆమెను చేపట్టేందుకు అనర్హుడిని. ఏదో ఉద్రేకానికిలోనై చేసుకున్న ఆమెనిర్ణయం ఆమె భవిష్యత్తుకే పెద్ద దెబ్బ అని ఆమెకు నచ్చచెప్పబోయాను.

"అయితే, నన్ను చేసుకోవడం మీ కిష్టంలేదా?" అని ఏడవడం మొదలెట్టింది

వాళ్ళన్నయ్య మట్టుకు ఖండితంగా చెప్పేశాడు "ఆ వంట మనిషికొడుకుని చేసుకుంటే నీకూ నాకూ తెగదెంపులే"నని.

ఆనందంగా ఒప్పుకుంది.

నన్ను బ్రతిమాలాడు. కావలసినంత డబ్బిస్తానో నా చెల్లెల్ని వదిలి మరో ఊరు వెళ్ళమన్నాడు. చివరికి బెదిరించాడు కూడా—వెళ్ళకపోతే చావ కొట్టిస్తానని.

నేనూ మొండి కేశాను. "వాళ్ళకి భయపడి వాసంతిని వదులుకునేంత పిరికివాడిని కాదన్నా"ను. అందులో నా స్వార్థం ఎక్కువనుకుంటా. ఆమె భవిష్యత్తుకన్న నన్ను గురించి నే నెక్కువ ఆలోచించాను.

మా అమ్మ నెత్తీ నోరు బాదుకుంది. "పెద్ద వాళ్ళతో మనకెందుకురా" అని ఏడ్చింది. కాని నేను పట్టించుకోలేదు.

వాసంతి అన్నగారు అన్నంతపనీ చేసిచూపించారు. స్పృహ తప్పేట్టు చావగొట్టి ఇంట్లో పడేశాడు. నాకు వంటిమీదకు తెలివివచ్చేసరికి కంటికెదురుగా వాసంతి కనబడింది.

సజల నేత్రాలతో వళ్ళంతా కళ్ళు చేసుకుని నావంకే చూస్తోంది. నేను తనవైపు చూడగానే "నావల్లనే మీ కీ అనర్థాలన్నీ" అంటూ నా మీదికి వాలిపోయింది

అంతే— ఆనాటినుంచి వాసంతి మా ఇంట్లోనే ఉండిపోయింది. వాళ్ళన్నయ్య "అసలు నాకు చెల్లెలు లేదనుకుంటా" అని తెగేసి చెపుతున్నాడని విని నవ్వుకునేది. నా కిప్పటికీ ఆశ్చర్యంగా ఉంటుంది. మా గర్భదరిద్రాన్ని వసంత ఎలా భరించేదా అని! ఏనాడూ పన్నెత్తి అనేదికాదు. ఆ దరిద్రమే మహద్భాగ్యంగా ఉన్నట్టు, నా సాన్నిధ్యమే అష్టయిశ్వర్యాలు అయినట్టు ఎప్పుడూ చిరునవ్వుతో ఉండేది. 'గృహలక్ష్మి'లాగా మెదిలేది.

నేను బి. ఏ. పాసయినట్టు తెలిసేనాటికి వాసంతికి ఎనిమిదవ నెల. "ఇంక మనకి బాధలన్నీ పోతున్నాయిలెండి—మీకు ఎక్కడోక్కడ ఉద్యోగం వస్తుంది" అనేది నేనెప్పుడయినా "బాధపడుతున్నావు నా వలన" అంటే

మా అమ్మకి కోడలంటే పంచప్రాణా

మనం అనుకున్నవన్నీ అనుకున్నట్టు గుతే ఇంక కావలసిందేముంది. ఉద్యోగంకోసం ఎంత ప్రయత్నించినా ఎక్కడా దొరకలేదు. పెట్టవలసిన వాటి కన్నిటికీ అప్లికేషనులు పెట్టాను కొన్ని ఇంటర్వ్యూలకి వెళ్ళాను. ఎప్పటికప్పుడే "మీ కివ్వకపోతే మరెవరి కిస్తారండీ—బి. ఏ. ఫస్టుక్లాసు. ఈసారి లాభంగా రావడం ఖాయం" అని చిరునవ్వుతో సాగనంపేది. కాని ఫలితంమట్టుకు మామూలు. రికమెండేషన్లు, ఆశ్రితపక్షపాతాలు వెర్రితలలువేసిన ఈ రోజుల్లో డిగ్రీలుచూసి ఉద్యోగం ఇచ్చే నాథుడెవరు? నాలాంటి ఫస్టుక్లాసులు ఎన్ని వందల మంది ఉన్నారో వాసంతి కేం తెలుసు!

చదువయితే చదువగలిగానుగాని రెక్కలు విరుచుకుంటున్న అమ్మకష్టం తప్పించలేకపోయాను నామీదే భారాన్నివేసి దరిద్రాన్ని ఆలింగనం చేసుకున్న వసంతని సుఖపెట్టలేకపోతున్నాను.

చివరికి వాసంతికి నెప్పులు ప్రారంభమయేసరికి మంత్రసానికి రిక్షాచేయించేందుకు డబ్బులు లేకపోయాయి ఎవడో మిత్రుడు ఇస్తే ఆ పబ్బం గడిచింది. తీరా మంత్రసాని వచ్చాక అంది— "లాభంలేదు. చాలా గడ్డు కాన్పు ఆస్పత్రికి తీసుకు

పోవాలి" అని. ఎక్కడనుంచి తీసుకురాను డబ్బు? డబ్బు లేకపోతే నా ముఖం చూసేదెవరు?...... కాలుగాలిన పిల్లిలా ఊరంతా తిరిగాను. అడ్డ మయినవాడిని అడిగాను. ఎవరికివారు తప్పు కున్నారు. మా అమ్మ వంటచేసే ఇంటి ఆయన్ని అడిగితే ఇదివరలో పుచ్చుకున్న నూటవిభయి ఇస్తే ఇస్తానన్నాడు.

మళ్ళీ ఇంటికి చేరుకున్నాను—పరిస్థితి మెరు గయిందేమోనన్న ఆశతో.

వాసంతికి వాతం కమ్ముకొస్తోంది. క్షణాలమీద ఆసుపత్రికి తీసుకుపోయి ఆపరేషన్ చేయించాలంది మంత్రసాని. పిండం లోపలే చచ్చిపోయిందట!

చివరికి అభిమానం చంపుకుని వాసంతి అన్న గారి ఇంటికి వెళ్ళి జరుగుతున్నదంతా చెప్పి ఒక్క పాతిక ఇవ్వమని బతిమాలాను.

"పోషించలేనివాడివి ఎందుకు చేసుకున్నావు? నా మాట విననినాడే పోయిందనుకున్నాను నా చెల్లెలు. గెటవుట్!" అన్నాడు కదలకుండా.

రాక్షసులు ఉండేవారని విన్నానుకాని నమ్మ బుద్ధయేదికాదు. కాని ఆనాడు రాక్షసత్వం అంటే ఏమిటో ప్రత్యక్షంగా చూశాను! తనతో రక్తం పంచుకుని పుట్టిన చెల్లెలు మరణావస్థలోఉన్న దన్నమాట కూడా కదిలించలేని మనిషి ఎవరు?.... నాకు కోపం ఆగలేదు. నోటికొచ్చినట్టల్లా తిట్టేసి ఇంటికి చేరుకునేసరికి అక్కడి దృశ్యం నా రక్తాన్ని గడ్డకట్టేంచింది.

వాసంతి భౌతికశరీరంమీదపడి అమ్మ ఏడు స్తోంది!

నేను తిట్టివచ్చాక పశ్చాత్తాపపడినట్టున్నాడు కారేసుకుని పరుగెత్తుకొచ్చాడు వసంత అన్నగారు— పెద్దడాక్టరుతో సహా! శవాన్ని చూసి బావురు మన్నాడు.

నా అసమర్థతకి, స్వార్థానికి బలిఅయిన మూడవ వ్యక్తి నా వాసంతి—

తనని తల్లిలాగా ప్రేమించిన కోడలు మరణం మా అమ్మని మానసికంగా పూర్తిగా తలక్రిం దులు చేసివేసింది. అప్పటినుంచి 'ఫిట్స్' లాగా రావడం ఆ వచ్చినప్పుడు విరుచుకుపడిపోవడం వంటివి మొదలయాయి. పోనీ ఆమె చేస్తున్న పని మానిపిద్దామని ప్రయత్నిస్తే "నీకు ఉద్యోగం రానీయరా నాయనా" అని తప్పించేది.

వాసంతి పోయిన నెలలోపలే నాకు ఉద్యోగం వచ్చింది.నన్ను ప్రేమించి నా ఉన్నతికి కృషిచేసేవారిలో ఇక మిగిలింది మా అమ్మ ఒక్కతే.ఆమె బ్రతికినన్నాళ్ళు ఆమెని సుఖపెట్టడం కొడుకునయినందుకు నా కనీస కర్తవ్యం అనుకుని ఉద్యోగంలో చేరి యాం త్రికంగా పనిచేయసాగాను.

"ఉద్యోగం వచ్చిందికదా, ఇక నువ్వు ఆ పని మానెయ్యరాదా అమ్మా?" అన్నాను.

"నీకు జీతం రానీయి-తరువాత చూసుకుందాం" అంది.

కాని నా జీతం వచ్చేంతవరకు ఆమె బ్రతక లేదు. ఒకరోజు వంటచేస్తూ ఫిట్‌లాగా వచ్చి పొయ్యి దగ్గిరే పడిపోయిందిట. బట్టకి నిప్పంటుకుని బాగా వ్యాపించాక కనుక్కున్నారు ఇంట్లోవాళ్ళు. నాకు కబురంది ఆసుపత్రిలో మా అమ్మని కలుసుకునేం

పునరావృతం

దుకు వెళ్ళేప్పటికే ఆమె కష్టాల కతీతురాలైంది!

...దాంతో ఇక నాకు ప్రపంచంలోని బంధాలన్నీ తెగిపోయాయనిపించింది. నాకోసం తపించిపోయేవా రెవరూ లేరు. ఈ విశాల ప్రపంచంలో నే నేకాకిని! ఎందుకు నాకీ ఉద్యోగాలు? ఎవరికోసం నేను పాటు పడటం? ఎవరిని చూసుకుని నేను బ్రతకటం! నాకంటికి ఎటుచూసినా శూన్యమే!" అని కాసే పాగి "వాళ్ళు నన్ను బయటికి లాగకపోతే ఈపాటికి నా వాసంతిని కలుసుకునే వాడిని"—ఏదో పోగొట్టు కున్నవాడిలా బరువుగా నిట్టూర్చాడు.

కొంతసేపు ఎవరూ మాట్లాడలేదు. అతను అనుభవించిన కష్టాలతో సావిత్రికి అతనిపట్ల సాను భూతికలిగి కళ్ళు ఆర్ద్రమయాయి. చివరికి శంకరం—

"మీ గతం అంతా కష్టాలతో గడిచింది. అత్మీ యుల్ని పోగొట్టుకున్నారు. కాని ఎటువంటి వైపరీత్యాలయినా కర్మప్రకారం జరగవలసినవే— అందులో ప్రత్యక్షంగానో, పరోక్షంగానో మన కేదో ప్రమేయం ఉందనుకోవడం ఉట్టి భ్రాంతి! మనం పూర్తిగా నిమిత్తమాత్రులం" అని కాసే పాగి "జరిగిపోయినదంతా ఒక పీడకల అనుకోండి. ఈనాటినుంచి నవజీవనంకి నాంది పలకండి. మీ మనస్సు బాగుపడేదాకా మా ఇంట్లోనే ఉండాలి మీరు. ఇంట్లో ఉన్నది కూడా మే మిద్దరమే కాబట్టి మాకూ ఏమీ తోచడంలేదు. ముగ్గురం కలిసి సరదాగా గడుపుదాం" అన్నాడు శంకరం.

చలపతి అయిష్టంగా తలూపుతూ "నా గత చరిత్ర అంతా వినికూడా మీరు నన్ను చేరదీస్తు న్నారు! 'స్పర్శవేది' అనేది ఉందో లేదోగాని నేను సరిగా దానికి వ్యతిరేకిని. నేను అడుగుపెట్టిన చోటల్లా నాశనం అయింది. నన్ను ప్రేమించిన వారికి నావలన లభించింది—బ్రతికున్నంతకాలం కష్టాలు, కన్నీరు. తరువాత మృత్యువు.....కాబట్టి నాదారిన నన్ను పోనీయండి" అన్నాడు.

శంకరం ఫక్కున నవ్వేశాడు. "చూడండి చలపతిగారూ, నా కిటువంటి 'మూఢనమ్మకాలు లేవు. దిగతుడుపులుతీసి పారేసిన బియ్యం, నిమ్మ కాయలు పనికట్టుకుని తిని మా స్నేహితుల భయం పోగొట్టేవాడిని. కాబట్టి మీరు మాతో ఉండేందుకు ఇష్టపడినా పడకపోయినా ఇక్కడ ఉండా లిసిందే! ఒక గదిలోపెట్టి తాళం వేయిస్తాను. ఆ..." అని "విన్నావుగా అమ్మాయ్, ఈయన కూడా ఈ ఇంటిలో ఒక మెంబరు ఇహనుంచి. ఆయన లోని నిర్లిప్తతని పోగొట్టడం మానవులుగా మన బాధ్యత! అన్నట్టు మహాశయా — ఆత్మహత్య చేసుకో నని ఒక వాగ్దానం పడేయండి" అన్నాడు నవ్వు తూనే చలపతితో.

చలపతికూడా నవ్వేశాడు. "ఇక ఆ ప్రయత్నం ఎప్పుడూ చేయనులెండి" అన్నాడు మెల్లిగా.

సావిత్రి తృప్తిగా నిట్టూర్చింది.

డాక్టరుగా తన విజ్ఞానం అంతా ఉపయోగించి చలపతిని మానసికంగా మార్చి మళ్ళీ మామూలు మనిషిని చేయాలని శంకరం నిశ్చయించుకున్నాడు. చలపతికి ఒక ఉద్యోగంకూడా వేయించాడు. రోజులు గడుస్తున్నాయికాని చలపతిలోమటుకు ఆట్టే మార్పేమీ రాలేదు.

ఒకరోజు శంకరం—

"సావిత్రీ—నాకు సెలవు శాంక్షనయింది. సరదాగా అలా ఒక 'ట్రిప్' కొట్టి వద్దామా ఎక్కడి కయినా" అనడిగాడు ఇంట్లోకి వస్తూనే.

రేడియో ఆపి లేచి నిలబడి "ఎక్కడికి వెడదాం ?" అంది సావిత్రి.

"ఏం మిస్టర్ చలపతీ, మీ అభిప్రాయం ఏమిటి ?"

పేలవంగా నవ్వేశాడు చలపతి. "నాకు ఎక్కడి కయినా ఒకటే. అమాటకొస్తే నా కిక్కడే ఉండటం బావుంటుంది. మీ రిద్దరూ వెళ్లి రండి. నే నింటికి కాపలాకాస్తూ ఉంటాను" అన్నాడు.

"నో, నో, మై డియర్ షేక్స్‌పియర్— ముగ్గురం కలిసి వెడదామనే ఈ కార్యక్రమం ఏర్పాటుచేసింది. అలా మద్రాసు వెళ్లి అటు నుంచి మహాబలిపురం పోయి తరువాత ఏడుకొండల వాడిని సేవించుకుని వద్దాం—ఏమంటావు సావిత్రీ !"

"వండర్‌ఫుల్ అయిడియా. చలపతిగారూ, మూడింట రెండు ఓట్లు పడ్డాయి— ఇక మీరు కాదనటానికి హక్కులేదు. ఇంతకీ ఎప్పు డన్నయ్యా ప్రయాణం ?"....

సముద్రతీరందాకా ఉన్న సరుగుడుతోటలు, ఎక్కడచూసినా సెలవు గడుపుదామని వచ్చిన జంటలు, కుటుంబాలు — కళకళ్లాడుతూ ఉంది మహాబలిపురం. పల్లవరాజుల కాలంలో అఖండ శోభని అనుభవించినదానికి తార్కాణంగా మిగిలి పోయిన శిల్పాలు గత ఔన్నత్యాన్ని చాటుతున్నాయి. ఒక గైడుని ఏర్పాటుచేసుకుంటే అతను చెవిలో ఒకటే రొదచేస్తున్నాడని డబ్బిచ్చి అతన్ని వది లించుకున్నారు. "సెవెన్ పగోడాస్"లో ఆరు సముద్రగర్భంలో కలిసిపోగా ఏడవదాన్ని మటుకు చుట్టూ గోడకట్టి కాపాడారు. గుడిలోకి పోతే

ఉపాధ్యాయుడు:- ఒరేయ్! గోపీ! హరిశ్చంద్రుని కాలంలో వున్న విశ్వామిత్రుడు, శ్రీరాముని కాలంలోఉన్న విశ్వామిత్రుడూ ఒక్కడే నని యెలా సమర్థించగలవురా?

గోపీ:- హరిశ్చంద్రలోను సీతారామ కళ్యాణంలోను విశ్వామిత్రుడుగా గుమ్మడే కదండి వేశాడు.

జి. శివరామప్రసాద్ (కాకినాడ)

సముద్రంలోకి చొచ్చుకుపోయినట్లు అనిపించింది సావిత్రికి.

అణాకి, అణాన్నరకి ఇచ్చే కొబ్బరిబోళ్లాలని చూసినకొద్దీ తాగబుద్ధేసి కడుపు పట్టినంత వరుకు పట్టించేస్తున్నారు, శంకరం, సావిత్రి. చలపతి మాత్రం దూరంగా — "పాండవుల రథాల" దగ్గర కూర్చున్నాడు.

అతన్ని వెతుక్కుంటూ వచ్చిన సావిత్రి తదేకంగా అతను దేన్నో బొమ్మగీస్తుండటం గమనించి సడిచేయకుండా అతని దగ్గరకు పోయింది. శిథిలావస్థలోనున్న ఒక సుందరప్రతిమకు ప్రతిరూపం ఇస్తున్నాడు! చూసి ఆశ్చర్యపోయింది— అందులో గొప్ప కళానైపుణ్యం ద్యోతకమవుతోంది.

"మీరు బొమ్మలు చాలా బాగా వేస్తారే!" అంది ఆశ్చర్యంగా సావిత్రి.

ధ్యానానికి భంగంకలగడంతో ఉలికిపడి ఆమె వంక చూసి—"ఆఁఏదోలెండి. ఉబుసుపోకకి నేర్చుకున్నది" అని నవ్వేశాడు.

"అయితే ఆ రథం బ్యాక్‌గ్రౌండుగా పెట్టి నా బొమ్మ వేయండి" అని గబగబ వెళ్ళి అతనికి ఎదురుగా నిలబడింది ఫొటోకి ఫోజుపెట్టే ధోరణిలో.

ఒక చిత్రకారుడి దృష్టితో ఆమె నతను పరీక్షించసాగాడు! .... తుమ్మెద రెక్కల్లాంటి వెంట్రుకలు, కోలముఖం, శంఖంలాంటి మెడని చుట్టుకుని సన్నని గొలుసు, గాలికి అలలుగా ఎగిరిపడే పమిట వంపులు దిద్దుకున్న శరీరం, సన్నటి నడుంని అంటిపెట్టుకున్న పాలనురగలాంటి చీర అందమయిన పాదాలతో దోబూచులాడుతోంది .... ' దివినుంచి దిగివచ్చిన .... అంతలో అతనికి ఇంకొకవిషయం హఠాత్తుగా స్ఫురించింది. అది సావిత్రికి తనభార్య వాసంతికి కొట్టవచ్చినట్లుండే పోలికలు. తన హృదయంలో ఉన్న ఆమెరూపాన్ని సావిత్రి పక్కన పెట్టి చూసుకున్నాడు. చాలా విషయాల్లో ఇద్దరూ ఒక్కలా కనపడ్డా రతనికి. చూడగా చూడగా తన వంటరితనానికి జాలిపడి దివినుంచి వసంతే దిగి వచ్చిందేమో అన్న సంభ్రమాశ్చర్యాలతో చూశాడు సావిత్రిని! ఇన్నాళ్ళ తను ఈ విషయం గమనించకపోవడం అతనికే ఆశ్చర్యంగా తోచింది!

ఎప్పుడూ తనవంక నేరుగా చూడని చలపతి కొత్తరకం చూపుల్తో తన నఖా నఖశిఖ పర్యంతం నిశితంగా చూస్తుంటే సిగ్గనిపించింది సావిత్రికి. కాని చిత్రకారులింతే కాబోలు అనుకుంది అంతలోనే!

మొత్తానికి యాత్రలు ముగించుకుని వచ్చినప్పటినుంచి చలపతిలోని మార్పు శంకరం, సావిత్రి ఇద్దరూ గమనించారు. ఇప్పు డతనిలో వెనకటి నిర్లిప్తత లేదు — ఇది శంకరం తన ప్రయత్న ఫలితమే అనుకుని వెన్ను చరుచుకుని మురిసిపోయాడు!

కాని చలపతిలో అంతకన్న మరో ముఖ్యమయిన మార్పు గ్రహించకలిగింది సావిత్రి. అది తనపట్ల అతని ప్రవర్తన! ఇదివరుకు అన్నగారితో మాట్లాడినట్లే తనతోనూ మాట్లాడే చలపతి ఇప్పుడు తన సామీప్యంకోసం తహతహలాడుతున్నాడని—తనతో మాట్లాడటమే ఒక మహానందంగా భావిస్తున్నాడనీ తనతో సాధ్యమయినంత చనువుగా ఉండేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నాడనీ గ్రహించింది. ఇది ఆమెమనస్సును పులకరింపచేసింది. ఏవేవో ఆలోచనలతో ఆమె మోము రాగరంజితమయింది. ఎదురుచూస్తున్నక్షణం దగ్గర పడుతున్నట్లు భావించింది. అతను 'సావిత్రీ' అని చనువుగా పిలిచినప్పుడల్లా ఆమె హృదయం పరవళ్ళుతొక్కేది.

"సావిత్రీ — అలా బారేజి దగ్గరకు పోదాం వస్తావా ?" అనడిగాడు ఒకరోజు చలపతి.

"ఊఁ, మీరు రమ్మన్నాక తప్పుతుందా మరి!" అంటూ టాయిలెట్ అయేందుకు లోపలికి వెళ్లింది.

ఆమె వెళ్లినవైపుకే చూస్తూ ఆలోచిస్తూ నిలబడ్డాడు చలపతి. పదినిముషా లయాక "పదండి" అంటూ బయటికొచ్చింది. ఆమె తన పక్కన నడుస్తుంటే ఏదో అందదనుకున్నది అందుతున్నట్లు అనిపించిం దతనికి. కారెక్కి మెల్లిగా పోనిచ్చింది సావిత్రి!...

దూరంగా కనకదుర్గ కొండమీద దీపాలు ఒక్కసారి వెలిగాయి. గుడిగోపురాల కమర్చిన దీపాలు కన్నులపండువగా ఊరంతా కనబడుతున్నాయి.

"ఇవ్వాళ శుక్రవారం కదూ — గుడికివెళ్లి తరవాత బ్యారేజికి వెడదాం" అంది సావిత్రి.

ఆమెవంకనే చూస్తూ "అలాగే, నువ్వు రమ్మన్నాక తప్పుతుందా మరి!" అన్నాడు.

ఇద్దరూ మెట్లెక్కి గుడిలోకి వెళ్లారు. ఇసుకవేస్తే రాలకుండా ఉన్నారు జనం. అసలు ప్రతిరోజూ రద్దీగానే ఉన్నా శుక్రవారాలు మాత్రం అమ్మవారిదర్శనం అందటంకూడా కష్టమే.

"నువ్వు లోపలికి పద సావిత్రీ—నే నిప్పుడే వస్తాను" అని కొబ్బరికాయలబుట్ట సావిత్రి చేతికిచ్చి దేవస్థానం ఆఫీసుకి వెళ్లాడు చలపతి. పూజకి, నేరుగా గర్భగుడిలోకి వెళ్లేందుకు టికెట్లు కొని మళ్లీ వచ్చి ఆమెను కలుసుకుని లోపలికి తీసుకుపోయాడు.

పెండ్లయిన కొత్తల్లో వాసంతితో కలిసి ఇలాగే తను వచ్చినరోజు గుర్తుకి వచ్చి అతని కండ్లు చెమ్మగిలాయి. సావిత్రివైపు చూశాడు. ఇద్దరి చూపులు కలుసుకున్నాయి.

కాయలు, చీటీ యిచ్చి తన పేరు గోత్రం చెప్పాడు చలపతి. పూజారి "అమ్మాయిగారి పేరు" అనడిగాడు.

"సావిత్రి" అన్నాడు చలపతి.

పూజారి లోపలికి వెళ్ళిపోతూ ఉంటే "మరి నా గోత్రం అడగడే, నాకూ ఒక టికట్టు తేకపోయారా ?" అనడిగింది సావిత్రి.

వెడుతున్న పూజారి వెనక్కి తిరిగి ఆమెవంక చూసి తరవాత చలపతివైపు తిరిగి ఫక్కున నవ్వి మరీ లోపలికి వెళ్లాడు!

ఆయన చూపుకి, నవ్వుకి అర్థం గ్రహించిన సావిత్రి గబుక్కున సిగ్గుపడిపోయింది. చలపతి ఇవన్నీ చూసి అమ్మవారికి నమస్కరించటంలో లీనమయిపోయాడు—

కొబ్బరిముక్కలు అక్కడే పంచిపెట్టి మల్లికార్జునుడి గుడికి వెళ్లి దిగివచ్చేశారు. దారిలో ఎవరూ మాట్లాడలేదు. ఇద్దరి మనస్సులూ ఆలోచనల్తో నిండి ఉన్నాయి. బ్యారేజిమీద మెర్క్యురీ దీపాలు వెన్నెల కురిపిస్తున్నాయి. నీటిమీదనుంచి వచ్చే చల్లటిగాలికి సావిత్రి ముంగురులు ముఖంతో దోబూచులాడుతున్నాయి. వాటిని అనుకరిద్దామని ఎగరబోయిన పమిట చలపతి ముఖానికి తగులుతూ అతన్ని గిలిగింతలుపెడుతోంది.

సావిత్రివైపు చూశాడతను. అమ్మవారి గుడిలో పెట్టుకున్న పెద్ద బొట్టువలన ఆమె ముఖంలో కళ ద్విగుణీకృతమయిందనిపించింది అతనికి. వాసంతి ఎప్పుడూ ఎర్రటి పెద్ద బొట్టు పెట్టుకుని కండ్లకి కాటుక పెట్టుకునేది. సావిత్రిముఖంలోకి చూశాడు — కండ్లకి నిండుగా కాటుక ఉంది. తల్లోని మల్లెమొగ్గలు అప్పుడే విచ్చుకుంటున్నాయి.

అతని మనస్సులో ఏదో ఆనందం, తన్మయత్వం ఆవరించాయి. సావిత్రి దగ్గరగా జరిగి ఆమెను రాసుకుంటూ నిలబడ్డాడు. ఆమెకూడా తనవైపుకి జరిగినట్టు అనిపించిం దతనికి! మెల్లిగా ఆమె నడుం చుట్టు చేయివేశాడు.

ఆమె కదలలేదు.

దగ్గరకు తీసుకున్నాడు—అతని భుజంమీదికి తల వాల్చేసింది. మల్లెల సౌరభం గుప్పుమంది ....

అలా ఎంతసేపు నిలబడ్డారో అతనికే తెలియదు. తనమనస్సులో కొన్నిరోజులుగా మెదులుతున్న మాటని అడిగివేద్దామని నోరు తెరవబోయాడు—

అంతలో సావిత్రి సుళ్ళుతిరుగుతున్న నీటివైపు చూస్తూ "రేపు బావ వస్తాడు" అంది మెల్లిగా.

(45-వ పేజీ చూడండి)

చిత్రకారుడు: కలువకొలను సదానంద
(పాకోల)

ప్రేమ బలం

రంగధామ్

"అకాలమృత్యుహరణం, సర్వవ్యాధి నివారణం, సమస్తపాపక్షయకరం, శ్రీ విష్ణు పాదోదకం,పావనం, శుభం" అంటూ రామశర్మగారు తీర్థాన్ని ఆ ముసలిబ్రాహ్మడి చేతిలో మూడుసార్లు పోసారు. వడలిపోయి వణుకుతున్న చేతులతో నోట్లో పోసుకున్నాడు, ఆ ముసలాయన. ఆయన తరువాతతీర్థంకోసం చెయ్యి జాపినది పదహారేళ్ల అమ్మాయి. తన కోమల సుకుమార హస్తాలతో ఆమె, భగవత్పాద తీర్థాన్ని, కళ్ళ కద్దుకొని గ్రహించింది. ఆమె తరువాత మరి యిద్దరు స్త్రీలూ, ఇంకొక నడివయస్సాయనా తీర్థం తీసుకొన్నారు. తీర్థం ఇవ్వడంఅయిపోగానే, రామశర్మగారి భార్య, లక్ష్మీదేవి పళ్ళెంలో ప్రసాదం తీసుకువచ్చి అందరికీ యిచ్చారు. ప్రసాదం పంచటంతో పూజ అయిపోయినట్లే.

రామశర్మగారు పూజాగృహంలోంచి చెట్లలోనీరు పొయ్యటానికి పెరట్లోకి వెళ్లారు. పూజచూడటానికి వచ్చినవారంతా సుమారు మూడు గంటల్నుంచీ యధావిధిగా పువ్వులతోనూ, తులసితోనూ, కుంకుమతోనూ పూజ చేయబడ్డ

> "ఎంత చక్కని పాట పాడేవమ్మా! ఆనమ్మకమే ఉండాలిగాని, ఉన్నవారిని ఆభక్త వరదుడు తప్పక కాపాడుతాడు." అన్నారు శర్మగారు. శారదమనసులో తన కాంక్ష తీరినట్లూ, తన జీవితం ధన్యమైనట్లూ అనిపించింది.

సింహాసనంలోని, వెండివి గ్రహోల్నిచూసి నమస్కరించారు ఆ పూజాగృహంలో మధ్య ఒక చలువ రాతి మంటపం, ఆ మంటపంమీద సీతారామ లక్ష్మణులూ, లక్ష్మీ, గణపతి, ఈశ్వరుడు మొదలైన దేవతలవిగ్రహాలు, గులాబీ, చామంతీ, మందారా, పారిజాతం ఇంకా అనేక రకాల పువ్వులచే పూజింపబడ్డవి ఉన్నాయి. అగరొత్తుల ధూపం గాలిలో పయనిస్తోంది వెనక్కాల గోడ మీద పెద్ద తైలవర్ణ చిత్రం సూర్యభగవానుడు రథంమీద సప్తాశ్వాల పగ్గాలూ చేబూనిన అణూర సారథితో సహా, పయనిస్తూన్న దృశ్యాన్ని చిత్రించినది ఉంది. గోడలనిండా దేవుళ్ల చిత్రాలు అలంకరించి ఉన్నాయి.

పెరట్లోంచి రామశర్మగారు హాలులోకి వెళ్లగానే పూజ చూడటానికి వచ్చినవారంతా ఒక్కొక్కరే ఆయనకు నమస్కరించి, ఆయన ఆశీర్వాదం పొంది వెళ్లిపో నారంభించారు. ప్రొద్దున్న పూజయిం తరువాత హాలులో పడకకుర్చీలో కూర్చొని ఒక పావుగంటసేపు పేపరు చూసుకోవడం ఆయనకు అలవాటు

తీర్థం పుచ్చుకోడానికి వచ్చిన ముసలి బ్రాహ్మడు హాలులోకి వచ్చి, వస్తూనే శర్మగారి కాళ్లమీద పడ్డాడు. ఆయన, "అహహ ! ఇదేమిటి?" అంటూ ఆ బ్రాహ్మణ్ణి లేవనెత్తి ప్రక్క కుర్చీలో కూచోపెట్టారు. ఆ ముసలాయన "బాబూ ! నాకు డెబ్బయ్యేళ్లు నిండాయి నీలాటి తపశ్శాలి నెక్కడా చూడలేదు. నేను చాలా ఆపదలో ఉన్నాను నిజానికి ... నేను కాదు .... ఆ—పిల్ల—నా మనవరాలు. అది ఆపదలో ఉంది మీ బిడ్డలాంటిది దాని అవస్థకేదైనా తరణోపాయం చెప్పాలి" అన్నాడు కళ్లల్లో నీళ్లతో, వణుకుతున్న కంఠంతో.

రామశర్మగారు ముసలాయన్నీ, గుమ్మందగ్గర వినయ విధేయతలు ఉట్టిపడేట్టు నిల్చున్న అమ్మాయినీ చూశారు. ఆమె మెడలో నల్లపూసల్ని చూస్తూ, ఆమె చేసిన నమస్కారానికి "దీర్ఘ సుమంగళీభవ !" అని ఆశీర్వదించారు. శర్మగారి ముఖంలో తేజస్సూ, దయా, సానుభూతీ ఎల్లప్పుడూ తాండవిస్తూ ఉంటాయి. ఎవరైనా ఆపదల్లో ఉన్నారంటే ఆయన పూర్తిగా కరిగిపోతారు ముక్కుపచ్చలారని అమ్మాయీ, ముసలి వగ్గు తాతా, ఇద్దరూ తన సహాయం కోరి వచ్చారు. ఆయన మనస్సులోనే భగవంతుణ్ణి ప్రార్థించారు. "స్వామీ ! దయామయా ! వీరి ఆపద తొలగించవయ్యా !" అని. ఒక్క నిముషం ఆగి ముసలాయన వైపు చూసారు.

"బాబూ ! మేం ప్రస్తుతం ఇక్కడికి పది మైళ్ల దూరంలో ఉన్న పెదపాడు గ్రామంలో ఉంటున్నాం. నేను సంగీత పాఠాలు చెప్పుకుంటూ బ్రతుకుతున్నాను. నా మనవరాలు చాలా చక్కగా పాడుతుంది సుమారు ఏడు సంవత్సరాలకు ముందు మేము గుంటూరు దగ్గర ఒక చిన్న గ్రామంలో వుండేవారం. అప్పుడే పిల్లను దాని మేనత్త కొడుక్కి, పద్నాలుగేళ్లవాడి కిచ్చి పెళ్లి చేశాం. వాళ్లదీ ఆ గ్రామమే ఆ కుర్రవాడు, పెళ్లయిన ఆరు నెలలకి ఎక్కడికో పరారి అయిపోయాడు. అప్పటినుంచి వాడి పత్తాయే లేదు. రెండేళ్ల తరువాత మా గ్రామంలో అగ్నిప్రమాదానికి ఇళ్లంటుకొని మావాళ్లంతా చనిపోయారు. ఎలాగో దీన్ని తీసుకొని బయటపడింది నేనొక్కణ్ణే దీని తలిదండ్రులు కూడా చనిపోయారు. నేనూ, ఈ పిల్లా ఇక్కడికి చేరువలో ఉన్న పెదపాడు గ్రామం చేరుకున్నాం. మూడేళ్ల క్రిందట, ఇది యుక్త వయస్కురాలైంది. అప్పటినుంచీ దీనీ సమస్య నన్ను బాధిస్తోంది. వూళ్లోవాళ్ళంతా లేనిపోని మాట లంటున్నారు. దీనికి నేను తప్ప మరెవరూ ఆధారం లేరు. నా పరిస్థితి రానురాను అర్థాన్నమైపోతోంది. దీని గతేమిటో నాకు తెలియటంలేదు. దీని భర్తగురించి ఎన్నెన్నో ప్రయత్నాలు చేశాను. కాని లాభంలేకపోయింది. అసలు బ్రతికిఉన్నాడో లేడో కూడా తెలియటం లేదు. మీరు గొప్ప జ్యోతిష్కులని తెలిసి వచ్చాను ప్రొద్దున్నే బయలుదేరి మావూరినుంచి నడచి వచ్చాము. మీరు చేసిన పూజ చూసి చాలా ఆనందించాను. నా జన్మ తరించింది. ఇహ మీరు ఏదో ఉపాయం చెబ్తే ఆప్రకారం నడుచుకుంటాను" అన్నాడు ఆ ముసలాయన.

రామశర్మగారు ఆయన చెప్పినదంతా సావధానంగా విన్నారు. అప్పుడు సరిగ్గా టైమెంతయిందో పుస్తకంలో రాసుకొన్నారు. ముసలాయన వైపు చూసి "మీ యిద్దరూ ఇవాళ్టికి యిక్కడ ఉండిపొండి. నేను భోజనం కాగానే ఆఫీసుకు వెళ్లి, సాయంకాలం ఆరుగంటలకు తిరిగి వస్తాను. సాయంకాలం భగవదారాధన అయ్యాక భోంచేసి రాత్రి కూచుందాం. ప్రశ్నకాలం నోటు చేశాను. దాని ప్రకారం ఫలితం ఎలా ఉంటుందో రాత్రి చెప్తాను మీరు లేచి మడి గట్టుకోండి" అన్నారు.

ఇంతలో లక్ష్మీదేవి లోపల్నుంచి వచ్చి ఇద్దర్నీ భోజనానికి లెమ్మంది. శర్మగారు భార్యతో, 'చూడు లక్ష్మీ ! ఆ అమ్మాయి చూడు! సాక్షాత్తూ ఆ శంకరుడికోసం తపస్సుచేస్తున్న పార్వతిలా ఉంది కదూ ? ఆమె మొహంలో ఎంత అమాయకత్వం, భక్తీ ఉన్నాయో ? వీళ్లని ఇవాళ్టికి మన యింట్లో ఉండమన్నాను. రాత్రి ప్రశ్న చెబుతా నన్నాను" అన్నారు ఆ అమ్మాయిని బుజ్జగిస్తూ, ఆదరణ చూపిస్తూ.

లక్ష్మీదేవి, "నేను మీకన్నా ముందే వాళ్లని ఉండమన్నాను మీ రిద్దరూ త్వరగా భోం చెయ్యండి, ఆఫీసు టైమైపోతోంది. దా ! అమ్మా! శారదా ! రా!" అంటూ ఆ అమ్మాయిని లోపలికి తీసుకుని వెళ్లింది.

రామశర్మగారు కలెక్టరాఫీసులో హెడ్డు గుమస్తా. బి. ఏ. పాసయిన సలబై అయిదేళ్ల విశిష్ట ప్రకృతిగల వ్యక్తి. ఆయన ఇరవయ్యోయేట, లెక్కల్లో అఖండప్రజ్ఞను ప్రదర్శించి బి. ఏ. పాసయ్యారు. వెంటనే ఏలూరు తాలూకాఫీసులో గుమాస్తాగా చేరారు క్రమంగా కలెక్టరాఫీసులో హెడ్డు గుమాస్తా అయ్యారు చిన్నప్పటినుంచి బహు కష్టాలుపడి చదువుకున్నారు. ఆయన చదువుకుంటూండగానే వివాహమయ్యింది రామశర్మ దంపతులకు సంతానమే కరువైంది గాని, ఇతరలోప మేమీ లేదు. వారిది చాలా అన్యోన్య దాంపత్యం

ఉద్యోగమైన కొద్దికాలానికి ఆయనకు వేద పండితుడూ, సూర్యోపాసకుడూ అయిన హరిహర శాస్త్రిగారితో పరిచయమైంది అది క్రమంగా గురుశిష్య న్యాయంగా పరిణమించింది హరిహర శాస్త్రి ఆయనకు సూర్యోపాసనా విధానం ఉపదేశించాడు. ఆనాటినుంచి శర్మగారు రెండు పూటలా, పూజా, ధ్యానం, జపం తప్ప వేరొక దృష్టి పెట్టుకోలేదు. ఏనాడూ ఆయన వాటిని మానలేదు. ఆయన జీవితంలోనే ఒకేఒక ఆదర్శం పెట్టుకున్నారు. అది భగవంతుణ్ణి పూజించటం. గృహస్థ ధర్మాన్ని పాటిస్తూ అతిథి అభ్యాగతుల నాదరిస్తూ పూజానిర్వహణ చేసేవారు.

ప్రొద్దున్నే లేచి, కాలకృత్యాల్ని తీర్చుకొని, మడి గట్టుకొని పూజాగృహంలోకి వెళ్లి కూర్చొని, ముందర సంధ్యావందనం చేసి, తరువాత జపం చేసుకునేవారు. ఈలోపల ఆయన భార్య పువ్వులూ, గంధం, అక్షితలూ, అగరొత్తులూ, దీపపు వత్తులూ, కలశం మొదలైన పూజాసామగ్రి నంతా సిద్ధం చేసేవారు. ఆయన జపం కాగానే భార్యాభర్త లిద్దరూ పూజ చేసేవారు.

రామశర్మగారి పూజ చూస్తుంటే చూసేవాళ్లకి భక్తి కలుగుతుంది. ధ్యాన, ఆవాహనాది షోడశోపచారాల్ని అతిశ్రద్ధతో కేవలం ఆ భగవంతుడు తన యెదుట ఉన్నట్లు భావించుకొని, ఆయనకు మనసారా అతి శ్రద్ధతో జరుపుతున్నట్లు జరిపేవారు. ఆయన పురుషసూక్తం చదువుతూంటే—ఆ విశ్వస్వరూపుడైన—పరమాత్మ ఆ పూజాగృహంలో సాక్షాత్కరించినట్లుండేది. నైవేద్యం పెడుతున్నప్పుడు స్వామి తన చేతిలోని ఫలాల్నీ, పాయసాన్నీ ఆతృతతో, ఆప్యాయతతో స్వీకరించినట్లూ, తాంబూలం సమర్పించినప్పుడు స్వామి స్వీకరించి తాంబూలరాగరంజితాధరంతో మందహాసం చేస్తున్నట్లూ ఆయన భావానుభూతి పొందేవారు భగవంతుడికి అన్ని ఉపచారాలూ చేస్తూ 'గీతం శ్రావయామి' అన్నప్పుడు ఎవరైనా ప్రక్కనున్నవారు ఒక చక్కని త్యాగరాజకృతి పాడ్తే ఆయన మహదానందం పొందేవారు. శర్మగారికి సంగీతం అంటే అత్యంత ప్రీతి.

శర్మగారు, అనునిత్యం రెండు పూటలా పూజా,

(39-వ పేజీ చూడండి)

కాలం చేరువై పేరయ్య కన్నుమూసినా దాహంగొన్న బాటసారులకు అతడు త్రవ్వించిన బావి ప్రాణదానం చేస్తూనే ఉన్నది. ఆ మరుభూమిలో బావి ఎందుకని ఆనాడు అంతా ప్రశ్నించారు. పేరయ్య సమాధానం … …

దిగంతాలనుండి విపరీతమైన వేగంతో సుళ్లు తిరుగుతూ, సమస్త జీవరాసులలోని తేమనూ, చైతన్యాన్నీ హరించివేస్తూ వీస్తున్నవెచ్చనిగాలి ఆ పరిసరాలలోకి వచ్చినంతనే చల్లబడుతున్నట్టుగాఉంది. ఆకాశాన ఒక్క మేఘశకలమైనా లేదు. ఎండ వేడిమికి భయపడికీటాది క్షుద్రజీవులు కూడా తమతమ నెలవులు విడిచి చరించడంలేదు. ఇంత సేపటి కొక కాకి గూటినివదలి ఆహారం కోసం బయటకు వచ్చిందో ఏమో, నీరసంగా ఎగురుతూ పోతున్నది.

ఆ యువకుడు సేదదీరి వేపచెట్టు బోదెకానుకొని కూర్చునికళ్ళు మూసుకున్నాడు. అతనికి అంతా కలవలె తోచింది. ఆతడుఉదయంలేనగా బయలుదేరి, సూర్యుడునడినెత్తిమీదికి వచ్చేదాకాచేతిలో సంచితో నడుస్తూనే ఉన్నాడు. అవన్నీ మరుభూములు. అక్కడక్కడ చెరువులమీద ఆధారపడిఉండే మాగాణిభూములుఉన్నాయి. భూమి అంతా బీటలువారి నీటికిమొహంవాచి ఉన్నది. ఆయువకుడుమరి నాలుగు మైళ్ళు నడిస్తే స్వగ్రామం చేరుకోగల డనగా అతనికి విపరీతమైన దాహం ప్రారంభమైంది. వెచ్చనిగాలి బాణవేగంతో వీస్తూవుండటంవల్ల అతని సర్వనాడులూ క్రుంగిపోయాయి. అడుగు తీసి అడుగు వెయ్యటమే కష్టమైపోయింది. ఎక్కడా కనుచూపు మేరలో ఏవూరూ కని పించటంలేదు. తూర్పుదిశగా ఒక వంద గజాల దూరంలో ఒక వేపచెట్టు మాత్రం ఒంటరిగా ఉంది. అతడు ఆ చెట్టుదరికి చేరుకొన్నాడు. అతని కల వేయిరెట్లుగా ఫలించినట్టయింది. ఆ చెట్టుకు పదిగజాల దూరంలోనే ఒక బావి, ఇనుప గొలుసుతో ఉన్న ఒక బొక్కెనా అతనికి కనిపించాయి. అతడు సంచి అక్కడ పడేసి త్వరత్వరగా ఆ నీళ్ళు తోడుకొని కాళ్ళూ చేతులూ మొహమూ కడుక్కొని తర్వాత కడుపునిండా త్రాగాడు. ఆ నీళ్ళు కొబ్బరిపాలవలె ఉన్నాయి. అతడు నెమ్మదిగా వచ్చి వేపచెట్టు బోదె కానుకొని కూర్చున్నాడు

నిజానికి ఇంతకుపూర్వం వలెనే సూర్యబింబం నిప్పులను కురిపిస్తూనే ఉంది. వేడిగాలి 'రివ్వున' వీస్తూనే ఉన్నది. అయినా అతని కళ్ళకు సమస్త ప్రపంచమూ, చల్లగా హాయిగా కనిపిస్తున్నది.

ఈ మరుభూమిలో, ఈ కాలిబాటల ప్రక్కగా ఒంటరిగా ఈ బావి ఎందుకువుంది ? అక్కడికి చుట్టూ ఏడెనిమిది మైళ్ల పరిధిలో ఏ వూరూ ఉన్నట్టు లేదు. ఈ ప్రాంతంలో బావిని ఎవరు త్రవ్వించారు ? ఏ ప్రయోజనం ఉద్దేశించి త్రవ్వించారు.

ఆ యువకుడికి కొద్ది క్షణాల్లోనే మగతగా నిద్ర పట్టింది.

*   *   *

ఏపుగా పెరిగిన వెదురుచెట్ల మధ్య భుజం మీద మంచినీళ్ల కావడితో వడివడిగా నడుస్తున్నాడు పేరయ్య. ప్రక్కనే ఏ చెట్టు కొమ్మలలోనో దాక్కొని ఉండి కోయిల కూస్తున్నది. వేగంగా వీచే గాలిని తమలో పూరించుకొని వెదురు పొదలు 'జుమ్మ' ని శబ్దం చేస్తున్నాయి. పేరయ్య త్వరత్వరగా నడిచి వూరి చివరగా ఉన్న ఒక యింట్లో ప్రవేశించి నీళ్లకావడి దింపాడు.

ఆ వూరిలో ఉన్న బావు లన్నిటిలోనూ నీళ్ళు సముద్రపు నీటివలె ఉప్పగా ఉంటాయి. ఊరికి అరమైలు దూరంలో ఉన్నదొక పెద్ద మంచి నీళ్ల బావి. ఆ బావినీరే ఊళ్లోవారికి శరణ్యం. ఉప్పునీరు స్నానాలకూ, పై వాడకానికీ తప్ప మరెందుకూ పనికిరాదు. పేరయ్య రోజూ చీకటి ఉండగానే లేచి స్నానంచేసి, తడిగుడ్డతోనే భుజం మీద కావడి వేసుకొని బయలుదేరి, బాగా పొద్దెక్కేదాకా బావినుంచి వూరికీ వూరినుంచి బావికీ తిరిగి అందరి ఇళ్ళకూ నీరు చేరవేస్తాడు. తర్వాత ఇంటికివచ్చి నాలుగు గింజలు ఉడకేసుకుని తిని కాస్సేపు నడుంవాల్చి లేస్తాడు. మూడు గంటలు కాగానే భుజంమీద కావడితో బయలు దేరుతాడు.

అతని తండ్రి కూడా సరిగ్గా అలాగే చేసేవాడు. పేరయ్య పదహారేళ్ళవాడై వుండగా అతని తండ్రికి పక్షవాతం వచ్చి కాలూ చెయ్యీ పడిపోయి మంచంలోనుంచి లేవలేకపోయాడు. తర్వాత కొద్ది రోజులలోనే, పసివాడైన పేరయ్య భుజం మీద కావడి, కుటుంబ భారమూ పడ్డాయి.

కుటుంబమంటే మందీ మార్బలమూ ఏమీ లేదు. అతనికి అప్పటికి ఉన్నదల్లా తల్లి ఒక్కతే. ఆమె అసలే బలహీనురాలు. పైగా భర్త మరణం ఆమెను మరింత క్రుంగదీసింది. ఆమెలో జవసత్త్వాలు సన్నగిల్లిపోయాయి. ఆమె కళ్ళు గాజుబిళ్లలవలె ఉండేవి. పగలే చూపు సరిగా ఉండేదికాదు. అయినా తప్పనిసరి కాబట్టి నెమ్మదిగా తడువుకుంటూ యింటిపనులు చేసుకునేది రోజూ పేరయ్య అన్ని యిళ్లకూ నీళ్ళు మోసి అలసిపోయి యింటికివచ్చి భోజనం ముందు కూర్చునేసరికి ఆమె ప్రారంభించేది. "ఏమిరా, నాయనా ? చూస్తున్నావుగా నా అవస్థ ! పెద్ద ముండనైనాను. బ్రతికినన్నాళ్ళు బ్రతకబోను. మొన్న ఆ పుండరీకాక్షయ్య ఎక్కడో ఏదో మనువు ఉన్నదని చెప్పాడు. నువ్వు ఒక యింటివాడి వైతే చూసి కళ్ళు మూస్తాను…. ఏమీ సమాధానం చెప్పకుండా అలా నల్లరాయిలా కూర్చుంటావు, ఎలారా నీతో వేగటం ?" అంటూ ఉండేది. పేరయ్య స్వతహాగా మితభాషి తల్లి కళ్లనీళ్ళు పెట్టుకోవటం చూసి అప్పుడప్పుడు "ఇప్పుడేం తొందర వొచ్చిపడిందే ? నీకు మరీ చాదస్తం …. " అనేవాడు.

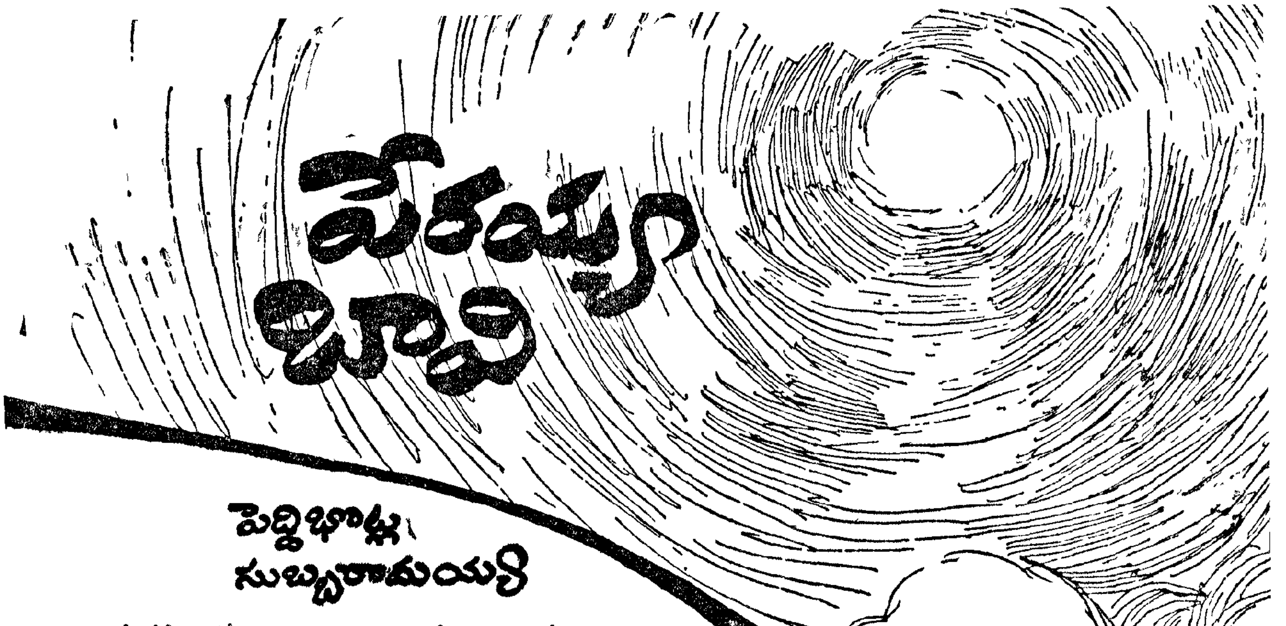
అంతగా పోరు పెట్టినప్పటికీ ఆ ముసలిదాని కోరిక తీరనేలేదు. ఒకనాడు మేఘాలు ముసురుకొని పగలే చీకటి కమ్మినట్టయి, మరి కాస్సేపట్లో వర్షం ప్రపంచాన్ని ముంచెత్తుతుందనగా ఆమె వంట పూర్తిచేసి పంచలోకి వచ్చి కొంగు పరచుకుని పడుకుని సునాయాసంగా ఎవరినీ బాధ పెట్టకుండా ఒంటరిగా ప్రాణాలు వదిలింది.

పేరయ్య వచ్చి కావడి దింపి నిద్రిస్తున్న తల్లిని 'లేపి యిబ్బంది పెట్టటం ఎందుకు లెమ్మ' ని అనుకుని లోపలికి వెళ్లి సిద్ధంగా ఉన్న అన్నం వడ్డించుకుని సుష్టుగా భోజనం చేశాడు. తర్వాత చెయ్యి తుడుచుకుంటూ పంచలోకి వచ్చి యింకా అలాగే పడుకుని ఉన్న తల్లిని చూసి నవ్వుకుని 'అమ్మా' అని పిలిచాడు. ఆమె లేచి "ఎప్పుడు వచ్చావురా నాయనా" అని అడిగితే "నేను రావటమూ అయింది, నా భోజనమూ అయింది. నువ్వు లేచి కాస్త ఎంగిలి పడు. అసలే పొద్దెక్కింది." అందామనుకున్నాడు. కాని అతడు రెండుసార్లు పిలిచినా, ఆమె కదలనైనా లేదు. అతనికి అనుమానంవేసి దగ్గరికి వెళ్లి పరీక్షగా చూసి ఒక్కసారిగా బావురుమన్నాడు. అతని ఏడుపు విని నలుగురూ చేరారు. తర్వాత వారు తలా ఒక చెయ్యీ వేసి అన్ని పనులూ పూర్తిచేశారు. పేరయ్య మళ్లీ ఆ యింట్లోకి వెళ్లి ఒకప్రక్కగా కూర్చుని ఒంటరిగా దుఃఖించాడు.

అప్పటికి అతనికి ఇరవైయేళ్ళు. రోజూ తెలతెలవారుతూండగా లేచి స్నానంచేసి కావడి భుజం మీద వేసుకుని బావికి బయలుదేరేవాడు. అపరాహ్ణందాకా అదేపని. తర్వాత మళ్ళీ మధ్యాహ్నం మూడు గంటలకే బయలుదేరి పొద్దు గూకిన తర్వాత యింటికి చేరుకునేవాడు.

ఆ వూరి కరణం ఒకనాడు పేరయ్యను పిలిచి "ఏమిరా ! ఇలా ఎన్నాళ్లని చెయ్యి కాల్చుకుంటావు? రేపు నేను పాలెం పోతున్నాను. నా వెంటరా. నా ఎరికలో ఒక సంబంధం ఉంది. పిల్లను చూసి రావచ్చు" అన్నాడు. ఆయన ఎదుట మాట్లాడలేక పేరయ్య వినయంగా తలవూపి వచ్చేశాడేగాని తర్వాత ఆలోచిస్తే ఒక ముఖ్య విషయం జ్ఞప్తికి వచ్చింది. పెళ్లి అనగానే ఎంత లేదన్నా, ఏమీ నగలూ నాణ్యాలూ పెట్టకపోయినా కొన్నివందల రూపాయలు ఖర్చు. తన దగ్గర చిల్లిగవ్వకూడా లేదు. ఉన్న కొద్దిసొమ్ము తల్లి అంత్యక్రియలకూ, సంతర్పణకూ ఖర్చయింది. అతడు మర్నాడు కరణంగారి యింటికి వెళ్లి ఈ విషయం ప్రస్తావించాడు. డబ్బు విషయం ఎత్తగానే ఆయన నవ్వి "పిచ్చివాడా ? అదా నీ సందేహం ? మేమంతా ఏమైపోయా మనుకున్నావు. అలాంటి పిచ్చి సందేహాలు పెట్టుకోకు. ఇంటికి వెళ్లి తెల్లని చొక్కా ఉంటే తొడుక్కునిరా" అన్నాడు.

పేరయ్య ఇంటికివెళ్లి తన తండ్రి తాలూకు చొక్కా ఒకటి ఏరి తొడుక్కున్నాడు. అది తెల్లగానే ఉంది. భుజంమీద కొద్దిగా చిరిగినంత

పేరయ్య బావి

పెద్దిభొట్ల సుబ్బరామయ్య

గాత్రంతో ఏమీ లోపం రాదు. పైన ఉత్తరీయం ఉండనే ఉంది.

అతడు కరణంగారి వెంట పాలెం వెళ్లిపిల్లను చూశాడు. పిల్ల తండ్రి బీదవాడు. ఆయనకు నలుగురు ఆడపిల్లలు. పెద్ద పిల్లలు ముగ్గురికీ ఉన్నంతలో మంచి సంబంధాలు కుదిర్చిపెళ్లిళ్ళు చేశాడాయన. చివరిపిల్ల పేరు వర్ధని. ఆ పిల్ల వంతు వచ్చేసరికి ఆస్తి ఏమీ మిగలలేదు. పైగా పిల్లపెళ్ళి కెదిగి కూర్చున్నది. ఈ భారంఎలా వదుల్చుకోవటమా అని ఎదురు చూస్తున్న ఆయనకు పేరయ్య అన్నివిధాలా తగినవాడుగా కనిపించాడు. కుర్రవాడు కష్టపడి జీవించే తరహావ్యక్తి కాబట్టి తిండికీ, బట్టకూ లోపం జరగదు.

పేరయ్య తనముందు చాపమీద తల వంచుకుని కూర్చునివున్న పిల్లను చూశాడు. ఆ కొద్దిసేపూ వినియోగించుకునేందుకు ప్రక్కయింటివారినడిగి ఏవేవో నగలు తెచ్చి ఆ పిల్లను అలంకరించారు నిజానికి ఆపిల్లకు ఆ అలంకరణలేవీఅవసరంలేదు. మంచులో తడిసిన మందార పువ్వు వంటి ముగ్ధసౌందర్యం ఆమెది ఆ కన్నులువిశాలములై సోగలై నల్లగా ఉన్నాయి. ఆకళ్లలో అమాయకత్వం ఉట్టిపడుతున్నది ఆ శరీరఛాయ పదారువన్నెపసిడి ఛాయతో పోటీపడుతుంది. ఆ తతంగం ముగియగానే పేరయ్యపెదవి కదపకుండా లేచి కరణంగారి వెంటబయటికి వచ్చాడు.

ఆయన “ఏమిరా ! పేరయ్యా ! పిల్ల ఎలాఉంది ? నచ్చిందా ?” అని అడిగితే తలవూపి వూరుకున్నాడు. తర్వాత కొద్దిరోజుల వ్యవధిలోనే ఒక ముహూర్తం నిర్ణయించి నలుగురు పెద్దలూచేరి శుభకార్యం అయిందని పించారు. పేరయ్యతన ఒంటరితనం పోయినట్టూ, తనకీ ప్రపంచంలో అతిదగ్గర బంధువు లెంతోమంది ఉన్నట్టూ అనుభూతి పొందాడు. అతని కాశ్చర్యం వేసింది ఇన్నాళ్ళుగా ఈ విశాల విశ్వంలో ‘నా’ అనుకోదగిన వా రెవరూ లేని తనకు ఈనాడు చిత్రంగా తనవేసర్వస్వం అనుకునే ప్రాణి లభించింది. అతడుఆనందంతో, గర్వంతో ఉప్పొంగి పోయినాడు

తర్వాత కొన్ని నెలలకు ఆపిల్ల చీరె సారెతోకాపురానికి వచ్చింది. వస్తూ ఆ యింటికి వెలుగును తీసుకువచ్చింది. పేరయ్య జీవితాన్ని వెలిగించే జ్యోతిగా ఆమె ఆ యింట్లో అడుగుపెట్టింది. కొద్ది సాహచర్యంతోనే మామిడిచెట్టును అల్లుకున్న మాధవీ లత వలె ఆమె అతనికి తన్ను తాను అంకితం చేసుకొంది. రోజంతా కష్టపడి యింటికివచ్చిన పేరయ్య భార్య పరిచర్యలో స్వర్గసౌఖ్యం అనుభవించేవాడు. ఆమె, ప్రణయజలధిలో మునకలువేసి అలసి సొలసి, కాయలుగాచిన అతని భుజాలమీద తలవాల్చి నిద్రించేది

తర్వాత సంవత్సరానికి ఆపిల్ల గర్భవతి అయింది. తల్లిదండ్రులు వచ్చి కాన్పుకు ఆపిల్లనుతమవెంట తీసుకుపోయారు. ఆమె వెడుతూ కళ్ల నీళ్లు పెట్టుకుంది. పేరయ్య కూడా చలించిపోయాడు. అయినా ఆమెను సముదాయించి “పిచ్చిదానా ! ఇక్కడికి పదిమైళ్లే కదూ! ఏమన్నా దూరమా భారమా ? రెండు రోజులకొకసారి వచ్చి నిన్ను చూడకపోతే నేను మాత్రం బ్రతకగలనా ?” అన్నాడు.

పేరయ్య బావి

అలాగే మాట తప్పకుండా అతడు రెండు మూడు రోజుల కొకసారి వెళ్ళి చూసి వస్తూనే ఉన్నాడు. ఆ రోజుల్లోనే ఆమె కేదైనా ఒక బంగారునగ చేయించాలనే కోరికతో అతడు డబ్బు కూడబెట్టడం ప్రారంభించాడు.

ఆమెకు తొమ్మిది నెలలూ నిండిన తర్వాత అత డొకనాడు వెళ్ళేసరికి ఆమె కళ్ళనీళ్ళు పెట్టుకుని కూర్చునిఉంది. పేరయ్య ఆమె దగ్గరకు వెళ్ళి "ఏమిటే వర్ధనీ! ఎందు కేడుస్తున్నావు ?" అని అడిగాడు. ఆమె ఏమీ మాట్లాడలేదు. తర్వాత పేరయ్య బావమరది నోట అసలు విషయం విన్నాడు. పండుగకు ఆమె అక్క లిద్దరు పుట్టింటికి వచ్చారు. వారిలో ఒకామెకూ వర్ధనికీ చిన్నప్పటినుంచీ పడదు. ఆమె 'నీ మొగుడు నీళ్ళు మోసుకుని బతుకుతాడ'ని వర్ధనిని ఎగతాళి చేసింది. ఆపూట వర్ధని అన్నం తినలేదు. అక్క వచ్చి "పొరపాటున అన్నాను. బుద్ధితక్కువ దాన్ని. లేచి అన్నం తినవే" అని బతిమిలాడినా ఆమె కదలలేదు..

పేరయ్యకు నవ్వు వచ్చింది. వర్ధని దగ్గరగా వెళ్ళి 'ఆమాత్రం దానికే అంత కోపం చేసుకోవాలా ? తప్పుకదూ! తమాషాకు ఏదో అన్నదే అనుకో, యింత రాద్ధాంతం చెయ్యవచ్చునా ? లే. త్వరగా అన్నంతిను ...." అన్నాడు. ఆమె లేచి కళ్ళు తుడుచుకుని వంటయింట్లోకి వెళ్ళింది.

తర్వాత కొద్ది రోజులలోనే పేరయ్యకు పిడుగు వంటి వార్త వచ్చింది. ఒకరోజున అతడు తెలవారుజామునే స్నానంచేసి బావికి బయలుదేరుతూ ఉండగా ఒక మనిషి వచ్చాడు. ఆ రాత్రి అతని భార్యకు నొప్పులు వచ్చాయనీ, కాన్పు కష్టమయిందనీ, పిల్ల పుట్టి పోయిందనీ, తల్లి కూడా బ్రతికేదాకా నమ్మకంలేదనీ కబురు తెచ్చాడా వ్యక్తి. పేరయ్య కాళ్ళక్రింద భూమి కరిగిపోతున్న ట్లనిపించింది. త్వరత్వరగా పంచె కట్టుకుని పైన ఉత్తరీయంతో ఆ మనిషివెంట నడిచాడు. అంతదూరమూ తన పెన్నిధిని తనకు దూరం చెయ్యవద్దని భగవంతుణ్ణి ప్రార్థిస్తూనే నడిచాడు. కాని విధి ప్రతికూలంగా వ్యవహరించింది. అతనికి చూపులయినా అందలేదు.

పేరయ్యకు లోకమంతా చీకటి అనిపించింది. అతని సుఖం చట్టుబండలై పోయింది. దొరికినట్లే దొరికి అంతలోనే చెయిజారిపోయిం దొక అమృత కలశం. అతడు ఎంతోసేపు శిలావిగ్రహంవలె చేష్టలుడిగి కూర్చుండిపోయాడు.

పేరయ్య మళ్ళీ తన పని ప్రారంభించాడు జీవితం మళ్ళీ గాడిలో పడింది. ఒంటరిగా నిర్లిప్తంగా రోజులు గడపటం ప్రారంభించాడు. అతని మనసులో దిగులు లేదు. బాధ లేదు. యంత్రంవలె తయారైనాడు.

అప్పుడప్పుడూ వారూ వీరూ 'మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకో పేరయ్యా!' అనేవారు. అతడు వారి మాటలు విని నవ్వి వూరుకునేవాడు. తర్వాత ఏళ్ళు గడిచేకొద్దీ అతనిలో మార్పు వచ్చింది. అకాలవార్ధక్యం అతని సర్వాంగాలనూ ఆక్రమించింది. మొహం ముడుతలుపడి జుట్టు తెల్లబడింది. శరీరంలో జవమూ, సత్త్వమూ ఉడిగి పోయి ఉత్సాహం తగ్గింది. అతడు తన పని తప్ప మరే విషయాన్నీ పట్టించుకునేవాడుకాదు.

ఒకనాడు కరణం అతన్ని పిలిచి 'పేరయ్యా! మా అమ్మాయికి ఏటి అవతల భోగాపురంలో సంబంధం కుదిరింది. నువ్వు వెళ్ళి లగ్న పత్రిక యిచ్చిరావాలి" అన్నాడు పేరయ్య తలవూపి, అప్పటికి అన్ని యిళ్ళలోనూ నీళ్ళు చేరవెయ్యటం పూర్తి అయినందువల్ల, యింటికి వెళ్ళి త్వరత్వరగా నాలుగు గింజలు ఉడకేసుకుని తిని చొక్కా తొడుక్కుని సిద్ధమై వచ్చాడు. కరణం అతని చేతికి పసుపు పూసిన లగ్నపత్రిక యిచ్చాడు. పేరయ్య ఉత్సాహంతో నడవటం ప్రారంభించాడు.

నడి వేసవి. వేడిగాలి విసురుగా వీస్తున్నది. ఆ గాలికి సర్వావయవాలూ చచ్చుబడిపోతున్నాయి. పేరయ్య కాలిబాటవెంట ఏడుమైళ్ళు నడిచిపోయి భోగాపురం చేరుకుని అక్కడ యిల్లు వాకబుచేసి కనుక్కొని లగ్నపత్రిక యిచ్చి మళ్ళీ వెంటనే బయలుదేరాడు. "ఈ ఎండలో ఎలా పోగలవు ? కాస్త నడుంవాల్చి పోరాదూ ?" అని ఆ యింటి యజమాని చెప్పినా వినక 'కాదండీ బాబుగారూ! అక్కడ నీళ్ళ యిబ్బంది ఉన్న సంగతి మీకు తెలుసుగా! కాస్త పొద్దు వాటారేసరికి నేను కావడి భుజాన వేసుకోవాలి. లేకపోతే అందరూ యిబ్బంది పడతారు" అని సమాధానం చెప్పి తాంబూలంలో వచ్చిన రెండు రూపాయలూ రొండిని దోపుకొని తిరుగుముఖం పట్టాడు.

ఎండ వేడిమి ఏమాత్రమూ తగ్గలేదు భానుబింబం నిప్పులు చెరుగుతున్నది. వేడిగాలి యథాప్రకారం బాణవేగంతో వీస్తూనే ఉన్నది. పేరయ్య కాళ్ళకు చెప్పులైనా లేవు. ఆ ఏటి యిసుకలో నడిచి అవతలిఒడ్డు చేరుకునేసరికి అతనికి ఆయాసం వచ్చింది. కాళ్ళు బొబ్బలెక్కినయ్. విపరీతమైన దాహంతో నాలుక పిడచగట్టుకుపోతున్నది. ఉత్తరీయం కళ్ళకు ఒత్తుకుంటూ అతడు ఒక్కక్షణం వెనక్కు తిరిగి నుంచున్నాడు. విపరీతమైన వేగంతో ఒక సుడిగాలి రేగి అతన్ని ఎర్రని దుమ్ములో ముంచివేసింది. అతని శరీరం తూలిపోయింది.

కొద్ది గజాల దూరంలో అతని కళ్ళ కొక విశేషం కనిపించింది. అతడు తనలో "చ ... ఇది నా భ్రమ అయిఉంటుంది .... ఈ మరుభూమిలో .... యింత ఎండలో .... అబ్బే ..." అనుకుంటూ తూలుతూ ఆవైపు నడిచాడు

ఎనభైఏళ్ళ ముదుసలి ఒకామె నాలుగైదు తాటాకులతో ఒక చిన్న పందిరి వేసుకుని కాలిబాట పక్కగా కూర్చుని ఉంది ఆమె ముందు రెండు కుండల నిండుగా చల్లని నీళ్ళు ఉన్నాయి ఆమె, తూలుతూ వచ్చిన పేరయ్యకు ఒక చెంబు నిండా నీళ్ళు అందించి, "బాగా ఎండదెబ్బ తిన్నావు .... ముందు మొహం కడుక్కోవాయనా .... ఒక క్షణం ఆగి నీళ్ళు తాగ

చ్చుతే .... ఇప్పుడే తాగితే వడ తగులుతుంది” అన్నది.

పేరయ్య కళ్ళూ, చేతులూ, మొహమూ కడుక్కున్నాడు. నీళ్ళ స్పర్శకే అతనిలో జీవం మోసులెత్తింది. ఖాళీచెంబు ఆమె కందించి ఒక్క క్షణం కూర్చున్నాడు. తర్వాత ఆమె త్రాగేందుకు నీళ్ళు అందించింది. కడుపునిండా ఆ చల్లని నీళ్ళు త్రాగి ఒక మూలగా ఆ నీడలో ముడుచుకుని పడుకున్నాడు పేరయ్య. అతనికి నిద్ర ముంచుకు వచ్చింది.

అతనికి మెలకువ వచ్చేసరికి ఎండవేడిమి కొద్దిగా తగ్గింది. గాలిలో వెచ్చదనం కూడా తగ్గిపోయింది. అతడు లేచి ఆ అవ్వవంక ఒక్కసారి చూశాడు. ఆమె బోసి నోటితో, మెరుపు మెరిసినట్టు నవ్వింది. పేరయ్య “వస్తానమ్మా” అంటూ నడవటం ప్రారంభించాడు.

అతడు కరణంగారి యింటికి వెళ్ళి కబురు చెప్పి తన యింటికి వచ్చాడు. చొక్కా విప్పి వంకెకు తగిలించి సందుగు పెట్టెలో నుంచి ఒక చిన్నరేకు పెట్టె బయటికి తీశాడు. అందులో ఎన్నో ఏళ్ళక్రిందట తన భార్యకు ఏదైనా నగ చేయిద్దామని అతడు కూడబెట్టిన ధనం ఉంది. ఆ మొత్తం మొదట వంద రూపాయలే. ఆతర్వాత అడపాదడపా లభించిన డబ్బు కూడా అందులోనే వేశాడు. కూర్చుని అంతా లెక్కపెడితే రెండు వందల పదిహేను రూపాయ లున్నాయి. ఇప్పుడు లగ్నపత్రిక మూలంగా దొరికిన రెండు రూపాయలు కూడా అందులో వేశాడు.

తర్వాత కొన్ని రోజులపాటు అతడు ఎప్పుడూ ఏదో ఆలోచిస్తూ ఉండేవాడు. ఎవరితోనూ మాట్లాడేవాడు కాదు. తాను ఆనాడు ఎండలో పడిన అవస్థ మళ్ళీ మళ్ళీ గుర్తు చేసుకునేవాడు. ఆ ముదుసలి తనపాలిట దేవతవలె ఆనాడు అక్కడ ఉండబట్టే సరిపోయింది. లేకపోతే తా నప్పటి కప్పుడే ప్రాణాలు వదిలి వుండేవాడు రైలు స్టేషనునుంచి ఏ వూరికి రావాలన్నా ఆ కాలి దోవలే గతి. ఒక వూరినుంచి మరొక వూరికి పోవాలన్నా ఆ మరుభూములలో కాలిబాటతే శరణ్యం.

కరణంగారి యింట్లో పెళ్ళి అయిపోయింది. పేరయ్యకు విపరీతమైన తాకిడి తగిలింది. అతడు కావడి క్రిందికి దింపేందుకు కూడా వీలు చిక్కలేదు ఆ హడావిడి తగ్గిన తర్వాత కరణంగారు పేరయ్యకు యిరవై రూపాయలూ, ఒక దోవతుల చాపూ తాంబూలంలో పెట్టి యిచ్చాడు.

పేరయ్య ఒకనాడు నడిచివస్తూ ఆగిపోయాడు. ఇంతకుపూర్వం కాలిబాట ప్రక్కన అవ్వ కూర్చుని ఉన్నచోట పదేళ్ల పిల్లవాడు కూర్చుని ఉన్నాడు. ‘ఇక్కడ అవ్వ ఏదీ?’ అని పేరయ్య అడిగిన మీదట ఆ పిల్లవాడు కళ్ళనీళ్ళు పెట్టుకుని “మా నాయనమ్మ .... చచ్చిపోయింది” అన్నాడు.

పేరయ్య కొద్ది క్షణాలపాటు చేష్టలుడిగి నిలుచుండిపోయాడు. తర్వాత నెమ్మదిగా నడిచి తన వూరికి వచ్చాడు.

అతడు రెండురోజులపాటు ఏ మూలో చించాడో తెలియదు మూడోనాడు ప్రొద్దున్నే నలుగురు పనివాళ్ళను పిలిచి వారితో మంతనాలు ప్రారంభించాడు. వాళ్ళలో ఒకడు “నీకు పిచ్చి గాని పట్టిందా బాపనయ్యా! అక్కడ బావి తవ్వటం ఎందుకు? తవ్వినా నీళ్ళు పడవు కదా! అంతా గొడ్డునేల” అన్నాడు. పేరయ్య వినిపించుకోలేదు. “మీకు కావలసింది డబ్బు. నే నిస్తానుగా. మా పెరట్లో తవ్వినా వూరి బయట తవ్వినా ఒక్కటే .... ఏమంటారు?” అని అడిగాడు వాళ్ళు తలలూపి ‘సరే’ అని వెళ్ళిపోయారు

మర్నాడు ఉదయమే ఊరిబయట కాలిబాటల ప్రక్కగా బావి త్రవ్వకం ప్రారంభమైంది. కరణం అది విని పేరయ్య యింటికి పరిగెత్తుకువచ్చి ‘నీకు పిచ్చి పట్టిందా పేరయ్యా! ఇప్పుడే విన్నాను. ఏమిటీ పని?’ అని అడిగాడు. పేరయ్య ఏమీ మాట్లాడకుండా శిలావిగ్రహం వలె కూర్చున్నాడు. ఎంతసేపటికీ జవాబు చెప్పలేదు.

వరుసగా నాలుగు రోజులు పని సాగింది. గంగ కటాక్షించలేదు. పేరయ్య తన పనులన్నీ పూర్తి చేసుకుని అక్కడికి వెళ్ళి కూర్చునేవాడు. నాలుగోనాడు పని పూర్తి చేసుకుని యిళ్లకు తిరిగి పోతూ పనివాళ్ళు పెదవులు విరిచారు. ‘లాభం లేదు. ఇక్కడ జల పడదు’ అన్నారు. పేరయ్య కళ్ళు చెమర్చినయ్. పనివాళ్ళంతా వెళ్ళిపోయిన తర్వాత కూడా అత డక్కడే చాలాసేపు కూర్చున్నాడు. చీకటి పడింది. పేరయ్య కదలలేదు. చిన్న చిన్న రాళ్ళు చేతిలోకి తీసుకుని బావిలోకి విసిరివేస్తూ ఆలోచనలో పడ్డాడు. ఉన్నట్టుండి అతని శరీరం జలదరించింది. ‘బుడుంగు’ మని చిన్న శబ్దం వినిపించి అతడు ఆత్రుతగా బావి లోపలికి తొంగిచూశాడు. నీళ్ళు! అతడు త్వరత్వరగా పనివాళ్ళు నిర్మించుకొన్న మెట్లు దిగి లోపలికి వెళ్ళి దోసిలినిండా నీళ్ళు తీసుకుని కళ్ళ కద్దుకున్నాడు. ఆ నీళ్ళు కొబ్బరి పాలవలె ఉన్నాయి. అతడు ఉత్సాహంతో పొంగిపోతూ, నీళ్ళు నిండిన కళ్లతో యింటికి వచ్చాడు. ఆ రాత్రి వాకిట్లో వేపచెట్టుక్రింద కుక్కిమంచంలో పడుకుని, చల్లనిగాలి అలలు అలలుగా వీచి జోకొడుతూ ఉండగా ఆదమరచి నిద్రపోయాడు.

ఆ మరుభూమిలో జల పడటం, అందులోనూ అంత తీయని నీళ్ళు పడటం. అందరికీ చిత్రమనిపించింది. తర్వాత రెండు మూడు రోజులలో పనివాళ్ళు బావిచుట్టూ పళ్లెంకూడా కట్టి డబ్బు తీసుకుని వెళ్ళిపోయారు. పేరయ్య వాళ్లతో మాట్లాడుకొన్న డబ్బు కాక తనదగ్గర మిగిలిన మరో అయిదు రూపాయలు కూడా వాళ్లకే యిచ్చాడు. అతని మనస్సు ఎంతో తేలికపడింది.

తర్వాత అతని జీవితం చాలా సాధారణంగా గడిచిపోయింది. వూళ్లో ఎవరి యింట్లోనైనా పెళ్లివంటి శుభకార్యాలు ఘటిల్లినప్పుడు ఉత్సాహంగా పనిచేసేవాడు. అతనికి నీళ్లకావడి ప్రియతమమైన వస్తువైపోయింది. అతడు రోజూ బావినుంచి యింటికి వచ్చేదోవలో అటూ యిటూ ఉన్న వెదురుపొదలు కాలక్రమేణా దట్టంగా పెరిగినయ్. ఆ వెదురుపొదలలో నుంచి రకరకాల ధ్వనులు వినిపిస్తూ ఉండేవి. కోయిల సమయం వచ్చినప్పుడు ఆకుల గుబురులలో దాక్కొని ఎవ్వరికీ కనుపించకుండానే, కర్ణపేయంగా కూస్తూవుండేది. వూళ్లో హరికథ భజన వంటి కాలక్షేపా లున్నప్పుడు పేరయ్య హాజరవుతూ ఉండేవాడు. భజనసమయంలో నలుగురితో చేరి ‘సెమ్మె’ చుట్టూ తిరుగుతూ చిరుతలు మోగిస్తూ పాటలు పాడుతూ ఉండేవాడు.

* * *

ఆ యువకుడు కళ్ళు విప్పిచూశాడు. ఎండలో చురుకుపాలు తగ్గింది. ఒక కాకి ‘కావు కావు’ మని అరుస్తూ ఎగిరిపోతున్నది. రెండు మూడు మబ్బుతునకలు ఆకాశంలో కదులుతున్నాయి. దూరంనుంచి సముద్రపుగాలి తెరలు తెరలుగా వీస్తున్నది.

అతడు లేచి నిలబడి, ‘అవును. ఈ బావి త్రవ్వించినవాడూ అందరిలాగే కాలం చేరువైనప్పుడు శాశ్వతంగా కన్నుమూసి ఉంటాడు. అయినా, యింకా అతడు దాహంగొన్న బాటసారులకు ప్రాణదానం చేస్తూనే ఉన్నాడు. అతని ఆత్మ యీ పరిసరాల్లోనే విహరిస్తూ దాహంగొన్నవారిని యిటువైపే లాక్కొని వస్తుంది. అటువంటి వ్యక్తులకు పునర్జన్మ ఉండదు” అనుకుంటూ చేతిలో సంచితో నడక సాగించాడు. ★

“ఖైదీకి ముప్ఫై సంవత్సరాల కారాగృహవాసం శిక్ష విధిస్తున్నాను!” అన్నారు జడ్జిగారు. “అయ్యో! అన్ని సంవత్సరాలు అసలు బ్రతకగలనా?” అని ఖైదీ వాపోవడం విని, “పోనీలే, బాధపడకు! బ్రతికినన్నాళ్లే జైల్లో వుంటే సరిపోతుంది” అన్నారు జడ్జిగారు కరుణతో.

బంగారం - సింగారం - 'శశి' చిత్రకథ -

బంగారం - సింగారం - 'రాఖా' చిత్ర కథ -

దైవజ్ఞ పాతూరి శ్రీరామమూర్తి

28-6-1961 బుధవారము మొదలు
4-7-1961 మంగళవారము వరకు

మేషం :

(అశ్వని, భరణి, కృత్తిక 1 పా.)

అవకాశాలను వినియోగించుకొంటు ముందుకు వెళ్ళటానికి ప్రయత్నించగలుగుతారు. వృత్తిలో మీ ఎదురుగా మిమ్మలను ప్రోత్సహిస్తు మాట్లాడేవారే చాటున పోటీకి ప్రయత్నిస్తు ఉంటారు. బంధుమిత్రులలో మంచి పేరు దక్కుతుంది. సంఘంలో ఉన్నత స్థితి లభిస్తుంది. చాలాకాలంగా మీరు చేస్తున్న పరిశ్రమలు ఒక మార్గానికి రాబోతున్న సూచనలు తెలుస్తవి. ఈ సమయంలో మాటంలోవచ్చే పొరపాట్లు చిక్కులకు దారి తీయకుండా చూచుకొనటం అవసరం. విందులు, వినోదాలు మొదలయిన వాటిల్లో పాల్గొంటారు. ఇతరులకు మీ సలహా అవసరం కాగల సమయం. నౌకరులు మొదలయినవారిమీద, వదలిన కార్యక్రమాలు సుఖంగా నెరవేరుతవి. ఆలస్యం మాత్రం తప్పదు. ఓర్పు వహించి ఉండటం అవసరం. 28, 29 తేదులలో స్వల్ప శ్రమతో విశేష లాభం. పండితులతో పరిచయం, ధర్మ కార్యాలు.

* * *

వృషభం :

(కృత్తిక 2, 3, 4 పా, రోహిణి, మృగశిర 1, 2 పా.)

ఈవారం మీ పరిస్థితి ఉత్సాహకరంగా తోస్తుంది ప్రయాణాలు చేస్తారు. మీరు పెట్టుకున్న ఆశ సకాలంలో ఫలిస్తవి. అయితే సుఖం పొందాలంటె ఆడంబరాన్ని తగ్గించుకొనటం అవసరం. కుటుంబంలోని వారితో సంప్రదించటంలో సరియైన సమాధానం రాకపోవటంవల్ల దుబారా ఖర్చులు పెరుగుతవి. మీ ఆరోగ్యం గురించి జాగ్రత్తగా ఉండండి. జీర్ణకోశాలలో బాధలు కనుపించవచ్చు. నిద్రపట్టకపోవటము, క్రొత్త విషయాలను గురించి యోచించలేకపోవటం, విసుగుదల ఉంటవి. వృత్తివ్యాపారాలకు సంబంధించినవార్తలు అనుకూలంగా వస్తవి. విద్యా వ్యాసంగాలతో కాలం జరుగుతుంది. ఎవరితో ఏ విషయాన్ని గురించి మాట్లాడినా మంచి సలహా, ఆదరణ లభిస్తు ఉంటవి. 30, 1 తేదులలో దుష్ట సహవాసం, ప్రయాసతో కార్యసిద్ధి.

* * *

మిథునం :

(మృగశిర 3, 4 పా, ఆరుద్ర, పునర్వసు 1, 2, 3 పా.)

కొన్ని సమయాలలో ఏపని చేయజాలమేమోనని నిరుత్సాహపడతారు. కాని దైవబలంవల్ల సాటివారిలో మీ ఘనతను కనపరచుకోగలుగుతారు. ముఖ్య బంధువులతో విరోధాలు వస్తవి. వృత్తిలో ఒక పనికి మరొకపని అడ్డు వస్తుఉండటంవల్ల విశ్రాంతి పొందలేకపోతారు. అయితే మీ మాటను కాదనే మనుష్యులు తొలగిపోతారు. ధనాదాయం కూడా బాగానే ఉంటుంది. ముందుగా ఖర్చులు ఎదురు చూస్తు ఉండటంవల్ల ఎప్పటి కప్పుడు చాలనట్లు తోచవచ్చు. అధికారులతో సంప్రదించే పనులు వాయిదా పడుతవి. దూరమందున్న స్నేహితులను గురించి రహస్య వివరాలు తెలుసుకోగలుగుతారు. వస్త్రాలు మొదలయిన అలంకార వస్తువులు కొంటారు. పుణ్య కార్యాలు సంతృప్తిగా జరగవు. 2, 3 తేదులలో కుటుంబంలో కలహాలు, కష్టవార్తలు.

* * *

గ్రహస్థితి

మేష వృషభాలలో శుక్రుడు, మిథునంలో సూర్య బుధులు, సింహంలో కుజ, రాహువులు, మకరంలో గురు, శనులు, కుంభంలో కేతువు, ధనుర్మకర కుంభ మీనాలలో చంద్రుడు.

కర్కాటకం :

(పునర్వసు 4 పా, పుష్యమి, ఆశ్లేష)

ఒక సమయంలోఉన్న మనశ్శాంతి మరొక సమయంలో కనుపించదు. మిమ్మలను అనుసరించుకునిఉన్న మనుష్యులు అందరు ఒక్కొక్క విధంగా మిమ్మలను శ్రమ పెట్టటానికి చూస్తారు. ఎవరితో ఏమాట మాట్లాడినా కలహాలకు దారి తీయగల సమయం. ధనార్జనకు సంబంధించిన ఆదుర్దా అందు నిమిత్తం ప్రాకులాడటం తగ్గించుకొనటంవల్ల కొంతవరకు సుఖం పొందగలుగుతారు. వాహనాలు నడపటం, ఆయుధాలు ఉపయోగించుకొవటం మొదలయిన సందర్భాలలో జాగ్రత్త అవసరం. వృత్తికి సంబంధించిన పనులలో మీరు ఇతరులకు చెప్పిన మాటను సక్రమంగా చెల్లించుకోగలుగుతారు. ప్రతిఫలం చూపకుండా మీచేత శ్రమ చేయించుకొనేవా రుంటారు. విరోధాలు వచ్చినా, ముందే నిష్కర్షగా ఉండటం అవసరం అవుతుంది. పిల్లల ఆరోగ్యం గురించి జాగ్రత్తగా ఉండండి. 3, 4 తేదులలో చికాకు, అనారోగ్య సూచనలు, వృధా త్రిప్పట.

సింహం :

(మఖ, పుబ్బ, ఉత్తర 1 పా.)

వృత్తిలో అభివృద్ధి ప్రయత్నాలు, ఆలోచనలు విశేషంగా జరుగుతు ఉంటవి. మీ మాట విలువవల్ల స్నేహితులకు సహాయం చేయగలుగుతారు. ధన సహాయం చేయవలసిన అవసరం కూడా కలుగుతుంది. కాని, చల్లగా తప్పుకోగలుగుతారు. అకస్మాత్తుగా ధనలాభ యోగం ఉన్నది. ప్రస్తుత పరిస్థితులనుబట్టి కొంతవరకు మొరటు తనంగా ప్రవర్తించి అవతలివారిని మీ మార్గానికి త్రిప్పుకోగలుగుతారు. ప్రయాణాలు చేస్తారు. వారాంతంలో మీ గౌరవ ప్రతిష్ఠలతోపాటు, వృధా ఖర్చులున్ను పెరుగుతవి మధ్య మధ్య కుటుంబంలో అభిప్రాయ భేదాలు వస్తు ఉంటవి. అగ్ని, ఆయుధాలు మొదలయినవాటికి సంబంధించిన పనులలో చాల జాగ్రత్తగా ఉండవలసిన సమయం. పట్టుదలలు తొలగించుకుని కార్యసిద్ధి పొందగలుగుతారు. 2, 3 తేదులలో కుటుంబంలోని వారికి అనారోగ్యం, దుర్వార్తలు.

* * *

కన్య :

(ఉత్తర 2,3,4 పా, హస్త, చిత్త 1, 2 పా.)

ఇతరులమీద ఆధారపడవలసిన అవసరం తగ్గించుకుందామనేభావం కలుగుతుంది. వ్యవహారరంగంలో పేరుప్రతిష్ఠలు పొందగలుగుతారు. బుద్ధిబలంతో కఠినమైన వారిని కూడా క్రమంగా మార్చటం జరుగుతుంది. శత్రువులను జయించగలుగుతారు. వృత్తిలో పోటీని ఎదుర్కొని నిలబడగలుగుతారు. తక్కువ అంతస్తులోఉండే మనుష్యులవల్లనే ప్రస్తుతం అనుకూలత కనిపిస్తుంది. బంధువర్గంలో మీ మాటకు విలువ పెరుగుతుంది. చికాకును తగ్గించుకుని మీ కార్యక్రమాలలో శ్రద్ధతో పాల్గొనటానికి ప్రయత్నించవలసినసమయం.డబ్బుకు సంబంధించిన ఆదుర్దా తగ్గిపోతుంది. చాలావరకు మీరు విశేషంగా ప్రయత్నించవలసిన అవసరం లేకుండా ఆలోచనలు కార్యరూపంలోకి వస్తవి. పిల్లల మూలంగా ఖర్చులు అధికమవుతవి. 2, 3

తేదులలో ఆదాయ భంగం, ప్రయాణాలు, అసౌఖ్యం.

* * *

తుల :

(చిత్త 3, 4 పాదాలు, స్వాతి, విశాఖ 1, 2, 3 పాదాలు)

మీ మంచితనాన్ని అవతలివారు అసమర్థతగా భావించి ఇబ్బంది పెట్టటంవల్ల కలహాలకు దిగవలసి వస్తుంది. మనస్సులో ఒక భావం పెట్టుకుని పైకి మరొక విధంగా మాట్లాడేవారు ఉంటారు. ఏ విషయంలో ముందుగా తొణకటం మంచిదికాదు. ఆదాయంతోపాటు శ్రమ, పేరు, ప్రతిష్ఠలు అన్ని ఉంటవి. క్రొత్తవారి పరిచయం లభిస్తుంది. పెద్ద మొత్తాలుగా వస్తుందనుకున్న ధనం ప్రస్తుతానికి వాయిదాపడవచ్చు. మంచి మాటలతో చాకిరీ చేయించుకుని సమయంలో ముఖం తప్పించేవారు ఉంటారు. వస్త్రాలు, ఆభరణాలు మొదలయినవి కొనగలుగుతారు. సంఘంలో మదింపు పెరుగుతుంది. తీర్థయాత్రలు నెరవేరగల సమయం. ఆప్తులకు, మీకు మధ్య వార్తలు అందజేస్తు విరోధాలు పెంచేవారిని నమ్మవద్దు లెక్కలు వేయటంలో తప్పులు పడకుండా చూచుకొనండి. 1, 2 తేదులలో అపవాదుల భయం, శుభ కార్యములయందు పాల్గొనటం, వస్తు నష్టం.

* * *

వృశ్చికం :

(విశాఖ 4 పాదం, అనూరాధ, జ్యేష్ఠ)

ఎటు మాట్లాడితే ఎవరికి కోపం వస్తుందోననే చింత పెరుగుతుంది. సంబంధంలేని విషయాలలో మనస్సుకు శ్రమ కలిగించుకుంటారు. యంత్రాలు, స్థిరాస్తులు మొదలయినవి కొనే ప్రయత్నాలలో ప్రతిబంధకాలు వచ్చినా, ముందు ముందు మీకు మేలు కలుగుతుంది. అకస్మాత్తుగా దేహ బాధలు రాగల అవకాశాలున్నవి. సుబ్రహ్మణ్యపూజ, స్తోత్రపారాయణము, దుర్గాపూజ వీటివల్ల మీ వృత్తిఉద్యోగాలలో మేలు పొందగలుగుతారు. అపకీర్తిభయం తొలగుతుంది. వారం రెండవ భాగంలో కొంతవరకు అనారోగ్యభయం తొలగి మీ స్వశక్తితో కార్యక్రమాలు సాగించగలుగుతారు. పెద్ద పెద్ద కంట్రాక్టులు మొదలయిన వాటిలో ప్రవేశించతగిన సమయంకాదు. అకస్మాత్తుగా కోపం రాగల సమయం. తొందర పడవద్దు. 3, 4 తేదులలో కార్యసిద్ధి, మిత్రలాభం

* * *

ధనుస్సు :

(మూల, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ 1 పా)

ధనాదాయసంబంధమైన చిక్కులు క్రమంగా తొలగి మనస్సుకు నెమ్మదిగా ఉంటుంది. ఇతరులతో కలిసి చేయు పనులలో ఆటంకాలు, వృధా ఖర్చులు వస్తు ఉంటవి. ఇంతకుముందు మీమీద ఆధారపడినవారే ప్రస్తుతం మిమ్ములను నిరసన భావంతో చూస్తారు. దైవబలంవల్ల గౌరవనీయులతో స్నేహ సంబంధాలు ఏర్పడి ముందు ముందు అన్ని రంగాలలోను జయం సాధించగలుగుతారు. ప్రయాణాలకు సంబంధించిన కార్యక్రమాలు ఎటూ తేలవు మీరు ఏపని నిమిత్తం డబ్బు నిల్వ చేస్తారో ఆపని జరగకుండా డబ్బు మాత్రం ఖర్చు అవుతుంది. సంతానమునకు అనారోగ్యము చేయగల అవకాశాలున్నవి. పదిమందితోను మంచితనంతో ప్రవర్తించి అందరి ఆదరాభిమానాలను పొందగలుగుతారు. 30, 1 తేదులలో కుటుంబ చిక్కులు, ఉపయోగంలేని ఖర్చులు, ఇతరులకు ఉపకారం చేయగలుగుతారు.

* * *

మకరం :

(ఉత్తరాషాఢ 2, 3, 4 పా, శ్రవణం ధనిష్ఠ 1, 2 పా)

మీరు చేస్తున్న పనులు ఎప్పటికప్పుడు పూర్తి అవుతున్నట్లు తోస్తుంది. కాని, విధి విరామం లేకుండా చేస్తూ ఉంటారు తోటివారి ప్రశ్నలకు వివరంగా సమాధానం ఇస్తూ ఉండటంవల్ల మీ ఆదాయానికి భంగం రాకుండా చూచుకొనండి. ప్రయాణాలు చేయవలసి రావచ్చు. తెగిపోయిందనుకున్న వ్యవహారం తిరిగి కొనసాగించవలసి వస్తుంది. ఉష్ణాధిక్యంవల్ల ఆహారమునందు అయిష్టత, నిద్రా భంగము, నరములయందు బాధ కనుపించగల అవకాశాలున్నవి. బంధువులవద్దనుంచి వచ్చే వార్తలు ఉత్సాహకరంగాఉన్నా సందేహాలు వస్తవి. వృత్తి వ్యాపారాలలో పెట్టుబడి నిమిత్తం ఇతరుల సహాయం కోరవలసి వస్తుంది. ఒకానొక సమయంలో సాధించజాలమనుకున్న వ్యవహారాలు ఈ సమయంలో అనుకూలంగా పరిష్కారమవుతవి. 2, 3 తేదులలో మనస్సుకు చికాకు, వృత్తిలో అనుకూలత, గౌరవ ప్రాప్తి.

* * *

కుంభం :

(ధనిష్ఠ 3, 4 పా, శతభిషం, పూ. భాద్ర 1, 2, 3 పా.)

ఈవారం దైవబలం బాగుంటుంది. మీ క్షేమం కోరి సలహా చెప్పేవారు లభిస్తారు. ఎంత ప్రయత్నించినా నెరవేరకుండా నిలచిన పనులు ఈ సమయంలో యుక్తితో సాధించగలుగుతారు. విశేషంగా ఖర్చులు చేయరాదని భావిస్తారు. కాని సాధ్యంకాకపోవచ్చు. రక రకాల మనుష్యులతో పరిచయం లభిస్తుంది. విద్యా వ్యాసం గాదులయందు ఆసక్తికితోడు అవకాశాలు కూడా లభిస్తవి. అవతలివారి మనస్సుకు సంతృప్తికరంగా మాట్లాడి గౌరవం పొందగలుగుతారు. బంధు మిత్రుల రాకవల్ల ఖర్చులు తగిలినా అతి ముఖ్యమైన పనులు సక్రమంగా నెరవేర్చుకోగలుగుతారు. కుటుంబంలోని వారితో అభిప్రాయ భేదాలు రాగలవు. నిగ్రహంతో ఉండటంవల్ల అన్ని విధాలా సుఖము, మేలు పొందగలుగుతారు. 1, 2, 3 తేదులలో కలహ ప్రసంగాలు, పరుల నిమిత్తం త్రిప్పట, శ్రమ.

* * *

బంగారు ధర 28, 29 తేదులలో తగ్గినట్లు కనిపించినా తిరిగి బాగా పెరిగే అవకాశాలున్నవి. వెండిధరలో మార్పులు కనుపించవు. పసుపుధర కొద్ది మందీ వస్తుంది. ప్రత్తి ధరలో తాత్కాలికంగా తేజీ వస్తుంది. నూలుధరలో పెరుగుదల ఆరంభం కాగల అవకాశాలున్నవి. నూవుల నూనె ధరలో పెరుగుదలగాని, తగ్గుదలకాని కనుపించవు. వేరుశనగపప్పు ధర కొద్దిగా పెరుగుతుంది. నూనె ధరలో మందీసూచనలున్నవి. గోధుమల ధరలో పెరుగుదలవచ్చి క్రమంగా తగ్గుతుంది.

మీనం :

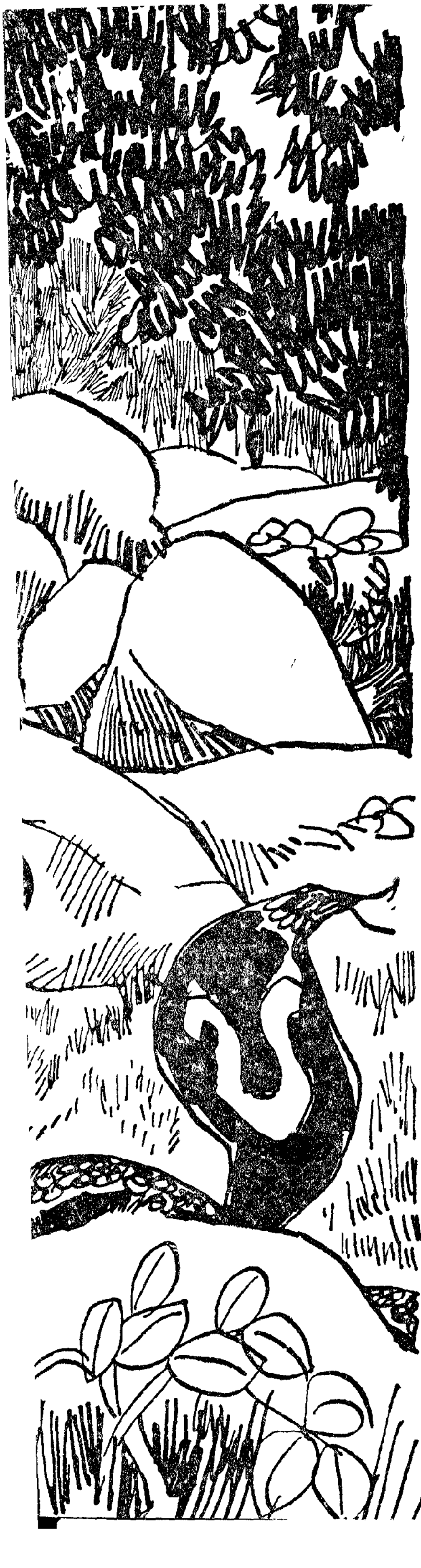
(పూ. భాద్ర 4 పా, ఉ. భాద్ర, రేవతి)

మీరు ప్రయత్నించే పనులకన్నా దైవికంగా కలసివచ్చే అవకాశాలు మాత్రమే అనుకూలిస్తవి. మనస్సులో ఏదో యోచిస్తూ ముందుకు వచ్చిన ఫలితాన్ని వదులుకుని పశ్చాత్తాపపడతారు. ఆదాయం ఇంతకుముందుకన్నా తగ్గేటట్లు తోస్తుంది. ముందు ముందు మీకు మేలు చేస్తామని చెబుతూ మీవద్దనుంచి డబ్బులాగేవారు ఉంటారు. జాగ్రత్తగా ఉండండి. చెప్పుడు మాటలువిని కలహాలు పెంచుకోవద్దు. నిదానంగా నిజం తెలుసుకోగలుగుతారు. కోర్టు కచేరీలలో మీ కోరికలు ఫలించగల అవకాశాలున్నవి. సాధ్యమైనంతవరకు మీ పనులవల్ల తోటివారికి బాధ కలుగకుండా చూచుకొనండి. ప్రతివిషయంలోను దూరదృష్టి, ఆత్మీయులతో సంప్రదింపు అవసరం అవుతవి. 3,4 తేదులలో సంఘంలో గౌరవం, శ్రమకు తగిన ఫలితం, భాగస్తులతో అభిప్రాయ భేదాలు. ★

"అతనికి మనం ప్రత్యక్షమయినట్లు తెలియటం ఎలాగా?"

జి. గణేశ్ (కాకినాడ)

ఏక్ దిన్ కా...

"హుష్ ! ఆగండి" రాజు చెయ్యి ప్రమీలకడ్డంగా చాపాడు. ప్రమీల ఒక్క ఉరుకున ఎగిరి రాజు వెనకాలనుంచి రెండు చేతులూ పట్టుకుని భుజంమీంచి తొంగి చూచింది. అక్కడ వారికి ఎదురైనదృశ్యం....

ఓ అందమైన సాయంకాలం. గాలిలో గడుసు దెయ్యాల్లాంటి గోధుమరంగు మేఘాలు యీదుతున్నాయి. ఆకాశానికి మశూచి వచ్చిందాన్నట్టు మచ్చలు అక్కడక్కడ నీలంగా కనబడుతున్నాయి. రెండు కొండల మధ్య సూర్యుడు అచ్చం బొమ్మల్లో మాదిరి 'పోజు' కొడుతున్నాడు, కృష్ణ నీలి అద్దాల్లో అందం చూసుకుంటూ. 'డాం' నుంచి కూలివారంతా 'ఓరెంకటసామి' పాటలు పాడుతూ హుషారుగా యింటికి తిరిగొస్తున్నారు.

పెద్దరాతిబండమీద కూర్చొని కంప్రెసర్ భీషణ సంగీతాన్ని వింటున్న రాజు మెదడ్లో పైన చెప్పినవన్నీ మఠం వేసుక్కూర్చున్నాయి. రాజుకి మొదట్నుంచి మేఘాలు, కొండలు, సెలయేరు, చందమామ మలయపవనంలాంటివంటే మహా యిష్టం. వాటిని చూస్తుంటే అతనలా అలా గాలిలోలేచిపోయి, ఆకాశపు వెండి మైదానాలమీద పరుగెత్తి, ఏడురంగుల ఆర్చి వంతెనలమీద నీలి అఖాతాల్నిదాటి చందమామని ముద్దు పెట్టుకోగలడు.

సూర్యుడు ఆకాశపు పడమటి కొసలమీద పసుపు, కుంకమ రంగుల్ని ఎగబోస్తున్నాడు. మరో చివర నల్లటి మేఘాలు గాలి కెరటాలమీద తేలుతున్నాయి. ఎండి, చిక్కన కృష్ణ తన కడ్డుగా నిలబడ్డ మొరటు బండల్ని తప్పించుకుంటూ ఒదిగి పారుతోంది.

"వ్హాట్ ఎ బ్యూటీ!" అనుకున్నాడు రాజు.

(ఇంగ్లీషురానివాళ్ళకి వీలుగా "ఓహో ఏమి అందం!" అని తెలుగులో కూడా అనుకున్నాడు.)

"గలగలని వీచు చిరుగాలి గెరటమై
జలజలనిపారు సెలపాటలోదేటనై......"

రాజు పెదాలపైన అనుకోకుండానే పాట 'మర్మ రి'ల్లింది. రాజు అమోఘంగా పాడగలడు. వెన్నెల రాత్రులు సముద్రపు హోరుకిలయగా అతను పాడిన పాటలెన్నిట్నో పాంబీచ్ రాతి గుట్టలు తిరిగి వప్పజెప్పాయి.

కొండ మలుపులో జీపు హారన్ పలికింది. రాజు తీయని కల చెదిరిపోయింది. రాజు హాట్ సరిజేసుకుని, చేతులో పైలుగట్టిగా పట్టుకుని కూలివారికి పని చెప్పటం మొదలుపెట్టాడు, ఒక కంటితో జీపుని కనిబెడూ.

జీపు వెళ్ళిపోతోంది. జీపులో రావు! రావు కూడా తన మాదిరి యింజినీరే! అయితేనేం! తను ప్రొద్దున్న ఏడింటినుంచీ పన్నెండింటిదాకా గాలువుసుమేస్తే అత వే వాన్‌లోనో ఎనిమిదింటికి పనిమీదికి వెళ్ళి పదింటికల్లా యింటికెళ్ళిపోతాడు. తను సాయంకాలం అయిదున్నరదాకా పనిమీదనే నిలబడిపోతే, అతను మధ్యాహ్నమంతా గాలిపంకాలక్రింద వట్టివేళ్ళ తడకల మధ్య చల్లగా కూర్చొని ఏదో కాగితాలమీద బరుకుతూంటాడు.

రాజుకి యీమాదిరి అన్యాయా లెన్నిట్నో తమాషాగాచేసే దేవుడిమీద చాలా కోపం వచ్చింది.

"మనమంతా బానిసలం! గానుగలం, పీనుగులం! వెనకదగా, ముందుదగా! కుడి యెడమల దగా, దగా" రాజు కీసారి పాట రాలేదు. కసిగా వచనమే పలికింది.

లేబరు పని కట్టేసి నెమ్మదిగా యిళ్ళకి జారుకుంటున్నారు. రాజుకి కదల బుద్ధేయలేదు. అలా కొండ అంచున నిలబడి, క్రిందనంతనీ క్రేన్ షాట్‌లో చూస్తూ, యింకా చాలాసేపు నిల్చోవాలనిపించింది. సూర్యుడు పూర్తిగా దిగిపోయాడు. యిదే సమయమన్నట్టు నల్లమబ్బులు పైన నిండా ఆవరించుకున్నాయి. నీలిమచ్చలు నల్లగా మారాయి.

ప్రకృతి అందమైన అమ్మాయిలాఉంది. ఆ అమ్మాయికి ఎన్నో వంకర్లు తిరిగిన వాలుజడలా ఉంది కృష్ణ. ఈ చదును లోయ, కొండలు, అడివి — అంతా ఓ మహాకవి చెప్పినట్లుంది. రాజు తనకి తానే కవిత్వం చెప్పేసుకుంటున్నాడు.

ప్రకృతి తనని పిలుస్తోంది అనిపించింది రాజుకి. అనిపించేంతలో, అమే తనకేసి రాసాగింది. ప్రకృతి! నిజంగానే! రాజొకసారి కళ్ళు నులుముకు మరీ చూశాడు. చుట్టూ ఎవరూలేరు. అంతా సద్దణిగిపోయింది. ఆ అందాన్ని ఎలెక్ట్రిక్ లైట్లు యింకా పాడు చేయడం మొదలు పెట్టలేదు.

ప్రకృతి తనకేసే నడిచొస్తోంది. "హాహా" అనుకున్నాడు రాజు యీలపాటలాగ.

కృష్ణలాగే అష్ట వంకర్లు తిరిగిన వాలు జడ రేగి ఉంది. గాలికి చీర వెనక్కి ఎరుగుతోంది. మొగం వాడిఉన్నా, యిందాక చూసినంత అందంగానూఉంది. అడుగులు నీరసంగా పడుతున్నాయి, కొండంతా ఎక్కివచ్చిన మూలాన. రాజుని పట్టరాని ఉత్సాహం ఆవేశించింది.

"ఓహో, నవసాంధ్యసమయమల్లీ మనోజ్ఞ కుసుమకామిని!" అని పద్యంలాగ చదివేశాడు.

అమ్మాయిఆగి అడిగింది.

"యీ పైకి టూరిస్టు బస్ ఏదైనా వెళ్ళిందాండి?"

రాజా ప్రకృతి ముఖంలోకి పరికించి చూశాడు. మాసి యీలోకపు నాల్గు గోడల మధ్యకు చేరుకున్నాడు. చేరుకుని అన్నాడు —

"నేను చూడలేదు"

అమ్మాయి కళ్ళు నిరాశ, నిస్పృహతో నిండి పోయాయి.

"మీరెవరో తెలుసుకోవచ్చా?" ఇంగ్లీషులో అడిగాడు రాజా.

"నేను హైదరాబాదునుంచి వచ్చానండి. మా కాలేజీ వాళ్ళమంతా కలిసివచ్చాం ప్రొద్దుట. సాయంకాలం, డాం చూద్దామని యిటువైపు వచ్చాం. నే నెక్కడో చూస్తూ నిలబడ్డాను. ఎప్పుడు వెళ్ళిపోయారో వాళ్ళంతా బయల్దేరి వెళ్ళిపోయారు. అక్కడెవర్నో కనుక్కుంటే ఏదో క్రొత్త బస్సు యిలా పైకి వచ్చిందన్నారు. మాదేమోనని......" బాధగా నెమ్మదిగా అంది ప్రకృతి (ప్రస్తుతానికి ప్రకృతనే పిలుద్దాం. అసలు పేరు మనకీ తెలియదుగా!)

"మీ పరిస్థితిచూస్తే జాలేస్తోంది. నేను మీకేమన్నా సహాయం చేయగలనా, మిస్ ప్రకృతీ!"

"నాపేరు ప్రకృతని మీకెవరు చెప్పారు? నా పేరు ప్రమీల."

"సారీ. నన్నేం చేయమంటారు?"

"నాకీ చోటేదీ బొత్తిగా తెలియదండి. కాస్త మా వాళ్లెక్కడి కెళ్ళారో కనుక్కుంటే, మీకు చాల ఋణపడిఉంటాను" అమ్మాయి వాళ్ళ గురించిన వివరాల్ని చెప్పింది.

గాలి దుమారం లేచింది. ఎండిపోయిన ఆకులు, చెత్త, దుమ్ము అన్నీ మూప్పై నలభై అడుగులు పైకిలేచి నాట్యం చేస్తున్నాయి. మనుష్యులు ముందుకు కదలడానికే కష్టమవుతోంది. ప్రమీల శరీరం మలచుకున్న వంకరల్ని తాకుతూ గాలి ఆమె ప్రొఫైల్ని అత్యద్భుతమైన శిల్పం మాదిరి చూపెడుతోంది. అది చూసిన రాజా, "యీమె రంభ, ఊర్వశి, మేనక. తిలోత్తమ, మేరిలిన్ మన్రో, జేన్ మాన్స్‌ఫీల్డ్,లిజ్ .టేలర్,ఎలియనార్ పార్కర్‌లాంటి దేవకన్యలు, అప్సరసలు జాతిలోదికాదుకదా అని ఆశ్చర్యార్థకం మార్కుమొగం పెట్టాడు.

"అసలు మీవాళ్ళ గొప్పతనాన్ని మెచ్చుకోవాలండి. ఒక శాల్తీ తప్పిందన్న విషయం ఎంతమాత్రం గుర్తులేకుండా ఎలా వెళ్ళిపోగలిగారో!"

"దాంట్లో ఓ గొడవఉందిలెండి. మా కంటింజెంట్—ఇన్—ఛార్జికి నేనంటే వేళాకోళం జాస్తి. నామీద జోకోటి ప్రయోగించి ఉండవచ్చు."

"పోనీ మీరయినా అంత చూడకుండా ఎలా ఉండగలిగారు?"

ప్రమీల కొంతసేపు మాట్లాడలేదు. తర్వాత నెమ్మదిగా, ఆగుతూ చెప్పింది:

"నేనూ కొంతమందీ కలిసి ఆ కర్రనిచ్చిన

పీదినుంచి 'డాం' పైకెక్కాం. అక్కడ్నించిచూస్తే— ఆ కొండలు, మధ్య చలనం లేకుండా అద్దంలా ఉన్న నీళ్ళు, వాటిలో నీలి ఆకాశం, పచ్చటి మబ్బులు, ఓవైపు కనుమలో దిగజారుతున్న ఎర్రటి సూర్యుడు దూరాన్నుంచి సిలొవెట్లలా కనబడుతున్న లేబరు బారుగా నిలబడి ఆయినపబొచ్చెల్ని ఒకరికొకరు అందించుకుంటూ పదాలు పలుకుతున్న పిల్లలు— నేను కేంద్రంగా నాచుట్టూ తిరిగే యీ సౌందర్య వలయాల్ని చూస్తుంటే, ఏదో చెప్పలేని ఆనందం తన్మయం, ఓమధురానుభూతి నన్ను నింపేసింది. ఏమిటో అలా నిలబడిపోయాను. ఎంతసేపు నిలబడ్డానో, వాళ్ళంతా ఎప్పుడెళ్ళిపోయారో నాకు తెలీదు. పెద్ద యింజను రొద నన్ను యీ లోకపు హద్దుల్లోకి లాక్కొచ్చింది. వెనక్కి తిరిగి చూసే సరికి ఎవరూలేరు."

రాజుకి నవ్వొచ్చింది, ఆ కవిత్వంవింటే.

"వాన కూడా వచ్చేట్టుంది, యీ మబ్బుల్ని చూస్తే. రండి, ముందర పైకెళ్దాం. ఆ తర్వాత చూసుకోవచ్చు మిగతావన్నీ"

రాజు వెనకాలే అడుగులు వేసింది ప్రమీల తప్పనిసరిగా. కాని, నాలు గడుగులు వేసేసరికే గునపాలు గుచ్చుతున్నట్లు వాన చినుకులు పడసాగాయి. లైట్లు వెలిగాయి రోడ్డుమీద.

"తొందరగా నడవండి. ఈ ప్రక్కన రెస్ట్ హవుస్‌లోకి చేరుకుందాం." రాజు ప్రమీల గబ గబా అడుగులువేసి రెస్ట్‌హవుస్‌లోకి చేరుకున్నారు.

వాన ఎక్కువైంది, హోరుమంటూ. ప్రమీల హృదయాకాశంలోనూ నల్లటి మబ్బులు దట్టంగా అలుముకున్నై. "ఏందారి!" ప్రమీల గుండెల్లో మబ్బులు అదే ప్రశ్నని కుండపోతగా కురిపిస్తున్నాయి. బయట వాన దారిలేదన్నట్లు వింత రొద చేస్తూ, తన ప్రతాపం చూబెడ్తోంది.

విపరీతమైన గాలి, వాన కలిసి రొంయ్‌మంటూ వింత సంగీతాన్ని పుట్టిస్తున్నాయి. ప్రమీల కిదంతా సినిమా బ్యాగ్రౌండు సంగీతం లాగుంది. ఇది గంట పైగా నడిచింది. నెమ్మదిగా వాన తగ్గుముఖం పట్టింది. దూరంగా రాళ్ళని ఒరిసిపారే నీళ్ళ రొద తప్పించి అంతా నిశ్శబ్దం. ఆ రొద ప్రమీల హృదయంలో విషాదసంగీతంలా ప్రతిధ్వనించింది.

రాజు "కన్నప్పా!" అని పిలిచాడు.

దూరంగావున్న షెడ్డులోంచి కన్నప్ప బయటికొచ్చాడు.

"ఎవరు!.......మీరాసార్! యిలా వచ్చారేంసార్!" కన్నప్ప ప్రమీలనిచూసి గతుక్కుమని తడబడ్తూ అడిగాడు.

"గొడుగుంటే యియ్యి"

"ఉందిసార్" కన్నప్ప కాసేపట్లో గొడుగు తెచ్చియిచ్చాడు.

"రండలా పైకి వెడ్దాం. ఈ రాత్రి కెలాగో తలదాచుకుంటే రేపటి సంగతి రేపాలోచిద్దురుగాని."

వేరేదారిలేని నిస్సహాయతలో, ప్రమీల నెమ్మదిగా బయటికి అడుగులు వేసింది. కాలవ ప్రక్క దగ్గిర దారినిపట్టాడు రాజు.

"ఈ గొడుగు వేసుకోండి, తడుస్తే కష్టం" రాజు గొడుగందించాడు ప్రమీలకి.

"మీరు మాత్రం తడవడమెందుకు? మీరు పట్టుకోండి" తను గొడుగుక్రిందికి జేరుతూ అంది ప్రమీల.

"అబ్బ! ఎంత లోతు!" అదిరిపడింది ప్రమీల కాలవ ప్రక్కన అడుగువేసి.

"ఆత్మహత్యకి సులభసాధనం!" ఆ కాలవలో పడి ఎంతమంది ఎప్పుడెప్పుడు చనిపోయిందీ, అంతా వివరంగా చెప్పుకొచ్చాడు రాజు.

"నిజానికిలాంటి స్థలాలు చాలా ఉన్నట్టున్నాయే యిక్కడ! ఆత్మహత్య చేసుకోదల్చుకున్న వాళ్ళకి స్వర్గమన్నమాట యిది!" ప్రమీల నవ్వింది.

చెత్తపోగుల మధ్యనుంచి రోడ్డెక్కి యిల్లు చేరుకున్నారు చివరికి. ముందర యింటిచుట్టూ నాలుగడుగుల యెత్తున రాతిగోడ. దానికో చిన్నగేటు. గోడనానుకొని గుబురుగా మెట్ట తామర మొక్కలు. వాటిప్రక్కనే లైనుగా చిన్న క్రోటన్లు. ఆ లోపల లాను లానుమధ్య దూరదూరంగా గులాబీ, బొగన్‌విల్లీ, నైట్‌క్వీను మొక్కలూ, గేటు కెదురుగా మూడడుగుల వెడల్పున యిసుకబాట. దానికి రెండు వైపులా గుబురుగా పెద్ద క్రోటన్లు. ముందు వరండా చుట్టూ, కిటికీల కెదురుగానూ తీగలు— రాజు యిల్లు సినిమా సెట్ లాగుంది.

కొడుకు:-నాన్నా! నేచెప్పిన పని నీవు చేయగలవా?

తండ్రి:—(నవ్వుతూ) ఆ మాత్రం చేయలేనా? ఏదీ చెప్పు చూద్దాం?

కొడుకు:-ఐతే నీజేబులోని రెండు రూపాయలు తీసి నా జేబులో వెయ్యి చూద్దాం.

"ఇదేదో ప్రేమ విహార్‌లాగుందే!" ప్రమీల తనలో తాననుకొని బయట నిలబడింది తటపటాయిస్తూ.

"ఇమామ్! పంతులింటికివెళ్ళి కారియర్ తెచ్చి రెండు మీల్సు పట్టుకురా. నాలుగు కుర్చీలు లాన్లో వెయ్యి. బకెట్‌నిండా నీళ్ళు పట్టు. గదుల్లో లైట్లు వెయ్యి— అరె! అక్కడే నిలబడిపోయారే! రండి లోపలికి" రాజు గబగబ ఆర్డర్లు పంపిణీ చేసేశాడు.

"నేను వెళ్ళాలండి. ఏదైనా బస్ దొరుకుతుందేమో!" ప్రమీల బుద్ధిమంతురాలయిన మంచి పిల్లలాగ ఊహా యిద్దైపోయింది

"మీరలా తంటాలుపడి లాభంలేదు. యిప్పుడప్పుడే ఎనిమిదయింది. యిక్కడినుంచి ఎక్కడికీ ఏ బస్సూ దొరకదు, హిల్ కాలనీకి తప్పిస్తే. అక్కడికివెళ్ళి మీరు చేసేది, అన్నంతిని ప్రాజెక్టు హవుసులో పడుకోడమేగా! అది యిక్కడే చేయొచ్చు నిరభ్యంతరంగా. నేనుండడం మీకేమైనా అడ్డమయితే యీ రాత్రికి ఆ ప్రక్క మా స్నేహితుడింట్లో ఉంటాను. మీరు ప్యూన్‌చేత ఏంకావాలో తెప్పించుకుని నిశ్చింతగా పడుకోవచ్చు" దండకంలాగ చదివేశాడు రాజు.

మేఘాల మల్లిపందిరినుంచి పూలలాపడుతున్నాయి చినుకులు. మబ్బు చాటు చందమామ మసక మసగ్గా కన్పిస్తున్నాడు. ఇంటిముందు గడ్డిమధ్య పూలు ఉండిపొమ్మన్నట్టు తల లాడిస్తున్నాయి. కాదనలేకపోయింది ప్రమీల.

"నేనింక వెళ్ళనా మరి!"—రాజు.

"ఇది మరీ బాగుంది. నేను వచ్చానని మీరు వెళ్ళిపోవడమెందుకు? ఫర్వాలేదు......నాకా మాత్రం విశ్వాసం ఉందిలెండి!"

"థాంక్స్"

"నేనే మీకు చెప్పాలి."

* * *

ఆ రాత్రి బయట లాన్లో పడుకున్న రాజుకి చాలా కలలొచ్చాయి. వాటన్నిట్లోనూ తను నాయకుడు. ఆమె నాయిక. తను కృష్ణుడు, ఆమె రాధ. తను రోమియో ఆమె జూలియెట్, తను షాజహాన్, ఆమె ముంతాజ్......యిలా ఎన్నో మహా ప్రేమికుల జంటల్ని జ్ఞాపకం తెచ్చుకుని మరీ కలలుగన్నాడు రాజు. చివరి కాండ "కాలాయణం'లో తను నాయుడు బావ ఆమె యెంకి.

"రెక్కలతో పైకెగిరి సుక్కల్లెదిగుతాది —
కొత్త నవ్వుల కులుకు కొత్త మెరుపుల తళుకు!"

ప్రమీల మెరుపులా తళుకుమంది వరండా బయట. రాజు కళ్ళు జిగేల్ మనడంతో నులుముకునిలేచాడు. ప్రమీల అప్పటికే పూర్తిగా తయారయి ఉంది చుట్టుప్రక్కల యిళ్ళలో అమ్మాయిలు యింకా కళ్లాపు మొదలు పెట్టనేలేదు.

"నేనింక వెళ్తానండి మీకు చాలా ఇబ్బంది కలిగించాను క్షమించండి."

"అరె! మీ డిక్షనరీలో వెళ్తానన్నమాట తప్పించి మరోటి లేదేమిటి"

"అది కాదండి. మీ మంచితనాన్ని యింకా వాడుకోడం ఏమంత మర్యాదగాదు!"

"ఇలా చూడండి, మీరెంతోదూరంనుంచి యిక్కడికి వచ్చారు. ఏదో చూద్దామనుకున్నారు. అసలేదీ చూడకుండానే వెళ్ళిపోతారా! పైగా యిప్పుడప్పుడే ఆరు దాటింది. మొదటి బస్ వెళ్ళిపోయింది. యిక తర్వాత మీకు దొరికేది పన్నెండున్నర డీలక్సే. మిగతా బస్సు లేవీ అంత వీలుగా ఉండవు. ఎలాగ అప్పటిదాకా ఆగదల్చినప్పుడు సాయంకాలందాకా ఉండి చూడదల్చుకున్నవి రెండూ చూసి రేపు, ఉదయాన్నే అయిదూ యాభైఅయిదుకి డీలక్స్‌లో బయల్దేరవచ్చుగా! తిన్నగా భోజనం వేళకి యింటికి జేరుతారు. బాగా ఆలోచించుకోండి. ఆ తర్వాత మీ యిష్టం".

చిలక విన్నట్టు వింది ప్రమీల. ఫలితం రాజు తెచ్చిన జీపులో కొండకి బయల్దేరింది.

"ఈ విశాలమైన లోయంతా పెద్ద కోనేరయిపోతుంది. ఈ యెర్ర అద్దుడు కాగితంలాంటి లోయ మధ్య దూరంగా సిరామచ్చలా కనబడుతోంది చూడండి—అదే నందికొండ పల్లెటూరు. అవూరు ఎక్కడో నాలుగు వందల అడుగుల లోతున నీట్లో ఉంటుంది. యీ మధ్యనున్న చిన్నకొండ కూడా మునిగిపోయేదే! యికమీదట నాగార్జునకొండ కెళ్ళాలంటే యీ కోనేటిలో లాంచీలమీద ప్రయాణం చెయ్యాలి!......వరసగా చెప్తున్నాడు.

"అమ్మో! ఎంత పెద్ద పెద్ద పుట్టలో! అందులో పాములుంటాయాండి!"—పదడుగుల యెత్తు పాం

పుట్టని చూపించి అడిగింది ప్రమీల.

రాజా ధోరణి యిటు మళ్ళింది. "పాములేమిటండీ, అప్పుడప్పుడు పెద్ద పెద్ద కొండ చిలువలు కూడా ఉంటాయి. అసలీ నిర్మాణం మొదలుకాక ముందు, యిక్కడంతా యిలాటి అడివే. చూడండి, గుబుర్లు, దట్టంగా పొడుగాటి చెట్లు! కనుచూపు మేర ఎక్కడా జన సంచారం ఉండదు. పాపిటి తీసినట్టున్న యీ కంకర రోడ్డు తప్పిస్తే, యీ అడవిలో దిక్కు తెలియదన్నమాట! ఒకసారి ఏమైందనుకున్నారు? నేనొచ్చిన క్రొత్తలో యీ నాగార్జున కొండకే వేశారు. యీ నాలుగు అయిదు మైళ్లు నడిచి వస్తున్నాను. యిక్కడి కొచ్చేసరికల్లా ఒక ఆడ చిరతపులీ, రెండు పిల్లలూ రోడ్డు కడ్డంపడి రాసాగాయి. ఏంచేసేది చెప్పండి? అలాగే నిలబడిపోయి, వాటి కళ్ళలోకే చూశాను. అంతే. నెమ్మదిగా తల్లి యింకోవైపు పొదల్లోకి వెళ్ళిపోయింది. పిల్లలు కాసేపు తచ్చాడుతూ నిలబడ్డాయి. ఆ తర్వాత ఎవరో లంబాడీలు వస్తూంటే వాళ్ళతో కలిసి వెళ్ళిపొయ్యాను"

"ఎంత అదృష్టవంతులండీ మీరు! యిలాంటి ఉత్తేజపరిచే అనుభవాలు గలవాళ్ళు ఎంతమందుంటారు చెప్పండి, ఏదో గడియారంలాగ జీవితాన్ని వెళ్లబుచ్చేవాళ్లేగాని.

"ఆ రోజా చిరత పులి నన్ను మేసేస్తే నా అనుభవం యింకా ఉత్తేజకరంగా ఉండేది కదండీ." నవ్వుతూ అన్నాడు రాజా.

జీపు టర్న్ తిరిగి లోయలోకి దిగడం మొదలు పెట్టింది.

"ఇవి పెక్సికల్ సెక్షన్సు అంటారు. యిక్కడ క్రింది లోయ అంతా స్కేలుకి గీయబడింది. ఈ లోయలో హిందూ, బౌద్ధ మతాలు రెండింటి ప్రభావమూ మనకి కనబడుతుంది. కృష్ణ ఒడ్డునేడున్న పట్నంపేరే విజయపురి ఆ పేరుతోనే యిప్పుడు డాం దగ్గిర కాలనీలు వెలిశాయి యిది రాజధానిగా ఎన్నో శతాబ్దాల క్రితం యిక్ష్వాకువంశపు రాజులు పరిపాలిస్తుండే వాళ్ళు. వాళ్ళలో శాంతి మూలుడు అనే రాజు, శాంతి శ్రీ అనే రాణి ముఖ్యులు. వాళ్ళని గురించి వివరాలు యింకా పూర్తిగా చరిత్రకెక్కలేదు. వాళ్ల నాగరికత, సంస్కృతి, కళ గురించి తెలుసుకోవాలంటే యిక్కడున్న రక రకాల ఆభరణాలు, పనిముట్లు, యీ నయా పైస సైజు నాణేములు అవీ చూడాలి.....యీ కుండ చూడండి శతాబ్దాలు గడిచినా ఎర్ర రంగు పోకుండా ఎలా హత్తుకుని పోయిఉందో!.... యీ చుట్టూ ఉన్న ఫోటోలో క్రింద బయట పడ్డ రక రకాల త్రవ్వకాలని చూస్తాం..ఇది గుర్రం స్కెలిటన్. యిది యాగఘాటు దగ్గిర బయట పడింది. దీన్నిబట్టే ఆనాడు ఎవరో రాజు అశ్వమేధ యాగం చేశారని తేలింది. యిది స్టేడియం. చుట్టూ చూడండి, గాలరీలాగ మెట్లు, రాజులు కూర్చునేందుకు అగ్రాసనం, యీ ఖాళీ జాగాలో వినోదాలు, వేడుకలు ప్రదర్శనలు జరిగేవన్నమాట! ఈ మూల రెండు ఏనుగుల స్కెలిటన్సు దొరికాయి దాన్ని బట్టి ఏనుగుల యుద్ధాలు వేడుకకోసం జరిపించేవారని తెలుస్తోంది. బహుశా చచ్చిపోయిన ఏనుగు దంతా ఊడబెరికి యీ మూల పాతేశారేమో! యిప్పుడే స్టేడియం దీని కెదురుగ్గా ఫుల్ సైజుకి పునర్నిర్మిస్తున్నారు ..... యిది శ్మశానవాటిక. యిక్కడ చూడండి. మూడు మెట్లు. లోపల చదును ప్రదేశం. యీలోపల భర్త శవం కాలుతుంటే, భార్య యీ మూడింటిమీదా అడుగులు వేస్తూ వెళ్ళి అందులో కురికేది. మూడు మెట్లమీద మూడు మంత్రాలు జపిస్తూ వెళ్ళేదన్నమాట. ఈ చుట్టూ బంధువులు, మిగతా పెద్దలూ కూర్చుండేవాళ్ళు......లోయలో యివతలి వైపు, కొంచెం లోపలగా యీ కొండ ప్రక్క నాగార్జునుడి ఆశ్రమం, విశ్వవిద్యాలయ మొదలైన వున్నాయి. యిది విశ్వవిద్యాలయం. ఇందులో గదుల్లాంటివి ఉన్నాయి చూడండి. అవి హాస్టల్సు అన్నమాట! యిక్కడికి బర్మా, సింహళం మొదలైన విదేశాల్నించి కూడా విద్యార్థులు వచ్చేవారని చెబుతారు. బోధి అనే ఒక సింహళ దేశపు స్త్రీ తన పేరుతో ఒక స్థూపాన్ని స్థాపించిందట. ఈ ప్రాంతాల్లోనే ఒక బంగారు పేటికల్లో బుద్ధుడి పన్ను బయటపడింది..... యిది శ్రీపర్వతమని నాగార్జునాచార్యుని పీఠమన్నమాట. లోయలో ప్రతిచోటా స్థూపాల్ని మనం చూస్తాం. వాటన్నిటిగురించి పూర్తి వివరాలు మనకి తెలియకుండానే బహుశా అదంతా మహార్ణవమయిపోతుంది'

రాజా అక్కడున్నవన్నీ తనే త్రవ్వి పైకితీసి భద్రం చేసినంత ఉత్సాహంగా చెప్పుకుపోతున్నాడు. ప్రమీల మాటలు మానేసింది. ఎక్కడో యిహలోకానికి దూరంగా ఉన్నట్టు భావించింది

ఒక అసిస్టెంటు క్యూరేటరు రెండు మూడు పెట్టెలు పట్టుకొచ్చాడు. వాటిలోంచి, గారడీ సాయబు సంచిలోంచి మామిడి మొక్కని మొలి

పించినట్టు బంగారం, వెండి, రాగి వస్తువులు ఒకటొకటే బయటకి తీసి.వ్యాసం మొదలుపెట్టాడు.

"యీ రెండూ భిక్షాపాత్రలు. యివి బౌద్ధులకి చెందినవి. యిది నెక్లేస్. శరీరంలో వివిధం గాలకి సంబంధించిన యీ ఆభరణాలన్నీ ఒకచోట దొరికినై. దీన్నుంచి తెలిసిం దేమంటే ఎవరో దురాశాపరుడైన రాజు భార్యో, మరొకరో చనిపోతే అవి మరొకరు ఎత్తుకుపోకుండా భద్రంగా భూస్థాపితం చేసిఉంటాడు."

"అలా యెందుకనుకోవాలి? ఆ రాజెవరో భార్యమీది ప్రేమతోటే అలా అన్నీ వస్తువులోటే పాతిపెట్టిఉంటాడని ఎందుకనుకోకూడదు?" ప్రమీల అడిగింది.

"ఎందుకో! వాళ్ళకి తోచినట్టు వాళ్ళు నిర్ణయించారు. పోనిద్దురూ? అవతల మనకి వేళ అయిపోతోంది" రాజా బయటికి వచ్చేస్తూ ప్రమీలని కూడా తొందర చేశాడు

"యీ ప్రక్కనో గుడి ఉంది. చూద్దాంరండి. క్రీ. శ. నాలుగైదు శతాబ్దాలనాటి విగ్రహాన్నొకదాన్ని యిక్కడ ప్రతిష్ఠించారు."

"అదేమిటండీ! గుడిలో మనిషి పడుకున్నాడు విష్ణుమూర్తి పోజులో?"

"విష్ణుమూర్తేనండీ పడుకున్నది. దగ్గిరగా వచ్చిచూడండి"

"అబ్బ! ఎంత అద్భుతంగాఉంది. ఆ కళ్ళల్లో ఎంతటి జీవం! ఎలా చెక్కగలిగాడో యింత అద్భుత మూర్తిని!"

"ఆగండి. అంత ఆశ్చర్యమూ యిక్కడే పడిపోకండి. యింకా ముందు ముందు పడాల్సిన చోట్లు చాలా ఉన్నాయి."

జీపు లోయలోకిదిగిపోతోంది. కొండమీద 590 బోర్డు చూపించి అన్నాడు రాజా—"యిక్కడికి వస్తుంది నీటి లెవెలు."

"యిదంతా నీటి మయమైపోతుందన్నమాట!"

"ముమ్మాటికీ!"

"ఆ కనబడేదే మ్యూజియం. దీన్ని పైకి మారుస్తారు తర్వాత. వచ్చేటప్పుడు దీన్ని చూద్దాం. యిక్కడున్నవన్నీ జాతక కథలు, శిల్పాలు, చెక్కడాలు అవీను". జీపు పైకి వెళ్ళిపోయింది.

విశాలమైన లోయ కాళ్ళక్రింద విస్తరిల్లింది. పైన మూగిన మేఘాల నీడలు భూమ్మీద మచ్చల్లా కనబడుతున్నాయి. అయిదారు మైళ్ళ దూరాన చుట్టూ కొండలు, నీలంగా కృష్ణ. యిటుప్రక్క పెద్దకొండ పైన దట్టమైన అడివి—ఏ మహా చిత్రకారుడి నిపుణతకి పరాకాష్ఠో యిది అనుకుంది ప్రమీల. వెస్టు మినిస్టర్ బ్రిడ్జిమీదనుంచి ఒక ప్రభాతాన లండన్ దృశ్యాన్నిచూసి భూమి యింతకన్నా గొప్పదాన్ని ఎక్కడా చూపించలేదన్నాడు' వర్డ్స్వర్త్. యిక్కడ నిలబెట్టి, యిప్పుడు చెప్పమంటే ఏం సమాధానం చెబుతాడో!" ప్రమీల తనలో తానే అనుకున్నది. నాలుగైదు నిమిషాలపాటు ఏదో కలలోకంలో తేలిపోయింది ప్రమీల.

రాజా నెమ్మదిగా ఆమెకి మెలుకువ తెప్పించాడు. జీపు తిరిగొచ్చేసింది.

* * *

సాయంకాలం నాలుగు గంటలకి ఎత్తిపోతల రోడ్డు జంక్షను దగ్గిర దిగారిద్దరూ. "ఎత్తిపోతల—1మై. 7ఫ" అని బోర్డు కనబడింది.

"యింతదూరం నడవాల్సిందే!"

"నిస్సంశయంగా!"

నెమ్మదిగా నడక మొదలెట్టి, భూమికీ ఆకాశానికీ మధ్యనున్న అన్ని విషయాలమీద చర్చ సాగించారు—కబుర్లు చెప్పుకునేంతలో జలపాతపు హోరు వినిపించింది.

"హమ్మయ్య! ఎప్పటికి చేరుకున్నాం! యింత దూరం నడిపించారు. నా ఉసురోసుకుంటారు లెండి." అంది ప్రమీల దొంగకోపం అభినయిస్తూ.

రాజా మనస్సు వెంటనే రాకెట్లో భూమిని నాలుగుసార్లు స్పేస్లో చుట్టి తిరిగి వచ్చింది. "పోనీ యీ పర్ణశాలలో కాఫీ తాగుదామా!" అక్కడున్న రెండు గుడిసెల్లోనూ ఒకదాన్ని చూపెట్టి అన్నాడు.

"యిక్కడ కాఫీ తాగితే తరించినట్టే. మంచి నీళ్ళిమ్మనండి"

"మంచి నీళ్ళిస్తే వాడికేం కిట్టుతుంది, కాఫీ, పేరుతో వాటికే మూడణాలు పుచ్చుకుంటేనేగాని! ఓయ్!....తాతా! కాఫీ రెండు తయారుచేసి ఉంచు. క్రిందికిపోయొస్తాం. యీలోగా రెండు గ్లాసుల మంచి నీళ్ళియ్యి"

ప్రమీల రెండు గ్లాసులూ తాగేసింది. యిద్దరూ రెస్టు హవుస్ వెనక్కి వెళ్ళారు.

"చాలాసన్నగాపడుతోందే,నీరు?" ప్రమీలఅడిగింది.

"కానికాలంలోవచ్చి లావుగా పడమంటే, అదేంపడుతుంది?"

"మనదే తప్పంటారు!"

(44-వ పేజీ చూడండి)

జూల్స్ వెర్న్ నవల

౮౦ రోజులలో భూప్రదక్షిణం

బయలుదేరిన తరువాత ఒక గంటలో 'హెన్రియెట్టా' హడ్సన్‌నది 'సింహద్వారం'దాటి శాండీ హుక్ పాయింట్ చుట్టు తిరిగి సముద్రంమీదికి వెళ్ళింది. ఆ పగలంతా లాంగ్‌ఐలెండ్ పక్కగాపోయి పూర్వదిశాభి ముఖంగా ప్రయాణం సాగించింది.

మర్నాడు—13 వ తేదీ—మిట్టమధ్యాహ్నంవేళ ఒక ఆసామి కెప్టెన్ గదిలోకివెళ్ళి దర్శకత్వం స్వీకరించాడు. అతనిపేరు కెప్టెన్‌స్పీడీ అనుకుంటే పొరబడినట్లే—స్పీడీకాదు, ఫిలియాస్‌ఫాగ్.

స్పీడీ మాయమైపోలేదు. ఉన్నాడుకాని కులాసాగా లేడు. కులాసా ఒంటికి సంబంధించిందికాదు, మనసుకు. అతను తన గదిలో మండిపడుతున్నాడు. శక్తివంచన లేకుండా అరుస్తున్నాడు. తిడుతున్నాడు. అయితే అతన్ని తప్పు పట్టడానికి వీల్లేదు. కారణం అతని స్టీమరులో అతన్ని బందీచేసి తలుపుకు తాళం బిగించారు. ఆపని చేసినవాడు ఫాగ్.

జరిగిన కథ, టూకీగా ఇది : ఫిలియాస్‌ఫాగ్ వెళ్ళదలచుకొన్నది లివర్‌పూల్. కెప్టెన్ స్పీడీ తీసుకెళ్ళదలచుకొన్నది బోర్డో. అవసరాన్నిబట్టి సరేనన్నా, ఫాగ్ వేసుకున్న పథకంవేరు. స్టీమరు బయల్దేరిన తరువాత 36 గంటలలోనూ అతనూ, బాంకు నోట్లూ కలిసి ఒక ఆట ఆడి ఓడమీది జనం చేత ఒక ఆట ఆడించారు. ఆ నేర్పుతో నావికులు ఫైర్మన్, ఇంజనీరు అందరూ ఫిలియాస్‌ఫాగ్‌కు అప్తులైపోయారు. కానివాడు స్పీడీ ఒక్కడే. సిబ్బంది, ఇంతకుముందు కూడా స్పీడీకి పరమాప్తులని నమ్మినబంట్లుకారు. వాళ్ళంతా తరుచు ఓడలుమార్చే రకం. స్థిరంగాఉండేవాళ్ళుకారు. పైగా స్పీడీ అంటే వాళ్ళకి అపారమైన భక్తి విశ్వాసాలు లేవు. అందువల్ల ఇంత గ్రంథం సాధ్యపడింది. స్పీడీ కైదులో పడ్డాడు. ఫాగ్ ఆధిపత్యం వహించాడు. కెప్టెన్ బ్రిడ్జిమీద నిలబడి అతను స్టీమరు నడిపించిన పద్ధతి, ఆధీమా, నేర్పూచూస్తే ఈ విద్యలో కూడా చెయ్యితిరిగినరకమే అనిపించింది చూసిన వారికి. ఒకపుడు నావికుడుగా పనిచేసి ఉండాలనిపించింది.

తరువాయి కథ ఎలా నడుస్తుందీ అన్నది తరువాయి విషయం. మార్పులు చూస్తున్న అయుదా పరిపరి విధాల ఆందోళన చెందుతోంది. కాని తన బెంగ బాధ బయటికి కనబడనివ్వలేదు. డిటెక్టివ్ ఫిక్స్ కొయ్యబారిపోయాడు. పాస్పార్టు మటుకు అద్భుతంగాఉంది అనుకున్నాడు.

ఎస్. పార్థసారథి

హెన్రీయెట్టా గంటకి పదకొండు పన్నెండు 'నాట్'లు పోతుందన్నాడు కెప్టెన్ స్పీడ్. ఫాగ్ అంత వేగంగానూ నడపసాగాడు. అయితే ఇది సవ్యంగా కడతేరా వెళ్ళాలంటే, చాలా 'తే'లు దాటాలి. సముద్రం కల్లోలినికాకపోతే, వాయువు ప్రభంజనమై తూర్పునించి బయల్దేరి ఎదురురాకపోతే, ఆ లోపల ఇంకా ఉపద్రవాలూ, ఉత్పాతాలూ విరుచుకుపడకపోతే ఇంజనులో మరలడ్డం తిరగకపోతే—డిసెంబరు 12 నుంచి తొమ్మిది రోజుల లోపల—అంటే 21 నాటికి న్యూయార్కునుండి మూడు వేల మైళ్ళు తరించి లివర్‌పూల్ చేరవచ్చు. ఆ తరవాతి కథవేరు. లివర్‌పూల్‌లో దిగాక, ఫిలియాస్‌ఫాగ్ నెత్తిమీద బాంకు దోపిడీతోపాటు, ఓడ దొంగతనం కూడాపడితోడైతే కథ చాలదూరం వెళ్తుంది.

రెండు మూడు రోజులు వాతావరణం అన్నివిధాలా అనుకూలంగాఉండి ప్రయాణం సాఫీగా నిర్విఘ్నంగా సాగింది. గాలి అల్లరిపెట్టలేదు—ఆ మాటకొస్తే ఈశాన్యపవనం బుద్ధిగా కదలకుండా కూర్చుంది. తెరచాపలన్నీ ఎత్తి ఇంజను జోరుగాత్రిప్పి వదలారు హెనియెట్టాను. ఖండాంతర యాత్రలుచేసే పెద్ద నౌకలాగే హుందాగా ఒడుదుడుకులు లేకుండా ముందుకు సాగింది.

పాస్పార్టు ఆనందం వర్ణనాతీతం. ఉత్సాహం పట్టపగ్గాలేకుండాఉంది. యజమాని చేసిన ఈ సాహసకృత్యం పర్యవసానాల మాట దేవుడెరుగు—అతనికి అద్భుతంగాఉంది. ఓడ సిబ్బంది అందరి మీద అతనికి ప్రేమ పెల్లుబికింది. గెంతులు వేశాడు. మొగ్గలు వేశాడు. వాళ్ళకి ముద్దుపేర్లు పెట్టాడు. నవ్వి నవ్వించాడు. పానీయాలు ఇచ్చాడు. అందరికీ అభిమాన పాత్రుడైపోయాడు. ఆప్తమిత్రుడైపోయాడు. జరిగిన కథ, పడిన కష్టాలు అన్నీ మర్చిపోయాడు పాస్పార్టు. అతనికి యాత్ర, పందెం నెగ్గిపోతున్నామన్న ఆనందం తప్ప మరోటిలేదు. ఆ సుముహూర్తంకోసం ఉవ్విళ్ళూరుతున్నాడు. ఇంకా రాలేదేమిటని ఉండుండి మండిపడుతున్నాడు—ఇంజనులో బొగ్గులా. పదే పదే ఫిక్స్ దగ్గిరకువెళ్ళి తిరిగి చక్కాపోతున్నాడు గాని అతన్ని పలకరించటంలేదు. ఆవసరాలూ, అనుబంధాలూ తీరిపోయాయి. పైగా ఇపుడు ఫిక్స్ ఏం అఘాయిత్యం చేస్తాడోనని అనుమానం.

డిటెక్టివ్ ఫిక్స్‌కి అంతా అయోమయంగాఉంది. ఫాగ్ వరస బొత్తిగా కొరకుడుపడలేదు. ఓడని సిబ్బందిని కైవసం చేసుకోవడం, ఒడుపు తెలిసినవాడిలా దానిని నడపడం ఈ విద్యలన్నీ ఫాగ్‌కి ఎలా అబ్బాయో అతనికి అర్థంకాలేదు. అయితే బాంకులో 55 వేల పౌండ్లు దొంగతనం చేసిన ఘటికుడు ఎంతకైనా తెగిస్తాడు. ఒక ఓడని దొంగతనం

చెయ్యడం విడ్డూరమేమీకాదు.

ఇపుడు వోడ తన చేతికొచ్చింది కాబట్టి ఫాగ్, ఇక లివర్‌పూల్ వెళ్ళడు. ఏ మారుమూల ద్వీపానికో పట్టిస్తాడు. అక్కడ పోలీసుల భయం లేకుండా భద్రంగా ఉండచ్చునని అతని ఉద్దేశ్యం కాబోలు అనుకున్నాడు ఫిక్స్. ఫిక్స్ దృష్టితోచూస్తే ఇది అసాధ్యం అనిపించదు. తప్పూ అనిపించదు. ఈ వ్యవహారంలో దిగడం బుద్ధితక్కువ పని అనిపించింది ఫిక్స్‌కి ఆలోచించినకొద్దీ.

కెప్టెన్‌స్పీడీ వోపికతగ్గిపోతున్నా అరుపులూ తిట్లూ మానలేదు. పాస్పార్టు అతని గదికి భోజనం పట్టికెళ్ళినప్పుడు బహు జాగ్రత్తగా మసలేవాడు—తను ఎంత బలవంతుడైనా. ఇక ఫిలియాస్ ఫాగ్ ధోరణిచూస్తే, అసలు ఈ వోడలో ఓమూల కెప్టెన్ అనేవాడొకడున్నాడని తెలిసినట్టుకూడా లేదు.

13 వ తేదీన స్టీమరు, న్యూఫౌండ్‌లాండ్‌కోస్తాకొకప్రక్కగా వెళ్ళిపోయింది నౌకాయానానికిది క్లిష్టమైన ప్రాంతం. ముఖ్యంగా శీతాకాలంలో పొగమంచు దట్టంగా కమ్ముకు వస్తుంది. గాలి ప్రచండంగా వీస్తుంది. ఓడలో బరామీటరు క్రితం రోజునే పడిపోయింది— వాతావరణంలో పెద్ద మార్పు రాబోతుందని సూచిస్తూ. అందుకు తగ్గట్టే రాత్రిశీతోష్ణమానిని పిచ్చిగంతులు వేసింది. చలిగాలి తీవ్రమైంది. ఆ రాత్రే గాలి ఆగ్నేయానికి తిరిగింది.

ఇది ఉపద్రవమే. గాలి తిరిగితే వోడా తిరిగిపోతుంది. అది దారి మారకుండా తిన్నగా రావడానికి జాగ్రత్త పడాలి. ఫాగ్ తెరచాపలు దింపించేశాడు. ఇంజను జోరుపెంచాడు. ఎంతచేసిన వోడవేగం దెబ్బతింది. కొండల్లేవచ్చి జలపాతాల్లా విరుచుకుపడుతున్నా కెరటాలను ఎదురుక్కుని తట్టుకుని తోసుకుని దూసుకుని ముందుకు సాగడంలో వేగం బాగా మందగించింది. విశేషం—ముందుకు సాగగలగడమే. పోను పోను పెనుగాలి అయి తుపాను గాలిలా కొట్టింది. అర్భకనౌక హెన్రియెట్టా అల్లల్లాడిపోయింది. ఇది అసలు నీటిమీద తేలి నిలబడగలదా అనిపించేటంతగా అటూ ఇటూ వరిగి తూలి తేలిపడసాగింది.

వాతావరణంతోపాటే పాస్పార్టు మనసు కూడా కల్లోలితం అయిపోయింది. ఆకాశంలాగే ముఖం నిండా నల్లటి మబ్బులు మూసుకువచ్చాయి. ప్రాణాలు చేతబట్టుకు కూర్చున్నాడు.

ఏమాత్రం కలవరపాటు లేకుండా, స్థిమితంగా స్థైర్యంలో నిజమైన నావికుడిలా నిలబడినవాడు ఫాగ్ ఒక్కడే. బెణుకూ తొణుకూలేకుండా ఉత్తరువు ఇస్తూ వోడను నడపసాగాడు.

ఇంత అల్లకల్లోలమైనా ఒక్కటి మెరుగు.గాలి, సత్తు అంతా చూపలేదు. అక్కడ తొంభై మైళ్ళ వేగంతోవచ్చి పడడం రివాజైనా మరీ అంత జోరు చూపలేదు. అసలది ఆగ్నేయ దిశనుండి అలా మొండిగా వీచకుండా కాస్త దక్షిణానికివెళ్ళి అట్నుంచి వీస్తే ప్రయాణానికి సాయపడి ఉండేది.

డిసెంబరు 16 వ తేదీ నాటికి ఫిలియాస్‌ఫాగ్ లండన్‌నుండి బయల్దేరి 74 రోజులు పూర్తిఅయి 75 వ రోజు వచ్చింది. ఈ వోడ ప్రయాణంలో ఇంతవరకూ పెద్ద ఆలస్యం అవ తగ్గదేమీ జరగలేదు. ప్రయాణం సగందూరం పూర్తి అయిపోయింది. గండాలు అవతగ్గవి గడిచేపోయాయి. ఇదే వేసవికాలం అయితే విజయం గురించి సందేహం ఉండక్కరలేదు. శీతాకాలంఅంతా గాలి చలవ.

గాలి కలిసిరాకపోయినా, ఆవిరి శక్తితో నెగ్గుకుపోవచ్చునని ఆశపడుతూ కూర్చున్నాడు పాస్పార్టు. ఆ పూట అతను చూస్తూ ఉండగా ఇంజనీరు పైకివచ్చి ఫాగ్ దగ్గరకు వెళ్ళాడు. ఇద్దరూ ఏదో మాట్లాడుకున్నారు.

ఎందుకో తెలీకపోయినా పాస్పార్టు గుండెలో గాభరా బయల్దేరింది. యజమాని గదిలోంచి మాటలు లీలగా వినబడుతున్నాయి. రెండు ముక్కలు మాత్రం స్పష్టంగా వినబడ్డాయి అతనికి.

"బాగా చూసే చెబుతున్నారా?" అంటున్నాడు యజమాని.

"ఆహా. ఒక్క లెక్క మనం వోడ వదలినప్పటి నుండి ఇంజన్లు పని చేస్తున్నాయి. బోర్డో చేరేందుకు సరిపడగానే బొగ్గు వేసుకున్నాము. ఇపుడు లివర్‌పూల్ వెళ్ళాలంటే ఉన్నది చాలదు"

"సరే ఆలోచిస్తాను" అన్నాడు ఫాగ్.

పాస్పార్టు గుండె దిగజారిపోయింది. కొంప మునిగింది. బొగ్గు అయిపోయిందన్నమాట!

"యజమాని ఈ ఉపద్రవం తప్పడానికి గనక ఉపాయం ఏదైనా చెయ్యగలిగితే—నిజంగా అసాధ్యుడన్నమాటే" అనుకొన్నాడు. తిన్నగా ఫిక్స్ దగ్గరకు వెళ్ళాడు. ఉండబట్టలేక సంగతి చెప్పేశాడు.

"హు. అయితే మనం లివర్‌పూల్ వెళ్తున్నామని నువ్వింకా నమ్ముతూనేఉన్నావా?" అన్నాడు ఫిక్స్ పళ్ళు గిట్ట గరచుకుని కోపం తమాయించుకుంటూ.

"ఆహా"

జ రి గి న క థ

80 రోజులలో భూప్రదక్షిణం సాధ్యమని 20 వేల పౌన్లు పందెంవేసి, సేవకుడు పాస్పార్టుతో బయలుదేరుతాడు ఫిలియాస్‌ఫాగ్. బాంకు దొంగ దొరికాడని, బొంబాయికి అరెస్టు వారంటు పంపమని లండన్‌కు టెలిగ్రావ్ పంపి, ఫాగ్‌వెంట బొంబాయి వస్తాడు డిటెక్టివ్ ఫిక్స్. కాని వారంటు చేరదు. ఫాగ్ బొంబాయినుంచి కలకత్తా వెడుతూ దారిలో అయుదాను రక్షిస్తాడు. అక్కడ వారిని ఆపటానికి ఫిక్స్ ప్రయత్నం వ్యర్థమవుతుంది. ఫాగ్ ప్రభృతులు "రంగూన్" ఓడలో ఎక్కి హాంకాంగ్ వెడతారు. ఫిక్స్ కూడా ఆ ఓడలోనే ఉంటాడు.

హాంకాంగ్‌నుంచి యోకహామాకు వెళ్ళదలచిన ఫాగ్‌కు వోడ తప్పిపోతుంది. ఒక పడవమీద షాంగ్‌హై చేరి అక్కడనుంచి యోకహామా వెడతారు. పాస్పార్టు అంతకుమునుపే అక్కడకు చేరుతాడు. ముగ్గురూ శాన్‌ఫ్రాన్సిస్కోవచ్చి, న్యూయార్క్ వెడుతూ ఆగ్మెన్ దర్శిస్తారు. రెడ్ ఇండియన్లు రైలును ముట్టడిస్తారు. ఫాగ్ పాస్పార్టును రక్షిస్తాడు.

"జడ్డి మనిషి!" అని గొణక్కుని మొహం తిప్పుకున్నాడు ఫిక్స్.

ఈ అభివర్ణన తాత్పర్యం, అన్వయ బోధపడకపోయినా, గట్టిగా తగులుకుందామనుకన్నాడు పాస్పార్టు. కాని ఫిక్స్ బాధ గుర్తుకొచ్చి జాలిపడి తమాయించుకున్నాడు. అనవసరంగా వో పెద్ద మనిషిని దొంగ అని అనుమానించి, ఇన్ని వేల మైళ్ళ వెంట తరిమినందుకు పశ్చాత్తాపంతో సిగ్గుతో నెగ్గుతూకుమిలిపోతూ ఉంటాడు పాపం అనుకున్నాడు.

ఇపుడు ఫాగ్ ఏం చెయ్యదలచుకున్నట్టు? అతని వూహాలు అన్యులకు అందవుకాని ఏదో కర్తవ్యం నిశ్చయించుకొన్నట్టే వున్నాడు సాయంత్రం ఇంజనీరుకుకబురంపి. "అయిపోయేదాకా బొగ్గువేస్తూనే ఉండండి. మంట ఆర్పవద్దు. వోడ ముందుకుపోనివ్వండి" అని ఆజ్ఞాపించాడు.

ఇంకో నిముషంలో హెన్రియెట్టా పొగలు కక్కుతూ వేగం పుంజుకుంది.

18 వ తేదీన ఇంజనీరుపైకివచ్చి "ఇవాళ సాయంత్రంతో బొగ్గు అయిపోతుంది" అని చెప్పాడు.

"మంటలార్పకండి. బొగ్గు దండిగావేసి జోరు హెచ్చించండి" అన్నాడు ఫాగ్.

ఆరోజు మధ్యాహ్నం 12 గంటలవేళ ఫిలియాస్ ఫాగ్, పాస్పార్టును పిలిచి కెప్టెన్ స్పీడీని తీసుకు రమ్మన్నాడు.

పులిబోనులోకి వెళ్ళేవాడిలాగే ప్రాణాలు గుప్పిట పట్టుకువెళ్ళాడు పాస్పార్టు. రెండు నిముషాల తరవాత చిటపటలాడుతున్న ఒక "బాంబు" పైకి వచ్చి ధనాటపామని పేలసాగింది. ఇంకో నిముషంలో డామ్మంటూ బ్రహ్మాండంపేలి అంతటినీ పేల్చి పారేసేటంతగా ఉంది, దాని ధోరణి. దానిపేరు కెప్టెన్‌స్పీడే.

"మనం ఎక్కడున్నాం?" అని గర్జించాడు స్పీడీ వచ్చి రాగానే. కోపావేశానికి తట్టుకోలేక, భాష అందుబాటులోకాక సంధిప్రలాపం పట్టుకున్నవాడిలా ఆ మాటే పదిసార్లు అనసాగాడు.

"లివర్‌పూల్ పట్టణానికి ఏడువందల యాభై మైళ్ళ దూరంలో ఉన్నాము" అన్నాడు ఫాగ్ నెమ్మదిగా.

"దొంగ. సముద్రపు దొంగ!" అని అరిచాడు స్పీడీ.

"అయ్యా! మీతో ఒక విషయం మాట్లాడాలని

"పైరేట్! బందిపోటు....." అన్నాడు స్పీడీ.

"—మీ వోడను కొనదలచుకున్నాను. అమ్మవలసిందని కోరుతున్నాను."

"అమ్మను. చస్తే అమ్మను"

"దీన్ని తగలబెట్టవలసిఉంది"

"ఏమిటీ నా వోడని తగలేస్తావా?"

"అంతా కాకపోయినా పైనున్న కలప భాగాలు తగలెయ్యాలి. బొగ్గు అయిపోయింది."

స్పీడీ ఫాగ్‌మాట వినిపించుకోలేదు.

"హాం. తగలేస్తాట్ట. 50 వేల డాలర్ల వోడని తగలేస్తాట్ట. తగలేస్తాట్ట. తగ......"

"ఇదిగో అరవై వేలు ఇస్తున్నా. పుచ్చుకోండి" అంటూ నోట్లకట్ట తీశాడు ఫాగ్.

అంద్రూస్పీడీ చప్పున చల్లారిపోయాడు. అద్భుత

మైన ధనాశథ ప్రభావానికి.

అరవై వేల డాలర్లని చూసిన ఏ అమెరికనైనా వరే ఉద్వేగంతో తల మునకలు కాకుండా ఉండడు. క్షణంలో కెప్టెన్ స్పీడీ తనకోపం, రోదు, కష్టం అన్నీ మరచిపోయాడు. తన వోడ ఇరవై ఏళ్ళనాటిది. 60 వేలంటే మంచి లాభసాటి బేరమే......మొత్తం మీద బాంబు పేలలేదు. నోరుమూసుకుంది—పేలాపన పూర్తిగా మానేసి.

"ఓడ ఇనపచట్రం అంతా నాకే వదిలెయ్యాలి" అన్నాడు స్పీడీ మృదువుగా.

"చట్రం ఇంజను కూడా మీవే. సరేనా?"

"సరి"

ఉత్తరక్షణంలో నోట్లకట్ట అంద్రూస్పీడీ చేతుల్లోవుంది. చకచక లెక్కపెట్టి జేబులో వేసుకున్నాడు.

పాస్పార్తు ముఖంలో నెత్తురుచుక్కలేదు. అరవై అతోపాటు, అతని రక్తం అంతా అవతలికి ప్రవహించినట్లయింది. కొయ్యబారిపోయాడు. ఇప్పటికే దాదాపు 20 వేల పౌండ్లు ఖర్చయిపోయాయి. పైగా ఇంత డబ్బు పోసికొని, ఓడ ఇంజను వాడినే తీసుకోమంటున్నాడు ఖాతరు లేకుండా. అంటే బాంకులో దొంగతనం అయిన డబ్బు 55 వేలదాకా ఉంటుందన్నమాట నిజమే నన్నమాట!

స్పీడీ డబ్బు లెక్కపెట్టి జేబులో వేసుకోగానే ఫాగ్ ఒక విషయం విశదపరచాడు.

"చూడండి. ఇది చూసి మీరేం ఆశ్చర్యపడకండి. తికమకపడేందుకేమీలేదు. డిసెంబరు ఇరవై ఒకటవతేదీ రాత్రి ఎనిమిది గంటల నలభై అయిదు నిముషాలకు గనుక నేను లండన్‌లో ఉండకపోతే ఇరవై వేల పౌండ్లు నష్టపోవలసి వస్తుంది. ఈమాట మనసులో గుర్తుంచుకోండి. ఆ రోజున నాకు న్యూయార్కు స్టీమరు తప్పిపోయింది. మీరు చస్తే లివర్‌పూల్ రానన్నారు. ...."

"......అనడమే మంచిదైంది. లేకపోతే ఈ బేరం ఎలా వచ్చేది. ఎలా చూసినా హీనపక్షం 40 వేలు మిగులు నాకు" అన్నాడు స్పీడీ తృప్తిగా.

"ఒక్కమాట చెప్పనా—కెప్టెన్—"

—"ఫాగ్"

"కెప్టెన్ ఫాగ్! మీలో మా యాంకీ పాంశకొంత ఉంది సుమండీ!" అన్నాడు స్పీడీ.

అతని ప్రాణానికి మెచ్చుకోలుమాట అని తోచింది కాబట్టి అంత మాటా అనేసి గిరుక్కున తిరిగి చక్కాపోయాడు స్పీడీ.

"ఈఓడ ఇక నాదేగా?" అని కేకవేశాడు ఫాగ్.

"ఆహా మక్కానినించి చాపకొయ్యదాకా అంతా మీదే. కలప మాత్రమే సుమండీ!"

"సరే. వెంటనే ఓడలోపలి హంగులన్నీ వూడదీసి ఆ చెక్కలు, ఇతర చెత్త వెదారం తీసుకెళ్ళి. వెయ్యండి"

ఓడ నడిపేపాటి ఆవిరికి ఏపాటి కలప ఉండాలీ అన్నది ముమ్మందు చూడాల్సిందే. తొలి రోజున పూప్‌డెక్, కాబిన్‌లు, బింకులు, స్పేర్‌డెక్‌లు పడగొట్టి పొయ్యిలో పడేశారు.

మర్నాడు 19 వ తేదీన చాప కొయ్యలు, కర్రలు, బద్దీలు పడగొట్టి పడేశారు. సిబ్బందిఅంతా గొడ్డళ్ళు కత్తులు పట్టుకొని మహోత్సాహంతో

80 రోజులలో భూప్రదక్షిణం

ఖండనకాండ, ఖననకాండ సాగించింది. పాస్పార్తు ఒక్కడే పదిమంది పెట్టుగా కర్రకొట్టాడు.

ఆ మర్నాడు ఓడ చుట్టు బద్దీలు, తెడ్ల చక్రాలపై మూతలు, డెక్‌లో చాలా భాగం కొట్టిపారేశారు. హెన్రియెట్టాకి అస్థిపంజరం అందం వచ్చింది.

ఆనాడే ఐర్లెండు కోస్తా కనబడింది.

ఆ రాత్రి పదిగంటలు అయిపోయింది. ఓడ క్వీన్స్‌టవున్ దాపుల్లో ఉంది. ఇంక లండన్‌చేరడానికి వ్యవధి సరిగా ఇరవై నాలుగ్గంటలు కూడా పూర్తిగాలేదు. హెన్రియెట్టా పూటుగా బొగ్గు

జడ్జి:-నువ్వు రోడ్డుమీద వెళ్ళేవారికి అపాయకారివి. అందుచేత నీ టాక్సీ డ్రయివింగ్ లైసెన్సును ఆరుమాసాలవరకు రద్దుచేస్తున్నాను.

డ్రయివర్:- యువర్ ఆనర్ క్షమించాలి. నే జీవించేది దానిమీదేనండి.

జడ్జి-నిజమే; మరి, రోడ్డుమీద నడిచేవాళ్ళుకూడా జీవించాలిగా?

కె. వి. పి. డి. మనోహర్ రావు
(చెలకుర్తి)

వేసుకుని ఓపినంతవేగంగా పోయినా లివర్‌పూల్ చేరడానికే అంతకాలం పడుతుంది. పరిస్థితి ఇలా ఉండగా కర్ర కూడా అయిపోయింది. ఆవిరి దమ్ము నీరసించసాగింది.

కెప్టెన్ స్పీడీకి కూడా ఫాగ్ స్థితికి జాలి కలిగింది. 'నాకు నిజంగా చాలా జాలేస్తుంది. మిమ్మల్నిచూస్తే' ప్రతిదీ చుక్కెదురుగానే ఉంది. మనవింకా క్వీన్స్‌టవున్ దగ్గరున్నాం........" అన్నాడు.

"ఆవెల్తురు కనిపిస్తోంది...అదేనా క్వీన్స్ టవునంటే?" అన్నాడు ఫాగ్ దూరానికి దృష్టి సారించి.

"అవును"

"మనం ఇపుడు రేవులోకి వెళ్ళగలమా?"

"ఇంకా మూడు గంటలదాకా లాభంలేదు. పోటు తగలాలి."

"సరే. చూదాం. ఆగుదాం" అన్నాడు. ఫాగ్. ఎదురు తిరిగి తనని ధ్వంసం చేయబోయిన విధిని ఎదిరించి జయించడానికి ఈ పెద్ద మనిషి తుది యత్నంగా. ఇంకో బ్రహ్మాండమైన ఎత్తు వేసి కున్నాడన్న విషయం దీని చాయలు చూచాయగా — కూడా అతని ముఖం చూసిన వారికి కనబడలేదు.

క్వీన్స్‌టవును ఐర్లెండ్ కోస్తామీద పెద్ద రేవు. అమెరికానుంచివచ్చే నౌకలన్నీ టపా ఇక్కడ దింపేస్తాయి. ఇక్కడినించి ఎప్పుడూ ఏదో ఒక ఎక్స్‌ప్రెస్ డబ్లిన్‌కు పోతూనే ఉంటుంది. ఆ బండి టపా వేసుకుని డబ్లిన్‌చేరి అక్కడ స్టీమరుకు అందిస్తుంది. అమిత వేగంతోపోయే ఆ స్టీమరు 12 గంటలలో లివర్‌పూల్ చేరుకుంటుంది. ఈవిధంగా పెద్ద స్టీమర్లకన్నా 12 గంటల ముందుగా ఈ మార్గంలో ప్రయాణం చెయ్యవచ్చు.

ఫాగ్ పథకం అదే. హెన్రియెట్టామీదనే వెళ్ళితే, మర్నాడు సాయంకాలానికి లివర్‌పూల్ చేరతాడు. ఈదారిన అయితే మధ్యాహ్నం 12 గంటలకల్లా చేరవచ్చు. అక్కడనించి పావు తక్కువ తొమ్మిదికల్లా లండన్ వెళ్ళడానికి తగుపాటి వ్యవధి కూడా ఉంటుంది.

పోటు తగిలాక రాత్రి ఒంటిగంటకి హెన్రియెట్టా క్వీన్స్‌టవును రేవులో ప్రవేశించింది. కెప్టెన్ స్పీడీ, ఫాగ్‌తో గాడమైన కరచాలనం చేశాడు, జయకాంక్షలు చెబుతూ. బోడిచట్రంలావున్న, తను పెట్టిన ధరలో ఇంకా సగమైనా విలువచేసే హెన్రియెట్టాను అతనికి అర్పించి దిగిపోయాడు ఫిలియాస్ ఫాగ్.

దిగీ దిగగానే అతని, అరెస్టు చేద్దామనుకున్నాడు, డిటెక్టివ్ ఫిక్స్. కాని ఆ ఉబలాటాన్ని ఆవేశాన్ని నిగ్రహించుకున్నాడు. ఎందుచేత. ఇది ఇంగ్లీషు సీమ. ఇక్కడ అరెస్టు చెయ్యడానికి మనకి అధికారం ఉంది. మరెందుకు చెయ్యనట్టు? ఫిలియాస్‌ఫాగ్ నిజంగానే లివర్‌పూల్ వస్తున్నాడని ఋజువు కావడంతో అతనిమీద అనుమానంపోయి గౌరవం కలిగిందా? ఏమో.

ఏమైనా అరెస్టు చెయ్యకపోయినా ఫాగ్‌ను అనుసరించడం మటుకు మానలేదు ఫిక్స్.

ఫిలియాస్‌ఫాగ్ క్షణం కూడా ఆగలేదు. వెంటనే స్టేషను బయలుదేరి తన బృందంసహా క్వీన్స్ టవును స్టేషన్‌కువెళ్ళి సరిగ్గా ఒంటిగంటా 30 నిముషాలకు రైలులోకి ఉరికాడు.

తెల్లవారేసరికి రైలు డబ్లిను చేరింది. కొద్ది నిముషాలలో ఫాగ్ రేవుకువెళ్ళి స్టీమరుఎక్కిపోయాడు. డబ్లిన్ లివర్‌పూల్ స్టీమర్లు మగ్గంలో కండెల్లా తిరతాయి. అంత వేగంగాను పోతాయి... అలాగే ఉంటాయి కూడా. కెరటం ఎదురైతే ఎక్కి దిగే బదులు సరాసరి చొచ్చుకుదూసుకుపోతాయి. మొత్తం మీద—డిసెంబరు 21 వ తేదీ మధ్యాహ్నం పదకొండు గంటల నలభై నిముషాలకు ఫిలియాస్‌ఫాగ్ లివర్‌పూల్ చేరి ఇంగ్లీషు గడ్డమీద కాలు మోపాడు. లండన్ సరిగ్గా ఆరు గంటల దూరంలో ఉంది.

ఫాగ్ రెండో అడుగు వేసేలోగా డిటెక్టివ్ ఫిక్స్ అతని భుజంమీద చెయ్యివేశాడు.

"ఫిలియాస్‌ఫాగ్ అంటే నిజంగా మీరేనా?" అన్నాడు.

"అవునండి"

"రాణి పేరిట మిమ్మల్ని అరెస్టు చేస్తున్నాను.

(ఇంకా ఉంది)

జపం జరిపేవారు ఆయనతోటివా రనేకులు విలాసాలతోనూ, సరదాలతోనూ కాలం గడుపుతూ ఆయనను వట్టి తెలివితక్కువవాని క్రింద జమ కట్టేరు "ఈ రోజులలో భగవంతుడూ పూజా ఏవి ఎంకి ? అదంతా రిటైరయ్యాక చూసుకోవచ్చు ఇప్పుడు మనకి టైంలేదు హాయిగా, క్లబ్బుకు వెళ్లి, ఏ టెన్నిసో, బిలియర్డ్సో, పేకాటో ఆడుకుందాం పదండి" అని ఒక రిద్దరు అన్నప్పుడు "అది మీకు నచ్చిన పద్ధతి, ఇది నాకు నచ్చిన పద్ధతి" అని ఆయన జవాబిచ్చారు దాంతో అటువంటి విమర్శలు రావడం మానేశాయి

మానవజీవితంయొక్క విలువా, జీవిత పరమార్థం భగవదన్వేషణలోనే ఉందని గ్రహించారు ఆయన కాని అంతమాత్రంచేత శుష్కవేదాంత సంభాషణలతో కాలం గడపక, కర్మయోగిగా, భక్తిమార్గానుసారిగా తన జీవితం గడపదల్చారు అటు ఉద్యోగం శ్రద్ధగా చేస్తూ ఇటు పూజా, జపా దుల్నీ, సమర్థతతో నిర్వహించారు

శర్మగారికి జ్యోతిషం బాగా అబ్బింది ఆయన ఇతరులకు జ్యోతిషం ద్వారా ఎంతో సేవ చేయవచ్చునని గ్రహించారు జ్యోతిషం అంటే అదృష్టాన్ని గురించి చెప్పడం మాత్రమే కాదనీ, ఆపదలలో ఉన్న వ్యక్తికి భవిష్యత్తుమీద ఆశ కలిగించి, భగవంతుడిమీద విశ్వాసంతో ఆ యాపదనుంచి తప్పించుకొనేట్లు చేయవచ్చునని ఆయన నమ్మకం ప్రతిరోజూ ఆయన వద్దకు ఎంతోమంది జాతకం చూపించుకోవడానికీ, ప్రశ్న లడగటానికీ వచ్చేవారు వా రందరికీ ఆయనమీద చాలా భక్తీ, విశ్వాసం ఉండేవి ఆయన ఒక్క నయాపైసా కూడా ప్రతిఫలం స్వీకరించేవారు కాదు

ఆయనచేత జ్యోతిషం చెప్పించుకొని నిర్ధనులు ధనికులయ్యారు గొడ్రాళ్లు సంతానవతులయ్యారు అనుకూల దాంపత్యా లెన్నో సుఖజీవితం పొందాయి అయితే ఆయన వద్దకు వచ్చినవా రందరికీ భగవంతుడియందు విశ్వాసం కలిగియుండాలని చెప్తారు లేనివారికి ఆయన కలిగించేవారు ఎంత మూఢాత్మునికైనా నచ్చచెప్పి, బోధించి భగవంతునియందు భక్తి శ్రద్ధల్ని కల్పించి, భగవదారాధనయందు నిమగ్నులయేట్లు చేసేవారు గజేంద్రమోక్షం కథ, ప్రహ్లాదుడి కథ ఉదాహరణలుగా చెప్పేవారు గజరాజును బ్రోచి, బాలుడైన ప్రహ్లాదునికొరకు నరసింహావతారము దాల్చిన విష్ణుమూర్తి, తనను నమ్మిన ఏ ప్రాణినైనా కాపాడుతాడని బోధించేవాడు అనేక పాపాలు చేసినవాళ్లూ, అన్యాయాలూ, దుర్మార్గాలూ చేసినవాళ్ళు, పతితులూ కూడా ఆయన వద్దకు వచ్చేవారు అందరినీ సమాన దృష్టితో సహజ వాత్సల్యంతో ఆదరించేవారు ఆయనలో ఎవరియెడలా ద్వేషంగాని, క్రోధం గాని లేవు తనని దైవతుల్యులుగా భావించుకొనేవాళ్ల నైనా సరే, తనమీద కత్తిగట్టి దుష్ప్రచారం చేసే వారినైనా సరే, ఒకేభావంతో ఒకేవిధంగా పలుకరించేవారు ఎట్టివారికైనా ఆపదలో వెనుదీయక సహాయం చేసేవారు

సాయంకాలం పూజా, జపం అయిపోయిన

(28 వ పేజీ తరువాయి)

తరువాత భగవంతుడిమీద స్తోత్రాలు చదవడం హారతివ్వడం, పవళింపుసేవ చెయ్యడం ఆయన అలవాటు ఆనాడు స్తోత్రాలు చదవడ మవగానే శారదను పాడమన్నారు.

శారదది చక్కని గొంతుక. సంగీతం తాత వద్ద బాగా అభ్యసించింది ఆమెలో సంగీతం సభారంజకమైన కళగా గాక భగవదర్పితమైన భావంగా భాసించింది తోడి రాగాలాపన చేసి "కద్దను వారికి కద్దు కద్దని మొరల నిడే, పెద్దల మాటలు నేడబద్ధమౌనా ?" అనే త్యాగరాజకృతి పాడింది. శర్మగారు, ఆ కీర్తన వింటూ చిరునవ్వు నవ్వుకున్నారు

పాట పూర్తవగానే, "ఎంత చక్కని పాట పాడేవమ్మా ! ఆ నమ్మకమే ఉండాలిగాని, ఉన్న

తండ్రి (కొడుకుతో): ఏరా! నా పర్సులో డబ్బ లెందుకుతీశావు?... చెప్పరా వెధవా! డొక్క చీరేస్తాను.

తల్లి:- (కొడుకుని వెనకేసుకొస్తూ) ఏం! వాడే తీశాడని ఎందుకనుకోవాలి? నేను తీశానని ఎందుకనుకోగూడదు?

తండ్రి:- ఆ సంగతి నాకు తెలుసు యింకా ఆపర్సులో కొంతడబ్బు మిగిలి ఉంది.

బి హరగోపాలరావు (రాంచి)

వారిని ఆభక్తవరదుడు తప్పక కాపాడుతాడు. శుద్ధమైన మనసుతో సుస్వరముతో, పద్ధు తప్పక భజించే, భక్తులను పాలించడంకన్నా ఆయనచేసే పనేముందమ్మా ?" అన్నారు శర్మగారు

శారద మనసులో తన కాంక్ష తీరినట్లూ, తన జీవితం ధన్యమైనట్లూ అనిపించింది. తనకు జ్ఞానం వచ్చిన దగ్గర్నుంచీ, తనూ తాతయ్య, ఆ పల్లెటూరూ తప్ప వేరే ప్రపంచం ఎరుగదు సంగీతం, విద్యలా తాతయ్య దగ్గర నేర్చుకుంది చిన్నప్పటినుంచి తాతయ్య కబుర్లవల్ల దైవభక్తి అబ్బింది అయితే దేవుడంటే ఆమె దృష్టిలో, తమ పాకలో ఉన్న రామచంద్రమూర్తి ఫోటో మాత్రమే కన్పించేది తను పాడే పాటలలో భగవంతుని నామ ముందనీ, భక్తులు భగవంతుని పిలిచే పిలుపులూ, కోరే కోరికలూ, చేసే ప్రార్థనలూ అన్నీ తన పాటలలో ఉన్నాయని ఆమెకు తెలియదు.

తన భర్తగురించీ, తన వివాహంగురించీ లోకులు అనేక విధాలుగా అంటూంటే, తాతయ్య నిస్సహాయతను వెలిబుచ్చుతూంటే ఎంతో బాధపడేది రాముణ్ణి ఎన్నోవిధాల, తన భర్తను కనబర్చమని వేడుకొనేది ఎన్నో రాత్రులు నిరాహారంగా ఏడుస్తూ పడుకునేది. ఆమె లేత మనసుకు అంతకన్నా ఏంచేయాలో తోచలేదు ఇక్కడ శర్మగారి యింట్లో ఈ భగవంతుని సమక్షంలో తన కాదరణ లభించేసరికి ఆమె మనసు పొంగిపోయింది. ఆమెకి తన జీవితంలో ఈపూజాగృహంలో కూచొని రోజూ పాడటంకన్నా వేరే ఏమీ అక్కరలేదనిపించింది.

ఆరోజంతా లక్ష్మీదేవికి, శారద తన వెనకాల తిరుగుతూ పనులలో సాయం చేస్తూంటే, ఎంతో ఆనందం వేసింది రామశర్మదంపతులకు సంతానం లేదని, ఆయనకు దిగులు లేకపోయినా ఆమె అప్పుడప్పుడు బాధపడేది శారద తనతో తిరుగుతూ, తనకు సేవచేస్తూంటే లక్ష్మీదేవి కెంతో తృప్తి కలిగింది ఆపిల్లంటే ఆమెకు చాలా ప్రేమ కలిగింది శారద తాతగారితో శారదను తమవద్ద ఉంచమని చెప్పింది.

రాత్రి భోజనా లయ్యాక తాంబూలం వేసుకుంటూ రామశర్మగారూ, శరభయ్యగారనే ఆ ముసలి బ్రాహ్మడూ, హాలులో కూర్చున్నారు ప్రతి రోజూలాగా జ్యోతిషం కోసం వచ్చినవాళ్లు పది పన్నెండుమంది దాకా ఆయనకోసం కాచుక్కూచున్న వాళ్ళున్నారు. హాలులోకి రాగానే ఆయన అందర్నీ నవ్వుతూ పలకరించి, తివాసీమీద అందరితోబాటు కూర్చున్నారు వచ్చినవాళ్లలో వర్తకులూ, అధికారులూ, సామాన్యులూ అన్ని తరగతులవారూ ఉన్నారు వీరేకాక సంగీత విద్వాంసులూ, సాహిత్యారాధకులూ తమ విద్యను చూపించి శర్మగారి ఆశీర్వాదం పొందాలని వస్తూంటారు తమ పిల్లలకు పేరు పెట్టమనీ, ప్రారంభించడానికి ముహూర్తం నిర్ణయించమనీ సినిమా జనం కూడా వస్తూంటారు

ఆయన దగ్గరికి ఎలాంటివారైనా వచ్చి, ఒకసారి ఆయనతో మాట్లాడితే చాలు, ఆజన్మాంతం ఆయన శిష్యులై పోవలసిందే ఆయనతో మాట్లాడే ప్రతివారికీ ఆయనకు తామంటే ఎంతో అభిమానం అనే భావం కలుగుతుంది. వారివారి కష్టసుఖాల్నీ, మనోవేదనల్నీ, వ్యాపార విషయాల్నీ, ఆంతరంగిక రహస్యాల్నీ కూడా ఆయనతో చెప్పుకొని సానుభూతి, సలహాలను పొందుతుంటారు, వచ్చినవారు

శరభయ్యగారు అడిగిన ప్రశ్నకాలంలో గ్రహకూటమి ఎలాఉందో చక్రంవేసి చూశారు శర్మగారు ఆయన మొహంవేపు ఆతృతగా శరభయ్యగారు చూచారు శర్మగారిది విశాలమైన వదనం. చెవులు పెద్దవి పిలక ఉంచి గుండు చేయిస్తారు. కళ్లజోడు పెట్టుకుంటారు ఏదైనా క్లిష్టమైన విషయం వచ్చినప్పుడు ఆయనకు తన చేతితో తల నిమురుకోవడం అలవాటు అదేవిధంగా నిమురుకుంటూ "గ్రహాలు కొంతవరకూ అనుకూలమే. లగ్నరాజ్యాధిపతులు బలంగానే ఉన్నారు. సప్తమ భావం కూడా బాగానే ఉంది. కాని కొంత దైవ

బలం అవసరం ఆ అమ్మాయిచేత దేవి ఉపాసన చేయించాలి'' అన్నారు శర్మగారివద్ద ఉండే ప్రత్యేకత అదే ఏదోవిధంగా అవతలవారిచేత భగవధ్యానం చేయించి మరి ఫలితం పొందేట్టు చెప్తారు.

"అయితే బాబా! దాని భర్త తిరిగి వస్తాడంటారా ?''

"తప్పకుండా వస్తాడు. అందుకు సందేహమేమీ లేదు"

"అయితే ఎప్పుడొస్తాడో చెప్పగలరా బాబా?''

శర్మగారు మళ్ళీ లెక్కలువేసి ఆలోచించారు. పంచాంగం తిరగేసి చూసారు చివరికి "వచ్చే రథసప్తమినాటికి ఆమె కోరిక ఫలిస్తుంది. భర్తను తిరిగి కలుసుకొంటుంది." అని చెప్పారు.

శరభయ్య ఆనందంతో మిన్నుముట్టాడు. శర్మగారికి నమస్కరిస్తూ "బాబా! మీది దైవ

వాక్కు. దానికి తిరుగులేదు ఆ పిల్లదాని అదృష్టం బాగుండి, దాని భర్త తిరిగివస్తే నా ప్రాణం సుఖంగా పోతుంది దాని కష్టం చూడలేకుండా ఉన్నాను" అంటూ కళ్లమ్మట నీళ్లు పెట్టుకొన్నాడు

వీరి సంభాషణ వింటున్న తక్కినవారంతా విషయ మేమిటని శరభయ్య నడిగి తెలుసుకొన్నారు. శర్మగారు ఖచ్చితంగా రథసప్తమి నాటికి శారద భర్త తిరిగి వస్తాడని చెప్పడం వారికి ఆశ్చర్యం కలిగించింది

అంతేగాక ఇది విన్న కొందరికి ఈ విషయం నిజంగా జరిగినట్లయితే జ్యోతిషం గొప్ప శాస్త్రమని నమ్మడానికి వీలవుతుందనే విశ్వాసం కలిగింది

శరభయ్యగారికి చెప్పిన తరువాత తక్కినవా రందరకూచెప్పి పంపేసరికి రాత్రి ఒంటిగంటయింది శర్మగారు అప్పుడు పడుకోడానికి వెళ్లారు హాలులో ఛాపమీద శరభయ్య పడుకున్నాడే గాని అతనికి నిద్ర పట్టలేదు ఇది, నిజమా ? కలా ? నిజంగా తన మనుమరాలి భర్త తిరిగి వస్తాడా ? పైగా శర్మగారు చెప్పిన రథసప్తమి గడువు విచిత్రంగా ఉంది ఆయన మొహం చూసినప్పుడు ఆయన చెప్పే తీరు గమనించినప్పుడూ నిజంగా అలా జరుగుతుందేమో ననిపిస్తుంటుంది శరభయ్య ఆలోచించి ఆలోచించి కళ్లు మూసాడు తెల్లవారు జామునే లేచి తన గ్రామానికి మనుమరాలితో సహా బయల్దేరబోయాడు.

లక్ష్మీదేవికి శారదను వదలిపెట్టడం ఇష్టం లేకపోయింది. శారదను తన వద్దనే ఉంచమనీ, ఆమె రోజా తమతోపాటు పూజచేసి దేవి గురించి ఉపాసిస్తే మంచిదనీ, శరభయ్యను ఆమె కోరారు శరభయ్యకు కూడా ఈ ఏర్పాటు నచ్చింది మనుమరాలికి బుద్ధులు చెప్పి తను తన గ్రామానికి వెళ్లిపోయాడు

శారదకు శర్మగారింట్లో ఉండడం చాలా సంతోషదాయకమైంది వా రిద్దరూ తనను కన్న కూతురులాగా చూసుకొంటున్నారు తను వారితో పాటు ప్రొద్దున్నే లేచి స్నానం చేసి, పూలు కోసుకొచ్చి పూజాగృహాన్ని శుభ్రంచేసి తనకు శర్మగారు చెప్పిన విధానంలో పూజ చేసుకొనేది ఆమె ప్రత్యేక విధి రెండు పూటలా తనకు వచ్చిన పాటలు దేవుడి ముందు పాడడం

శర్మగారికి సంగీతమంటే ఉన్న ప్రీతివల్ల శారద పాటలతో తన్మయం చెందేవారు. ఆయన యింట్లో సాధారణంగా సంగీత విద్వాంసులు నెలల కొద్దీ ఉండిపోవడం మామూలే ఆవూరి కెవరైనా కొత్తగా పాటకులు వచ్చినట్లయితే, వారు ముందర శర్మగారింట్లో బసచేసి, ఆయన ద్వారా పాఠాలు సంపాదించుకొని, కొంతకాలం తరువాత తమంత తాను ఆయన దగ్గర సెలవు తీసుకొని వేరే కాపురం పెట్టడం జరుగుతుంది

ప్రతి శనివారం శర్మగారింట్లో భజనలు ఏర్పాటు చేసేవారు ఆ భజనల్లో పాల్గొని ఆయన ఆశీర్వాదం పొందడం తమ మహద్భాగ్యంగా అనేకులు భావించేవారు

రెండు నెలలు గడిచేటప్పటికి శారద ఆ యింటి వ్యక్తులలో ఒకర్తె అయిపోయింది. శర్మగారి కేం కావలసినా ఆమెనే అడిగేవారు "అమ్మా ! శారదా, నా కళ్లజోడేదమ్మా ?" అనో, "అమ్మా ! అరగింపవే, పాలారగింపవే' అన్న పాట పాడమ్మా, శారదా !" అంటూనో ఎప్పుడూ పిలుస్తూ, పాడిస్తూ శారదను తన సాన్నిధ్యంలో ఉండేట్లు చేసుకునేవారు ఆయన

ఇంటి కెవరైనా అతిథులొస్తే వారి బాధ్యత శారదదే. వారికేం కావాలో కనుక్కోవడం, ఎవరి అలవాట్ల ప్రకారం వారికి అన్నీ అమర్చిపెట్టడం శారద వంతే తను రోజా చేసుకోవలసిన పూజా, జపం చేసుకుంటూ, శారద ఈ విధులన్నీ సక్రమంగా నిర్వర్తించడం రామశర్మ దంపతుల కెంతో ఆనందం కలిగించింది

> **బేరం**
>
> పిసినారి పెద్దమనిషి ఒక ఫోటో స్టూడియోలో ఫోటోగ్రాఫరుని యిలా అడిగాడు.
>
> పి. పె. మనిషి:- చిన్న పిల్లలకు ఫోటో తీయడానికి ఛార్జీ ఎలాగా?
>
> ఫోటోగ్రాఫరు:-పన్నెండు మంది చిన్నపిల్లలకు ఛార్జీ పది రూపాయలు మాత్రమే.
>
> పి. పె. మనిషి:- అలాగయితే మరి రెండు సంవత్సరాలతరువాత యిక్కడకు వస్తాను. యిప్పుడు నాకు పది మందిపిల్లలు మాత్రమే. అని చెప్పి గిరుక్కున వెళ్లిపోయేడు.
>
> పి. సోమశేఖర్ (రూర్కెలా-2)

రామశర్మగారికి జ్యోతిషంమీదా, భగవంతుడిమీదా సంపూర్ణమైన నమ్మకం ఉంది రామశర్మగారి మాటమీద శరభయ్యకి నమ్మకం ఉంది శారదకు తన భవిష్యత్తుగురించి తను దిగులు పెట్టుకోవడం అనవసరం అనీ, అది తనకన్నా పెద్దలచేతుల్లో సురక్షితంగా వుందనీ విశ్వాసం ఉంది. కాని లక్ష్మీదేవికి మాత్రం మనసులో శారదగురించి తాపత్రయం హెచ్చుగా ఉంది.

తన భర్త జ్యోతిషం చెప్పే తీరు ఆమెకు తెలుసు ఆయనన్నది అక్షరాలా జరుగుతుంది కాని ఆయన అన్నంతవరకే జరుగుతుంది ఇతరులు వూహించిందంతా జరుగదు. శారద భర్తను కలుసుకొంటుంది. తరువాత ఆమె జీవితం ఎలా ఉంటుందో ? ఆ భర్త శారదను స్వీకరిస్తాడో లేదో ? పైగా ప్రశ్న బలమే కాక దైవబలం కావాలని ఆయన అనడంలో ఉద్దేశ మేమిటి ? ఈ శంకలన్నీ ఆమెను చాలా బాధించేవి రాత్రి పూట తన దగ్గర శారదను పడుకోబెట్టుకొని, ఆమెచేత అనేక పాత విషయాలు చెప్పిస్తూండేది లక్ష్మీదేవి.

ఒకనాడు ఆమె, మనస్సులో ఈ ఆలోచనల తోనే సతమత మవుతూ, పూజా సమయంలో పరధ్యానంగా ఉండింది శర్మగారు నైవేద్యం పెట్టగానే ఆయనకు తాంబూలం అందించే బదులు, శారదను చూస్తూ, హారతి పళ్ళెం అందించింది. శర్మగారు ఆమెవైపు చూశారు ఆ చూపులో సున్నితమైన మందలింపు ఉంది ఆమె వెంటనే తన పొరపాటు తెలుసుకొని, తాంబూలం అందించింది శర్మగారిది బహు సున్నితమైన తత్వం. ఆయన పూజ అవగానే ఆమె పరధ్యానానికి కారణం ఏమిటని అడిగారు ఆమె మనస్సు అసలే వ్యాకులంగా ఉంది అందులో పూజా సమయంలో తను చేసిన తప్పుకు పశ్చాత్తాప పడుతోంది ఆయన అడిగిన వెంటనే ఆమె కళ్లనీళ్లు పెట్టుకొని, "ఏమీలేదు శారద విషయం .." అని కన్నీళ్లు తుడుచుకుంది

శర్మగారు ఆమె మనస్సులోని ఆవేదనని గ్రహించారు. "పిచ్చిదానా ! నీకు దిగులెందుకు. అన్నిటికీ ఆ సర్వేశ్వరుడే ఉన్నాడు శారద చాలా అదృష్టవంతురాలు. నువ్వేమీ బెంగపెట్టుకో నక్కర్లేదు" అని అన్నారు లక్ష్మీదేవి మనసుకు తృప్తయింది.

అవాళ మధ్యాహ్నం, శారదా, లక్ష్మీదేవీ కలిసి వక్కపొడి తయారు చేస్తూంటే "పిన్నిగారూ !" అంటూ ఒక నలభైయ్యేళ్ల వ్యక్తి ప్రవేశించాడు. నల్లగా, లావుగా, బట్టతలా, మిడిగుడ్లతో ఉన్న ఆ మనిషిని చూచి శారద తెల్లబోయింది. అతని వెనకాల ఒక కూలివాడు పెట్టె, బెడ్డింగుతోబాటు ఒక ఫిడేలు పెట్టెను గూడా పట్టుకొని వచ్చాడు సామాను దించి కూలీవాడు వెళ్లాడు

"ఓహో ! దక్షిణామూర్తీ ! ఎక్కడి నుంచి రావడం ?" అంటూ లక్ష్మీదేవి నవ్వుతూ పలకరించింది.

"ఎక్కడి నుంచి అని చెప్పడం, పిన్నిగారూ! ఇక్కడ నుంచి బయల్దేరి మద్రాసూ, మైసూరూ, బెంగుళూరూ, కోయంబత్తూరూ, మధుర, రామేశ్వరం, తిరుపతి, కాళహస్తి వగైరా వూళ్ళన్నీ తిరిగి వచ్చాను పళనినుంచి సుబ్రహ్మణ్య స్వామి విగ్రహాన్ని తెచ్చాను, బాబుగారి పూజలోకి. బెంగుళూరునుంచి మీరు తెమ్మన్న చీరలు తెచ్చాను. ఏవూరు వెళ్లినా మనకి అడ్డమే లేదు కదా ! అన్ని వూళ్ళూ మనవే మళ్ళీ ఒకసారి బాబుగార్నీ, మిమ్మల్నీ చూడా లనిపించింది, వచ్చాను. ఈ ట్రిప్పులో మొత్తం వెయ్యి రూపాయల దాకా కచ్చేరీలవల్ల సంపాయించాను కాళహస్తిలో సన్మానం కూడా చేశారు ఖర్చులు పోగా అయిదు వందలు మిగిలాయి అవి స్వామికి సమర్పించడానికి నిశ్చయించాను ఈ అమ్మాయి ఎవరు ?" అని తన ధోరణి ఆపి శారదవంక తిరిగి అడిగాడు.

"మా అమ్మాయే ముందు కాళ్ళు కడుక్కో. అమ్మాయి, శారదా! అతను మనవాడే కాళ్ళు కడుక్కోనడానికి నీళ్ళియ్యి" అంది లక్ష్మీదేవి శారద నీళ్ళు తేగానే, దక్షిణామూర్తి కాళ్ళు కడుక్కొని, అక్కడే కూర్చొని లక్ష్మీదేవితో కబుర్లు చెప్ప నారంభించాడు

శారద కాఫీ గ్లాసుతో తీసుకొచ్చి, దక్షిణామూర్తి కిచ్చింది. "ఓహో! చెల్లాయికి మన సంగతి తెలిసిపోయినట్లుందే! చక్కని కాఫీ చేసిచ్చింది బాగుంది పిన్నిగారూ! నేను రెండు నెలలు ఉండదల్చుకొన్నాను ఈసారి నా పూచీ మీకేమీ అక్కరలేదు. అన్నీ చెల్లాయే చూసుకుంటుంది" అన్నాడు దక్షిణామూర్తి

"బాగుంది నేనేమీ చెప్పకుండా అన్ని విషయాలు నీకెలా తెలిసాయి?" అంది లక్ష్మీదేవి నవ్వుతూ

"మీరు చెప్పడం ఎందుకు? సాక్షాత్తూ పార్వతీదేవిలా కన్పిస్తున్న ఆ అమ్మాయి మీ పిల్ల కాక యింకెవరు? ఈ యిల్లు లక్ష్మీనారాయణులది ఇక్కడంతా వారి బిడ్డలే అందరికీ సమాన హక్కుంది, ఇక్కడ. పోనీ, మీరు చెబుతానన్నారు గాబట్టి చెప్పండి వింటాను"

"తీరికగా తర్వాత చెప్తాలే. నీ ప్రయాణ విశేషాలు చెప్పు. నిన్ననే అనుకున్నాను — నవ్వొస్తే బాగుండునని సరే, ఇవాళ వచ్చావు"

"నాకు నిన్న గూడూరులో, ఇక్కడికి రావాలనే వూహ కలిగింది నా మనస్సులో కోరిక కలగగానే బాబుగారి ఆజ్ఞ అయిందనుకొని సరాసరి ఏలూరు టిక్కట్టు తీసుకొని వచ్చేశాను"

దక్షిణామూర్తి సాయంకాలందాకా శారదను పలకరిస్తూ, చనువుగా తిరగ నారంభించాడు రాత్రి శర్మగారు రాగానే దక్షిణామూర్తిని చూసి చాలా సంతోషించారు. భగవత్సేవ అవగానే దక్షిణామూర్తి ఒక గంట ఫిడేలుమీద వాయించాడు. శారద కూడా పాడింది ఆమె పాటను దక్షిణామూర్తి ఎంతో మెచ్చుకొన్నాడు ఆమె పాట కచ్చేరీలు చేస్తే గొప్ప పేరు ప్రఖ్యాతులు గడించ గలదని చెప్పాడు. శారదకు దక్షిణామూర్తి వాద్యం దొరకడంతో, తనకు వచ్చిన సంగీతం బాగా సాధకం చేసుకునే అవకాశం లభించింది. శర్మగారు ఆఏడు తాము జరిపించబోయే సూర్య సప్తాహ కార్యక్రమంలో శారద పాటకచ్చేరీ ఉండాలని, దక్షిణామూర్తికి చెప్పారు

ప్రతిరోజూ వేకువజామునే లేచి శారద, దక్షిణామూర్తి ఫిడేలు వాయిస్తూంటే, చక్రవాక రాగంలో "ఉదయాచల తిలకాయ, ప్రణతోస్మి వివస్వతే, గ్రహేశాయ అంబర చూడామణియే ." అని ప్రారంభమయ్యే, సప్తార్య అను సూర్యస్తవాన్నీ, వేంకటేశ్వర సుప్రభాతాన్నీ పాడుతూ ప్రభాతసేవ చేసేది తరువాత శర్మగారు పూజకు కూచునేవారు ఆయన పూజాగృహంలో భగవంతుడు కేవలం వైకుంఠంలో ఆ శ్రీ మహావిష్ణువు, తుంబురుడూ, నారదుడూ మొదలైనవారు గానంచేస్తూ, సప్తఋషులూ దేవతలూ కొలుస్తూంటే ఎలాగుంటాడో అలా గున్నట్లుండేవాడు.

దక్షిణామూర్తి శారదకు సంగీతంలో అనేక విషయాలు నేర్పాడు అతనికి ఆమెంటే ఎంతో అభిమానం కలిగింది. ఆమె దుఃఖమయగాథను తెలుసుకున్నాడు. దక్షిణామూర్తి ఏకాకి అవివాహితుడు గొప్ప ఫిడేలు వాద్యగాడు చిన్నప్పటి నుంచీ అల్లరి చిల్లరగా తిరిగేవాడు అనేక దురభ్యాసా లుండేవి కాని అయిదేళ్ళ క్రితం ఎవరో అతన్ని తీసుకువచ్చి శర్మగారికి అప్పజెప్పారు ఆనాటి నుంచీ అతని జీవితం మారిపోయింది. భగవంతుడంటే విపరీతమైన నమ్మకం కలిగింది అంతవరకూ తన జీవనాధారంగా ఉన్న కళకు, కేవలం మానవుల్ని రంజింపజెయ్యటమే పరమార్థ మనుకొన్నాడు కాని శర్మగారి బోధనతో "సంగీత జ్ఞానము, భక్తివినా, సన్మార్గము ." లేదనే నమ్మకకు వచ్చాడు సచ్చరిత్రుడూ, ఆదర్శ కళారాధకుడూ, భగవద్భక్తుడూ అయ్యాడు

శారదకు యిదంతా ఒక నూతన ప్రపంచం ఏ పూర్వపుణ్యంవల్లనో తను వీరి సాంగత్యం పొందుతోంది కాలం ఎలా గడుస్తుందో ఆమెకు తెలియటంలేదు. ఋష్యాశ్రమంలో ఉన్న కన్యలా

ఒకవ్యక్తి:-ఎవరండీ! పోలీస్ స్టేషనుముందు అంత ధైర్యంగా జేబు కొట్టారు.

రెండవవ్యక్తి: నేనేనయ్యా పోలీస్!

డి. పి. రెడ్డి (ఇసుకపాళెం)

కేవలం పుణ్య దంపతుల సేవతోనూ, సంగీత సాధనతోనూ రోజులు గడుపుతోంది శారద పాటకు దక్షిణామూర్తి మెరుగులు దిద్ది, స్వరకల్పనలోనూ, రాగాలాపనలోనూ, పల్లవి పాడడంలోనూ, కచ్చేరీ పోకడలు నేర్పాడు శారద తాత శరభయ్యగారు కొన్ని స్వంతంగా కీర్తనలు వ్రాశారు. వాటిని శారద పాడి వినిపిస్తూంటే దక్షిణామూర్తి ఎంతో మెచ్చుకునేవాడు.

శరభయ్యగారి కీర్తనలు పాడుతూన్నప్పుడు శారద బుగ్గలు ఎరుపెక్కేవి కళ్ళు దించేసుకుని సిగ్గుపడుతున్న ట్లుండేది శారదకు పాత విషయాల్ని జ్ఞాపకంతెచ్చే ప్రత్యేకత ఏదో ఆ కీర్తనలలో ఉందని దక్షిణామూర్తి అనుమాన పడేవాడు

రెండు నెలలు పూర్తికాగానే దక్షిణామూర్తి మద్రాసు వెళ్ళాలని బయల్దేరాడు. శర్మగారు రథసప్తమికి జరిపే ఉత్సవాలకు పది రోజులు ముందుగా రమ్మని చెప్పారు. అలాగే వస్తాననీ, ఉత్సవ ఏర్పాటులన్నీ తనే చూసుకుంటాననీ చెప్పాడు, దక్షిణామూర్తి.

ప్రతిసంవత్సరమూ రథసప్తమికి ఆరు రోజులు ముందు నుంచీ ఆరంభించి, సప్తమితో సహా ఆ ఏడురోజులూ భారీఎత్తున సవితృదేవునికి ఉత్సవాలు చేయించేవారు శర్మగారు పెద్ద పెద్ద పందిళ్ళు వేయించి ఋత్విజుల్ని రావించి ఆవరణ మధ్యలో మండపం కట్టించి దానిమీద సూర్యదేవుణ్ణి విశ్వమానవ కళ్యాణార్థం పూజించేవారు ఆ వారం రోజులూ హరికథలూ, పాటకచ్చేరీలూ, ఉపన్యాసములూ, పురాణ పఠనాలూ మొదలైన కార్యక్రమాల్ని ఏర్పాటుచేసి, ఆంధ్రదేశంలో ఉన్న ప్రముఖ సంగీత విద్వాంసుల్నీ, పండితుల్నీ, హరికథకుల్నీ సత్కరించేవారు ఎందరో కళాకారుల్ని సన్మానించేవారు ఆఖరిరోజున కళ్యాణం జరిపించేవారు హరిహరశాస్త్రిగారూ, వారం రోజులు దీక్షలో ఉండి కార్యక్రమం జరిపించేవారు రామశర్మ దంపతులు, దీక్షతో మంటపం వద్దనే కూర్చుండి పూర్ణాహుతి అయ్యేదాకా కదలి వచ్చేవారు కాదు రోజూ వేలకొద్దీ బీదలకు అన్నదానం జరిగేది

దక్షిణామూర్తి పాటకచ్చేరీ ఏర్పాటు లన్నీ చేసేవాడు ఇతర కార్యక్రమా లన్నీ కూడా ఆయా రంగాలలో సమర్థులైన వ్యక్తులచే నిర్వహింపబడేవి

మద్రాసునుంచి ఉత్సవాలకు పది రోజులు ముందరగానే దక్షిణామూర్తి వచ్చాడు పాట కచ్చేరీ ప్రోగ్రాములన్నీ మద్రాసులో ఉండగానే నిర్ణయించి, నలుగురు దాక్షిణాత్యుల్ని కూడా ఆహ్వానించాడు ప్రతి సంవత్సరమూ నాయుడుగారి ప్రోగ్రాం ఒకటి విధిగా ఉంటుంది శారద పాటకచ్చేరీ మొదటి రోజునే ఏర్పాటు చేశారు ఆ సంవత్సరం సాధారణంగా ఆహ్వానితులైన విద్వాంసులందరూ మొదటి రోజునే వచ్చి ప్రతిరోజూ ప్రభాతసేవలో పాల్గొనడం ఆచారం

దక్షిణామూర్తి స్నేహితులు శివన్, ముత్తుస్వామి, రామస్వామి, కమలాకరన్ అను నలుగురు సంగీత విద్వాంసులు మద్రాసునుండి వచ్చారు. రాజమంద్రీ నుంచి పైడిస్వామి సొన్నాయి వాయించడానికి వచ్చాడు బెజవాడనుండి రామకృష్ణయ్యగారు వచ్చారు పేరూరునుంచి వేదపండితులు వచ్చారు

మొదటిరోజు విగ్రహప్రతిష్ఠాపనా, పూజా జరిగిం తరువాత సంతర్పణ జరిగింది సాయంకాలం శారద పాటకచ్చేరీ ప్రారంభమైంది

అదే శారద జీవితంలో మొదటిసారి స్టేజి ఎక్కడం అయినా ఎక్కడా తొణుకూ, బెణుకూ లేకుండా, గురుస్తుతి చేసి 'వాతాపి గణపతిం భజే' అన్న పాటతో కచ్చేరీ ప్రారంభించింది. సభలో వెయ్యి మందికి పైగా నిశ్శబ్దంగా వినసాగారు

ఆమె రూపమే అపర శారదాదేవిలాగ ఉంది. చక్కని కంఠంతో ఆమె పాడుతూంటే విన్నవారు ముగ్ధులయ్యారు మద్రాసునుంచి వచ్చిన విద్వాంసులలో కమలాకరన్ విభ్రాంతు డయ్యాడు. శివన్ మొదలైనవారు చాలా మెచ్చుకున్నారు. ఆమె చేసిన రాగ ప్రస్తారం, స్వరకల్పనా అపూర్వంగా ఉంది. ఆమె ప్రక్కన దక్షిణామూర్తి ఫిడేలు వాయిస్తూ ఆమె ఏఏ రాగాల్ని బాగా పాడగలదో వాటిని పాడింపించాడు. కాని శరభయ్యగారి కీర్తనలు వేటినీ పాడవద్దన్నాడు. అంతేకాకుండా

ఆమె వివాహిత అని తెలిపే చిహ్నాలను గుప్తంగా ఉంచమనీ, చూసేవారికి ఆమె మెడ బోసిగా కన్పించేట్లు అలంకరించుకోమని చెప్పాడు. శారద అలాగే అలంకరించుకుంది.

శారద ప్రోగ్రాం అవగానే ఆడియన్సు ఆమెను ఎంతో మెచ్చుకున్నారు. ఆ వూరిలోని ప్రముఖ వ్యాపారస్థు లొకరు ఆమెకు బంగారు పతకాన్ని బహూకరించారు. రామకృష్ణయ్యగారు ఆమె గానాన్ని ప్రశంసిస్తూ, ఆమెకు మంచి భవిష్యత్తు కలదని ఆశీర్వదించారు

రాత్రి హరికథ అయ్యాక దక్షిణామూర్తి స్నేహితుల బసలోకి రాగానే నలుగురూ శారద గురించి వివరాలు అడగడం ప్రారంభించారు దక్షిణామూర్తి ఆమె తన చెల్లెలని మాత్రమే చెప్పాడు.

శారదను చూచినదగ్గర్నుంచీ కమలాకరన్ ఆమె సౌందర్యానికి దాసుడై పోయాడు రోజూ ప్రభాతసేవలో ఆమె దర్శనం కోసం ఎదురు చూసేవాడు. దక్షిణామూర్తి పైకి తెలియనట్లు నటిస్తూ కమలాకరన్ ఆతృతంతా కనిపెట్టుతుండే వాడు.

మూడవరోజు రాత్రి కమలాకరన్ దక్షిణామూర్తితో మాట్లాడాలని తన బసకు తీసుకు వెళ్లాడు అతన్ని. ముందర అవీ, ఇవీ మాట్లాడి తరువాత శారదను చూస్తూంటే తన మనసు తన వశం తప్పిపోతోందనీ, ఆమెను తను మన సారా ప్రేమిస్తున్నాననీ చెప్పాడు

దక్షిణామూర్తి నవ్వుతూ "అయితే శారద నవక ఇష్టపడితే, వెంటనే ఆమెను భార్యగా స్వీకరిస్తావా ?" అని అడిగాడు.

కమలాకరన్ "తప్పకుండా, సవిత్రుమూర్తి సాక్షిగా స్వీకరిస్తాను" అన్నాడు.

"నీ కింతకుముందు వివాహం కాలేదా ?"

"అయింది గాని, నా భార్య చనిపోయింది"

దక్షిణామూర్తి "శారద కింతకుముందు వివాహమైంది కారణాంతరాలవల్ల ఆ విషయం దాచవలసి వచ్చింది ఇప్పుడు నువ్వు ఇంత నొక్కి అడుగు తున్నావు కాబట్టి చెప్తున్నాను" అన్నాడు

కమలాకరన్ తెల్లబోయాడు. "నిజమేనా ?" అన్నాడు తడబడుతున్న గొంతుకతో. కమలాకరన్ ఈ విషయం విని ఎంత బాధ పడుతున్నాడో దక్షిణామూర్తి గ్రహించాడు అతని ఎడల సానుభూతి చూపించాడు. కమలాకరన్ ఖిన్నవదనంతో విచారిస్తూ మాట్లాడకుండా ఉండిపోయాడు. తరువాత నాలుగు రోజులూ కమలాకరన్ ఉత్సాహంగాలేడు.

వరుసగా నాయుడుగారి కచ్చేరీ, శివన్ మొదలైనవారి కచ్చేరీలు నాలుగురోజులు జరిగాయి ఆఖరిరోజు రథసప్తమి సాయంకాలం కమలాకరన్ పాటకచ్చేరీ ఏర్పాటయింది.

ఆరు రోజుల్నుంచీ శరభయ్యగారు, ఉత్సవాల్ని చూద్దామని వచ్చి కూడా వంట్లో బాగులేక బయటకు రాలేదు. రథసప్తమినాడు తెల్లవారిన దగ్గర్నుంచీ ఆయన మనస్సు ఆరాటపడసాగింది. శర్మగారు గడువుపెట్టిన రోజు వచ్చింది. తన మనుమరాలి భర్త ఎలా ఉన్నాడో, ఎక్కడనుంచి వస్తాడో అనుకుంటూ ఆసరణంతా వంట్లో జ్వరంతోనే తిరిగేస్తున్నాడు. కనిపించిన పెద్ద మనుష్యులతోనల్లా ఈ విషయం చెప్పసాగాడు "బాబూ ! పల్లగా ఉంటాడు గిరజాల జుట్టు వాడు. ఎడంచేతిమీద మచ్చ ఉంటుంది. ఇరవై రెండేళ్లుంటాయి. మీకు కనిపిస్తే నాకు చెప్పండి" అంటూ అందర్నీ అడగ నారంభించాడు కొందరు "తాతగారూ ! ఒకవేళ అతను మీకోసం మీరుండే వూరికి వస్తాడేమో ?" అన్నారు శరభయ్యగారు "అవును బాబూ, అదీ నిజమే. ఎలా—ఎలా" అని తనిక్క డుండిపోయాడు. అత నక్కడికి వస్తాడేమోనని దిగులుపడ్డాడు.

అసలే వంట్లో నీరసంగా ఉండెమో, మనస్సు వ్యాకులతజెంది, శరీరం స్వాధీనంలో లేక శరభయ్యగారు మొహం తిరిగి పడిపోయారు శారద ఆయనకోసం వెతుక్కుంటూ వచ్చి, ఇద్దరు మనుష్యుల సహాయంతో ఆయన్ని గదిలో మంచం మీద పడుకోబెట్టి ఆయనకు సేవ చెయ్యసాగింది

శారద మనస్సు కూడా దిగులుగానే ఉంది తాతయ్య పరిస్థితి ఈవిధంగా ఉంది. శర్మగారు ఈరోజు తను భర్తను కలుసుకొనే రోజని చెప్పారు. అప్పుడే మధ్యాహ్నమైంది. ఇంతవరకూ అటువంటి జాడేమీ లేదు. మనస్సు, ఎంత భగవ ప్రార్థనలో నిమగ్నం చేద్దామన్నా ఎదురు తిరుగుతోంది శరీరంలో సత్తువంతా హరించి పోయినట్లయింది తాత నీరసంగా మూలుగుతూ కళ్లు మూసుకు పడుకున్నాడు. శారదకు తెరలు, తెరలుగా దుఃఖం రాసాగింది ఆపుకోలేక ఏడ్చేసింది.

ఇంతలో గది బైట అడుగుల చప్పుడైంది శారద కళ్లు తుడుచుకుని ద్వారంవేపు చూసింది దక్షిణామూర్తి పళ్లూ, గ్లూకోజు డబ్బా, మందు సీసా తీసుకొని వచ్చాడు దగ్గరగా వచ్చి శారద మొహం చూశాడు.

"చెల్లాయి ! ఏడుస్తున్నావా ? ఎందుకమ్మా? ఇవ్వాళ నీ జీవితంలో మహత్తరమైన రోజు దిగులుపడకు నీకు భగవంతుడు సాయం చేస్తాడు ఈ పళ్లరసం, మందూ తాతయ్య కిచ్చి వెళ్లి నువ్వు భోజనం చెయ్యి సాయంకాలం మంచి కచ్చేరీ ఉంది. నేను ఫిడేలు, ప్రక్కవాద్యం, వాయిస్తున్నాను. నువ్వు బాగా అలంకరించుకొని తాతయ్యని కూడా తీసుకుని రావాలి. బాబుగారూ, పిన్నిగారూ వెయ్యి కళ్లతో మనల్ని కాపాడుతుంటే, ఎందుకమ్మా, దిగులు ?" అన్నాడు

"అలా—జరుగుతుం దంటావా ? అన్నయ్యా!" అంది శారద అతనిని చూస్తూ.

"తప్పకుండా జరుగుతుందమ్మా. అందుకు సందేహమేమీ లేదు. నీ భర్తను నువ్వు తప్పక కలుసుకొంటావు చక్కగా అలంకరించుకొని పాట కచ్చేరికి రా." అని చెప్పి దక్షిణామూర్తి వెళ్లి పోయాడు.

సాయంకాలం చక్కగా అలంకరించుకొని శారదా కొంచెం నీరసంగా ఉన్నా అలాగే నడుస్తూ శరభయ్యా పాటకచ్చేరికి వచ్చారు జనం చాలా మంది వచ్చారు. పూజామంటపం కెదురుగా ఉన్న స్టేజిమీద దక్షిణామూర్తి ఫిడేలు శృతులు సరి చూసుకుంటున్నాడు. రాఘవయ్య అనే ఆయన మద్దెల సరిగా పలుకుతోందో లేదో పరీక్షిస్తున్నాడు కమలాకరన్ (పట్టు పంచెను అరవ పద్ధతిలో కట్టుకొని, సిల్కు చొక్కామీద జరీ కండువా వేసుకొని) ముందు స్వామికి సాష్టాంగ దండప్రణామంచేసి, తరువాత రామశర్మ దంపతులకు నమస్కరించి వారి ఆశీర్వచనం పొంది తీర్థ ప్రసాదాల్ని తీసుకొని స్టేజిమీదకు వచ్చి కూచున్నాడు.

శరభయ్యగారు ప్రేక్షకులలో తన మనుమరాలి భర్త కనిపిస్తాడేమోనని అందరి మొహాల వంకా ఎగాదిగా చూస్తున్నాడు ఇంతలో కమలాకరన్ కొంచెం రాగాలాపన చేసి ఒక పాట ప్రారంభించాడు

అది శరభయ్యగారు వ్రాసిన పాటే.

ఆ పాట విని శరభయ్యగారు "ఆ !" అని స్టేజివైపు చూశాడు శారద కూడా ఆశ్చర్యపోయింది. కమలాకరన్ పాడుతున్నకొద్దీ శరభయ్యగారు అతని గొంతుకనీ, మనిషినీ పరిశీలిస్తూ మెల్లిగా నడుచుకుంటూ స్టేజి దగ్గరకు వెళ్ల నారంభించారు. కమలాకరన్ కూడా శరభయ్యగారిని చూసి పాట ఆపాడు శరభయ్యగారు దగ్గరికి వెళ్లి అతన్ని గుర్తించారు

"కమలాకరం ! వచ్చావా—వచ్చావా ! నాయనా! ఎన్నాళ్లకు! ఎన్నాళ్లకు !" అంటూ శరభయ్యగారు కమలాకరాన్ని కౌగిలించుకొన్నారు స్టేజి ఎక్కి.

కమలాకరం "తాతా ! నువ్వు బతికే ఉన్నావా? మీరంతా అగ్నిప్రమాదంలో చనిపోయారని చెప్పారు" అని ఆశ్చర్యానందాలతో ఆయన చేతులు పట్టుకొని అందరిగురించి అడగ నారంభించాడు. సభంతా అల్లకల్లోలమై పోయింది

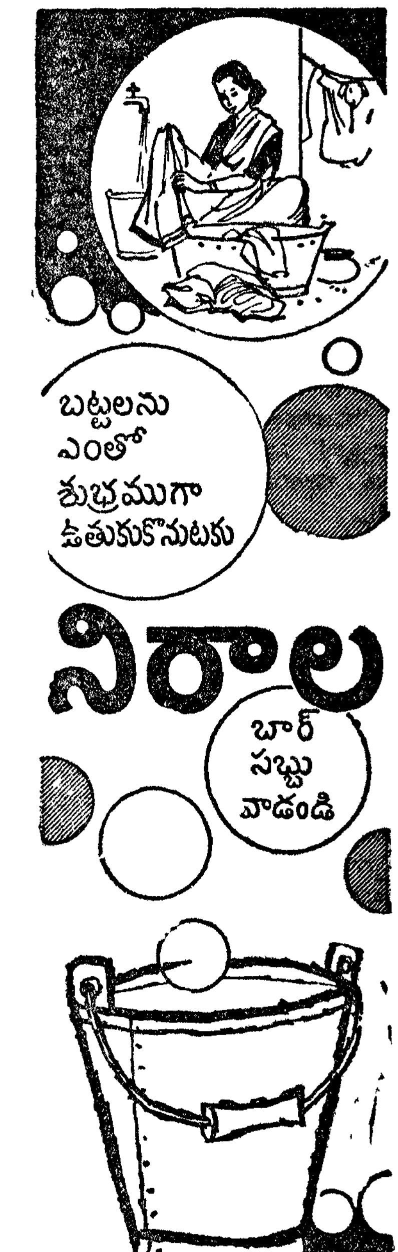
సభికులంతా "ఏమిటిది ?" అని అడగసాగారు. దక్షిణామూర్తి వెంటనే లేచి "సభికులారా ! కొద్దికాలం మీరు ఓర్పుపడితే సభ కొనసాగుతుంది. ఈ శరభయ్యగారి మనుమరాలి భర్త కమలాకరం ఏడేళ్లక్రితం ఎవ్వరికీ తెలియకుండా దక్షిణాదికి వెళ్లి, అక్కడ సుప్రసిద్ధ సంగీత విద్వాంసులవద్ద శుశ్రూషచేసి గొప్ప విద్వాంసుడయ్యాడు అతని జాడ తెలియక ఈ తాతా మనుమరాళ్లిద్దరూ నిరాశ జెంది శ్రీరామశర్మగారి నాశ్రయించారు వారి ఆశీర్వాదంవల్ల కమలాకరన్‌ను నే డిక్కడ కలుసుకొన్నారు. మొదటి రోజు పాటకచ్చేరీ చేసి మీ అందరి మన్ననలందిన శారదయే ఇతని భార్య" అని చెప్పాక సభికులు నవ్వుకు కూచున్నారు. ★

దమ్మిడీకూడా లేదంటే ఎందుకు అరుస్తావ ?

చిత్రకారుడు. యల్. లక్ష్మయ్యచౌదరి

(మదనపల్లె)

ఏక్ దిన్ కా....

(85-వ పేజీ తరువాయి)

"మున్మాటికి కాని అలారండి. అటువచ్చి చూస్తే పీనరీ గొప్పగా వుంటుంది.

ఇద్దరూ జలపాతం దగ్గరకి వెళ్ళారు. కొండ పైనుంచి క్రిందదాకా మెట్లున్నాయి. మెట్లమీద నీళ్ళుపడి తెల్లగా దొర్లుతున్నాయి. దూరంగా సన్నటిలోయ. లోయనిండా డొంకలు డొంకలమధ్య పాడుపడ్డ గుడి. చుట్టూ తీగలు ఎదురుగ్గా క్లిఫ్ పైన రెస్ట్‌హౌస్ కనుచూపు మేర ఎక్కడా నాగరికతకి చిహ్నాలనదగినవి లేవు. బహుశా రెస్టుహౌస్ మినహాయిస్తే అంతా నిశ్శబ్దం. ప్రశాంతంగా ఉంది. క్రిందపడుతున్న నీళ్ళు ముత్యాల సరుల్లా సన్నగా తెల్లగా ఉన్నాయి.

"యిలా కూర్చుందాం రండి కాసేపు" అంటూనే ప్రమీల కూర్చుంది. రాజు దూరంగా చతికిల బడ్డాడు. రాతి చివర.

"అంత చివర కూర్చున్నారేమిటి, పడేందుకు! యింకా కొంచెం యివతలికి రండి."

"ఫర్వాలేదులెండి క్రిందబడితే మీరున్నారుగా కబురందజేసేందుకు."

"ఛా! ఏం మాటలవి!"

"ఏముంది? ప్రస్తుతం నాకూ పరలోకానికీ దూరం ఒక్క అడుగు మాత్రమే"

"ప్రస్తుతమేమిటి? ఎప్పుడూ అంతే. కాలంలో ఒక అడుగు గడిచాక మనకేం జరుగుతుందో ఎవరు చెప్పగలరు?"

"చాలా పెద్ద పెద్దమాటలు మాటాడుతున్నారు మీరు. మీరేంఅనుకోకబోతేడి సిగరెట్టుకాలుస్తాను".

"కాల్చుకోండి. అంత బాగా అలవాటా మీకు!"

"ఈమధ్యే అలవాటు చేసికొన్నాను. రెండు వందల యాభై సంపాదిస్తూ, కనీసం రోజుకి అర్ధణా అయినా కాల్చకబోతే యెందుకని, ఓ సిగరెట్టు చొప్పున కాలుస్తున్నాను."

"మీ ఆర్గ్యుమెంటు బాగుంది."

అంతేనండి. సిగరెట్టుని చూస్తే నాకు బోలెడు తత్వం పుట్టుకొస్తుంది. జీవితం సిగరెట్టులాంటిది. దాన్ని కొందరు రెండు వేపులా కాల్చేసి త్వరలోనే ఆర్పేసుకుంటారు. యింకొందరు అంటించీ అంటించనట్టుంచి అలా వానుస్తూ గంటసేపు తగలెడతారు.

"మీరేం చేస్తారు."

"నేనేం చేసినా, చెప్పేది మాత్రం ఒక్కటే. దాన్నలా చేత్తో బట్టుకుని ఊరికే కొడి రాల్చుతూ కూర్చోక ఉన్నంతలో నాలుగు దమ్ములు గట్టిగా పీల్చి అవతల పారెయ్యమని.....రండి అలా పైకెళ్ళి చూద్దాం."

యిద్దరూలేచి పైన ప్రశాంతంగా నిశ్చలంగా ఉన్న నీళ్ళ దగ్గిరకి వెళ్ళారు. రాళ్ళమీద చీరకొనలు పైకెత్తి నెమ్మదిగా అడుగులు వేస్తున్న ప్రమీల ప్రతిబింబాన్ని నీళ్ళలోచూసి గుర్రాజుగుండె గుబగుబలాడింది.

రాతి చివర నీళ్ళు పడ్తున్నాయి క్రిందికి. క్రింద పదడుగుల దిగువన మరో రాతిపైన నీళ్ళుపడి చింది యింకా యాభై అరవై అడుగుల దిగువకి పడిపోతున్నాయి. ఆ అడ్డుమీదపడి చిందే నీటి బిందువుల్లోంచి సూర్యుడు వాలు కిరణాలు పోవడంతో చిన్న ఇంద్రధనస్సు వంగింది, ఆ రాతిపైన. నీటి తుంపరలు గాలి కెగురుతూంటే ఇంద్ర ధనస్సు కూడా గాలిలో ఊగుతోంది నల్లమేఘాల కొసల్ని సూర్య కిరణాలు తెల్లగా కాల్చేస్తున్నాయి. ప్రమీల కళ్ళు ఇంద్రధనుస్సుల రంగుల్లో అద్దస్తున్నాయి. ఆమె మనస్సులో అలాంటి యింద్ర ధనుస్సులు లెక్కలేనన్ని విరుగుతున్నాయి. ఏకాంతం. ప్రశాంత వాతావరణం. ఆమె మనస్సు రెక్కలు గట్టుకెక్కడికో ఎగిరిపోయింది.

"ఇక్కడే ఎప్పటికీ ఉండిపోతే. " అస్పష్టంగా అన్నది ప్రమీల.

"భోజనానికి ప్రొద్దున్నా, సాయంకాలం మాచర్లపోయి వస్తూండాలి." రాజు జవాబు.

ప్రమీల ఆకాశపు టెత్తులోంచి యీ లోకపు లోతుల్లోకి జారిపడింది. యిద్దరూ కలిసి వెనక్కి బయల్దేరారు, తాత యిచ్చిన కాఫీ తాగి.

చీకటి పడుతోంది క్రమంగా. రాజేదో ఆలోచనలో మౌనంగా తలవంచుకు నడుస్తున్నాడు ప్రమీల ముందుకీ, వెనక్కి, ప్రక్కకీ రాజుకేసీ చూస్తూ సన్నగా పాడుతూ వయ్యారంగా నడుస్తోంది.

"హుష్!ఆగండి"రాజు చెయ్యిప్రమీలకడ్డంగాచాపాడు."

"అయ్యబాబోయ్!" ప్రమీల ఒక్క ఉరుకున ఎగిరి రాజు వెనకాలనుంచి అతని రెండు చేతులూ పట్టుకుని భుజంమీంచి తొంగిచూచింది.

పదడుగుల పొడుగు నాగుబాము రోడ్డుకడ్డంగా చుట్టలు చుట్టుకుంటూ, విప్పుకుంటూ చల్లగాలికి ఆడుకుంటోంది మధ్యగా

"ఎలాగ అవతలి కెళ్ళడం?" నెమ్మదిగా గొణిగింది ప్రమీల అతన్ని ఒదలకుండా

"కాసేపాగుదాం. దాన్నలాగో పోనియ్యండి" అన్నాడు రాజు. కాని పాముపోయే సూచనలేమీ కనబడలేదు. చీకటి ఎక్కువవుతోంది రాజు నెమ్మదిగా పక్కదారి తీశాడు. ప్రమీల అతని జబ్బ పట్టుకుని వెనక్కి వెనక్కి చూసుకుంటూ అడుగులు వేసింది.

* * *

ఎనిమిదిన్నరకి బస్‌స్టాండ్‌లో దిగి యిద్దరూ యింటివేపు నడిచారు.

"అబ్బ! ఏమిటండీ ఆ గోల! యీ చుట్టుపట్ల ఫిష్ మార్కెట్ ఏదన్నా ఉందా!"

"ఆ గోల ఫిష్ మార్కెట్టునుంచి కాదండి. మా క్లబ్బునుంచి"

"నేను నమ్మను" అంది ప్రమీల.

"నమ్మినా నమ్మకపోయినా అది అంతే" నిక్కచ్చిగా చెప్పాడు రాజు.

ఆ మర్నాడుదయం ప్రమీలని బస్ ఎక్కించడానికి స్టాండ్‌కి వెళ్ళాడు రాజు. "మీవల్ల యిక్కడంతా చాలా చూశాను. థాంక్స్. ఈ ఒక్క రోజు నా జీవితంలో ఎప్పటికీ మర్చిపోలేను" చెయ్యి ఊపుతూ క్రిందనున్న రాజుతో అంది ప్రమీల.

"అందమైన నీలంరంగు బస్సు అందమైన అమ్మాయిని మోసుకుని వెళ్ళిపోయింది, దాని మొగుడు దాన్నెత్తుకుపోయాడన్నట్టు!" రాజు నిట్టూర్చాడు. ఆ ఒక్క రోజు తన జీవిత చరిత్రలో ఎవరన్నా రాస్తే బంగారపు టక్షరాల్తో చెక్కింపించాలనుకున్నాడు. ఆ ఒక్క రోజూ తను యీ భూలోకానికంతకీ చక్రవర్తి అనిపించింది మళ్ళా తను, తన గాలుపు రాళ్ళపని, వెట్టిచాకిరి తయారు. అంతా, ఏక్ దిన్ కా....! ★

మనసరావృతం

(21-వ పేజీ తరువాయి)

మెను చుట్టుకున్న అతని చేయి జారిపోంది. "ఎవరూ?" అనడిగాడు తడబడుతూ.

"మా అత్తయ్యకొడుకు డాక్టర్ ప్యాసయి అమెరికా పోయాడు హయ్యర్ స్టడీస్‌కి అప్పుడే రెండేళ్లయింది. రేపు వస్తున్నాడు!" అంది.

ఆమెకు కొంచెం ఎడంగా జరిగి "ఉహూఁ" అన్నాడు.

"అన్నయ్యా, భాస్కరంబావ కలిసి ప్రాక్టీసు పెడతారుట" అని కాసేపాగి ఏదో చెప్పాలని ప్రయత్నించి మళ్లీ ఆగిపోయి మళ్లీ అంతలోనే "వెళ్లే ముందు మా అత్తయ్య నాన్నగారి దగ్గర మాట తీసుకుంది" అంది.

"ఏమని ?" వడుతున్న పిడుక్కి ఎదురుగా తల పెట్టాడు.

"హల్లో, ఇక్కడ ఉన్నారూ—అనుకుంటూనే వచ్చాను. వెరీగుడ్. పనిఉండి ఊళ్ళోకి వచ్చాను. ఇలా బారేజిదగ్గరకు వచ్చేసరికి మనకారు కన పడింది. ఏమిటి అలా ఉన్నాడు మన చలపతి ? మళ్లీ మూడ్సులోకి రావయ్యా మహానుభావా !" అన్నాడు నవ్వుతూ శంకరం.

చలపతి ఖంగారుగా నవ్వబోయి "నో నో, ఏమీ లేదు. సావిత్రీ ! పోదాం రండి" అంటూ నడిచాడు శంకరం, సావిత్రి వెనక అనుసరించారు.

అరాత్రి పడుకున్నాడన్న మాటేగాని నిద్ర పట్టలేదు చలపతికి. ఎవరికోసం ఆశలు పెంచుకుని గతాన్ని విస్మరించి నవజీవితానికి నాంది పలుకుదామనుకున్నాడో ఆమె తనది కాదు. ఇక తని ఇంట్లో, ఈ ఊళ్ళో ఉండి ప్రయోజనం ఏముంది ?. .అని ప్రశ్నించుకున్నాడేగాని అక్కడ నుంచి కదిలేందుకుమటుకు మనస్సును ఒప్పించలేకపోయాడు!

ప్లేనులో మద్రాసులో దిగి మర్నాటికల్లా రైల్లో ఇంటికి చేరుకున్నాడు డాక్టర్ భాస్కరం. అతన్ని చూడగానే అనుకున్నాడు చలపతి "సావిత్రికీ, ఇతనికీ సాపత్యం లేదు. కాకిముక్కుకి దొండపండులాగా ఉంటుంది ఈమోటు మనిషికి సావిత్రినిస్తే! నవ్వుకున్నాడు తృప్తిగా చలపతి. కాని అంతలోనే "కేవలం ఈర్ష్యవలన అతను నా కలా కనిపిస్తున్నాడేమో ఏమయితేనేం లక్షాధికారి. పెద్ద డాక్టరవుతాడు. ప్చ్" బాధగా మూలిగాడు.

భాస్కరం మటుకు చాలా కలుపుగోలుగా మాట్లాడేస్తున్నాడు అతని ఆనందానికి హద్దులు లేకుండా ఉంది. ఇన్నాళ్ల చదువు, తరువాత విదేశాలు వెళ్లటాలతో ఎప్పటికప్పుడు వాయిదా పడుతూ వచ్చిన తమ వివాహంకి ఇక ఎటువంటి అభ్యంతరాలు లేవన్న ఊహే అతని మనస్సుని తేలికపరిచేస్తోంది! చిన్నప్పటినుంచి కలలు కన్నాడు అవి ఈనాటికి సార్థకమవబోతున్నాయి సావిత్రి తనదవుతుంది. మగాడయినవాడికి అంతకన్న ఆనంద మేముంటుంది ?

చలపతిచరిత్ర విని భాస్కరం చాలా జాలి పడ్డాడు. అతన్ని మానసికంగా మార్చి మామూలు మనిషిని చేయటానికి శంకరం చేస్తున్న ప్రయ

పునరావృతం

త్నాలు అతనికి పూర్తిగా నచ్చాయికూడా !

ఒక్కవారం కులాసాగా గడిచిపోయింది నలుగురూ కలిసి పిక్నిక్స్, సినిమాలతో రో. క్షణాలుగా గడిపేశారు చలపతి తను వాళ్ళ- అడ్డంగా ఉంటానన్న భావంతో తప్పుకుందామని చూసినా భాస్కరం అది పడనీయలేదు బలవంతంగా లాక్కుపోయేవాడు అతనితో హృదయం విప్పి మాట్లాడేవాడుకూడా

"సావిత్రి నాదికాని జీవితాన్ని నేను ఊహించలేను, చలపతిగారూ—అసలా అవసరమూ లేదనుకోండి సావిత్రికి నేనంటే చాలా ఇష్టం. నేను ఫారిన్ పోవడం నాకోసం అనుకున్నారా. నో నో !, ఫారిన్ వెళ్లితే నాకింకా పెద్ద ఉద్యోగం వస్తుంది. అప్పుడు సావిత్రి నింకా సుఖపెట్టవచ్చునని" అనేవాడు భాస్కర్ చనువుగా మాట్లాడుతూ

క్రమేణా భాస్కరంపట్ల తను ఎంత పొరపడిందీ గ్రహించుకున్నాడు చలపతి. సావిత్రిని భాస్కర్ చేసుకుంటేనే సుఖపడుతుంది. అమాయకంగా, సరదాగా మాట్లాడే అతనితో ఏ ఆడదయినా సుఖపడుతుంది!

ఒంటరిగా పార్కుకి వెళ్లి రాత్రి పొద్దుపోయాక ఆలోచనల్లోంచి తేరుకుని ఇంటికి బయల్దేరాడు చలపతి రేడియోల్లో ఇంగ్లీషు న్యూస్ వస్తోంది. తనింత ఆలస్య మయినందుకు వాళ్ళేమయినా అనుకుంటారేమోనని బాధపడుతూ గబగబ ఇల్లు చేరుకున్నాడు "బహుశా సినిమాకి వెళ్లాడని అనుకుని ఉంటారు" అనుకుంటూ మెట్లెక్కి వరండాలోకి వెళ్లాడు

హాల్లో చిన్నదీపం తప్ప ఇల్లంతా చీకటిగా ఉంది ఒక్క సావిత్రిగదిలో మాత్రం దీపం వెలుగుతోంది అందులోంచే పెద్దగా మాటలు వినబడటంతో అప్రయత్నంగా ఆగిపోయాడు—

"భాస్కరంబావలో ఏం లోపం కనపడింది — ఎందు కతన్ని చేసుకోనంటావు ?" అని అడుగుతున్నాడు శంకరం.

"లోపం ఉందని నే నన్నానా ? నేను చేసుకోలేను—అంతే!" అంది మొండిగా సావిత్రి

"ఆ చలపతి ఏవిషయంలో భాస్కర్‌కన్న మెరుగు ? ఏంచూసి అతన్ని ప్రేమించావు ?"

"ప్రేమించేందుకు అర్హతలు కావాలా అన్నయ్యా! డాక్టర్ పాసయ్యావు ఆమాత్రం మనస్సుని అర్థం చేసుకోలేవు ?

కాసేపు ఎవరూ మాట్లాడలేదు చివరికి శంకరం "నేనెంత బాధపడుతున్నానో నీకు తెలియదు చెల్లాయ్! భాస్కర్‌కి ఉజ్వలమయిన భవిష్యత్తు ఉంది పెద్ద సర్జనవుతాడు ఫారిన్ రిటర్న్‌డ్ మనం చిన్నప్పటినుంచి ఎరుగున్నవాడు అమాయకుడు నువ్వు అంగీకరించాలేగాని నిన్ను పువ్వుల్లోపెట్టి పూజిస్తాడు. నెత్తిమీద కెక్కించుకుంటాడు. బోలెడు ఆస్తి ఉంది. కారు, మేడ ..."

"అవును" అంది సావిత్రి.

"చలపతీ మంచివాడే నేను కాదనలేను అందమయినవాడు—కాని ఏవిటీ అతనికున్న అర్హతలు? దమ్మిడీ వెనకలేనివాడు. మామూలు గుమాస్తా ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు—అదికూడా నే నిప్పిస్తేనే

చేశాడు. ఒకభార్యతో సంవత్సరం కాపరం చేశాడు. కాలు పెట్టిన చోటల్లా భస్మంచేసు కొచ్చాడు. వచ్చి నిరాశావాది ? ఏం బావుకుంటావు అతన్ని చేసుకుని ?"

కాసేపు మళ్ళీ నిశ్శబ్దం ఆవరించుకుంది.

"ఏమంటావు ?" ఆశగా అడిగాడు శంకరం.

"నా నిర్ణయానికి తిరుగు లేదన్నయ్యా! నాకు తెలుసు—నేను చేస్తున్నది లోకందృష్టిలో తెలివి తక్కువవని అని. భాస్కరంకి అది ఎంత పెద్ద ఆశాభంగం కలిగిస్తుందో కూడా తెలుసు నాకు. కాని నేను బావని 'భర్త గా' ఊహించకోలేక పోతున్నాను. అతనిపట్ల నా కా ఉద్దేశ్యం అసలు లేదు."

"మరి ఇదివరకు ఒప్పుకున్నావుగా !"

"అవును ఒప్పుకున్నాను — నామనస్సులో ఏముందో నాకే తెలియక !"

"ఇప్పుడు చలపతి అనే యుగపురుషుడు రావడంతో నీమనస్సులో ఏముందో గ్రహించావన్న మాట! .... సంతోషం సావిత్రీ చాలా సంతోషం. తెలిసినవాళ్లకి నచ్చచెప్పవచ్చు. తెలియనివాళ్లకి తెలియచెప్పవచ్చు. కాని తెలిసి తెలియని నీలాంటి వాళ్లకి .... బ్రహ్మతరంకూడా కాదు. ఒక్కటి మటుకు చెబుతున్నాను. నీ భవిష్యత్తు నువ్వే చేజేతులా నాశనం చేసుకుంటున్నావు. చలపతి నిజంగా నీ సుఖం, నీ ఆనందం కోరేవాడయితే నిన్ను పెళ్లిచేసుకునేందుకు ప్రాణం ఉండగా అంగీకరించడు .... మరొక్కసారి ఆలోచించమని చెప్పికూడా లాభం లేదనుకుంటా" అని గది బయటికి వచ్చేశాడు శంకరం కోపంగా. మనస్సులోని బాధ అతనిముఖంలో వ్యక్తమవుతోంది.

చలపతి నిలువునా స్తంభించిపోయాడు. సావిత్రి తన్ను ప్రేమించుతోందన్నమాట అతనికి అంతులేని ఆనందాన్ని కలిగించింది కాని అంతలో శంకరం అన్న ఆఖరిమాటలు గుర్తుకొచ్చి ఛెళ్ళున కొట్టినట్లయింది.

"నిజంగానే భాస్కరం కి ఉజ్వలభవిష్యత్తు ఉంది. ధనికుడు. సావిత్రిని ప్రాణసమానంగా ప్రేమిస్తున్నాడు .... మరి తనూ ప్రేమించుతున్నాడుగా! కాని తనామెను సుఖపెట్టగలడా? కేవలం ఒక చిన్న గుమాస్తా — ఉహూ, సావిత్రి సుఖపడాలంటే భాస్కర్‌నే చేసుకోవాలి. అతన్ని చేసుకోవాలంటే తను .... తను .... " అనుకుంటూ పిచ్చివాడిలాగా చీకట్లోకి పోయి తోటలో కూలబడ్డాడు.

మరికొంచెం సేపటికి అదే వరండాలోంచి మరోవ్యక్తికూడా విచారంగా బయటికి పోవడం చలపతికి తెలియదు.

మర్నాడుదయం కాఫీలు పుచ్చుకొని చలపతి కోసం బయలుదేరిన సావిత్రికి అతను తనకి గత సాయంత్రంనుంచి కనబడలేదన్న విషయం గుర్తుకొచ్చింది. ఎక్కడికి వెళ్లాడో అడగాలనుకుంటూ వస్తున్న ఆమెకి హడావుడిగా శంకరం ఎదురయాడు "చూశావా సావిత్రీ, ఎంతపనయిందో" అంటూ. అతను ఉద్రేకంతో ఒణికిపోతున్నాడు!

"ఏమయిందన్న"ట్లు చూసింది సావిత్రి.

"భాస్కరం ఉత్తరం రాసి కిటికీలోంచి పడేసి పోయినట్లున్నాడు. చదువు" అనిచ్చాడు.

కాగితం తీసి చదువసాగింది సావిత్రి—

"డియర్ శంకర్,

రాత్రి భోంచేసి మీతో కబుర్లు చెబుదామని మీ ఇంటికి వచ్చాను. కాని గదిలో నువ్వు సావిత్రితో మాట్లాడుతూండటం విని అప్రయత్నంగా ఆగిపోయాను బయటే! మీ మాటలు పూర్తిగా విన్నాను. చాలా బాధకలిగించే మాట వాస్తవం. చిన్నతనంనుంచి సావిత్రి నాదవుతుందన్న నమ్మకంతో పెరిగాను. ఇప్పుడు అవన్నీ గాలిమేడ లయాయి .... ప్చ్, నా కదృష్టంలేదు .... నాకు కావలసింది సావిత్రి సంతోషంగా ఉండటం. చలపతి చాలా అదృష్టవంతుడు. వా రిద్దరికీ నా హృదయపూర్వక శుభాకాంక్షలు. కొన్నాళ్లపాటు దేశయాత్ర చేద్దామని బయలుదేరాను. ఆత్మహత్యలాంటిది చేసుకుంటానని భయపడకండి — నా కామాత్రం ధైర్యంలేదు. మా అమ్మని చూస్తుంటావుకదూ—సెలవు."

"భాస్కర్"

భారంగా పూర్తిచేసింది సావిత్రి.

"పాపం అమాయకుడు" అంది దుఃఖాన్ని గొంతులోనే ఆపుకుంటూ.

"చూశావా భాస్కరం ఎంత మంచివాడో. అతని భవిష్యత్తుని చేజేతులా నాశనం చేశావు" అంటూనే సావిత్రితోపాటు చలపతి గదిలోకి వచ్చేశాడు శంకరం.

చలపతి మంచం ఖాళీగా ఉంది. పక్కకూడా నలగకపోవటం గమనించిన సావిత్రి భయంగా చుట్టూ చూసింది. అంతలో శంకరం దృష్టి తలగడకి పక్కగా ఉన్న కవరుమీద పడింది. గబుక్కున అందుకుని చూసి "నీకే" అంటూ సావిత్రి చేతికిచ్చాడు.

భయంగానే దాన్ని తొక్కుని చింపి చదవసాగింది సావిత్రి—

సావిత్రికి,

నిన్నరాత్రి మీ సంభాషణ విన్నాను. మీ అన్నయ్య చెప్పింది నాకూ నిజంగా తోచింది. భాస్కరం పసిపిల్లాడిలా అమాయకుడు. మంచి భవిష్యత్తుకలవాడు. అన్నిటిని మించి నిన్ను మనస్పూర్తిగా ప్రేమిస్తున్నాడు. కాబట్టి మీ అన్నయ్య కోరిక ప్రకారం భాస్కరంని చేసుకోవలసిందని నా ప్రార్థన.

నీవంటి దానికి ఈ అదృష్టహీనుడు తగడు. నేను నీ కీయగలిగింది నా మనస్సు ఒక్కటే. నేను దరిద్రుడ్ని. నన్ను ప్రేమించినవారికి నావలన లభించింది — అధోగతి. అందుకే నీకు దూరంగా పోతున్నాను. నీ సంతోషమే నా క్కావలసింది. నువ్వు, భాస్కరం ఆనందంగా కలకాలం జీవించాలని నా వాంఛ. మధ్యలో వచ్చాను — మధ్యలోనే పోతున్నాను. నేను వెంట తీసుకు పోతున్నదల్లా మనస్సులో నిక్షిప్తమయిన నీ మూర్తి ఒక్కటే .... నన్ను మర్చిపోతావుకదూ !" శంకరం గారికి నా నమస్కృతులు. సెలవు."

చలపతి.

అని ఉంది.

శంకరం చైతన్యరహితంగా నిలబడిపోయాడు.

"నిన్ను ప్రేమించినవారి కందరికీ లభించేది కన్నీరే అన్నమాట నాపట్లకూడా బుజువు చేశావు" అంటూ ముఖం చేతుల్లో దాచుకుని వెక్కివెక్కి ఏడవసాగింది సావిత్రి! .... ★

విజయవారి "జగదేక వీరునికథ"లో బి. సరోజాదేవి.

వార్తాభరణం

నలందావారి "సవతితల్లి"

నలందా పిక్చర్సు అనే కొత్త సంస్థ 'సవతి తల్లి' అనే సాంఘిక చిత్రం నిర్మించేందుకు సన్నాహాలు చేసుకుంటోంది. ప్రఖ్యాత నటీ నటులు యన్. టి. రామారావు, రమణారెడ్డి, చదలవాడ, కృష్ణకుమారి, జి. వరలక్ష్మి, సూర్యకాంతం, రాజశ్రీ ప్రభృతులు పాల్గొంటున్న ఈ చిత్రానికి కథ, మాటలు: పినిసెట్టి. పాటలు : శ్రీ శ్రీ, సంగీతం : వేణు, ఛాయ : కమల్‌ఘోష్, దర్శకత్వం : కోగంటి గోపాలకృష్ణయ్య.

చేతనావారి 'గుళ్ళోపెళ్లి'

గత రెండు మూడేళ్ళుగా చేతనావారి 'గుళ్లో పెళ్ళి' 'గుళ్లో పెళ్ళి' అని వినబడటం తప్పితే, ఆ గుడి తలుపులు ఎప్పుడు మూసేవుండేవి. ఈమధ్య ఎవరో అన్నారు గుప్‌చిప్‌గా పెళ్ళిచేశారని. త్వరలో పెళ్ళివారు ఆంధ్ర ప్రేక్షక రంగ పరిచయ యాత్ర ప్రారంభిస్తారట. దీంట్లో బాలయ్య, రమణమూర్తి, కె. వి. యస్. శర్మ, కృష్ణకుమారి, శోభ, సూర్యకళ తదితరులు పాల్గొన్నారు. దర్శకత్వం : కోవెలమూడి ప్రకాశరావు. రచన : అనిసెట్టి. నిర్మాత ప్రసాద్.

తండ్రులు-కొడుకులు ఆగస్టు విడుదల

రఘురాం ఫిలిమ్స్ (ప్రైవేటు లిమిటెడ్) అనే పేరుతో కొందరు యువకులు చిత్రనిర్మాణ సంస్థ స్థాపించారు. వీరు అప్పుడే తండ్రులూ — కొడుకులూ అన్న సాంఘిక చిత్రాన్ని 10 రీళ్ళకుపైగా పూర్తిచేశారు. చిత్రాన్ని ఆగస్టులో విడుదల చేయాలని ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి.

ఈ చిత్రంలో గుమ్మడి, చలం, కృష్ణకుమారి, డా. ప్రభాకరరెడ్డి, పద్మనాభం, కుటుంబరావు వంగర, డా. శివరామకృష్ణయ్య, నిర్మల నటిస్తున్నారు. శారద అనే కొత్తనటి ఈ చిత్రంలో కనుపించబోతుంది. ఇంకా చాలామంది క్రొత్తవారు కూడా పాల్గొంటున్నారట.

ఈ చిత్రానికి హేమాంబరధరరావు అనే నవ యువకులు దర్శకత్వం వహిస్తున్నారు. కథ, మాటలు ప్రత్యగాత్మ. సంగీతం: టి. చలపతిరావు, ఛాయ: సి. నాగేశ్వరరావు.

నిర్మాతలు : హేమాంబరధరరావు, అట్లూరి పూర్ణచంద్రరావు.

జైరామ్ ప్రొడక్షన్సు

జైరామ్ ప్రొడక్షన్స్‌వారి సాంఘిక చిత్రం పని చురుగ్గా సాగుతున్నది. ఈ చిత్రంలో యన్. టి. రామారావు, గుమ్మడి, రేలంగి, సి. ఎస్. ఆర్. జానకి, గిరిజ, హేమలత, చదలవాడ, వంగర, బాబూరావు నటిస్తున్నారు. ఈ చిత్రానికి దర్శకుడు వై. రంగారావు. రచన: బైరాగి. సంగీతం: టి. వి. రాజు. ఛాయాగ్రహణం, కె. జానకిరామ్ కళ: జయ రామరెడ్డి, ఎగ్జిక్యూటివ్: జె. సూర్యనారాయణ. ఇంతవరకు మూడు సెట్లమీద వర్కు జరిగింది. ఎడిట్ చేసిన చిత్రం మూడు రీళ్ళు తయారయింది. నిర్మాతలు ఈ చిత్రంలో వాసంతి అనే కొత్త నటిని పరిచయం చేస్తున్నారు. ★

అలంకార్ ఫిలిమ్సువారి "శ్రీశైలమహాత్మ్యం"లో కృష్ణకుమా

రామకృష్ణ ప్రొడక్షన్స్‌వారి "టాక్సీ రాముడు"లో జగ్గయ్య, రాగిణి.

(15-వ పేజీ తరువాయి)

గాంభీర్యాన్ని వెలార్చుతూ నిల్చున్నాయి. ఆకల్లోడని ప్రకృతి నిలబెట్టిన చిత్తరువులావుంది తలుపులు బిగించి కిటికీలు మూసివేసిన మహాసౌధంలా బ్రహ్మాండభాండం స్తబ్ధతకు నిలయమై పోయింది బయటమాత్రమేగాదు, ప్రకాశం అంతరంగంలోకూడా అదే పరిస్థితి! మగవాడి జేబులో ఆడవాళ్ళు చేతులకు తొడుక్కునే రబ్బరుగాజు! అందునా అది రాధాపతిగారి జేబు

* * *

ఇక్కడ కాసేపాగి రాధాపతి ఎవరో, ప్రకాశమెవరో వివరించుకోడం న్యాయం ఆ యిద్దరిదీ యించుమించుగా బాదరాయణ సంబంధం! వాళ్ళిద్దరూ ఒకరికొకరు తటస్థపడడం దానంతటదే ఒక విచిత్రోదంతం!

గడచిపోయిన రాత్రి ఒకానొక నాటక ప్రదర్శనానికి హాజరయ్యాడు ప్రకాశం నాటకాలపట్ల మోజని చెప్పగూడదుగానీ, వాటిని వ్రాసే రచయిత ఎలా వుంటాడో చూడాలన్నది అతడి చిరకాల సంకల్పం కరపత్రాల్లోనేమో కవిగారికి సన్మానమని పెద్ద పెద్ద అక్షరాలతో ముద్రించారు తీరా వెళ్ళి చూడబోతే అక్కడ కవిలేడు, గివి లేడు! వస్తానని చెప్పి అతడు గైర్ హాజరైనందుకు ఆ నాటక నిర్వాహకులైనా పెద్దగా విచారించినట్లు తోచదు వాళ్ళు లౌడ్ స్పీకరులో చిన్న ప్రకటనచేసి అప్పటికప్పుడు తమ కార్యక్రమాన్ని సవరించుకున్నారు

అందుకుతోడూ ఆ ప్రదర్శనంగూడా అనుకున్నంత బాగా రాణించలేదు. నిరాశతో, నిస్పృహతో అర్ధరాత్రప్పుడు యింటికి తిరిగివచ్చి పక్కమంచంపైన మేను వాల్చాడు ప్రకాశం

వాన వెలిసినరాత్రి చాలా ప్రశాంతంగా వుంటుందని చెబుతారు నాటకం చూసిన రాత్రి అందుకు వ్యతిరేకమైతే గావచ్చు పిల్ల తెమ్మెరలా కదిలివచ్చి సోకీ సోకకుండా వెళ్ళిపోవడమేగానీ, ఆ రోజు రాత్రి నిద్రాదేవత ప్రకాశాన్ని పాదివి కౌగిల్లోకి తీసుకున్న జాడలు లేవు

తెల్లవారడం గూడా బాగానే తెల్లవారింది ప్రకాశానికి — వసారాలో కటికనేలపైన పడుకుని గుర్రుపెడుతున్న ఒకానొక అపరిచితుడి దర్శనంతో!

గృహస్థులు వీధివైపున వసారాలు కట్టించడం దారంటపోయే దానయ్యల శయ్యా సౌకర్యాలకుగాదు! ప్రకాశానికి కోపం వచ్చింది

"ఇదిగో, నిన్నేనయ్యా నిన్నే! ఇది సత్రంగాదు మఠంగాదు పడుకున్నందుకు అద్దె యివ్వనక్కర్లేదుగానీ, లేచి వెళ్ళిపోతే చాలు" అంటూ ప్రకాశం అతణ్ణిలేపి కూర్చోబెట్టాడు

లేచికూర్చున్న అపరిచితుడు ముప్ఫై యేళ్ళవాడు చెదరిపోయిన క్రాపింగు నిద్రా పారవశ్యం తాలూకు మత్తులో జోగుతున్న ముఖం ఆ ఆకారంలో ప్రత్యేకించి చెప్పుకోదగ్గవి అతడి కళ్ళు అవి నెమ్మదిగా, నిశ్చలంగా వున్నాయి కానీ వాటిలోనుంచి ప్రసరిస్తున్నవిమాత్రం భరకరుడి ఉదయ కిరణాల్లాంటి చురుకైన చూపులు

"మానవుడి అనంతయాత్రలో ఈ ప్రపంచాన్నే ఒక పాంథశాలగా పేర్కొంటారు ప్రపంచమే సత్రమైనప్పుడు—యిల్లుమాత్రం కాకపోతుందా!" ఇప్పుడతని పెదవిపైన చిరునవ్వు గూడా పొరాడుతోంది !

ఎదురుచూడని ప్రతిఘటన! ప్రకాశం తడబడిపోయాడు ఏదో చెప్పదలచుకున్నాడు అంతలో మరిచిపోయాడు చివరకు "అబ్బే, అది కాదండీ! నిద్రపోవాలనుకుంటే పట్టణంలో యింతకన్నా మంచి విడుదులు దొరకక పోవుగదా!" అంటూ నీళ్ళు నమిలాడు

"కానీ నేను వందమైళ్ళు ప్రయాణంచేసి ఈవూరికి రావడం యిక్కడ నిద్రించడానికి అనువుగా ఎక్కడెక్కడ ఎలాంటి విడుదులు దొరుకుతాయని అన్వేషించడానికేనంటావా బాబూ? సాయంత్రం ఆరుగంటలకల్లా ఈవూరి స్టేషనులో ఆగవలసిన రైలుబండి మార్గమధ్యంలో ఏదో ప్రమాదం జరిగిందని ఎనిమిదిగంటల ఆలస్యం చేస్తుందని ఎవరనుకున్నారు? తీరా రెండు గంటలప్పుడు వూళ్ళోకివస్తే యిక్కడ నా గమ్యస్థానాన్నిగురించిన ఆచూకీ ఎవరు చెబుతారు? ఐనా మొండిగా వీధులవెంట నడుస్తున్నాను. ఇక్కడెక్కడో ఓ కుక్క మొరుగుతూ పైకొచ్చేసింది మొరిగే కుక్క కరవదంటారు! కానీ ప్రతి సిద్ధాంతానికీ అపవాదులుంటాయిగదా! దిక్కులు తెలియకుండా పారిపోతూ యిలా వచ్చేశాను. ఆ కుక్కబారినుంచి తప్పించుకోడానికి నాకీ వసారా శరణ్యమైంది "

'అయ్యోపాపం!'—జాలిపడ్డాడు ప్రకాశం ఇలాంటివాణ్ణి పట్టుకుని తేలికమాట అన్నందుకు కించపడిపోతూ "ఇంతకూ యిక్కడ మీ గమ్యస్థానమేదో చెప్పారుకారు "అంటూ విషయాంతరంలోకి వచ్చేశాడు

"ఏదోసభ! పూర్తిపేరు నాలుక చివరలోనే ఆడుతోంది బహుశా కృష్ణవిలాస సభైతే కావచ్చు "

"ఏమిటేమిటీ?" విస్తుపోతున్నాడు ప్రకాశం! "ఐతే డ్రామాహాలుకన్నమాట ! రాత్రి నాటకం జరిగిందక్కడే! నేనూ నాటకానికి వెళ్ళొచ్చాను ఐతే మీరు వందమైళ్ళ దూరంనుంచి యిక్కడికి రావడం నాటకం చూడ్డానికన్నమాట?!"

అపరిచితుడు నాలుగైదుక్షణాలపాటు తటపటాయించాడు ఇంకా సంశయిస్తూ కూచుంటే అవతలి వ్యక్తి ఏమనుకుంటాడోనన్న సందేహంతోనే గావచ్చు, హఠాత్తుగా ఓనిర్ణయానికి వచ్చినట్టుగా "చేసిన పాపం చెబితే పోతుందంటారు! అందుకనే చెబుతున్నాను ఆ నాటకం వ్రాసింది నేనే" అన్నాడు

"మీరా! రాధాపతిగారు మీరేనా? ఆశ్చర్యంగా వుంది. నా చెవుల్ని నేనే నమ్మలేకుండా వున్నాను. చూడండి మేష్టారూ! మీరు నన్ను మన్నించాలి. తప్పుదు తెలియకుండా ."

ప్రకాశానికి అద్భుతగిలి "ఇప్పుడేమంత అగౌరవం జరిగిపోయిందనీ! మరేం పరవాలేదులే

తమ్ముడూ! అనవసరంగా క్షమాపణలెందుకూ!" అంటూ గారటమాటలు పలికాడు అపరిచితుడు — ఉరఫ్ రాధాపతి!

"అంతకంటే మీరేం చెబుతారు మేష్టారూ! నామూలంగా పొరబాటు జరిగినమాట నిజం అందుకు నన్ను క్షమిస్తూ, మీరు మా ఆతిథ్యాన్ని స్వీకరించాలి మీరింకా యిలాగే అరుగుపైనే కూర్చుంటే నాకు బాధగా వుంటుంది లేచి లోపలికి రండి మేష్టారూ!" ప్రాధేయపడ్డాడు ప్రకాశం

తంతే వెళ్ళి గారెలబుట్టలో పడటమంటే యిదే కాబోలు ననుకున్నాడు రాధాపతి మారు మాట లేకుండా అతడు ప్రకాశాన్ని వెంబడించాడు

రాధాపతిని గదిలో కూర్చోబెట్టి యిల్లంతటా చిందులు తొక్కేస్తున్నాడు ప్రకాశం "అమ్మా! అయిదు నిమిషాల్లో కాఫీ తయారు కావాలి ఒరేయ్ రవీ! పళ్ళపొడి డబ్బాఎక్కడ? పిన్నీ! అరగంటలో స్నానానికి నీళ్ళు తోడేస్తావుగదూ"

ప్రకాశం గదిలోకి తిరిగి రాగానే అన్నాడు రాధాపతి "చూడు తమ్ముడూ! మొగమాటంవల్ల చెబుతున్నాననుకోవద్దు ఇంతింతలేసి అతిథ్యం మర్యాదలకు నేను తట్టుకోలేను"

"మీరూరుకోండి మేష్టారూ! మీరిలా రావడం నాకెంతో సంతోషంగా వుంది ఈ రోజంతా మీరు మా యింటిదగ్గరినుంచి కదలగూడదు అంతగా అవసరమైతే నేనా నాటకాలరాయుళ్ళను కలుసుకుని మీ రాకనుగురించి తెలియపరుస్తాను" అన్నాడు ప్రకాశం

గోడలకు వ్రేలాడుతున్న చిత్రాలకేసి చూస్తూ వాలుకుర్చీలో కూర్చున్నాడు రాధాపతి బయటి మంచీ గదిలోపలికి రాగానే ఎట్టఎదుట గోడపైన కనిపించేది ఉమర్‌ఖయామ్‌కు సాకీ మధుపాత్రవందిస్తున్న దృశ్యం దాని కటువైపున బృందావనంలో వేణుగోపాలుడి రాసలీలా మహోత్సవం వేరొకవైపున విశ్వామిత్రుని ఎదుట మేనక నృత్యభంగిమ ఇవిగాక డజన్ల లెక్కలో సుందర ప్రకృతిదృశ్యాల ప్రతిరూపాలు ఒయ్యారంగా ప్రవహించే సెలయేళ్ళు వాటి ఒడ్డున తీర్చిదిద్దినట్టున్న పొదరిళ్ళు ఆషాఢమేఘాల క్రింద పురివిప్పిన మత్తమయూరాలు అంబరాన్ని చుంబిస్తున్న మంచుకొండలు అబ్బురమేమిటంటే ప్రతి సుందరదృశ్యాన్నీ తనదిగా చేసుకోవాలన్న తహతహ ఎక్కువగానే వున్నట్టుంది ప్రకాశానికి! అతడొకచోట నదిపైన తేలిపోతున్న పూలతెప్పలో తన చిన్న సైజు ఛాయా చిత్రాన్ని పొందుపరిచాడు మరొకచోటనైతే నేర్పుగా కత్తిరించిన తన రూపచిత్రాన్ని నెలవంక వంపులో అతికించుకున్నాడు!

ఆపాటికి ప్రకాశం తమ్ముడు రవీంద్రుడు పళ్ళపొడిడబ్బాను వెదికి పట్టేశాడు దంతధావనం పూర్తికాగానే కాఫీ ప్రత్యక్షమైంది కాఫీ తీసుకోగానే స్నానం స్నానానంతరం ఉపాహారం రాధాపతి తాంబూలం మెసవుతాడో, లేక సిగరెట్లు మసిచేస్తాడో తెలియక ప్రకాశంపక్కింటిలో తాంబూలద్రవ్యాలూ, పాకెట్టు నిండుగా సిగరెట్లను టేబిలుపైన హాజరుపరిచేశాడు.

తాంబూలసేవనానికి అనుపానంగా సిగరెట్టు గూడా కాలుస్తూ దివ్యసంగా వాలుకుర్చీలో పవ్వళించాడు రాధాపతి

ప్రకాశం మెల్లగా ఉపక్రమించాడు "చూడండి మేష్టారూ! మీరు కోప్పడకుంటే నే నొకమాట చెప్పుకోవాలి"

సిగరెట్టు పొగలోనుంచి ప్రకాశంవైపు చిత్రంగా చూస్తూ "ఎంతమాట ఎంతమాట! కోప్పడ్డం కూడానా! ఏమిటో చెప్పవయ్యా ప్రకాశం!" అన్నాడు రాధాపతి

"మరేంలేదు ఎక్కడా ముద్రించబడలేదనుకోండి ఇటీవల ఒకటి రెండేళ్ళుగా నేనూ కథలు వ్రాస్తున్నాను"

"నీ యిల్లు బంగారంగానూ!" పొట్టచెక్కలయ్యేట్టుగా నవ్వేశాడు రాధాపతి "అప్పటికి రచనావ్యాసంగాన్నంతా ఎవరో గుత్తకు తీసుకున్నట్టు, మరెవరూ వ్రాయడానికి వీల్లేకుండా ఆంక్షలు విధించినట్టు, యిదేం జంకు గొంకులయ్యా ప్రకాశం! ఎవడి అనుభవాలు వాడివి ఎవడి అనుభూతి వాడిది బేషుగ్గా వ్రాయొచ్చు ఎన్నికలకు నిలబడటానికే హక్కున్నప్పుడు కథలు వ్రాయడానికా సందేహం?"

"శ్రమ అనుకోకపోతే నా కథలన్నింటినీ మీకు చూపించుకోవాలనుంది"

"సంతోషంగా చూపించవచ్చు ఏదీ నీ కథా సంపుటాలన్నీ యిలా తీసుకొచ్చేసెయ్! కలయపరికించేస్తాను" అన్నాడు రాధాపతి

ప్రకాశం అల్మారా తెరిచి ఆకారంలో జవిళంగడి ఖాతాపుస్తకాల్లావున్న నాలుగు సంపుటాలను వెలికి తీశాడు "వ్రాయడానికైతే నేను చాలా కథలే వ్రాశాను నా మట్టుకు నాకేమో యివి బాగున్నట్టే వున్నాయి కానీ ఎందుకోమరి"

"చూస్తానుగా! చూసి చెబుతాను" అంటూ చేతికి దొరికిన పుస్తకాన్ని తెరిచేశాడు రాధాపతి

ఉదయం తొమ్మిది గంటలకనగా పుస్తకం తెరిచిన రాధాపతి మధ్యాహ్నం పన్నెండుదాకా చదువుతూనే వుండిపోయాడు ఆ తరువాత కళ్ళు మూసుకుని ఆలోచనలో పడ్డాడు ప్రకాశం సృష్టించిన విచిత్ర ప్రపంచం యింకా అతడి మనోనేత్రంముందు తాండవిస్తూనేవుంది తిండీ, గుడ్డా లాంటి జీవన్మరణ సమస్యలు అక్కడ జనాన్ని బాధించవు త్యాగాలు, ఉపన్యాసాలూ, మోతాదు మీరిన మంచి తనాలు ఆ సమాజంలో కోకొల్లలు మిట్టపల్లాలైతే వున్నాయిగానీ, మొత్తంమీద అక్కడి బ్రతుకబాటలన్నీ తారురోడ్లు లేదా అపశ్రుతులను దరిజేరనివ్వని శ్రావ్యమైన పాటలు భర్తృహరి నుడివినట్టుగా అక్కడి మానవులకు రెండే రెండు గతులు వాళ్ళు ఆదర్శాలకోసమే జీవిస్తారు అపజయాలు వాటిల్లగానే మరణిస్తారు ఒకవిధంగా చూస్తే ప్రకాశం కథలన్నీ కలలు! ఐతేనేం, అవి తీయటి కలలు!

మధ్యాహ్నం భోజనం చేశాక ఒళ్ళెరుగని నిద్రకు లోనయ్యారు రాధాపతి సాయంత్రం మూడు మూడున్నర కెప్పుడో మేలుకున్నాడు అప్పటికైనా మంచంమీదినుంచి క్రిందికి దిగాలనిపించలేదు కానీ చేతికర్ర పొడుచుకుంటూ ముసలా

యన లోపలికి వచ్చేసరికి లేవడం తప్పనిసరై పోయింది

"కూర్చోనాయనా, కూర్చో పరవాలేదులే" అంటూ ముసలాయన కుర్చీలో కూర్చున్నాడు "మా ప్రకాశం చెప్పాడు నిన్నుగురించి! ఏవో కథలూ కారణాలూ వ్రాశావటగా! మంచిది, మంచిది మావాడుగూడా ఈమధ్య ఏదో వ్రాస్తున్నాడట! వాటి గొడవ నాకేమీ తెలీదనుకో! నేను నీతో చెప్పదలచుకున్న విషయం వేరు వీడు మొన్ననే బియ్యే ప్యాసయ్యాడు చేస్తే చేయవచ్చుగానీ, ఉద్యోగం చేసితీరాలన్న కక్కుర్తి ఏమీలేదు కానీ వచ్చిన చిక్కేమిటంటే, వీడికి పగటిపూట పుట్టినపిల్లా నచ్చదు రాత్రివేళ పుట్టిన పిల్లా నచ్చదు ఇదేం విపరీతమని ఒకసారి వాళ్ళమ్మ నిలదీసి అడిగితే అదేదో నవలలోవున్న అమ్మాయిలాంటిదైతే పెళ్ళాడుతానన్నాడట వీడు!"

రాధాపతి తెల్లబోయాడు ఇదేదో సరిక్రొత్త జబ్బు! ఆధునిక వైద్యశాస్త్రం దీనికింకా నివారణ కనిపెట్టిందో లేదో తనకు తెలియదు!

ఐనా ఈమాటచెప్పి తాతగారిని హడలగొట్టాలనుకోలేదు రాధాపతి! "కుర్రవాడుగదండీ! మొదట యిలాగే అంటుంటాడు పెద్దవాళ్ళు మీరు కాదు కూడదని పట్టుబడితే, కళ్ళు మూసుకుని ఆ మూడుముళ్ళూ వేసేస్తాడు"

ముసలాయన తన ప్రసంగాన్ని మరికొంతసేపు కొనసాగించేవాడే! కానీ అంతలో వేడి వేడి పూరీలతో ప్రకాశం లోపలికి రావడంతో ఆయన నోటికి తాళం పడింది

* * *

ఉత్కంఠ ఉరకలువేస్తున్న చిత్తానికి పగ్గాలు తగిలించలేక ఆసక్తిని ప్రకటిస్తూ రాధాపతివైపు చూచాడు ప్రకాశం మోచేతిని తలగడగా వుంచుకుని, చెదరిన తలవెంట్రుకల్లోనుంచి తలను అదిమి పట్టుకుని యినుకలో పడుకున్న రాధాపతి గూడా ప్రకాశంవైపే చూస్తున్నాడు

"అన్యథా భావించకండి మేష్టారూ! ఎందుకో మరి అదే, ఆ గాథ దాన్ని గురించి తెలుసుకోవాలనుంది" కోరికను బయటపెట్టేశాడు ప్రకాశం.

బదులులేదు! దట్టంగా క్రమ్ముకుంటున్న చీకటిలో ముద్దలా పడుకున్న రాధాపతిలో కదలిక గూడా లేదు

"పోనీలెండి మేష్టారూ! మీ మనసుకు బాధాకరమైన విషయమైతే మళ్ళీ మళ్ళీ అడగను"

"ఏంలాభం ప్రకాశం! ఆర్చడానికీ, తీర్చడానికీ వీల్లేని బాధ కాలగర్భంలో కలిసిపోతున్న ఆ విషాద గాథను మళ్ళీ త్రవ్వి తలకెత్తుకోవడం ఎందుకు చెప్పు"

ఒక నిమిషం నిశ్శబ్దంగా గడచిపోయిన తర్వాత, నెమ్మదిగా లేచి కూర్చున్నాడు రాధాపతి "ఐనా కెలికిన తర్వాత కుంపటి రాజుకోకుండా వుంటుందా ప్రకాశం! ఉండదు వినాలని నువ్వింతగా కుతూహలం ప్రకటిస్తుండగా దాచుకోవడాని కిదేమైనా రాజకీయ రహస్యమా! విను ప్రకాశం! ఎప్పుడో ఏడాది కొకటి రెండుసార్లు నీబోటి మిత్రుల కెవరికైనా చెప్పుకునే కథ ఎక్కడినుంచీ ప్రారంభించాలో తోచడంలేదు"

కాసేపు ఆకసంవైపు చూచి, ఒకసారి వేడిగా నిట్టూర్చి యించు మించు అదొక స్వగతంలా చెప్పుక పోసాగాడు రాధాపతి

"అవి నా చిన్ననాటి రోజులు పది పదిహేనేళ్ళుగా పిల్లలు లేకుండావున్న యింట్లో వెయ్యి నోములకు, పూజలకు ఫలంగా కలిగినవాణ్ణి నేను నా దురదృష్టం, నాకు తొమ్మిదోయేడు జరుగుతుండగా తల్లి చనిపోయింది అమ్మలేని వెలితివల్ల ప్రపంచం చీకటిగుయ్యారంలా కనిపించేది మనసులో ఏదో దిగులు మ్రోగించేవారులేక మూగబోయిన వీణలా ఎక్కడబడితే అక్కడ మవునంగా కూర్చుండి పోయేవాణ్ణి ఓరోజు అలాగే అరుగుమీన కూర్చుని వున్నాను వీధిలో బండి ఆగింది బండిలోనుంచి ఓ నడిప్రాయం ఆడ మనిషి, ఆమె వెంట ఓ ఆరేళ్ళ అమ్మాయి క్రిందికి

> ఇంటి యజమానురాలు పనిపిల్లతో "ఏమేపిల్లా అట్లా నోట్లో బెల్లం పెట్టుకొని కూర్చుంటే అబ్బాయి ఏడుపు మానుతాడా? ఏదన్నా పాటపాడి ఆడించాలి కాని
>
> పనిపిల్ల :- ఆడే పాడే పసివాడ అమ్మలేని నినుచూడ కన్నీటి కథ ఆయే
>
> మైలవరపు వసుంధరాదేవి
> (హైదరాబాదు)

దిగారు దిగిన వాళ్ళు చక్కా మా యింటికే వచ్చేశారు ఆరోజు సాయంకాలం నాన్నగారి మూలంగా నాకు తెలిసింది—ఆవిడ మా నాన్నగారి పిన్నమ్మ కూతురట! ఎక్కడో బడిపంతులుగా పని చేస్తూ వుండిన ఆమెభర్త హఠాత్తుగా చనిపోయాడట ఆస్తిపాస్తులులేక, ఆదరించేవారులేక అవస్థలపాలైన ఆ అక్క చెల్లెళ్ళి మా నాన్నగారు వచ్చి తన దగ్గరే వుండిపొమ్మన్నారట కథంతా చెప్పి "నువ్వామెను అత్తయ్యా అని పిలవాలిరా రాధాపతీ!" అన్నారు నాన్నగారు

అత్తయ్యరాకవల్ల అమ్మలేనికొరత తీరిపోయింది వ్రేళ్ళకు నీళ్ళందక వాడిపోయిన చెట్టుపైన జడివాన కురిస్తే ఏమవుతుంది? అనతికాలంలో ఆ చెట్టు లేచివుళ్ళతో పులకరించి కలకలలాడుతుంది అవును అలాగే నా ముఖంలోకి వెలుగు వచ్చింది

అత్తయ్యతోబాటుగా ఓ ఆరేళ్ళ అమ్మాయి గూడా వచ్చిందని చెప్పానా ప్రకాశం! ఆ పిల్ల ఎందుకొచ్చిందనుకొన్నావు? అది బీడుపడిపోయిన నా బ్రతుకుపొలంలో ముంగారుపంటల బంగారాలను పండించి రాసులు పోయడానికే వచ్చింది. పేరు రుక్మిణి బొద్దుగా బొండుమల్లెపువ్వులా వుండేది నవ్వేనా, నగవైరివిల్లునుదెచ్చి పొడి పొడిగా నూరి 'ఉఫ్' అని గాలిలోకి గ్రాదినట్లుండేది ఏడ్చినా, ఎదుటివారి గుండె నీరైపోయేది ఆ పిల్లకు చిటారుకొమ్మలో పూచిన దేవగన్నేరుపువ్వులు కావలసివచ్చేవి లేదా కొనేట్లో కనిపించిన అల్లి తామర మొగ్గ కావలసివచ్చేది ఏది అవసరమైనా హుకుం జారీచేయడం ఆమె వంతు ఆజ్ఞను శిరసావహించడం నావంతు

మావూరి ఎలిమెంటరీస్కూల్లో అయిదవ తరగతిలో కృతార్థుణ్ణికాగానే పైచదువుకోసం పట్నానికి వెళ్ళవలసి వచ్చింది దూరపు బంధువుల యింట్లో భోజనం ఎంతగా ప్రయత్నించినా బుర్రకెక్కని చదువులు వర్షం కోసం వేచిచూచే చాతకపక్షిలా సెలవులకోసం కాచుకుని కూర్చునేవాణ్ణి ఊళ్ళో నాకోసం రుక్మిణి వెయ్యి కళ్ళతో ఎదురు తెన్నులు చూస్తుండేది నేను హైస్కూల్లో చదువుకున్న ఆరేళ్ళలో కాలపురుషు డేం చేశాడనుకున్నావు ప్రకాశం! అతడు రోజు కొకవిధంగా, ఋతువుకొక రీతిగా మా రుక్మిణిని సింగారించడానికి పూనుకున్నాడు ఆమె దసరాలో కనిపించినట్టు క్రిస్‌మస్‌లో కనిపించేదిగాదు క్రిస్‌మస్‌లో ద్యోతకమైనట్టు వేసంగిలో ద్యోతకమయ్యేదిగాదు మనిషినిబట్టి మనసును పోల్చుకునే విద్యలో నా కప్పటికి ఓనామాలైనా రావు కానీ నేను అర్థంచేసుకోగలిగాను రుక్మిణంటే ఏమిటి? విరిపి చూపులా! తళుక్కున మెరిసిపోయే నవ్వులా! బుంగముఖం పెట్టుకుని అలిగికూర్చోవడాలా! నవ్వించి, కవ్వించి వెక్కిరింతలతో దూరంగా పారిపోయి, వెనుకపాటువచ్చి కళ్ళుమూసి మారుగొంతుకతో ఎవరినో చెప్పుకోమనే పరిహాసాలా! ఇవన్నీ రుక్మిణి హంగులే! ఐతే ఈహంగులే రుక్మిణిగాదు వీటికి వెనుక వెన్నముద్దలాంటి చిన్న గుండెలోనుంచి పాలపొంగులాంటి పసితలపుల మురళీరవళి వినిపించి తన్మయత్వం కలిగేది నాకు!

స్కూల్ ఫైనల్ ప్యాసయ్యాను ఇక కాలేజికి వెళ్ళాలి రుక్మిణి ముందుమాదిరిగా నా ఎదుటబడి తిరగడంలేదు ఏదో బిడియం ఆమెను ఆవహించుకుంది రుక్మిణిలోమాత్రమేగాదు అత్తయ్యలో గూడా ఏదో మార్పు దృగ్గోచరమైంది ఎన్నడూ లేనిది, ఆమె ముఖంలో ఏదో ఆలోచన పొడగట్టింది అసలు విషయమేమిటో నా కవగతం కాకమునుపే నగరంలో కాలేజీలు తెరిచేశారు. అది మళ్ళీ ఒక ప్రవాసజీవితం దూరాభారం కావడంవల్ల వారం పదిరోజుల సెలవుల్లో స్వగ్రామానికి వెళ్ళలేకపోయేవాణ్ణి కానీ నాన్నగారు మాత్రం అప్పుడప్పుడూ వచ్చి చూచిపోతుండేవారు.

జాబులు వ్రాసేపాటి అక్షరపరిజ్ఞానం లేదు రుక్మిణికి పురాణాలలో జరిగినట్టుగా ఈ కలియుగంలో హంసలూ, మేఘాలూ సందేశాలు తీసుకెళ్ళవు రుక్మిణి కళ్ళల్లో మెదిలినట్టుతోచి, కలల్లో కనిపించగానే కలవరంతో మేలుకుని, కాలెండర్లు చూచి చూచీ విసుగెత్తి, త్వరగా పరి

పూర్తిగాని, విద్యాప్రణాళికప్పైన కోపగించుకుని, ఆ కోపాన్ని పాఠ్యపుస్తకాలప్పైన చూపించి, చివరకు రెండేళ్ళ వియోగయజ్ఞం అర్వాత పరీక్షలన్న అవబృధస్నానాన్ని గూడా ముగించి వూరికి వెళ్ళాను వెళ్ళి ఎలా కనిపించింది రుక్మిణి? ఏమైంది రుక్మిణి? ఏండ్లు పూండ్లుగా నిద్రాహారాలుమాని వ్రతం పట్టికూర్చున్న బాలయోగినిలా ఆమె కృశించిపోయింది. "ఇదేమిటి రుక్మిణీ! ఎందుకిలా అయిపోయావ'ని అడిగాను రుక్మిణి బదులు చెప్పదు అత్తయ్య జవాబుగూడా మూకీభావమే! నాన్నగారి మనసులో ఏముందో నా కవగతంగాదు ఓ వైపున సెలవులేమో పూర్తి కావస్తున్నాయి ఆఖరు కొకరోజున యిలా కాదనుకున్నాను రుక్మిణిని ఏకాంతంలోకి లాక్కెళ్ళి 'చెప్పితే చెప్పు లేకుంటే యింక నీకంటికి కనిపించ'నన్నాను 'నామీద ఒట్టే అంతమాటనొద్దు బావా?' అంటూ కన్నీరు మున్నీరుగా విలపించింది రుక్మిణి 'ఇంత కాలానికి నేను మామయ్యకు భారమైపోయినట్టున్నాను ఎక్కడెక్కడో సంబంధాలు చూస్తున్నారు' అంటూ ముఖాన్ని చీర చెంగులో దాచుకుంది

దగ్గరికి తీసుకుని కన్నీళ్ళు తుడిచేస్తూ 'ఆరు మూర్తైనా, నూరు అర్తైనా అలా జరుగదు రుక్మిణీ! ఏది ఏమైనాసరే, నువ్వే నా భార్యవు మా నాన్న మాత్రమేగాదు, భగవంతుడుగూడా మనల్ని వేరుచేయలేడు' అన్నాను

నేను నగరంలో వుండగా మా నాన్నగారు అప్పుడప్పుడూ వచ్చి చూచిపోతుండేవారని చెప్పానుగదూ! ఆవిధంగా వచ్చిన అనేకపర్యాయాల్లో ఒకసారి ఆయన నన్ను సముద్ర తీరానికి తీసుకెళ్ళారు ఇలాగే అక్కడా యిసుకతిన్నెప్పైన కూర్చున్నాము అమాట, ఈమాట మాట్లాడుతూవచ్చి ఆఖరుకు నాన్నగారు 'ఒకటి రెండు మాసాల్లో రుక్మిణికి పెళ్ళిచేసేయాలనుకుంటున్నాను రాధాపతీ!" అన్నారు

అలాంటి అవకాశంకోసమే వేచివున్నానేమో మర్ని, కుండబ్రద్దలుకొట్టినట్టుగా నా నిర్ణయాన్ని తెల్పి చెప్పేశాను

నాన్నగారు నిర్ఘాంతపడిపోయినట్టుగా కనిపించారు నోట మాటరాక, ఆగ్రహాన్ని వ్యక్తం చేయలేక, లోపల పెల్లుబుకుతున్న అక్కస్సునంతా అలాగే దాచుకున్నారు దాచుకుని ఏంచేస్తారులెమ్మనుకున్నాను ఐతే నాన్నగారు ఏపనైతే చేయగూడదో అదే చేశారు ఏం చేయమంటావు ప్రకాశం! స్వార్థం అలాంటిది అవధులుదాటిన ఆశ అలాంటిది వాటి ఎదుట మానవుడికి సదసద్వివేకం నశిస్తుంది

నాలుగైదు నెలలు గడచిపోయాయి ఇంటి దగ్గరినుంచీ ఎలాంటి వర్తమానాలూలేవు ఓరోజు ఉదయం ఊళ్ళో ప్రత్యక్షమయ్యాను ఎదురైనవారు ఎదురైనట్టుగా 'ఒంటరిగా వచ్చావేం రాధాపతీ! పెళ్ళా మెక్కడ?' అని పరామర్శించారు పెళ్ళా! పెళ్ళామా! వీళ్ళకు మతిగానీ పోలేదుగదా! విస్మయావస్థలోనుంచీ తేరుకోనేలేదు నేను 'అక్కడెవరో ఓ కిరస్తానీఅమ్మాయిని పెళ్ళాడేశావట రాధాపతీ! అలాగని చెప్పి మీ నాన్నగారు రుక్మిణికిగూడా మొన్నీ మధ్యనే పెళ్ళి చేసేశారే!' అంటూ విడమరిచి చెప్పారు కొందరు

అప్పుడు నాకే మతిపోయింది! ఇంటికి వెళ్ళాను. అత్తయ్యా లేక, రుక్మిణీలేక చిన్నబోయిన యింట్లో ఎంతోకాలం వుండలేకపోయాను కట్నాలకు కానుకలకు, అంతస్థులకూ ఆడంబరాలకూ ప్రాధాన్యమిచ్చి దినదినప్రవర్ధమానంగా శోభిల్లిన అనురాగలతను అరికాలితో రాచివేసినందుకు నాన్నగారిప్పైన కసి తీర్చుకోడ మొక్కటే గత్యంతరమనిపించింది చీటీ ముక్కయినా వ్రాసిపెట్టకుండా యిల్లూ, వాకిలీ త్యజించేశాను ఆఖరుసారిగా రుక్మిణిని కలుసుకోవాలనిపించింది కలుసుకున్నాను కానీ ఆసమయంలో రుక్మిణిని చూచిమాత్రం నేను చేయగలిగిందేముంది ప్రకాశం! నేను వెళ్ళిన సమయానికి రుక్మిణి భర్తయింట్లోలేడు. నేను కనిపించగానే నివ్వెరపడిపోయింది రుక్మిణి నా నిర్దోషిత్వాన్ని వివరించుకున్నాక వలవలా విలపించింది 'నారాత యింతేననుకో బావా! నువ్వయినా సుఖపడాలన్నదే నా కోరిక' అంటూ ఆక్రోశించింది సుఖం అంత సులభంగా, అంత సలీసుగా దొరికే వస్తువా ప్రకాశం! ఏమో, అది దొరుకుతుందన్న నమ్మకమే లేదు నాకు కానీ రుక్మిణి ఆశావాది 'పిచ్చివాలకం విడిచిపెట్టి త్వరగా పెళ్ళిచేసుకో బావా!" అంటూ ఆమె తన చేతిలో నుంచీ ఈ రబ్బరుగాజు తీసి నాచేతిలో పెట్టింది 'లోకం గొడ్డుపోలేదు బావా! నాలాంటి అమ్మాయి నీకు దొరక్కపోదు పెళ్ళయ్యాక నువ్వు నీ చేతులతో స్వయంగా ఈగాజును మీ ఆవిడకు తొడగాలి దీన్ని చూచినప్పుడల్లా నేను నీకు గుర్తుకొస్తుంటాను పెళ్ళి కాగానే మీ రిద్దరూ యిక్కడికి వచ్చివెళ్ళాలి తప్పక రావాలి బావా!" అంటూ ద్వారం దగ్గర నిల్చుని సాగనంపింది

విన్నావా ప్రకాశం! ఇదీ గాజుకు సంబంధించిన వృత్తాంతం ఆనాటినుంచీ ప్లాట్ఫారాల్లో, సముద్ర తీరాల్లో, యింకా పదిమంది ప్రోగైన బహిరంగ స్థలాల్లో గాలిస్తూనే వున్నాను ఎక్కడా మా రుక్మిణిలాంటి అమ్మాయి కనిపించనేలేదు "

రాధాపతి కంకణోదంతం ముగించేసరికి టవును లోనుంచి ఎనిమిదిగంటల సైరన్ వినిపించింది. త్రోవపొడుగునా ఒకరితో ఒకరు మాట్లాడుకోలేదు ఇంటికి వెళ్ళగానే భోజనాలు వడ్డించారు. డాబాప్పైన పడకలు వేయించాడు ప్రకాశం గడచిన రాత్రిలాగే ఈ రాత్రి గూడా ప్రకాశానికి యిప్పుడిప్పుడే నిద్రపట్టే సూచనలు లేవు రాధాపతి ప్రణయగాథ అతడి బుర్రలో వుండి వుండి గింగుర్లు తిరుగుతోంది మానసాకాశమంతటా నిబిడీకృతమైన విషాదానుభూతి అతణ్ని నిశ్చలంగా పడుకోనిచ్చిందిగాదు. మొదటి ఆటనుంచీ ప్రేక్షకులు మరలి వచ్చేదాకా డాబాప్పైన పచార్లు తిరుగుతూవుండి అలాగే తిరిగివచ్చి పడకప్పైన కూర్చున్నాడు ఎప్పుడు నిద్ర పట్టిందోగానీ, వెల్లికిల పడుకుని చేతులు బార్లా చాచుకుని హాయిగా నిద్రపోతున్నాడు రాధాపతి ప్రకాశం ఆశ్చర్యపడ్డాడు తనలోని జలరాశినంతా ప్రపంచంప్పైన కుమ్మరించి, తేలికపడి తెల్లగామారి దూది పింజలా ఆకాశాన తేలిపోయే శరత్కాల మేఘమా ఈయన?

* * *

మరునాటి ఉదయం నిద్రలేవడమే 'ఊరు వూరు' అని కలవరిస్తూ లేచాడు రాధాపతి పది గంటలకో రైలువుంది దానికే వెళ్ళితీరాలన్నాడు "స్టేషను దాకా జట్కా మాట్లాడుకుందామా మేష్టారూ" అన్నాడు ప్రకాశం "ఎందుకు ప్రకాశం! మెల్లగా నడిచే వెళ్దాం" అన్నాడు రాధాపతి

సందు గొందుల్లోపడి అరమైలుదూరం నడిచేసరికి పెద్దబజారు ఎదురైంది తాను చదివిన నవలల్ని గురించి, కథల్ని గురించి ఉపన్యాసం వర్షిస్తున్నాడు ప్రకాశం మిత్రుడికి చెవులు మాత్రం అప్పగించి రాధాపతి వీధికిరువైపులా బారులుతీర్చి నిల్చున్న అంగళ్ళనూ, కట్టడాలనూ చూస్తున్నాడు పరధ్యానంగా నడుస్తున్నాడేమో, అతడు మాటి మాటికీ వెనుకబడిపోసాగాడు ఆఖరు కొకసారి

ప్రకాశం వెనుదిరిగి చూచేసరికి రాధాపతి తనను వెంబడించడమేలేదు! నాలుగురోడ్ల కూడలిలో గడియారపుస్తంభం నీడలో నిల్చుని అతడు మెడకాయపైన తలకాయను సర్దుకుంటూ దిక్కులు చూస్తున్నాడు

"ఏంకావాలి మేష్టారు! ఫరవాలేదు, చెప్పండి" అంటూ వెనుదిరిగి దగ్గరికి వచ్చాడు ప్రకాశం

ఆలోచనతాలూకు వత్తిడివల్లకాబోలు రాధాపతి కళ్ళు, కనుబొమలు, ఫాలతలమూ కుంచించుకపోయాయి నాలుగైదు క్షణాలు అలా గడిచిపోయిన తర్వాత "చూడు ప్రకాశం! ఎందుకు, ఏమి మొదలైన ప్రశ్నలు కురిపించకుండా నువ్వు నాకో సాయం చేసిపెట్టాలి" అంటూ అతడు జేబులోనుంచి రబ్బరు గాజు పైకి తీశాడు "అంగడికివెళ్ళి యిదే సైజులో సరిక్రొత్తఫేషనుగాచూచి ఓ డజను గాజులు తెచ్చిపెట్టగలవా ప్రకాశం!"

ప్రకాశం బిత్తరపోయాడు అతడి పెదవులైతే చలించాయి ఎనా ప్రశ్నలు వెలికిరాకుండా అతడు తనను తాను సంయమించుకుని "అలాగే మేష్టారూ! మీ రిక్కడే వుండండి" అంటూ గాజులంగడికి అభిముఖంగా నడిచాడు

వెళ్ళినపని పూర్తిచేసుకుని అయిదు నిమిషాల్లోనే తిరిగి వచ్చాడు ప్రకాశం

అక్కడినుంచి స్టేషను చేరుకునేదాకా మార్గమధ్యంలో మాటలులేవు

చేదు నిజం

"టికెట్టు కొనుక్కోవడానికి కావలిసినన్ని డబ్బులు నాదగ్గరే వున్నాయి ప్రకాశం" అంటూ జేబులో చేయి వేశాడు రాధాపతి

"వద్దు మేష్టారూ! ఉంటేవుండనివ్వండి అవిమరెందుకైనా పనికొస్తాయి" అంటూ తనే టికెట్టు గూడా కొనిపెట్టాడు ప్రకాశం

అంతలో రైలు గూడా రానే వచ్చింది

రాధాపతి పెట్టెలోకెక్కి కిటికీ దాపున కూర్చున్నాడు ప్రకాశం ప్లాట్‌ఫారంపైన నిల్చున్నాడు

చిరునవ్వుతో మొదలెట్టాడు రాధాపతి "నువ్వు నన్ను అపార్థం చేసుకుంటున్నావేమో ప్రకాశం! కానీ ఏంచేయమంటావు చెప్పు ఎవరి బలహీనతలు వాళ్ళకుంటాయి రబ్బరుగాజు కంటబడేసరికి నీలో చెలరేగిన వూహాల్ని పసికట్టగానే నాకు నవ్వొచ్చింది కాస్త తమాషా చేయాలని బుద్ధి పుట్టింది నాకు ఆశ్చర్యంగూడా కలిగింది మరి! నేనింకా పెళ్ళికాని వాడిలా కనిపిస్తున్నానా ప్రకాశం? నాకు ముగ్గురు బిడ్డలు మా ఆవిడపేరుగూడా రుక్మిణి! రాత్రిచెప్పిన కథలో ఎక్కడైనా కథానాయిక ఆకారాన్ని మనసునూ వర్ణించివుంటే ఆ వర్ణనలుమాత్రం కొంచెం మించుమించుగా మా రుక్మిణికి సరిపోతాయి అంతకు మించి ఆ కథలో వాస్తవంకోసం అన్వేషించవద్దు! నేను మీ వూరికి బయల్దేరుతుంటే, యిక్కడ నాకు గొప్పగా సన్మానాలు జరిగిపోవచ్చునని మా ఆవిడ సంబరపడిపోయింది వస్తూ వస్తూ తనకో డజను గాజులు తెచ్చిపెట్టమని, సైజుకోసం ఈ గాజును నా జేబులో వేసింది నిజమింతే ప్రకాశం! వాస్తవమెప్పుడూ కల్పనలా మనోహరంగా వుండదు కానీ నీకు హృదయంగమంగా భాసించిన కల్పనాకథను నేను తప్పనిసరిగా రద్దుచేసుకోవలసి వచ్చిందంటే, ఈ వాస్తవం ఎంతటి బలవత్తరమైనదో నువ్వు వూహించుకోగలవు"

రెప్పపాటులేని కళ్ళతో మంత్రముగ్ధుడిలా రాధాపతికేసి చూస్తున్నాడు ప్రకాశం

"పోగా నీకో హితవు ప్రకాశం!" రెండు భుజాలపైనా రెండుచేతులు వేసి ప్రకాశాన్ని దగ్గరకి లాక్కుంటూ అన్నాడు రాధాపతి "పెళ్ళి చేసుకోడానికి ఒప్పుకుని నువ్వు నాకు త్వరగా ఆహ్వానం పంపాలి ఏదో నవలలోవున్న అమ్మాయిలాంటిదైతేనే పెళ్ళాడుతానని పంతంపట్టికూర్చోవద్దు పెళ్ళాడిన తర్వాత నీ కర్ధాంగిగా వచ్చే అమ్మాయిలో నీకు కావలసిన కథా నాయికలక్షణాలను వూహించుకో లేదా సృష్టించుకో జీవితంలోగానివ్వు, కళలోగానివ్వు వాస్తవం అంగిగా, కల్పన అంగంగా వుండటం మంచిది"

"అలాగే మేష్టారు అలాగే" అన్నాడు ప్రకాశం

"వస్తాను ప్రకాశం వస్తాను" అన్నాడు రాధాపతి రైలు కదిలింది ★

గ్రీటింగ్ కార్డ్

(13-వ పేజీ తరువాయి)

సూర్యానికి కూడా సత్యవతి అన్నా, ఆమె కుటుంబం అన్నా అభిమానమే నేమో అని అనుమాన పడింది శశిరేఖ ఆంగ్ల సాహిత్యకారుల మనస్తత్వశాస్త్రాన్ని ఆకళింపుజేసుకొన్న ఆమె అంతరాత్మ 'అందులో అసూయ లేదూ ?' అని ప్రశ్నిస్తే 'ఛవ్' అని నోరు మూయించిం దామె.

ఏమయినా సూర్యం ఒక పెద్ద సినిక్ అతనితోడి బాంధవ్యం తమకు అనవసరం .

ఆలోచనల్తో కుర్చీలో కూర్చుండిపోయిన శశిరేఖ అలికిడికి మేలుకుని గుమ్మంవైపు చూసింది

"హలో శశీ" అన్నాడు సూర్యం నవ్వుతూ.

ఇష్టంలేని మొహంతో లేచి నుంచుంది శశిరేఖ "నాన్నని పిలుస్తాను కూచో" అని లోపలికి వెళ్ళిపోయింది

సూర్యం నవ్వుకున్నాడు కూచుంటూ శశిరేఖ సన్నగా బంగారుతీగెలా ఉంటుంది. అమాయకమయిన ముఖం మెరుస్తూండే కళ్ళు ఆమె మనసు కూడా పసిపిల్ల మనసులా నిర్మల మయినది ఆ పసితనమే అతని కిప్పుడు నవ్వు తెప్పించింది

"ఏమిటోయ్ నీలో నువ్వే నవ్వుకుంటున్నావ్ ?" అన్నాడు కృష్ణమూర్తిగారు లోపలికి వస్తూ.

"ఏంలేదు" అన్నాడు సూర్యం చిరునవ్వుతో

"ఆ గదిలోకి పోయి కూచుందాం పద" అన్నాడు కృష్ణమూర్తిగారు అటు దారితీస్తూ

సూర్యం కూడా వెళ్ళాడు ఇద్దరూ కూచున్నాక "అమ్మగారు కులాసాగా ఉన్నారా ?" అన్నాడు కృష్ణమూర్తిగారు

"ఆ" అన్నాడు సూర్యం

"ఉద్యోగం ఎలా ఉంది ?"

"బాగానే ఉంది "

కృష్ణమూర్తిగారు ఒక్క క్షణం ఆగి సాలోచనగా అన్నాడు "గుర్నాథం నేనూ గడిపిన రోజులు, చేసిన పనులు గుర్తు వస్తే మనసంతా అదోలా అయిపోయింది ఒక కంచంలో తిని ఒక మంచంలో పడుకున్నట్లుగా మెలిగాము వాడి నూకలు చెల్లిపోయాయి తల్చుకుంటే ఎంతో బాధగా ఉంటుంది

సూర్యం కళ్ళు చెమర్చాయి చిన్నతనంలోనూ, ఆయన బతికున్నంతకాలమూ కృష్ణమూర్తిగారిని గురించి ఎన్నో విషయాలు చెబుతుండేవాడు గురునాధరావుగారు కొడుక్కు ఆ మాటల వల్ల వారి మైత్రీబంధపు రూపాన్ని వూహించుకునేవాడు సూర్యం

"కొందరు మనుషులు మర్యాదకోసం, గౌరవం కోసం ఎంత త్యాగమయినా చెయ్యడానికి సిద్ధంగా ఉంటారు మీనాన్న అలాంటివాడు "

సూర్యం మాట్లాడలేదు

"ఆయన గౌరవాన్ని కాపాడవలసిన బాధ్యత నీది" అంటూండగా పనిమనిషి కాఫీ కప్పులు తీసుకువచ్చింది.

"కాఫీ తీసుకో."

సూర్యం కప్పు అందుకున్నాడు

ఆయన కాఫీ చప్పరిస్తూ "ప్రతి మనిషి జీవితంలోనూ కొన్ని పొరపాట్లు జరుగుతుంటాయి తాత్కాలికమయిన ఆవేశంవల్ల కొన్ని మాటలు అనిపిస్తుండటం జరుగుతుంది వివేకవంతుడయినవాడు వాటిని పట్టుకు ఆశలు, నిరాశలు పెంచుకోడు" అన్నా డాయన

కాఫీలు తాగడం పూర్తయింది పనిమనిషి వచ్చి గ్లాసులు తీసుకు వెళ్ళిపోయింది

"నువ్వు నాకు కావల్సినవాడివి నిన్ను వృద్ధిలోకి రాగా చూడాలని నాకు ఉంటుంది అందువల్ల నువ్వూ నాకూ, నా వాళ్ళకీ గౌరవం యివ్వడం అవసరం "

సూర్యానికి ఆయన అంటున్న దేమిటా అనే ఆలోచన యిప్పుడు కలగసాగింది ఆయన మాటల్లో తా నేదో అనుచితమయిన కార్యం చేసినట్లు ధ్వనిస్తోంది. ఏమిటా పని ?

"అర్థం అయిం దనుకుంటాను "

" లేదు" అన్నాడు సూర్యం గొంతు సరిచేసుకుంటూ.

> పెద్ద మనిషి:-(సినీమా హాలులో) ఏమండీ ఇందాక నేనేనా మీ కాలును తొక్కినది?
>
> మరొక పెద్దమనిషి:- అవును మీరే! అబ్బా రక్తం కూడ చిమ్ముతున్నది.
>
> పెద్ద మనిషి:- హమ్మయ్య ఇప్పటికి నా వోటు దొరికింది.
>
> ముద్దగడ్డి జానకీదేవి (విజయనగరం)

"శశిరేఖ సంగతి సూర్యం అది లక్షాధికారిణి దాన్ని నీ కిచ్చి పెళ్ళి చెయ్యడం అసంభవమే కాక అనుచితం కూడా కనుక ఆ ఆశలు పెట్టుకోవద్దు "

"క్షమించండి నా కలాంటి వూహ లెన్నడూ లేవు" అన్నాడు సూర్యం దెబ్బతిన్న మనస్సుతో

కృష్ణమూర్తిగారి కనుబొమలు ముడివడ్డాయి ఆవేశాన్ని అణుచుకుని కూతుర్ని కేకవేశా డాయన

శశిరేఖ వచ్చింది

"ఆ కార్డు తీసుకురామ్మా"

నాలుగయిదు క్షణాల తరువాత ఆమె దాన్ని తీసుకొచ్చి తండ్రి కిచ్చి నిలవకుండా వెళ్ళిపోయింది

"దీని అర్థం ఏమిటి ?" అన్నా డాయన దాన్ని సూర్యం ముందు పడేస్తూ

సూర్యం దాన్ని తీశాడు

ఇండియన్ ఇంకుతో అందమయిన అక్షరాలలో "డార్లింగ్ శశిరేఖకు, విత్‌లవ్—సూర్యం" అని వ్రాసిఉంది అందంగా అచ్చొత్తబడిన రాధామాధవ చిత్రం

సూర్యం నిశ్చేష్ట డయ్యాడు.

"ఎందుకు పంపావది ?"

స్పృహ రావడానికి అరనిముషం పట్టింది సూర్యానికి వణుకుతున్న గొంతుతో "అది నాది కాదు" అన్నాడు

"బూకరిస్తున్నావా ?"

సూర్యం అభిమానం దెబ్బతిన్నది " ఆ అవసరం నాకు లేదు . శశి నాకు చెల్లెలి వంటిది. నేను పంపలేదు" అన్నా డతను రోషంగా

కృష్ణమూర్తిగారు లేచి నిలబడ్డాడు ఆయనకిది అంతా నాటకంగా తోచింది తాను పంపలేదట !

"గెటవుట్ "

సూర్యం ముఖం మాడిపోయింది చేతిలో కార్డును బల్లమీద విసిరికొట్టి "మళ్ళీ మీరు కబురంపించిననాడే మీ ముఖం చూస్తాను ... సెలవు" అన్నాడు చరచర నడిచి వెళ్ళిపోతూ

అరనిముషం తరువాత కోపానలం కొంత శమించాక 'స్కౌండ్రల్' అన్నమాట వెలువడింది ఆయన నోటివెంట .. .

ఆవేదనతో, అవమానంతో మండిపోతున్న హృదయంతో రోడ్డుమీద నడవసాగాడు సూర్యం అది ఎవరు పంపిఉంటారన్న సమస్యకన్నా జరిగిన అవమానాన్నిగురించి ఎక్కువ బాధపడుతున్నా డతను

ఏమనుకుంటున్నా డాయన తనను గురించి ? తాను అంత అల్పుడా ? ఆయన డబ్బుకోసం కక్కుర్తి పడేటంత నీచుడా ?

రోషం ఉపశమించుతూండగానే అశ్రువులు కమ్ముకో సాగాయి అతని నయనాలను

అతని పాదాలు అప్రయత్నంగా చలపతిరావు నాయుడిగారింటికి దారితీశాయి

సత్యవతి రోడ్డువేపు చూస్తూ నిల్చుంది గుమ్మంలో సూర్యం రావడం చూసి "రండి" అంది లోపలికి వెళుతూ

సూర్యం కూచున్న కొన్ని క్షణాలదాకా మాట్లాడలేక పోయాడు అతని తీరు చూసి ఏదో బాధాకరమయిన సంఘటన జరిగి ఉంటుందని వూహించుకున్న సత్యవతి "ఏమయింది ?" అన్నది లాలనగా.

ఇందాకటినుంచీ అతని హృదయంలో చెలరేగుతున్న తుఫాను నంతటినీ కక్కేశాడు సూర్యం అలా చెబుతోంటే అతని నయనాలనుండి అశ్రువులు ధారగా స్రవిండాయి

పసిపిల్లవాడిలా అతను చెప్పుకుపోతూంటే మాతృప్రేమతో వినసాగింది సత్యవతి ఆమెకు అతనంటే మొదటినుంచీ జాలితో కూడిన అనురాగం నిరాడంబరంగా, అమాయకంగా ఉండే సూర్యానికి తాను 'దాది' అయితే, రేగిపోయివుండే ఆ జుట్టుని సవరించి, అందమయిన బట్టలు తొడిగి, అందమయిన ఆ కళ్ళు ఆనందాన్ని చిమ్ముతోంటే అతని పసి మనసు తనతో దాగుడు మూతలు ఆడుకుంటే , తనకు అంతకన్నా ఏం కావాలి ?

కాని ఆ కోరిక నెరవేరేది కాదు. అతనికీ తనకూ 'కులం' అడ్డు నిలుస్తోంది

ఆమె అతను చెప్పిందంతా విన్నది

"ఏం చెయ్యమంటావు చెప్పు సత్యవతీ ?"

అన్నా డతను చివరికి.

"ఉద్యోగానికి రాజీనామా యిచ్చారుగా ?" అన్న దామె పేలవమయిన నవ్వుతో.

"అంటే ?"

"ఏమీలేదు లెండి .... ఇంతకీ ఆ కార్డు పంపించిం దెవరు ?"

"ఏమో ?" అన్నాడు విసుగ్గా సూర్యం.

"అతన్ని పట్టుకుని ఆ విషయం అతనిచేతే కృష్ణమూర్తిగారికి చెప్పించండి."

"అవునవును !" అన్నాడు సూర్యం సంబరంగా. మరుక్షణాన నీరు గారిపోయి "అత నెవరో ఎలా తెలుసుకోవడం ?" అన్నాడు.

గ్రీటింగ్ కార్డ్

"ఎవరన్నా డిటెక్టివ్‌ను పిలిపించండి" అన్నది సత్యవతి నవ్వుతూ.

"అలాగే ఉంది" అన్నా డతనూ నవ్వుతూ.

అలా కాస్త ఆవేదన తగ్గడంతో మామూలు ప్రపంచంలో పడ్డాడు సూర్యం. ఆ సమయంలో ఆ గదిలో వో మూలగా బుంగమూతితో కోపంగా కూచునివున్న తన ప్రియశిష్యుడు రామం కన బడ్డాడు.

"ఏవిటాయన అలా కూచున్నాడు ?" అన్నాడు సూర్యం.

"ఆయనగారికి అర్జంటుగా సరస్వతి పటం కావాలిట" అన్నది సత్యవతి చిరుకోపంతో

"వోష్ యింతేనా ? నేను తెచ్చిస్తానులే సాయంత్రం" అన్నాడు సూర్యం

వాడికి గురువుగారి మాట అంటే వేదాక్షరం. కోపగృహం వదిలేసి "నిజంగా" అంటూ గురువు గారి దగ్గరకు చేరాడు

"వో అన్నట్లు ఎగ్జిబిషన్ యివాళ ఆఖరు అనుకుంటాను మీరంతా రారూ ?" అన్నాడు సూర్యం సత్యవతితో

"ఎందుకు రాం ?"

"అయితే ఇకనేం ? అక్కడికే తెచ్చి యిస్తాను టేవోయ్" అన్నాడు సూర్యం శిష్యుడితో

రామం ముఖం తేటపడింది

గోడమీది గడియారం పన్నెండు కొట్టింది

"నే నిక వెళ్తాను సత్యవతీ సాయంకాలం ఎగ్జిబిషన్‌లో కలుసుకుందాం" అన్నాడు సూర్యం లేస్తూ

ఆమె అతనితోపాటు వీధిగుమ్మందాకా వచ్చింది

అతను రెండడుగులు వేశాక "పటం మర్చిపోకండి మాస్టారూ ?" అన్నాడు రామం గట్టిగా

"అలాగే" అతను వెళ్ళిపోయాడు

అతని అమాయకత్వాన్నిగురించే ఆలోచించుకుంటూ కూచుండిపోయింది సత్యవతి కొంతసేపటిదాకా తండ్రి మాటలతో ఆమె స్పృహలోకి వచ్చింది

"నీ బొమ్మకే ఫస్టు ప్రయిజు వస్తుందిటమ్మా ఎంతో మెచ్చుకున్నారట 'అభిసారిక' ను" అన్నాడు నాయుడుగారు లోపలికి వచ్చి నవ్వుతూ

"అంతా అనుకున్నదేగా ?" అన్నది సత్యవతి

ప్రదర్శన ప్రారంభమయిన నాటినుంచీ చలపతిరావు నాయుడుగారు ఆ చిత్రానికీ, సత్యవతికీ ఉన్న పోలికల్ని వివరించి ఆమెను వేళాకోళం చేసేవాడు సత్యవతికీ ఆ మాటల్లో కొంత నిజం కనపడేది 'అభిసారిక' లో తన పోలికలు కనపడటం చిత్రమే !

అయితే ఎన్ని చిత్రాలు నిజం కావటంలేదు ?

2

చిత్రకళా ప్రదర్శనం ఆఖరిరోజు కావటం మూలాన, ఆదివారం కావటం మూలాన మ్యూజియం గ్రౌండ్సులో ఇసుకవేస్తే రాలనంతగా జనం పమకూడారు

ఒక్కొక్క చిత్రమే పరిశీలనగా చూస్తూ కృష్ణమూర్తిగారు శశిరేఖతో 'అభిసారిక' వద్దకు వచ్చాడు

ఎందరో కళాభిమానులు, కళాకారులు, విద్యార్థులు, సామాన్య ప్రేక్షకులు ఆ చిత్రంవద్ద నిలబడి ప్రశంసాపూర్వకంగా మాట్లాడుకుంటూ ఆ చిత్రాన్ని తిలకిస్తున్నారు ఆ ప్రక్కనే ఆవిష్కరింపబడివున్న 'నిరీక్షణతో' 'అభిసారిక'ను పోల్చి, రెండిటిలోని కళనూ విమర్శించుకొంటున్నారు తులనాత్మకంగా కొందరు ఆ రెండిటిలోనూ ఒక దానికి ప్రథమ బహుమతి, రెండవ దానికి ద్వితీయ బహుమతి ఖాయమని తేల్చి చెప్పుకొంటున్నారు చాలామంది 'అభిసారికే' ననసాగేరు

కృష్ణమూర్తిగారు అదంతా గమనించారు ఆయనకు చిత్రకళలో ప్రవేశం లేదు కనీసం అభిరుచి అయినా లేదు కాని ఆయనకూ కొంతవరకూ ఆ చిత్రం నచ్చింది ప్రేక్షక జనసందోహం 'దానిని' అపరిమితంగా మెచ్చుకోవడం చూచిన తరువాత ఆయన కొక ఆలోచన కలిగింది

ఆ బొమ్మ తను కొంటే

ఆయనకు ఉన్న ధనికత్వం, కీర్తికండూతి ఆయన నా నిర్ణయానికి తీసుకురా సాగింది జరుగుతున్నది అఖిలభారత చిత్రకళా ప్రదర్శనం అందులో ప్రశంస పొందబోతున్నది 'అభిసారిక'. దానిని తన యింట్లో అలంకరిస్తే తనకు రాగల కీర్తిప్రతిష్టలు అపరిమితం మాహో అయితే దాని ఖరీదు మూడు వేలో, నాలుగువేలో ఉంటుంది

"ఎలా ఉందమ్మా బొమ్మ ?" అన్నా డాయన కూతురుతో

"చాలా బావుంది" అన్నది శశిరేఖ ఉల్లాసాన్ని దాచుకుంటూ

కొనమంటావా ?"

"మీ యిష్టం"

కృష్ణమూర్తిగారు అక్కడే నిలబడిఉన్న ప్రదర్శన నిర్వాహకోద్యోగితో "ఈ బొమ్మ వేసిం దెవరో చెబుతారా ?" అన్నాడు

ప్రేక్షకులంతా హఠాత్తుగా ఆయనవైపు తిరిగారు

"సత్య" అన్నాడు ఉద్యోగి.

"వారు వచ్చారా ?"

"కొద్ది సేపట్లో వస్తారు సార్"

"నాపేరు ఎస్ కృష్ణమూర్తి కాంటీన్‌లో కూచుని ఉంటాను ఆయన రాంగానే నాకు కబురు చెయ్యండి" అన్నాడు కృష్ణమూర్తిగారు కదలబోతూ.

"ఆరోజు ఒకాయనఎప్పుడూ రోడ్డుమీదతిరిగే ఒకవ్యక్తితో మీరు ఎప్పుడూ ఇంటికి వెళ్ళరా?"అని అడిగేరు.అప్పుడవ్యక్తి "మహాత్ములకు లోకమే కుటుంబం అని జవాబిచ్చాడు."

పి. బి. రవీంద్రరాజు (అనకాపల్లి)

"చిత్రాన్ని కొందామని మీ అభిప్రాయం అయితే అరుగో ! రంగారావుగారు వస్తున్నారు వార్ని అడగండి" అన్నాడు ఉద్యోగి

ఆ రంగారావుగార్ని చూసి ముఖం వికసింప చేసుకున్నాడు కృష్ణమూర్తిగారు

ఆయనపని అంతే అయింది

"ఎప్పుడు వచ్చావురా విజయనగరం నుంచి ?" అన్నాడు కృష్ణమూర్తిగారు మిత్రుడితో

"వారంరోజు లయింది భాయ్ ! ఏర్పాట్లతో తీరికలేక రాలేదు ఏమనుకోకు" అన్నా డాయన నవ్వుతూ

కుశలప్రశ్నాదికాలు అయినాక "ఈ 'సత్య' ఎవర్రా పొండూ ?" అన్నాడు కృష్ణమూర్తిగారు.

"ఏం ?"

"ఆ చిత్రం కొందా మనుకుంటున్నాను"

"చాలా అవుతుంది"

"ఏం అయితే "

"అలాగయితే సరే ! బహుమతులు పంచడం అయిపోయిం తర్వాత కనబడు సరయిన ధర వేయించి యిప్పిస్తాను"

"థాంక్స్ ! ... మర్చిపోకు" అన్నాడు కృష్ణమూర్తిగారు కూతురుతో బయటకు వస్తూ

హాల్లోంచి గ్రౌండ్‌లోకి అడుగు పెడుతూనే శశిరేఖ కొంతదూరంలో సత్యవతితో చలపతిరావు నాయుడుగారితో రామంతోపాటు కబుర్లు చెబుతూ నవ్వుకుంటున్న సూర్యం కనబడ్డాడు. మాటిమాటికీ అతను రామం తల నిమురుతూ ఏదో అంటున్నాడు

ఆమె అనుమానాలు నిజమైనట్లయింది

తండ్రీ కూతుళ్లిద్దరూ పోయి కాంటీన్‌లో కూచున్నారు టిఫిన్ తింటున్నా శశిరేఖ మనస్సు సూర్యంమీదా సత్యమీదా ఆలోచిస్తూనే ఉంది .

గురువుగారు తెచ్చి యిచ్చిన సరస్వతి పటం తీసుకుని మాటిమాటికీ చూసుకుంటూ మురిసిపోతున్నాడు రామం. వాడి సంబరం చూసి అంతా నవ్వుకోసాగేరు

"పటం మాత్రం అద్భుతంగా ఉందోయ్ సూర్యం" అన్నాడు నాయుడుగారు

"థాంక్స్" అన్నాడు సూర్యం

"ప్రోగ్రాం ఎప్పుడు ప్రారంభమో కనుక్కొ వస్తాను ఇక్కడే నుంచోండి" అని రామాన్ని తీసుకొని పెండాల్‌వేపు వెళ్లిపోయాడు నాయుడుగారు

సత్యవతీ సూర్యం మిగిలారు

"ఏమిటి ఆలోచిస్తున్నావ్ సత్యవతీ ?" అన్నాడు సూర్యం మామిడిచెట్టు నానుకుని నిలబడిన సత్యవతితో

"ఊ ?" అన్నది సత్యవతి

"ఏమిటి ఆలోచిస్తున్నావు ?" అన్నా డతడు ఆమెవంక చూస్తూ

ఆమె నీలరంగు కాశ్మీర్ సిల్కుచీరె కట్టుకున్నది లేత పసుపు చోళీ వేసుకున్నది జడలో పూలు తురుముకున్నది సహజశ్యామల మయిన కనులకు కాటుకతో సరిహద్దులు దిద్దుకున్నది. నుదుట నయాపైసంత బొట్టు పెట్టుకున్నది. నిండయిన విగ్రహంతో సత్యవతి సౌందర్యానికి ప్రతినిధిలా నిలబడి ఉన్నది

"ఏమీలేదు" అన్నది ఆమె

"బొమ్మ సంగతేనా ?"

"ఊ" అన్నదామె తల వంచుకుని.

"బావుందా ?"

"మీకు బాగోలేదా ?"

"నీకు కావాలా ?"

ఆమె నవ్వింది "నేను సత్యవతిని" అన్నది.

"అందుకు ఈర్ష్యపడుతున్నావా ?"

"నేనా ?" ఆమె పెదవులు చిరుకోపంతో కదిలాయి

"మరి ?"

"మీకు తెలియదా ?"

"అయితే సరే !"

నాయుడుగారు తిరిగి వచ్చాడు "వేదిక నద్దు తున్నారు పదండి పోయి కూచుందాం" అన్నాడు వాళ్లతో

నలుగురూ కదిలారు

కుర్చీలో కూచోబోతూ తమకు నాలుగు వరసల ముందు కూచునివున్న శశిరేఖనూ, కృష్ణ

మూర్తిగారినీ చూశాడు సూర్యం. అదే సమయాన శశిరేఖ కూడా అతనివంక చూసి ముఖం తిప్పేసుకుంది

పదినిముషాల తరువాత వేదిక పయికి ప్రదర్శనాధ్యక్షుడూ, న్యాయనిర్ణయం చేయవచ్చిన వారు చిత్రకళా సమాఖ్య కార్యదర్శి రంగారావుగారు విచ్చేశారు

వందేమాతరమ్‌తో సభ ప్రారంభమయింది

అధ్యక్షోపన్యాసం అయిం తరువాత కార్యదర్శి రంగారావుగారు తన నివేదిక చదవడం ప్రారంభించాడు. ఆ సమయంలో అడిగింది సత్యవతి సూర్యాన్ని గ్రీటింగ్‌కార్డు పంపించిం దెవరో తెలిసిందా అని

"మా కాశీపతి పంపాడుట" అన్నాడు సూర్యం

"కాశీపతి అంటే మీ పెదనాన్నగారి కొడుకా ?"

"వూ"

"ఎందుకు ?"

"ఖర్మ ! మను పెప్పుడో మాటల మధ్యలో కృష్ణమూర్తిగారు నన్ను అల్లుడూ అని పిలిచాడు అని చెప్పాను దాన్నిబట్టి నే నెలాగూ ఆయన అల్లుణ్ని కాబోతున్నానని గదా అని ఆపని చేశాట్ట"

"తిక్కమనిషిలా ఉన్నాడే ?"

"అత న్ననుకోవడం దేనికి ? ... అంతా నా నొసటి రాత" అన్నాడు సూర్యం.

"చాల్లెండి వేదాంతం" అన్నది సత్యవతి నవ్వుతూ

కార్యదర్శిగా తన నివేదిక చదవడం అయిపోయిన తరువాత రంగారావుగారు న్యాయమూర్తులను రెండు ముక్కలు మాట్లాడవలసిందిగా కోరాడు

శశిరేఖకు అదంతా చూస్తుంటే స్వప్నల్లో స్వర్గాల్లో తేలిపోతున్నట్లు అనిపించసాగింది బహుమతులు అందుకోబోతున్న కళాకారుల అదృష్టం ఆమెలో కించిత్ ఈర్ష్యను కూడా కలిగించింది ఉపన్యాసకులు చెబుతున్నది వినిపించుకోకుండా ఆమె స్టేజి పక్కగా జరుగుతున్న తంతు చూడసాగింది

రంగారావుగారు మరో ఇరవయి రెండు, ఇరవై మూడేళ్ల యువకుడు మాట్లాడుకుంటున్నారు మాటిమాటికీ అతని భుజం తడుతూ రంగారావుగారు మాట్లాడుతూండటంతో బహుమానం అతనిదే అనుకున్నది

ఆమె మనస్సు కొంత బాధపడింది

ఆ యువకుడు పొట్టిగా, సన్నగా ఉన్నాడు పొంటూ, స్లాక్‌షర్టూ (నేతవి) వేసుకున్నాడు మూతిమీద ఈగ వాలినట్లున్న మీసాలు

"ఇతను కళాకారుడా ?" అనుకున్న దామె

మరుక్షణాన ఆమె మనస్సు మార్చుకున్నది ఇది కథకాదు జీవితం ప్రతి ఆర్టిస్టూ పైజామా లాల్చీ వేసుకొని క్రాపింగు నున్నగా దువ్వుకుని, కళ్లజోడు పెట్టుకొని ఉండాలి అని ఎక్కడుంది ?

కృష్ణమూర్తిగారికి 'సత్య' ఎవరో తెలుసుకోవాలనే కుతూహలం అధికంగా సాగింది ఒకటి రెండు సార్లు లేచి వెళ్లి రంగారావుని అడుగుదామనుకుని అందర్లో లేచి వెళ్లటం సభా మర్యాద

గ్రీటింగ్ కార్డ్

కాదని వూరుకున్నాడు. పైగా మరో పది నిముషాల్లో ఎలాగూ అతగాడు వేదికమీదికి వస్తాడు ఆ తరువాత అతని చిత్రాన్ని తాను కొనేటప్పుడు అత డెలాగూ తనకు పరిచయం అవుతాడు

హర్షధ్వానాల మధ్య ఉపన్యాసం ముగిసింది రెండు మూడు నిముషాల తర్వాత రంగారావుగారు తిరిగి వేదికమీదికి వచ్చాడు బహుమతి ప్రదానం జరుగుతుందని ప్రకటించి 'సత్య' నూ 'హరి' నీ వేదికపైకి రావలసిందిగా ఆహ్వానించాడు

ప్రేక్షకుల్లో నిశ్శబ్దత ఆవరించింది

లేవబోతున్న సూర్యాన్ని చూసి "ఇంతసేపూ ఉండి యిప్పుడు వెళ్లిపోతారేం ? కూచోండి !" అన్నది సత్యవతి చెయ్యి పట్టుకుని

అత నా హస్తాన్ని మెల్లిగా తొలగించి 'పనుంది యిప్పుడే వస్తాను" అని వెళ్లిపోయాడు

తాను అతని చేయి పట్టుకున్నదా ? అనుకుని సిగ్గుపడింది సత్యవతి తలఎత్తి వేదికవైపు చూసింది

మిత్రులను చూడ్డానికని వెళ్లిన ఒకతన్ని ఒకమిత్రుడిలా ప్రశ్నించాడు.

"ఏరా గాడిదా యిలా దయచేసావ్ ?"

అతను:- "ఏదో తోటి మిత్రుల్ని చూసిపోదామని."

టి. సూర్యనారాయణమూర్తి
(వాల్తేరు)

మరుక్షణాన ఉలిక్కిపడింది

నిర్ణయానుసారం, అనన్యసామాన్యమయిన కళాఖండాన్ని చిత్రించి 'అభిసారిక' ప్రసాదించిన 'సత్య' ఉరఫ్ వి సూర్యనారాయణశర్మగారికి ప్రథమ బహుమతి యిస్తున్నాం" అన్నాడు రంగారావుగారు

బహుమతిని అందుకుని ప్రేక్షకులకు అభినందనలు తెలిపి వేదిక దిగబోయాడు సూర్యం

"అభిసారిక" ను ఆదరించి అలంకరించుకుందామని శ్రీ ఎస్ కృష్ణమూర్తిగారు అభిలషించారు వారి కళా రసజ్ఞతకు మా సమాఖ్య తరఫునా, చిత్రకారులు 'సత్య' గారి తరఫునా అభినందనలు" అన్నాడు రంగారావుగారు

ప్రేక్షకులు తిరిగి కరతాళధ్వనులు చేశారు

ఆ ప్రకటనకు సూర్యంలో కలిగిన చలనం అంతర్గతంగానే ఉండిపోయింది 'అభిసారిక' కర్త తానే అని తెలియకుండా కృష్ణమూర్తిగారు ముందుకు వచ్చాడంటే అందుకు కారణం శశిరేఖ అని అతనుకున్నాడు శశిరేఖమీద అతనికి జాలి కలిగింది.

కాని, తనిప్పుడు చెయ్యగలిగిం దేముంది ?

తిరిగి ప్రేక్షకులకు నమస్కారం చేసి వేదిక దిగి సత్యవతీ వాళ్లు కూచున్న వేపు వస్తూ క్రీగంట శశిరేఖను చూశాడు సూర్యం ఆమె కూడా క్రీగంట చూస్తోంది అతని పెదవులపై లీలగా చిరునవ్వు మెరిసింది ఆమె ముఖాన్ని తిప్పేసుకున్నది

సూర్యం సత్యవతి, నాయుడుగారు వగైరా కూచున్న చోటకి రాబోతూ అప్పటికే తన స్థానంలోంచి లేచి గేటువైపు వడివడిగా లేచి వెళ్లిపోతున్న సత్యవతిని చూశాడు అందుకు కారణం అతనికి బోధపడక, నడకా పరుగూ కాని స్థితిలో ఆమెను జేరుకున్నాడు

గేటుకు నాలుగు గజా లివతల ఉన్న పున్నాగ చెట్టు నీడలో ఆమెకు అడ్డం వచ్చాడు. సూర్యం.

"అడ్డు లేవండి" అన్నది సత్యవతి రూక్షంగా.

"ఏముంది ?" అన్నా డతను ఆమె స్వరానికి ఆశ్చర్యపోయి

"ఏమీ కాలేదు లేవండి"

"ఇంటినుంచి ఏమయినా కబురు వచ్చిందా ?"

ఆమె నిట్టూర్చి "మీకు అనవసరం లేవండి" అన్నది విసురుగా

అతనికి అర్థమయింది

"బహుమతిని చూడకుండానే వెళ్లిపోతావా ?"

"రెండువేల రూపాయలకి రాసినా, పాతిక రూపాయలకు రాసినా చెక్కు ఒకేరకంగా ఉంటుంది" అన్నదామె అటువేపు తిరిగి

"అదంతా కోపమే ?"

ఆమె మాట్లాడలేదు

అతను రెండడుగులు ముందుకు వేశాడు కుడిచేత్తో పట్టుకున్న చెక్కును చొక్కా జేబులో పెట్టుకున్నాడు ఎడమచేతినుంచి పూలదండ వేలాడుతోంది

"నీకు ఈ విషయం చెబుదామని చాలాసార్లు అనుకున్నాను కాని సాహసించలేకపోయాను నన్ను గురించి నా వాళ్లల్లో చాలామందికి సదభిప్రాయం లేదు ధనాశ, కుచ్చితం, దుశ్శీలం అన్నీ అంటగట్టారు నాకు ఆ అభిప్రాయాలు లేకుండా నన్ను సమాదరిస్తున్నది మీ కుటుంబం ఒక్కటే. ఆఒక్క ఆసరా కూడా, నా మనసు విప్పి చెప్పుకుంటే పోతుందేమోనని భయపడ్డాను సత్యవతీ! నేను పిరికివాణ్ని తప్పు అనుకుంటే క్షమించు అన్నాడు

ఆమె అతనివైపు తిరగకుండా కన్నీరు కొంగుతో ఒత్తుకుంది "బొమ్మ పంపిన సంగతయినా చెప్ప వచ్చునుగా ?"

"తెలివిగలదానివి గ్రహిస్తా వనుకున్నాను. స్వంతడబ్బా వాయించుకోలేక పోయాను కనీసం యిందాక రాముడికి యిచ్చిన 'సరస్వతి' ని చూసయినా తెలుసుకుంటా వనుకున్నాను . నాన్నగారే మన్నారు" అన్నా డతను మామూలు స్థితికి వస్తూ.

"ఏమంటారు ? . ఏం బాగోలేదు అన్నారు" అన్నదామె అతనివేపు తిరిగి చిరునవ్వుతో—నీళ్లు నిండిన కళ్లతో

"వూ ? నీ కభ్యంతరం లేకపోతే ఆ చిత్రాన్ని నీకు కానుకగా యిస్తాను"

"నన్ను నాకే యిస్తారా ?"

"ధన్యుడ్ని దండ వెయ్యనా ?" అన్నా డతను ఆమె భుజంమీద చేయి వేస్తూ

కృష్ణమూర్తిగారు ఆ సమయంలో రకరకాల ఆలోచనల్తో సతమత మవుతున్నాడు ఆయనలో సూర్యంమీద కసి, క్రోధం, ఉక్రోషం ముప్పిరి గొంటున్నాయి కాని కొంతసేపటికి 'కసి' గెలిచి తీవ్రమయిన ప్రతీకారవాంఛ ఆయనలో బయలు దేరింది

అల్పుడూ, నీచుడూ అయిన సూర్యం తన ఆస్తిమీద, డబ్బుమీద, హోదామీద ఆశ పెట్టుకుని తన కూతురికి గ్రీటింగ్‌కార్డు పంపించాడు అతనికీ పద్మావతికీ జరిగిన గ్రంథం కూడా దాన్నే ఋజువు చేస్తోంది

అతనికి డబ్బంటే పెరపెర

అందువల్ల తాను 'అభిసారిక' కు అంత ఖరీదు యిస్తానంటే . ? సూర్యం తప్పకుండా దాన్ని తనకు అమ్మివేస్తాడు ఆ విషయం ఆ తరువాత తప్పకుండా నలుగురికీ తెలిసిపోతుంది ఒకవేళ అలా జరక్కపోతే తానే అలా చేయగలడు

అప్పుడు ఏం జరుగుతుంది ?

ఆయన కుటుంబానికీ, సూర్యం కుటుంబానికీ ఉన్న సాన్నిహిత్యం లోకం ఎరుగును సూర్యం అభివృద్ధిని ఆకాంక్షించే వ్యక్తుల్లో తనకే అగ్రస్థానం యిస్తోంది లోకం అలాంటి తనకు అంత డబ్బుకి సూర్యం తను వేసిన బొమ్మ అమ్మినందుకు లోకం అతన్ని ఛీత్కరించుకుంటుంది తన విశాల హృదయానికి, మంచితనానికి నివాళిస్తుంది అప్పుడు సూర్యం తలెత్తుకు తిరగలేడు అదే తనకు కావాలి

కుక్కకాటుకు చెప్పుదెబ్బ

శశిరేఖ ఆలోచనలు మాత్రం మరో రకంగా ప్రవహించసాగినాయి ఆమెకు సూర్యం అంటే ప్రత్యేకమయిన అభిమానం ఏనాడూ లేదు తండ్రి పిలవమన్నాడు గనుక చిన్నప్పుడు కొన్నాళ్ళు 'బావా' అని పిలిచింది ఇప్పుడు అదీ లేదు గ్రీటింగ్ కార్డు పంపిన నాటినుంచీ ఆమెకు అతడిమీద అసహ్యం కూడా పుట్టింది

అయితే ప్రస్తుతంలో ఆమెకు అతనిమీద కొంత అభిమానమే కలిగింది చిత్రకళాభిమాని అవడంచేత అతనిలోని కళాకారుడ్ని ఆరాధించకుండా, అభినందించకుండా ఉండలేకపోతోంది అతని అనుచిత వర్తనను తాను క్షమించగలదు

అదే సమయంలో ఆమెకు మరో అనుమానం కూడా పట్టుకుని వేధిస్తున్నది

అంతటి కళాకారుడు, తనకు నిజంగానే గ్రీటింగ్‌కార్డు పంపదలిస్తే బజార్లో కొన్న కార్డు పంపవలసిన అవసరం ఏముంది ? హాయిగా చేతితోనే తయారుచేసి పంపవచ్చునే ?

దాన్ని నిజంగానే సూర్యం పంపలేదేమో ?

తన ఆలోచనల్ని అప్పటి కప్పుడే తండ్రితో చెప్పబోయి ఆయన ముఖ కవళికలు చూసి ఆగిపోయింది శశిరేఖ

ఆ సమయంలో వచ్చాడు రంగారావుగారు మిత్రుడ్ని బయటకు పిలిచాడు కృష్ణమూర్తిగారు బయలుదేరటంతో ఆయనతోపాటు శశిరేఖా బయటికి వచ్చింది

"అతను ఆగకుండా ఎక్కడికో వెళ్ళిపోయాడు కృష్ణమూర్తి రేపు అతని యింటికి వెళ్ళి మాట్లాడి ఏ సంగతీ చెబుతాను" అన్నా డాయన

"ఏ సంగతి చెప్పటం కాదు పాండూ ! ఆ బొమ్మ ఏమయినా సరే నాకు కావాలి ఎంతయినా సరే యిస్తాను" అన్నాడు కృష్ణమూర్తిగారు

"ఏమిటి హఠాత్తుగా యింత అభిమానం పుట్టుకొచ్చింది చిత్రకళమీద ?' అన్నా డాయన నవ్వుతూ

"ఉందిలే .. ఇహ మేం వెళ్తాం"

"నాటకం చూడరూ ?"

"పనుంది"

సెలవు తీసుకుని వెళ్ళిపోయాడు రంగారావుగారు కృష్ణమూర్తిగారు కూతుర్ని వెంటబెట్టుకుని కారు ఆగివున్న చోటికి వచ్చాడు

కారు ఎక్కి స్టార్టు చెయ్యబోతూ అవతిదూరంలో పచ్చికమీద కూచుని కబుర్లు చెప్పుకుంటూ నవ్వుకుంటున్న సూర్యాన్ని సత్యవతినీ చూశా డాయన సత్యవతి మెళ్ళో దండ వేసుకుంది

"సిగ్గులేని వెధవ" అన్నాడు కసిగా కారు స్టార్టుచేస్తూ.

3

మధురమయిన వూహలతో ఇంటికి జేరుకున్నాడు ఆ రాత్రి సూర్యం అన్నంతిని మంచం మీద పడుకున్న తరువాత గాని మాధుర్యంలోని చేదు కనబడలేదు అతనికి

ఈ వివాహానికి తన తల్లి ఒప్పుకుంటుందా ?

సనాతనాచారాలను పట్టుకు వేళ్లాడుతూ, నిప్పుల్ని నీళ్లతో కడిగేటంత చాదస్తురాలు కాదు దుర్గమ్మగారు గురునాథరావుగారు బ్రతికుండగా యింట్లో వివిధ వర్ణాల సహపంక్తి భోజనాలు కూడా జరిగాయి అందుకు దుర్గమ్మగారు పెద్దగా అభ్యంతరం చెప్పలేదు కూడా

కాని ఈ విషయం వేరు

తెల్లవారి లేచి, కాలకృత్యాలు తీర్చుకుని అమ్మ యిచ్చిన కాఫీ తాగుతున్న వేళ అతడి కొక అనుమానం కలిగింది

ఆమె ఏదో చెప్పడానికి సందేహిస్తోంది

"ఏమిటమ్మా ?" అన్నా డతను కాఫీగ్లాసు కింద పెడుతూ

"నిన్న సాయంత్రం కాశీపతి వచ్చి వెళ్లాడురా" అన్నదామె

అతనికి అర్థమయింది "ఏమన్నాడు ?" అన్నాడు

దుర్గమ్మగారు చెప్పింది

"నీకు యిష్టంలేదా అమ్మా ?"

"నాకు అభ్యంతరం ఏమీలేదు నాయనా ? .... కాని నీ బతుకు సంగతి చూసుకో తెలియని వాడివి కాదు" అన్న దామె

"నాతో ఉంటానని మమ్మల్ని ఆశీర్వదిస్తానని మాట యివ్వమ్మా ! నీ దీవెన ఉంటే నేను ఏమయినా చెయ్యగలను." అన్నా డతను ఆమె ఒళ్లో వాలిపోతూ

"పిచ్చివాడా ! నా కోడల్నీ, కొడుకునీ వదిలి పెట్టుకుంటానా ?" అన్నదామె అతడి తల నిమురుతూ

"చాలమ్మా ! చాలు" అన్నా డతను గద్గద కంఠంతో

అతనికి ఏనుగంత బలం వచ్చింది లేచి బట్టలు వేసుకున్నాడు మ్యూజియం హాలుకి జేరుకున్నాడు చిత్రా లన్నింటినీ ఎవరివి వారికి పంపే ఏర్పాటులో ఉన్నాడు రంగారావుగారు. సూర్యాన్ని చూడంగానే "నీ కోసమే వద్దా మను కుంటున్నానోయ్" అన్నాడు పక్కకి వస్తూ

"క్షమించండి అభిసారికను నేను అమ్మదలుచుకోలేదు" అన్నాడు సూర్యం

ఆయన విస్మయంతో "పదివేలదాకా యిస్తానంటున్నా డాయన" అన్నాడు

"వేలకోసం కాదు అమ్మదలుచుకోలేదు"

రంగారావుగారికి యితని ప్రవర్తన కష్టం కలిగించింది అంతమందిలో తాను చేసిన ప్రకటన అబద్ధం కావలసిందేనా ?

"మరెవరన్నా ఎక్కువ యిస్తామన్నారా ?"

సూర్యం సహనం నశించింది సమాధానం చెప్పబోయి తమాయించుకుని సరాసరి పోయి 'అభిసారిక' ను తీసుకుని మ్యూజియం హాలు నుంచి బయటకు వచ్చాడు

"తొందరలేదు ! ఆలోచించుకుని మధ్యాహ్నం లోగా చెప్పు" అన్నాడు రంగారావుగారు గుమ్మం లోంచి

సూర్యం ఆగలేదు రిక్షా పిలిచి చిత్రాన్ని అందులో పెట్టి తానూ కూచుని చలపతిరావుగారి యింటి గుర్తులు చెప్పాడు పది నిముషాల్లో యిల్లు చేరాడు

అంత పొద్దున్నే సూర్యం రావటం చూసి ఆశ్చర్యపోయాడు నాయుడుగారు సూర్యం రిక్షాలోంచి దిగి డబ్బులిచ్చి 'అభిసారిక' ను తీసుకుని లోపలికి వచ్చాడు

రామం దాన్ని చూసి ఎగిరి గంతేశాడు

"ఏమిట్రా వెధవా ?" అన్నాడు నాయుడుగారు నవ్వుతూ

గ్రీటింగ్ కార్డ్

రామం ఈడుకు తగ్గ పొడుగు ఉన్నవాడు. వాడికన్నా పొడుగుంది 'అభిసారిక'. ఒళ్లంతా కళ్ళు చేసుకుని సంబరంతో చూస్తున్నాడ వాడు.

సత్యవతి వచ్చింది లోపల్నుంచి

సూర్యం కృష్ణమూర్తిగారు పదివేలు యిస్తా నన్న సంగతి, తాను అంగీకరించని సంగతి చెప్పాడు.

"చాలా పొరబాటు చేశావోయ్ !" అన్నాడు నాయుడుగారు

"ఆ పదివేలూ లేకపోతే బతకలేకపోను" అన్నాడు సూర్యం సత్యవతి వంక చూస్తూ

"నిజమే కాని పదివేలు వుంటే బతుకు మరింత సుఖప్రదం అవుతుందేమో ? నాకు తెలుసు నువ్వెందుకు అమ్మనన్నావో ! కాని అందువల్ల ఆమె కూడా బాధపడుతుందని వూహించావా?'

"అంటే ?"

"పదివేలతో మంచి వ్యాపారం పెట్టుకోవచ్చు సూర్యం ! నీ భార్య, పిల్లలు ఎక్కువ సుఖపడ రంటావా అప్పుడు ?"

"ఏం చెయ్యమంటారు ?" అన్నాడు నిట్టూర్చి సూర్యం

"చెప్పమ్మా" అన్నాడు నాయుడుగారు కూతురుతో

"వారికే యివ్వండి మాష్టారూ ! అందువల్ల శశిరేఖ సంతోషిస్తుంది మన పరిస్థితి బాగుపడుతుంది" అన్నది సత్యవతి

"అవును సూర్యం" అన్నాడు నాయుడుగారు.

ఎదురు చెప్పలేకపోయాడు సూర్యం. వాళ్ళు తన మంచికోరి చెబుతున్నారు. కాని తన అంతరాత్మ ఒప్పుకోవటం లేదు. వాళ్ళు చెబుతున్నట్లు చేస్తే తను పరాజయం పొందినట్లు అవుతుందేమో ?

"వెళ్ళిరండి మాష్టారూ ! ఈలోగా నాన్నగారు ఫ్రేము మార్పించి ఉంచుతారు" అన్నది సత్యవతి.

అతను లేచాడు ఆలోచనల్ని బలవంతంగా విరమించుకున్నాడు ఎక్కడా ఆగకుండా కృష్ణమూర్తిగారి ఇంటిదగ్గరకు వచ్చాడు

గుమ్మంలో ఆగిపోయాడు.

"ఎవడికోసం ఒప్పుకుంటాడమ్మా ? పదివేలు ఎవడిస్తాడు అది ఎంత గొప్ప బొమ్మ అయితే మట్టుకు ? అందులో సూర్యం వదులుకుంటాడా? అంటున్నాడు కృష్ణమూర్తిగారు

"ఏమో నాన్నగారూ !" అన్నది శశిరేఖ

"నీ వలాంటి భ్రమ లేమీ పెట్టుకోకు ! డబ్బుకీ వాని ప్రాణానికీ లంకె" అన్నాడు కృష్ణమూర్తిగారు

కోపంతో, అసహ్యంతో ఉడికిపోయాడు సూర్యం ఎంత నీచులు వీళ్ళు ? వీళ్లకా తన సర్వస్వమయిన చిత్రకళా సరస్వతిని అమ్ముకునేది ?

అతను వెనక్కి తిరిగాడు. నాయుడుగారి ఇంటికొచ్చి ఆ సంగతి చెప్పాడు

వాళ్ళు నిట్టూర్చారు

* * *

తరువాత కొన్నాళ్లకి సత్యవతికీ, సూర్యానికీ వివాహం జరుగుతోందనీ తెలిసినప్పుడు కసితో మండిపోయాడు కృష్ణమూర్తిగారు. ★

మూసిన తలుపులు

(11-వ పేజీ తరువాయి)

చెంచురామయ్యగారి హృదయం ఎగిరి గంతేసింది ఆయన అతి ఉత్సాహంతో ఆ పెట్టెనుండి క్రిందకు దూకారు గార్డుతోచెప్పి తమ పెట్టెకు తాళం వేయించారు దూరంగా కనపడుతున్న గుట్టవైపు నడిచారు. ఆ పాటికి తెల్లవారు ఝామయింది

అరమైలు నడిచేసరికి పెద్దతోట వచ్చింది దానిగుండా నడిచారు జోళ్ళక్రింద నలుగుతున్న ఆకుల చప్పుడుకు పక్షులు అలజడితో కదిలాయి—

"చెప్పులు తీసేసి నడుద్దామాండీ—" అన్నాడు గోపీ

"ఈ ఒక్కపూట మాత్రం పక్షులు కాస్త త్వరగా నిద్రమేల్కొనీయవోయ్ . ఏమీ ఫరవాలేదు—" అన్నారు చెంచురామయ్య గోపీ నవ్వాడు

మూడు ఫర్లాంగుల తర్వాత ఒక పెద్ద చెరువు కనపడింది నెమ్మదిగా పారుతున్న ఆ అలలు ఏదో రహస్యం చెబుతున్న పెదవులనిపించాయి.

చెంచురామయ్య మాట్లాడకుండా చొక్కా విప్పేసి అందులోకి గెంతారు చొక్కానూ పంట్లాన్నీ ప్రక్కకుంచి, గోపీ ఆయనను అనుసరించాడు ఇద్దరూ ఈ దారు నీళ్ళు చల్లుకున్నారు మునిగారు ఆడుకున్నారు తేలారు నవ్వుకున్నారు .. బయటికి వచ్చారు బట్టలు పిండి అరవేశారు ..

ప్రక్కనే చిన్న ఆలయముంటే వెళ్ళారు. అందులో ఏదో గ్రామదేవత విగ్రహంలా వుంది. అరిపోతున్న దీపం వెలుగులో, పుట్టెడు కుంకుమ క్రింద సరిగా కనపడ్లేదు ఆ కుంకుమ కొంచెం నొసట దిద్దుకుని, నమస్కారం పెట్టి గుడిని వదిలారు

అయిదు గంటలవుతూంది బయటికివచ్చి, తోటలో పండ్లచెట్లున్నవేపు వెళ్ళారు ఇద్దరూ కలిసి రాళ్ళు విసిరి నేరేడు, జామ, మామిడి పళ్ళను కొన్నింటిని రాల్చారు

పెద్ద ఆకులేవోతెచ్చి కడిగిన పండ్లను వాటిలో వుంచుతూ అడిగాడు గోపీ—"ఏమండీ ఈ తోట యజమాని ఎవరయినా "

ఫరవాలేదోయ్ " అన్నారాయన నవ్వుతూ

భట్టలు తడి ఆరాయి చల్లగా బయలుదేరింది, గాలి

చెంచురామయ్యగారి తెల్ల జుత్తు అల్లరిగా ఎగురుతూంది చేతులతోనే క్రాపుని సరిచేసుకుంటున్నాడు గోపీ

అతడిని ఎగతాళిచేశారాయన . "దేవతలు విహరించే ఈ వేళప్పుడు తల్లి ఒడిలాటి ఈ చోట కూడా, ఆ క్రాపుమీదేనా నీ దృష్టి? . నీ క్రాపు కాస్త వంకరగా వున్నంత మాత్రాన ఈ భూగోళం క్రుంగిపోటకదా—!"

"నిజమేనండోయ్ " అని, కావాలని జుత్తంతా రేపేసుకున్నాడు గోపీ

"అహ్హా!" అని పెద్దగానవ్వి గోపీ వీపుమీద ఒక్కటి చరిచారు చెంచురామయ్య

గభుక్కునలేచి నిల్చున్నాడు గోపీ "మేష్టారూ! మీ రిక్కడే వుండండి నేను అయిదే నిముషాల్లో పరుగెత్తుకెళ్ళి అదిగో ఆ గ్రామంలో ఇంత పాలూ అదీ దొరికితే పట్టుకొస్తాను నిప్పుచేసి దాన్ని కాచుకుందాం . చక్కగా పండ్లనూ వేడిపాలనూ ఆరగిద్దాం—" అన్నాడు ఉత్సాహంతో పంట్లాం తొడుక్కున్నాడు—"నేను వచ్చేలోగా మీకు పూను పోకపోతే ఈ పుస్తకం చూస్తూవుండండి" అని పంట్లాం జేబులోనుండి ఓ ఇంగ్లీషు పుస్తకాన్ని బయట పడేశాడు

"అబ్బాయ్, అసలే నీ పేరు గోపీనాథుడూ, అంచేతా—పల్లెసీమల్లో గొల్లభామలుంటాయి జాగ్రత్త—" అని నవ్వారు చెంచు రామయ్య. మాట్లాడకుండా చిరునవ్వుతో అడుగులు త్వరగా వేశాడు గోపీ

లేచివెళ్ళి కొన్ని చితుక పుల్లలూ అవీ ఏరుకొచ్చారు చెంచురామయ్య ఈ పాటికి బాగా తెల్లవారిపోయింది

సినిమా జరుగుతోంది. హీరో భక్తి శ్రద్ధలతో దేవుణ్ణి ప్రార్థించాడు. దేవుడు ప్రత్యక్షమై నాయనా! నీ కేమి కావాలి? కోరుకో!" అన్నాడు. ఇంతలో తపీమని వొక ప్రేక్షకుడు లేచి, బాబ్బాబు! నీకు పుణ్యముంటుందిగాని, యీ సినిమా హాలులోని కుర్చీలలో నల్లులు మాయమయ్యేటట్లు వరంకోరు!" అన్నాడు.

డి.యస్ రామబ్రహ్మం (రాజమండ్రి)

ఆకాశంమీది ఉషాదేవి భూమ్మీది ఆ చెరువుటద్దంలో తన ఎర్రదనం చూచుకుంటూంది పక్షులన్నీ గానాలతో స్నానాలు మొదలెట్టాయి. చూపు ఆనిన చోటెల్లా కనపడని చేతులు రంగు రంగుల ముగ్గుల్ని దిద్దుతున్నాయి శబ్దాని కతీతమయిన సంగీతం సాకారమై ప్రత్యక్షమయింది

చెంచురామయ్య హృదయం నిండిపోయింది

"నతుమాం శక్యసే ద్రష్టుమనేనైవ స్వచక్షుసా'— విశ్వ రూప సందర్శన యోగంలో కృష్ణ భగవానుడు చెప్పిన బలహీనత విస్పష్టమయింది.

కళ్ళు మూసుకుని చేతులు జోడించారొక్క క్షణం

ఏదో పండు 'ధప్పు' మని ఆయన ప్రక్కన పడింది ఉలిక్కిపడి కళ్ళు తెరిచి పైకి చూస్తే— ఎగిరిపోతున్న చిలుక కన్పించింది

రాత్రిసుందరి వదలిన ఆనంద బాష్పంలాటి మంచుకణం అంతవరకూ గడ్డిపోచ చివర నాట్యంచేసి నేలమీద రాలింది.

'ఈపాటికి గోపీ వస్తూ వుండాలి' అనుకుంటూ అతడు విడిచి వెళ్ళిన పుస్తకాన్ని తిరగేశారు చెంచు రామయ్య పుస్తకం వెనక అట్టమీద రచయిత జీవిత విశేషా లున్నాయి చూస్తున్నారు

ఉన్నట్టుండి పుస్తకం మధ్యనుండి ఒక కవరు క్రిందపడింది. దాన్నితీసి గోపీ అడ్రసు చూశారు చెంచురామయ్య

ఆచేతిరాత చాల పరిచయమయినదిగా కన్పించింది కవరుని తిప్పిచూశారు తన కళ్ళను నమ్మలేకపోయారు . కవరు వెనక తన కొడుకుపేరు—తమ ఇంటి అడ్రసు ఉంది—

అయితే—గోపీ తన పుత్రుడి మిత్రుడన్నమాట.—

తానింతసేపూ—?!!

లేచి నిల్చున్నారు చెంచురామయ్య. ఒక్కసారి, దూరంగా కన్పిస్తున్న ఆ పల్లెనూ, చెరువునూ, చిన్న ఆలయాన్నీ, తోటనూ—పరికించారు.

చేతిలో పుస్తకం తీసుకున్నారు. గబగబ నడవడం మొదలెట్టారు

తోటదాటి బయటికి వచ్చారు.

కాసేపట్లో—ఇంకా ఆగివున్న రైలుబండి దగ్గర కొచ్చారు

ఆ పాటికి, రాత్రి అక్కడ రైలు ఆగిన విషయం తెలిసిన చుట్టు ప్రక్కల పల్లెల జనం వచ్చారు కొందరేవో ముంజెలు, రేగుపళ్ళు వగైరా తెచ్చి అమ్ముతున్నారు ఒకటి రెండు ఎద్దు బండ్లు కూడా కన్పించాయి ప్రాంతమంతా చిన్న సంతలా వుంది

ఒక ఎద్దుబండిని కేకేశారు చెంచురామయ్య.

"దగ్గర్లో బస్సు దొరికేవూ రేదయినావుందా? అని అడిగారు

"ఏడు మైళ్ళలో ఉందండి" అన్నాడు బండివాడు

"బండి కడతావా?"

"అయిదు రూపాయలవుద్దండి!"

—గార్డుని పిలిచి తమ పెట్టెను తెరిపించారు చెంచురామయ్య. తమ ట్రంకునీ, పరుపు చుట్టనూ తీసుకొమ్మని బండివాడితో చెప్పారు

ఓ కాగితం తీసుకుని రాశారు—

'గోపీనాథ్! అర్ధరాత్రివేళ—అజ్ఞానంతో
ఎత్తయిన గోడలు ఎగరడానికి ప్రయత్నించాను.
కాని చీకటిపోయి తెల్లవారింది తలుపులు
మూయబడిన తర్వాత, గోడలు దాట
బూనడం సరైన పనికాదని తెలిసి వచ్చింది
పగటి వెలుతురులో పదిమంది తోటి
పడుచువారిమధ్య—నువ్వు—నన్ను
ఇంకోవిధంగా చూసి, నాతో మరో విధంగా
ప్రవర్తించడం సంభవం, అది సహజం కూడా.
కాని ఈ గాజు కల పగిలిపోవడాన్ని
చూసి భరించగల శక్తి నాలోలేదు—నీ
వయసుతో భాగం పంచుకోగలిగిన ఆ
మూడుగంటలనే పదివేలుగా దాచుకుంటాను ఈ నా కలను నీతోనే
వుంచుకొమ్మని కోరుతున్నాను—చెంచు రామయ్య'

ఆ ఉత్తరాన్ని క్రింది పరుపుమీదవుంచి దానిమీద గోపీ ఇచ్చిన ఇంగ్లీషు పుస్తకాన్ని పెట్టారు

క్రిందకుదిగి, గార్డుతో, ఆ పెట్టెకు తాళము వేసుకొమ్మన్నారు

—"మిమ్మల్ని ఎనిమిది గంటల బస్సు కందిస్తాను దొరా! ఏమీ భయంలేదు—" అని అభయ హస్తం ఇచ్చాడు బండివాడు

చెంచురామయ్యగారి నవ్వు ఎద్దు మువ్వలతో కలిసిపోయింది.

న్యూఢిల్లీ లేఖ

(7-వ పేజీ తరువాయి)

యవంతంగా విఫలమైంది" మన ప్రధాని శ్రీ నెహ్రూ మాత్రం ఈ చర్చా ఫలితాలపట్ల సంతోషంగానే వున్నారనుకోండి తమ సంతృప్తిని వెల్లడిస్తూ, ఒక ప్రకటన చేసే సదవకాశం వారికి లభించింది కూడా! ఏవో కొన్ని కారణాలు పురస్కరించుకొని మన పత్రికలు వియన్నా, అనేది ఏ వింధ్యప్రదేశ్‌లోనో వుందనుకుంటూ నెహ్రూ కెన్నడీల మధ్య సమావేశం జరుగవచ్చునని వూహాగానాలు చేశాయి!

సైనిక శక్తిగా భారతదేశం గొప్పతనానికి కారణమైన ఒకనిగూఢ రహస్యాన్ని మన ప్రధాన మంత్రి ఇటీవల అఖిల భారత కాంగ్రెస్ సంఘ సమావేశంలో స్వయంగానే బైటపెట్టేశారు దుర్గాపూర్ సమావేశంలో ప్రసంగిస్తూ, మన ప్రధాన మంత్రి, పోర్చుగీసు పాలనలోవున్న ఆఫ్రికనులపట్ల గాఢ సానుభూతి వచనాల మాటున నిస్సహాయతను వెల్లడించారు

అధినాయక చర్చలనేవి ఫాషన్లయ్యాయి ఇప్పుడు సిసలైన (వియన్నా) అధినాయక సమావేశానికి ఫ్రాన్సు, బ్రిటన్లనే వదలివేసినందువల్ల భారతదేశంగాని, ఈజిప్టుగాని ఆహ్వానింపబడే అవకాశం లేదు కనుక తటస్థ దేశాల అధినాయక సమావేశం కెయిరోలో ఏర్పాటుకు సన్నాహాలు జరుగుతున్నాయి ఒక నెహ్రూ—అంటే ఆర్ కె నెహ్రూ భారతదేశ ప్రతినిధిగా ఈ సమావేశ అవనికావిష్కరణంలో పాల్గొంటున్నారు

శ్రీ నెహ్రూ పాల్గొని తమ "సుప్రసిద్ధ ఉపన్యాసాలు చేసేందుకు వీలుగా అసలు సమావేశం ఢిల్లీలో జరుగొచ్చు అసలీ తటస్థ దేశాల అధినాయక సమావేశం చేయుగల్గేదేవిటీ? దీని నాయకత్వం వహించే దేశాల్లో ఒకటి, అంటే భారతదేశం భిక్షపాత్ర పుచ్చుకొని 'సీతారామాభ్యాన్నమ' అంటూ సైనికదృక్పధంపక్షపాత వైఖరి వంటబట్టిన దేశాలను దివాలానుంచి ఉద్ధరించమని అర్థిస్తోంది. శ్రీ నెహ్రూ ప్రియమిత్రుడు భారత దేశానికి ఇచ్చిన యోగ్యతాపత్రం ఒకటుంది చైనానుగురించిన ఒక గ్రంథాన్ని సమీక్షిస్తూ శ్రీ మార్టిన్ ఆ గ్రంథకర్త శ్రీ క్లైబర్ మెన్డే చెప్పిన వాక్యాలను ఉటంకిస్తూ ఇలా పేర్కొన్నారు "శ్రీమెన్డే భారతదేశంలో పాశ్చాత్యులకు ఉన్న అవకాశాలనుగూర్చి కూడా ఇంతటి నిరాశనే వెల్లడించారు ప్రాథమికంగా ఆర్థికంగానూ మానసికంగానూ ప్రధానంగా రావలసిన మార్పు రాలేదని ఆయనంటారు అక్షరాలా నిజం ఎంత ఆకర్షణీయంగావున్నప్పటికీ పెద్ద పెద్ద కట్టడాలపై అధిక మొత్తాలు ఖర్చుపెట్టకుండా ఢిల్లీ, వికేంద్రీకృతమైన పెక్కు చిన్న పరిశ్రమల స్థాపించి వుండాల్సింది జనాభా పెరుగుదలకు, ఆహారోత్పత్తికి మధ్యగల తేడా త్వరితంగా పెరిగిపోతున్నట్లు పోర్డు సంస్థ నివేదిక తెలుపుతోంది సమాజ వికాస పథకాలు, విఫలమయ్యాయి లంచగొండితనం, కాంగ్రెసు పార్టీ అంతరంగిక కల్లోలాలు, భాషా విషయికంగాకల్గే విచ్ఛిన్నకరమైన ప్రమాదాలు, సైనిక పాలనావకాశాలు, చివరకు కమ్యూనిజం వరం కావటం ఇలాంటి విషయాలన్నీ భారతీయులు తమలో తాము చర్చించుకుంటూనే వుంటారు. ★

ఉత్తరాలు

(4-వ పేజీ తరువాయి)

పాండురంగారావుగారు ప్రస్తుత రాజకీయవు పరిస్థితులను కూడా దృష్టిలో పెట్టుకున్నారు కథలో మరీ నియంతలా అలా నవ్వుని అణిచేస్తావేం, మరీ క్యాబాలా మాట్లాడక చైనాలా మొండికెత్తక అన్న మాటలు చాలా బాగున్నాయి కాని ఒకచోట సరోజ శేషగిరిని ఏడిశావు అని అంటుంది ఎంతనవీన కాలమైనా భార్య భర్తను ఏడిశారు అని అనడం ఎంతమాత్రం బాగుండలేదు కాస్త మనము ఎవరమో కూడా గుర్తు పెట్టుకుని రచన సాగించాలి

పి యర్ నారాయణశర్మ (విజయవాడ)

*   *   *

శ్రీ వాకాటి పాండురంగారావు "గోమెన్నసాయ్" కథలో రెండు మూడు అసందర్భవు మాటలు, సంఘటనలు వున్నాయి రచయిత వ్రాసినట్లు, భార్య చనువుగా వుంటున్నప్పటికీ "ఏడిశావు" అని ఏ భార్య భర్తను అంత తేలిగ్గా అనదు తదుపరి భార్య పాదాలవద్ద, భర్త కూర్చుని క్షమాపణ వేడుకుంటున్నట్లు, బొమ్మవేయడం వలన పవిత్రమైన మన భారతీయ సాంప్రదాయాన్నే పరాభవించినట్లుయింది

యల్ వి యస్ శాస్త్రి రైై రామారావు (గుంటూరు)

*   *   *

"గోమెన్నసాయ్" కథకు, దాని పేరుకు సంబంధం ఎంతవరకో అర్థం కావటంలేదు కథ సరదుగా వుంది కాని భార్య సరోజ అన్న "ఏడిశారు ఒంటిమీద అన్న వాక్యం చాలా అసహజంగా వుంది భార్య భర్తమీద అటువంటి వాక్య ప్రయోగం చేయుటం యింతవరకు కని విని ఎరుగనిది

విశ్వం (కాగజ్ నగర్)

*   *   *

కల్యాణసుందరీ జగన్నాద్‌గారు వ్రాసిన "అమర సంధ్య" కథ చాలా బాగానే ఉంది కాని, చివరలో ప్రసాద్‌ను ఆస్పత్రికి పంపటం చాలా దుఃఖకరమైనది

కె నాగేశ్వరరావు (ఖమ్మంమెట్టు)

*   *   *

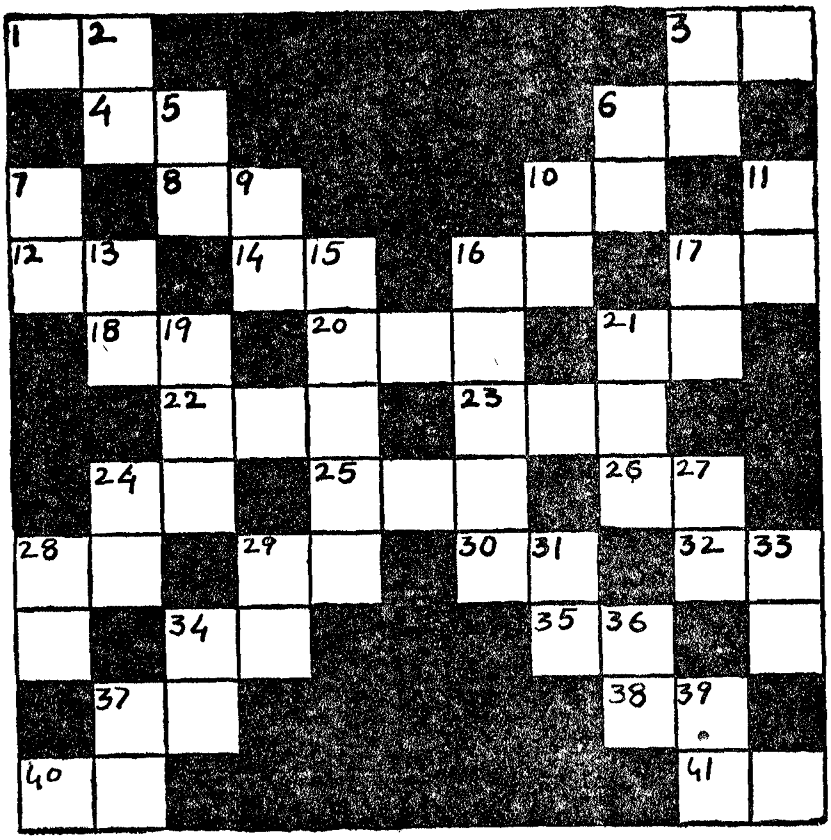
"అలజడి" బాగుంది తొందరపడి ఏ విషయాన్నైనా నిర్ధారణ చేసుకుంటే వచ్చే అనర్థాన్ని చక్కగా చూపిస్తున్నదీ కథ స్త్రీలలోవుండే తొందరపాటును గూడ సూచనగా ఎరుకపరుస్తున్నది

ఈదుపల్లి వెంకటేశ్వర్రావు (ఏలూరు)

*   *   *

"సైనిక సమాచార్" పత్రిక స్వర్ణోత్సవ సంచికలో ద్వితీయ బహుమతి పొందిన "సిపాయి పెండ్లి" కథ అద్యంతములు గంగాప్రవాహంలా సులభశైలిలోసాగి పాఠకుల హృదయాలను రంజింపచేసిందనుటలో అతిశయోక్తిలేదు ఆఖరు వరకు కథ చాలా బిగువుగా నడిచి పాఠకులను దుఃఖ సాగరమున ముంచితేల్చినది జె శివరామశర్మ (షాద్‌నగర్) ★

గళ్లనుడికట్టు-58

అడ్డం

1 అదికాని దేది ?

3 చేరదుకాని మధ్య ఇది లేకపోతే రుచించదేమో!

4 వంకరలోనే దిక్కు

6 6 నిలువును తీసేది !

8 5 నిలువులో వుండే కేశ విశేషము

10 గోతామా ?

12 పేటిక మధ్య పోగా మిగిలినది అడ్డంగా తిరగబడినదట !

14 వారి తలలో అటునుంచి కాల్పువల్ల ఏర్పడేది

16 10 నిలువు కూడా ఇదే !

17 వర్ణశాల

18 నే నావలేనంటే రాతి విశేషమేది ?

20 'నాయెుబక్క'

21 చప్పుడు ముందు సాధారణంగా వినిపిస్తుందా

22 అందువలన అలలలో ఉమ్మాయికోసం వెదకండి

23 అతను పుట్టి శరీరం !

24 లాంగూలము !

25 చిందరవందర అయిపోయిన పెద్ద శంకా.

26 తొలకరి చినుకులలో దాక్కున్న ఏనుగు

28 దేశము

29 కొండపగులు, లోభి యముడిలో వెతికాడుట!

30 మునుపే !

32 తలక్రిందులుగా వృక్ష విశేషమే స్త్రీ

34 ఆడేలు

35. శ్రీప్రదము.

37 టోపీ కుట్టేవానిలో మొత్తము.

38 అమలముకాని కొండ !

40 నకలు ! ఇంగ్లీషు మాటనే అనుకోండి !

41 అద్దమైన అద్దగింత.

నిలువు

2. పగలు

3. చేదుకాని పటికిబెల్లంలో వెలిక్షత్తి.

5. పగ

6 పూవులు తయారుచేసే వస్తువు !

7. ఊరు కనుపించకముందే పొట్టకోసం చూడాలి.

9 కధ

10 పశువు

11 కూరగాయలు కలుపుతూ కేక ఎక్కడో కని పెట్టండి

13 కలమా ?

15. పొట్టి అవక్వ ఫలమని వ్రాస్తే ఒక వూరు గాయకి సంబంధించినది వస్తుంది.

16 ఆయన ముతకబట్టలలో దాక్కున్న, దేవాలయము !

17 పంటముందు సాధారణంగా ఏది వస్తుంది ?

19 కలపలో బలపంతో వ్రాసేందుకు పనికివచ్చేది దొరకకమానదు.

21 ధర తక్కువ

24 కలిసిఉండే, బయటికి తీయు ... !

27 దేశద్రిమ్మరి చివర పిచ్చి

28 తూలనాడినా నరము తెలుస్తుంది.

29 మిక్కిలి పల్లము

31 నేను తిన్నగా పొగడ్తకి దారితీస్తాను.

33 పాతకానిది, ఒక వింత అంటారు

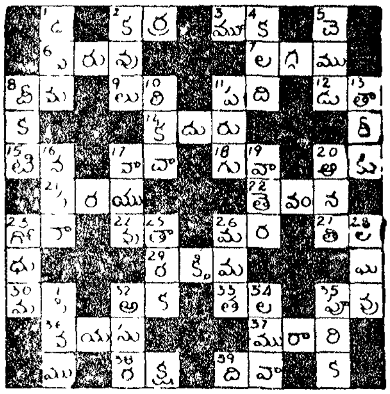
34 చిన్న కత్తి

36 వారు మధ్య సుగ్రీవుని భార్యకోసం వెతికమన్నారు

37 తలమీద పెట్టుకునేది మోసమా ?

39 తియ్యని భక్ష్య విశేషము !

57-వ గళ్లనుడికట్టుకు జవాబు

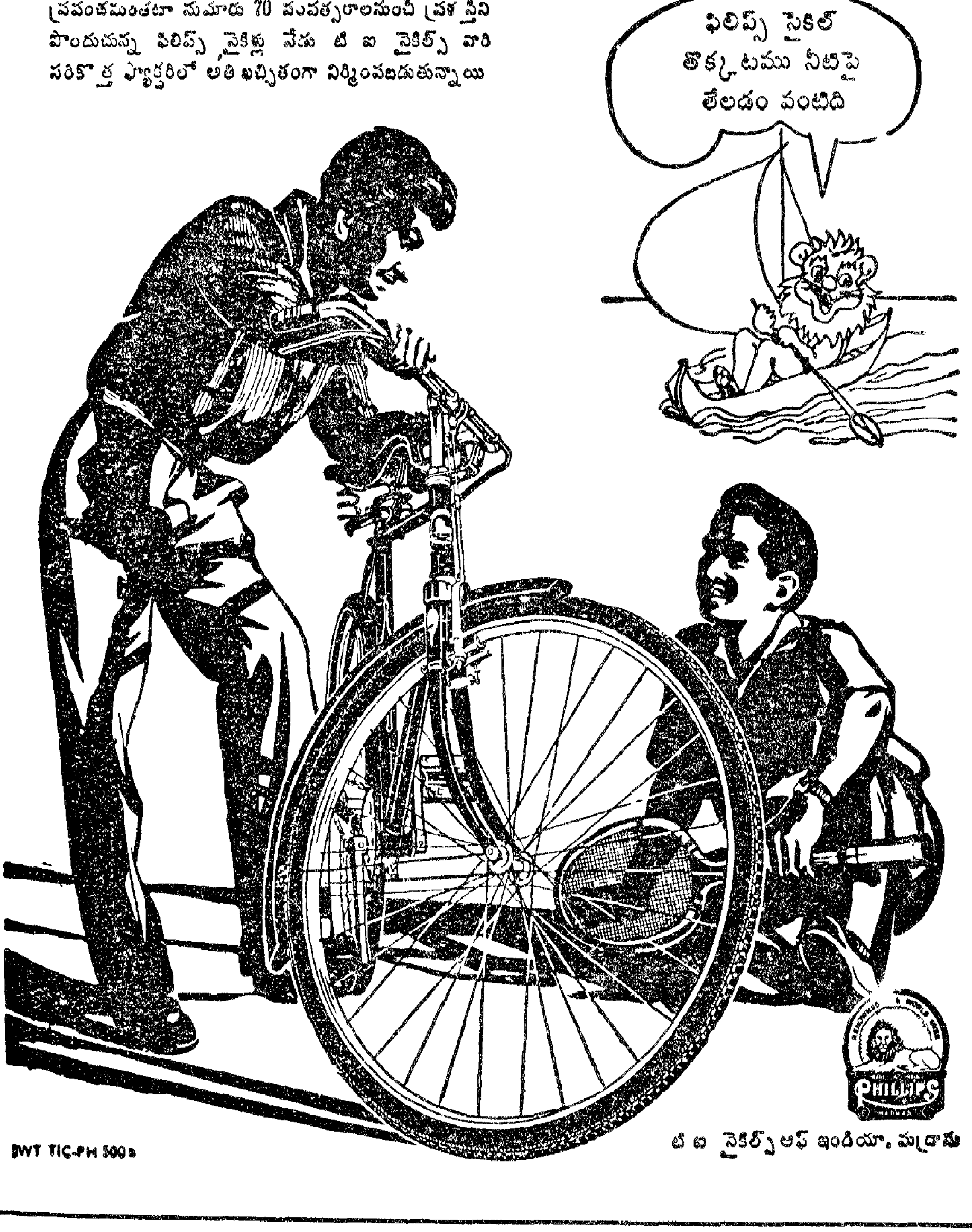

Edited, Printed and Published by S Radhakrishna at the Andhra Patrika Press 6 & 7 Thambuchetty Street, Madras-1. Chief Editor. S. Sambhu Prasad.

PHILLIPS ఫిలిప్స్ సైకిల్

ఫిలిప్స్ సైకిళ్ళు చూడ్డానికి అందంగా ఉంటాయి తొక్కడానికి అతి మృదువుగా సునాయాసంగా ఉంటాయి నేటి ఉత్సాహవంతులైన యువకుల అవశ్యకతలకు తగినట్టుగా ప్రత్యేకం నిర్మించబడిన సైకిలు అప్పమైన టెంపరు ఉక్కుతో ఎంత చెడతొక్కినా తట్టుకునేటట్లు తయారైంది

ప్రపంచమంతటా సుమారు 70 సంవత్సరాలనుంచీ ప్రశస్తిని పొందుచున్న ఫిలిప్స్ సైకిళ్లు నేడు టి ఐ సైకిల్స్ వారి సరికొత్త ఫ్యాక్టరిలో అతి ఖచ్చితంగా నిర్మింపబడుతున్నాయి

SWT TIC-PH 500 a

టి ఐ సైకిల్స్ ఆఫ్ ఇండియా, మద్రాసు